



Kasus i russisk
En empirisk undersøkelse
av førsteårsstudenters mestring av kasus

Hilde Oline Olsen
Mastergradsoppgave i russisk språk
Det humanistiske fakultet
Universitetet i Tromsø
Våren 2008

Den største takken går til veileder Tore Nasset, for å ha løst meg trygt gjennom arbeidet med denne masteroppgaven, og for å ha vært svært oppmuntrende og tålmodig til tross for mitt stadig skiftende veiledningsbehov. Studentene som deltok i undersøkelsen fortjener også en stor takk. Det samme gjør Trond Gunnar Nordenstam, Atle Grønn og Sturla Berg-Olsen, ansatte ved Universitetet i Oslo, som har vært veldig hjelpsomme i å organisere og tilrettelegge gjennomføringen av undersøkelsen. Uten dette samarbeidet og studentenes innsats, hadde aldri denne oppgaven blitt til. Jeg vil også takke Eva, Karoline og Lill Tone for god innsats og nyttige kommentarer i forbindelse med korrekturlesingen i en hektisk slutfase. Olga Komarova, Lena og Timofei korrekturleste de russiske testoppgavene i startfasen, og må også overrekkes en takk. Til slutt vil jeg takke familien min, spesielt min mor, for god støtte og for stadig å ha minnet meg på viktigheten av å få denne oppgaven i havn.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	9
1.1 Bakgrunn for temavalg	9
1.2 Problemstillinger	9
1.3 Innhold og struktur av oppgaven	10
2 Metode	13
2.1 Innledning	13
2.2 Metode	13
2.3 Utvalg og datainnsamling	15
2.4 Spørreskjema om bakgrunnsopplysninger.....	16
2.5 Tester	18
3 Bruk av dataverktøyet SPSS	21
3.1 Innledning	21
3.2 Datamatisene i SPSS	22
3.2.1 <i>Bakgrunnsopplysninger</i>	22
3.2.2 <i>Testoppgaver</i>	23
3.3 Mulige analyser	25
3.3.1 <i>Setningsledd</i>	26
3.3.2 <i>Kasus</i>	26
3.3.3 <i>Preposisjoner</i>	27
3.3.4 <i>Feiltyper</i>	28
3.3.5 <i>Tall</i>	28
3.3.6 <i>Tid</i>	28
3.3.7 <i>Bakgrunnsfaktorer</i>	29
4 Subjekt	31
4.1 Innledning	31
4.2 Presentasjon av innsamlet materiale.....	31
4.3 Har deklinasjoner, tall, ordstilling og transitivitet innvirkning på valg av kasus?	35
4.3.1 <i>Deklinasjoner</i>	36
4.3.2 <i>Tall</i>	37
4.3.3 <i>Ordstilling</i>	39
4.3.4 <i>Transitivitet</i>	41
4.3.5 <i>Oppsummering</i>	43
4.4 Inndeling av oppgavene i kategorier etter vanskegrad	44
4.4.1 <i>Kategori I: 80 - 100 %</i>	44
4.4.2 <i>Kategori II: 50 - 79 %</i>	45
4.4.3 <i>Kategori III: 0 - 49 %</i>	46
4.4.4 <i>Oppsummering</i>	46
4.5 Studentenes utvikling over tid	47

4.6 Oppgaver i subjekt i nominativ som har samme form i direkte objekt	50
4.7 Sammendrag	52
5 Direkte objekt	55
5.1 Innledning	55
5.2 Presentasjon av innsamlet materiale	55
5.3 Har deklinasjoner, tall og ordstilling innvirkning på valg av kasus?	59
5.3.1 Deklinasjoner	59
5.3.2 Tall	61
5.3.3 Ordstilling	63
5.3.4 Sammenligning av direkte objekt og subjekt	65
5.3.5 Oppsummering	67
5.4 Inndeling av oppgavene i kategorier etter vanskegrad	67
5.4.1 Kategori I: 80 - 100 %	68
5.4.2 Kategori II: 50 - 79 %	68
5.4.3 Kategori III: 0 - 49 %	69
5.4.4 Oppsummering	70
5.5 Studentenes utvikling over tid	71
5.6 Oppgaver i direkte objekt i akkusativ som har samme form i subjekt i nominativ	75
5.7 Sammendrag	76
6 Indirekte objekt	77
6.1 Innledning	77
6.2 Presentasjon av innsamlet materiale	77
6.3 Har deklinasjoner, tall og verbtype innvirkning på valg av kasus?	81
6.3.1 Deklinasjoner	81
6.3.2 Tall	83
6.3.3 Sammenblanding med direkte objekt	84
6.3.4 Oppsummering	89
6.4 Inndeling av oppgavene i kategorier etter vanskegrad	90
6.4.1 Kategori I: 50 - 100 %	90
6.4.2 Kategori II: 30 - 49 %	91
6.4.3 Kategori III: 0 - 29 %	91
6.4.4 Oppsummering	92
6.5 Studentenes utvikling over tid	92
6.6 Sammendrag	95
7 Stedsadverbialer med preposisjonene в og на	97
7.1 Innledning	97
7.2 Presentasjon av innsamlet materiale for stedsadverbialer i lokativ	97
7.2.1 Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen в	98
7.2.2 Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen на	101
7.2.3 Morfologiske feil	103
7.3 Har deklinasjoner og tall innvirkning på valg av kasus for stedsadverbialer i lokativ?	104
7.3.1 Deklinasjoner	104
7.3.2 Tall	105

7.3.3 Sammenblanding med stedsadverbialer i akkusativ.....	106
7.3.4 Oppsummering.....	109
7.4 Presentasjon av innsamlet materiale for stedsadverbialer i akkusativ.....	109
7.4.1 Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen <i>в</i>	109
7.4.2 Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen <i>на</i>	111
7.5 Har deklinasjoner innvirkning på valg av kasus for stedsadverbialer i akkusativ?.....	113
7.5.1 Deklinasjoner.....	113
7.5.2 Sammenblanding med stedsadverbialer i lokativ.....	115
7.5.3 Oppsummering.....	117
7.6 Studentenes utvikling over tid.....	117
7.6.1 Stedsadverbialer i lokativ.....	117
7.6.2 Stedsadverbialer i akkusativ.....	120
7.7 Sammendrag.....	122
8 Avslutning.....	123
8.1 Konklusjon.....	123
8.2 Hva kunne vært gjort annerledes i denne oppgaven?.....	126
8.3 Implikasjoner for videre forskning.....	127
Litteraturliste.....	129
Liste over diagrammer.....	131
Liste over tabeller.....	133
Appendiks.....	135

1 Innledning

Denne masteroppgaven bygger på en empirisk undersøkelse gjort blant førsteårsstudenter i russisk. I kapittel 1.1 vil jeg gjøre rede for hva som er bakgrunnen for oppgavens valg av tema, og i kapittel 1.2 vil oppgavens problemstillinger bli presentert. Kapittel 1.3 vil gi en kortfattet oversikt over innhold og struktur videre i oppgaven.

1.1 Bakgrunn for temavalg

I starten av mine russiskstudier slet jeg mye med å forstå når de ulike kasusene skulle brukes. Jeg manglet grunnleggende kunnskaper om setningsledd, og hadde heller ikke kjennskap til andre kasuspråk. Uten disse forkunnskapene ble det både vanskelig og uvant å bøye ordene i ulike kasus. I tillegg til å vite når man skulle bruke de ulike kasusene, måtte man holde kontroll på og huske bøyingsparadigmer. Som semesteremnestudent lurte jeg mange ganger på om jeg noensinne ville klare å si en setning på russisk uten å tenke på kasus og grammatikk for hvert ord jeg ville bruke. Det gikk heldigvis lettere etter hvert, ikke minst etter et skoleår i Russland.

Underveis i studiene utviklet jeg en interesse for kasustilegnelse i russisk. Er noen kasus lettere å lære enn andre kasus, og i hvilke syntaktiske konstruksjoner mestrer studenter kasus best, er spørsmål jeg ofte har stilt meg. Da jeg skulle velge tema for masteroppgaven, hadde jeg en klar intuisjon om at jeg burde skrive en oppgave som gjenspeiler mine egne interesser for språket. Det var også viktig å arbeide med en oppgave som ville ha stor nytteverdi for meg selv. Valg av tema til oppgaven var derfor enkelt. Spørsmålene over dannet grunnlaget for oppgavens problemstillinger.

1.2 Problemstillinger

Formålet med denne oppgaven er å undersøke studenters valg av kasus i ulike syntaktiske konstruksjoner i russisk, hvilke faktorer som eventuelt kan ha påvirket deres kasusvalg og årsaker til hvorvidt de har, eller ikke har, mestret kasus i de aktuelle syntaktiske konstruksjonene. Jeg har avgrenset denne oppgaven til å gjelde følgende syntaktiske konstruksjoner:

- Subjekt i nominativ
- Direkte objekt i akkusativ uten preposisjon
- Indirekte objekt i dativ
- Stedsadverbialer med preposisjonene *в* og *на*

Noen faktorer er felles for alle konstruksjonene, mens andre gjelder kun for en eller to konstruksjoner. To faktorer som gjelder for alle konstruksjonene, er oppgavenes deklinasjoner og tall. Behersker studenter kasus bedre i en deklinasjon enn i en annen deklinasjon, og er det forskjeller i studenters grad av mestring av kasus når det gjelder tall, er to av oppgavens problemstillinger. Andre problemstillinger er hvorvidt setningens ordstilling eller verbtype kan ha påvirket studenters kasusvalg. Noen syntaktiske konstruksjoner vil bli sammenlignet underveis i oppgaven, og i enkelttilfeller vil det bli undersøkt om studentene kan ha blandet sammen en syntaktisk konstruksjon med en annen. Om studenter mestrer kasus bedre over tid, er også en problemstilling som vil bli undersøkt i alle de syntaktiske konstruksjonene oppgaven omfatter.

1.3 Innhold og struktur av oppgaven

I kapittel 2 skal jeg ta for meg metoder og teorier som er brukt i denne masteroppgaven. Bruk av databaseverktøyet SPSS til registrering av innsamlet materiale, vil bli forklart i kapittel 3. I tillegg tar kapitlet for seg flere mulige analyser som det kunne ha vært interessant å gjøre med utgangspunkt i innsamlet materiale.

I kapittel 4 vil resultatene for subjekt i nominativ presenteres. Resultatene tar utgangspunkt i hvor stor andel av svarene som ble avgitt i riktig kasus i de enkelte oppgavene. Jeg skal drøfte hvilke faktorer som kan ha vært avgjørende for studentenes valg av kasus, og undersøke om studentene behersker subjekt i nominativ bedre med tiden. Jeg vil til slutt kort presentere noen oppgaver med subjekt i nominativ som har samme form i direkte objekt, for å sammenligne hyppigheten av valg av riktig kasus i disse oppgavene med oppgaver som har ulik form i subjekt og direkte objekt.

Kapittel 5 omfatter direkte objekter i akkusativ og har samme struktur som kapittel 4. Først i kapitlet vil jeg presentere resultatene for direkte objekter i akkusativ. Deretter skal jeg drøfte hva som kan ha påvirket studentenes valg av kasus. Hvorvidt studenter behersker direkte

objekter i akkusativ bedre med tiden, vil også bli belyst. Til slutt vil jeg presentere noen oppgaver med direkte objekt i akkusativ som har samme form i subjekt. Hensikten med denne presentasjonen er å finne ut av om hyppigheten av valg av riktig kasus er høyere i disse oppgavene enn i oppgaver med ulik form i direkte objekt og subjekt.

Kapittel 6 har samme struktur som kapittel 4 og 5. Først vil resultatene for indirekte objekter i dativ presenteres. Så skal jeg drøfte hva som kan ha vært avgjørende for studentenes valg av kasus, og undersøke om de behersker indirekte objekter i dativ bedre med tiden. Underveis vil jeg sammenligne resultatene fra dette kapitlet med resultatene fra de to foregående kapitlene.

Kapittel 7 vil omhandle oppgaver styrt av preposisjonene *в* og *на* i stedsadverbialer. Den første delen av kapitlet skal inneholde en presentasjon av resultatene for oppgaver styrt av preposisjonene i lokativ, og drøfting av hva som kan ha påvirket studentenes valg av kasus i disse oppgavene. Deretter vil jeg presentere resultatene for oppgaver styrt av preposisjonene i akkusativ og drøfte hva som kan ha påvirket studentenes valg av kasus i disse oppgavene. Jeg vil også undersøke om studentene kan ha blandet sammen disse to kasusene i oppgavene. Til slutt vil jeg ta for meg studentenes utvikling over tid.

De fire analysekapitlene vil inneholde en oppsummering til slutt i hvert kapittel. I kapittel 8.1, Konklusjon, vil alle de fire analysekapitlene bli sett på under ett. Kapittel 8 vil også ta for seg hva som kunne vært gjort annerledes i denne oppgaven. Det vil også inneholde et underkapittel om implikasjoner for videre forskning.

2 Metode

2.1 Innledning

Dette kapitlet skal ta for seg hvilke metoder og teorier som ligger til grunn for denne masteroppgaven. Begrepet ”forskningsmetode” kan defineres slik:

”Med forskningsmetode meiner vi framgangsmåtar og strategiar for gjennomføring av eit forskningsarbeid.¹”

Kapittel 2.1 vil omfatte metoder brukt i denne oppgaven. Kapittel 2.2 vil gi en beskrivelse av utvalg og tidspunkt for datainnsamling. I kapittel 2.3 skal jeg forklare hva jeg har lagt vekt på i utformingen av et spørreskjema om studentenes bakgrunnsopplysninger. I kapittel 2.4 vil jeg beskrive hvordan jeg har laget oppgavene som ble brukt for å teste studentenes kasuskunnskaper.

2.2 Metode

I kapittel 1 så vi på hvilke problemstillinger som ligger til grunn for denne oppgaven. Tidligere forskning og teori blir ofte brukt som hjelpemidler når problemstillinger skal utformes. Da jeg begynte å arbeide med denne oppgaven, kunne jeg ikke finne tidligere forskning som tok for seg de problemstillingene jeg var interessert i. Jeg var også usikker på hvordan jeg skulle gripe fatt arbeidet med masteroppgaven, og valgte derfor å følge forelesninger på et metodekurs². Dette metodekurset baserte seg på Kristen Ringdals metodebok ”Enhet og mangfold. Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode”. Hans metodebok er svært god, og siden den i tillegg omfatter bruk av dataprogrammet SPSS³ (som jeg har brukt til registrering av innsamlet materiale), valgte jeg i hovedsak å støtte meg til denne boka i arbeidet med oppgaven. Ringdal skriver at problemstillinger kan formes som spørsmål eller hypoteser⁴. Siden jeg ikke hadde funnet tidligere forskning som omfattet disse

¹ Befring, 1992, s. 52.

² ”BED-2011. Innføring i kvantitativ analyse og statistikk.” Fiskerihøgskolen, våren 2005. Jeg fulgte kurset de første to månedene.

³ Statistical Package for Social Sciences. Hvordan jeg har brukt SPSS i denne oppgaven, vil bli belyst i kapittel 3. Jeg valgte å bruke SPSS siden det var det eneste databaseverktøyet som kunne installeres på hjemme-PCen med universitetets lisens, og siden jeg var avhengig av å bruke hjemme-PC i dette arbeidet.

⁴ Ringdal, 2000, s.23.

problemstillingene og derfor fant det vanskelig å komme med gode hypoteser for hvilke resultater jeg kunne forvente meg fra undersøkelsen, valgte jeg å utforme problemstillingene som spørsmål. Det var viktig for meg at spørsmålene var åpne, og at det kunne komme til nye spørsmål underveis.

En slik eksplorerende⁵ tilnærming til undersøkelsen bærer preg av kvalitativ forskning⁶. Jeg har i denne oppgaven kombinert kvantitative og kvalitative metoder, men har hatt hovedvekt på kvantitativ metode. I kvantitativ metode testes ferdigdefinerte hypoteser mot empiriske data ved måling. I kvalitative undersøkelser samles det inn informasjon som kan gi innsikt i det fenomen som studeres⁷. Jeg har i min undersøkelse laget spørreskjemaer for å samle inn data. De fleste spørsmålene eller oppgavene i spørreskjemaene ble laget på en slik måte at de kunne omformes til talldata. En slik forskningsdesign er typisk for kvantitativ metode. Svarene fra spørreskjemaene ble senere registrert som talldata i datamatriser⁸, noe som var nødvendig siden jeg ønsket å gjøre datainnsamlingen blant et stort utvalg studenter og hadde begrenset med tid.

Jeg har samlet inn data ved hjelp av et spørreskjema som omhandlet studentenes bakgrunnsopplysninger og fire tester som tok sikte på å teste studentenes kasuskunnskaper. Testene ble utformet som innfyllingsoppgaver hvor oppgitte ord skulle bøyes i riktig kasus i ferdigkonstruerte setninger. Spørsmålet en kan stille seg er om slike innfyllingsoppgaver tester kasuskunnskaper eller om de bare måler studentenes evne til å huske paradigmer. Alternativt kunne jeg ha gjennomført muntlige tester, tester med svaralternativer eller stiloppgaver. Jeg valgte å bruke innfyllingsoppgaver da jeg ønsket en empirisk undersøkelse i et størst mulig utvalg av forsøkspersoner. Jeg ønsket at alle studentene skulle besvare de samme oppgavene, slik at innsamling av data ved hjelp av stiloppgaver var helt uaktuelt. Ved å bruke innfyllingsoppgaver får man testet kasuskunnskaper, siden studentene er nødt til å gjøre et aktivt valg i hver oppgave. Disse testene sier likevel mest om studentenes deklarativer⁹ kunnskaper, altså hva de vet *om språket*, og lite om hva studentene kan gjøre *med* språket i

⁵ ”Eksplorerende undersøkelser: Å eksplorere betyr å oppdage, og eksplorerende opplegg brukes på spørsmål det i liten grad er forsket på.” (Ringdal, 2000, s. 116.)

⁶ Ringdal skriver at kvalitativ forskning gjerne er eksplorerende, mens den kvantitative tester forklaringer (Ringdal, 2000, s. 107.)

⁷ Ringdal, 2000, s. 108.

⁸ Datamatriser er, forenklet sagt, regneark som kan behandle store mengder data.

⁹ ”Deklarativ kunnskap hos innlæreren utgjøres av det hun eller han vet *om* språket.” Tornberg, 2000, s. 63.

kommunikasjon, altså deres prosedurale¹⁰ kunnskaper. Hvordan jeg har laget testoppgavene, vil bli nærmere beskrevet i kapittel 2.4.

Alle de fire testene ble utformet etter samme standard og laget i henhold til kvantitativ metode. Svarene skulle registreres på en identisk måte. Målet mitt med testene var blant annet å finne ulike gjennomsnitt for hver test og sammenligne dem med hverandre. Målinger i det samme utvalget kalles for ”panel”¹¹, og fra starten av hadde jeg et håp om å beholde et visst antall studenter i panelet mitt gjennom alle de fire testene. En slik undersøkelse med flere måletidspunkter har en såkalt tidsdesign¹². Den kan være prospektiv eller retrospektiv. I prospektive opplegg følges analyseenheter framover i tid, slik jeg har gjort i denne undersøkelsen.

Da jeg utformet spørreskjemaet som omhandler studentenes bakgrunnsopplysninger, tok jeg med alle spørsmål som jeg anså som viktige, selv om jeg var usikker på hvorvidt de ville bli benyttet senere. Noen av spørsmålene i dette spørreskjemaet er derfor av kvalitativ art og kan ikke registreres som talldata. Innhold og hvilke faktorer jeg har tatt hensyn til ved utarbeiding av spørreskjemaet og de fire testene, vil bli omtalt lenger ned. Først skal jeg gi en oversikt over tidspunktene for undersøkelsen og utvalg av forsøkspersoner.

2.3 Utvalg og datainnsamling

Siden Universitetet i Oslo har flest studenter som studerer russisk, ønsket jeg å gjøre en undersøkelse blant deres studenter. Jeg fikk opprettet kontakt med studieansvarlig på kurset via veileder. Datainnsamlingen startet høsten 2004 og fortsatte fram til semesterslutt våren 2005. Utvalget bestod altså av studenter som studerte russisk ved Universitetet i Oslo høsten 2004 og våren 2005. Høsten 2004 var studentene oppmeldt på RUS1110 – Grunnkurs i russisk. Våren 2005 ble undersøkelsene gjort blant studenter på RUS2122 – Praktisk russisk grammatikk. Dette kurset bygger på RUS1110, slik at de fleste som tok kurset i vårsemesteret hadde tatt grunnkurset i høstsemesteret.

Da jeg startet datainnsamlingen høsten 2004 var det omtrent 90 studenter som var oppmeldt på grunnkurs i russisk. Erfaringen tilsa at en god del av disse kom til å falle fra, men jeg var

¹⁰ ”Prosedural kunnskap avspeiles i innlærers mellomspråk og viser hva hun eller han kan gjøre *med* språket.” Tornberg, 2000, s. 63.

¹¹ Ringdal, 2000, s. 259.

¹² Ringdal, 2000, s. 109.

likevel optimistisk i forhold til å ha muligheten til å følge flest mulig av disse studentene gjennom deres første studieår på russisk. Den 6. oktober 2004 ble den første testen avholdt. Det deltok 60 studenter på denne testen, men siden jeg kun ønsket å bruke besvarelsene fra de som hadde norsk som morsmål, endte jeg opp med 39 besvarelser som jeg kunne bruke. På den neste testen, som ble avholdt 18. november, var det 30 besvarelser av i alt 39 som jeg kunne bruke. I vårsemesteret ble det også avholdt to tester. På testen fra 11. februar 2005 fikk jeg 13 besvarelser som jeg kunne bruke, og på testen fra 10. mai fikk jeg 15 besvarelser. En stor del av studentene har i tillegg til testene besvart spørreskjemaet med bakgrunnsopplysninger. Dette spørreskjemaet ble primært utlevert samtidig med den andre testen, men også på testene i vårsemesteret til studenter som ikke hadde deltatt på den andre testen. Den andre testen ble valgt som riktig tidspunkt for innsamling av bakgrunnsopplysninger, siden jeg da også kunne la studentene evaluere høstsemesteret, samt få en forklaring på hvorfor de eventuelt ikke ønsket å fortsette med russisk i neste semester.

Som jeg beskrev lenger opp, var undersøkelsen i utgangspunktet tenkt som en prospektiv undersøkelse. De fire testene ble gitt på fire ulike tidspunkt i løpet av studentenes første studieår i russisk for å sammenligne dem med hverandre. Jeg hadde håpet på at en stor del av studentene ville være til stede på alle de fire testene. Opptellingen viste til slutt at det kun var sju studenter som hadde deltatt på alle testene. Dette utgangspunktet ble for svakt til å legge stor vekt på en prospektiv analyse i oppgaven. Studentenes utvikling over tid vil derfor ikke omfatte en stor del av oppgaven, og resultatene vil være usikre på grunn av få studenter.

2.4 Spørreskjema om bakgrunnsopplysninger

Målet med dette spørreskjemaet var å finne ut om enkelte bakgrunnsfaktorer kunne si noe om hvorfor noen studenter mestrer kasus bedre enn andre studenter. Da jeg lagde spørreskjemaet var jeg usikker på i hvilken grad jeg kom til å bruke det i oppgaven. Spørreskjemaet ble først og fremst brukt til å sortere ut studenter med norsk som morsmål, siden analysen i denne oppgaven vil omfatte svarene fra kun disse studentene. Jeg vil likevel kort beskrive hvilke faktorer jeg har tatt hensyn til i utarbeidelsen av dette spørreskjemaet. I kapittel 3 vil jeg gi en kort beskrivelse av mulige analyser som kan være aktuelle å gjøre på grunnlag av dette spørreskjemaet i kombinasjon med resultatene fra testene.

Flere språkforskere legger til grunn en rekke bakgrunnsfaktorer for om en person er en flink språkinnlærer eller ikke. Ulrika Tornberg¹³ påpeker i "Språkdiraktikk" at den gode språkinnlæreren blant annet har en sterk motivasjon og en positiv holdning til innlærings situasjonen. Hun skriver videre at den gode språkinnlæreren liker grammatikkøvelser og sørger for muligheter til å øve så ofte som mulig, og kan tilpasse seg ulike innlærings situasjoner. Studentenes egeninnsats og motivasjon er derfor viktig. Tornberg skriver også at den gode språkinnlæreren gjerne gjetter og ofte gjetter rett, og har et positivt selvbilde og selv tillit. En annen språkforsker, Selinker, viser også til at motivasjon er avgjørende for at innlæringen av et fremmedspråk skal lykkes¹⁴. Ifølge Seliger og Shohamy¹⁵ kan følgende faktorer være avgjørende for om hvorfor andre-språksinnlærere gjør fremskritt i ulik hastighet i språktilegnelsen:

- Tidligere erfaring med språkinnlæring.
- Holdning overfor undervisningen, læreren og materialet.
- Anlegg for språk.
- Morsmål.
- Kjønn.
- Mengde praksis som studentene beskjeftiger seg med både i og utenfor timene.
- Type praksis som studentene opplever – drill versus kommunikativ bruk av språket.
- Personlige karakteristikk av studenten.
- Kognitive karakteristikk av studenten.

Jeg tok hensyn til flere av disse faktorene i utarbeidelsen av spørreskjemaet for bakgrunnsopplysninger¹⁶. Personlige egenskaper som kjønn, alder og morsmål hørte naturlig med. Videre tok jeg med sosial bakgrunn som oppvekststed og foreldres yrke og utdanning. Studentenes tidligere erfaringer med fremmedspråk og studieerfaring generelt var også viktige faktorer. Spørreskjemaet inneholdt også spørsmål om hva som var grunnen(e) til at studentene begynte å studere russisk, deres forkunnskaper i russisk og i hvor stor grad de brukte språket utenom undervisningen. Faktorer som ga svar på hvilken undervisning de hadde vært til stede på, i hvor stor grad de hadde fulgt undervisningen, og studentenes egeninnsats for å lære seg grammatikk, var også med. Spørreskjemaet inneholdt også noen påstander som skulle si noe

¹³ Tornberg, 2000, s. 18.

¹⁴ Tornberg, 2000, s. 63.

¹⁵ Seliger, Shohamy, 1989, s. 55.

¹⁶ Spørreskjemaet er vedlagt i appendiks 10.

om studentenes interesser, holdninger, motivasjon og selvtillit. Det inneholdt også spørsmål om de planla å fortsette med russisk neste semester, og eventuelt hvorfor de ikke gjorde det. Til slutt fikk studentene mulighet til å komme med forslag til å gjøre kurset bedre.

Språkforskere påpeker at vi anvender kunnskaper fra morsmålet vårt og andre språk vi kan fra før når vi lærer et nytt språk. Selinker¹⁷ har fremhevet betydningen av overføring¹⁸ når det gjelder innlæring av fremmede språk. Overføring synes å være spesielt vanlig når morsmålet eller andre språk innlæreren allerede kan, har likheter med fremmedspråket. Jeg tok for meg kun studenter med norsk som morsmål for å ha en mest mulig ensartet gruppe i forhold til overføring av kunnskaper fra morsmålet.

2.5 Tester

Selve testene¹⁹ ble laget som innfyllingsoppgaver slik at studentene skulle sette inn et gitt ord (som stod i parentes) i en setning i riktig kasusform og i oppgitt tall. Oppgavene ble gjort spontant rett etter at de var blitt utlevert i klassen. Alle hadde like lang tid på testene, og ingen hadde hjelpemidler til rådighet. Studentene fikk ikke opplyst hvilket setningsledd ordene de skulle sette inn tilhørte. Alle ord ble oppgitt i nominativ i entall. De fleste testordene var substantiver, men noen personlige pronomener var også med. Da jeg lagde testene, hadde jeg ennå ikke klarlagt hvilke syntaktiske konstruksjoner jeg ville analysere i denne oppgaven. Jeg forsøkte derfor å sørge for at alle kasus, setningsledd, deklinasjoner og ulike preposisjoner kom med. Da de to første testene ble laget, måtte jeg ta hensyn til at studentene ikke hadde gjennomgått hele pensumet. Jeg måtte derfor tilpasse testene studentenes grammatikkunnskaper og ordforråd. På grunn av dette ble de to testene i høstsemesteret omtrent halvparten så lange som de to testene i vårsemesteret. Jeg tok også med flere innfyllingsoppgaver på testene i vårsemesteret for å øke påliteligheten i undersøkelsen. På denne måten ble samme fenomen testet flere ganger i vårsemesteret enn i høstsemesteret.

Den første testen bestod av 60 innfyllingsoppgaver og omhandlet kun entallsformer da studentene på det tidspunktet ikke hadde lært seg flertallsformene. Den andre testen tok kun for seg flertallsformene og hadde 45 oppgaver. I vårsemesteret bestod begge testene av både entalls- og flertallsformer. Den tredje testen bestod av 117 oppgaver, mens den fjerde testen

¹⁷ Tornberg, 2000, s. 63.

¹⁸ Begrepene "transfer" og "interferens" blir brukt om det samme fenomenet.

¹⁹ Testene er vedlagt i appendiks 1-4.

bestod av 137 oppgaver. Den siste oppgaven i hver test bestod av noen ord oppgitt i nominativ i entall som studentene skulle bøye i alle kasus i entall og i flertall. Da jeg laget disse oppgavene, var jeg usikker hvorvidt jeg kom til å bruke dem i undersøkelsen min. Jeg valgte å ikke bruke dem da jeg allerede hadde nok materiale, og siden flere studenter unnløt å svare på disse oppgavene.

Det viste seg at et par av studentene fikk problemer med å gjennomføre hele den siste testen på grunn av for knapp tid. Dette har jeg tatt hensyn til i oppgaven ved å utelate de svarene det gjaldt. Noen studenter har unnløtt å svare innimellom i testene. Disse svarene har jeg tatt med i oppgaven da årsaken til manglende svar mest sannsynlig er usikkerhet eller uvitenhet. Ubesvarte oppgaver i oppgavens analysedel kan derfor ses på som oppgaver i kategorien ”vet ikke”.

Opprinnelig hadde jeg tenkt å teste de oblike²⁰ kasusene. Grunnen til dette var at nominativ ofte blir sett på som en enkel kasus, og at jeg derfor tenkte at nominativ ville gi studentene for få utfordringer. På den første testen tok jeg med noen oppgaver i nominativ for å gi studentene noen enkle oppgaver. Da jeg i ettertid så igjennom den første testen, oppdaget jeg at den ene testoppgaven i nominativ inneholdt spesielt mange feil. For å undersøke om dette var tilfeldig eller om dette kunne være en indikasjon på at nominativ muligens er vanskeligere enn antatt, tok jeg med flere slike oppgaver på de neste testene.

²⁰ Dvs. alle kasus unntatt nominativ.

3 Bruk av dataverktøyet SPSS

3.1 Innledning

Jeg har brukt dataverktøyet SPSS til registrering av kvantitative data. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) er et statistisk analyseverktøy som kan brukes både til enkel regning, statistiske tester og mer avanserte statistiske analyser²¹. Programmet er det mest brukte i samfunnsvitenskapene²². SPSS egner seg godt til bruk i språkforskningen også, da slike undersøkelser ofte inneholder kvantitative data. Da jeg startet arbeidet med denne oppgaven, hadde jeg ingen kjennskap til dataverktøyet SPSS og hvordan jeg kunne bruke det i en undersøkelse. Jeg klarte ikke å finne fram til eksempler på bruk av dataverktøyet SPSS i språkforskning, og kunne derfor ikke benytte meg av tidligere oppgaver for å bygge opp egen kunnskap om bruk av programmet i språkforskning. Jeg valgte derfor å tilegne meg kunnskaper om SPSS fra kurs²³ og fra bøker.

Årsaken til at jeg likevel valgte å benytte meg av SPSS, var at det var det eneste databaseprogrammet som man kunne få installert på sin hjemme-pc med universitetets lisens. Jeg var avhengig av å bruke et program som kunne behandle store mengder data, slik at det var uaktuelt å bruke regneark. Andre databaseprogrammer måtte brukes på universitetets datamaskiner, noe som jeg hadde begrenset anledning til. Jeg håper at oppgaven kan bli en inspirasjonskilde til andre om å benytte seg av SPSS i språkfagene. Det er fint å kunne dra nytte av de forskningsinstrumentene som andre fag har bygget opp. SPSS har mange muligheter, og jeg bruker bare en liten del av disse i denne oppgaven. Selv om det har vært utfordringer underveis med SPSS, vil jeg anbefale andre å benytte seg av dette dataverktøyet.

I første del av dette kapitlet, altså i kapittel 3.2, vil jeg beskrive hvordan jeg har laget datamatiser i SPSS. I den andre delen, dvs. i kapittel 3.3, skal jeg gjennomgå noen analyser som kan være interessante med utgangspunkt i innsamlet materiale og i datamatisene.

²¹ "Introduksjon til SPSS – En pakke statistikk for samfunnsfagene." Fra kurset BED-2011 (se fotnote 3).

²² Ringdal, 2000, s. 281.

²³ "BED-2011. Innføring i kvantitativ analyse og statistikk." Fiskerihøyskolen, våren 2005." Dette metodekurset inneholdt også undervisning i SPSS. I tillegg har jeg tatt et nettbasert kurs i regi av USIT.

3.2 Datamatrixene i SPSS

Data blir registrert i datamatrixer. Datamatrixer ligner på regneark, men kan behandle store mengder data. Datamatrixen har to modus. I den første, ”variable view”, konstruerer man et oppsett for hva man skal undersøke. I den andre, ”data view”, registrerer man innsamlet datamateriale. I utgangspunktet ønsket jeg å lage en stor datamatrix som inneholdt data både fra testene og fra skjemaene om bakgrunnsopplysninger. Jeg fant etter hvert ut at dette ikke lot seg gjøre, men at jeg måtte lage to datamatrixer som eventuelt kunne slås sammen senere. Med dette som utgangspunkt startet jeg med å lage den første datamatrixen, som skulle omfatte spørreskjemaet for bakgrunnsopplysninger.

3.2.1 Bakgrunnsopplysninger

Dette spørreskjemaet²⁴ inneholdt både kvantitative og kvalitative data. Kvantitative data skulle bli registrert elektronisk i datamatrixen, mens kvalitative data måtte bli behandlet i et tekstbehandlingsprogram. De fleste spørsmålene i spørreskjemaet inneholdt svaralternativer og var laget i henhold til kvantitativ metode for å kunne bli registrert elektronisk som talldata. Det var kun et fåtall åpne spørsmål som ikke kunne kategoriseres og derfor ikke bli registrert elektronisk i SPSS.

Før jeg startet registreringen av spørreskjemaene, måtte jeg definere variabler i en datamatrix²⁵. Analyseenhetene, som i dette tilfellet er studentene, beskrives ved hjelp av variabler. Eksempler på variabler er kjønn og alder. Variablene blir registrert i variable view. I datamatrixen er variablene representert som kolonner, mens hver linje er en analyseenhet. I praksis er det vanlig å definere et spørsmål fra spørreskjemaet som en variabel. Svaralternativene blir som oftest registrert som tallverdier, som må defineres i variable view før man kan starte registreringen av resultatene fra datainnsamlingen i data view.

Den første variabelen i datamatrixen ble individnummer, da det var viktig for meg å ha en referanse slik at jeg lett kunne finne tilbake til studentenes besvarelser. Deretter ble hvert spørsmål fra spørreskjemaet, med unntak av de som inneholdt kvalitative data, definert som en variabel. Svaralternativene fra de ulike spørsmålene fra spørreskjemaet ble definert som

²⁴ Appendiks 10.

²⁵ Appendiks 11.

tall, og det er dette som blir kalt for en variabels verdier i SPSS. I SPSS er det mulig både å endre verdier på variablene og å lage nye variabler ut fra eksisterende variabler.

Etter at jeg hadde lagt inn alle variablene med tilhørende verdier, var det klart for å legge inn data i data view. Jeg la inn opplysningene fra noen få spørreskjemaer for å teste datamatriksen. Etter å ha sett at dette fungerte, bestemte jeg meg for å la datamatriksen for spørreskjemaene ligge, og heller starte med å lage datamatriksen som skulle omfatte data fra testene. Jeg var på det tidspunktet usikker på hvor mye jeg ville bruke den første datamatriksen om studentenes bakgrunnsopplysninger i analysearbeidet. Jeg tok ikke opp arbeidet med datamatriksen da jeg innså at bakgrunnsopplysningene ville bli brukt i svært liten grad.

3.2.2 Testoppgaver

Jeg startet så arbeidet med datamatriksen²⁶ som skulle inneholde data fra testene. Det tok litt tid før jeg forstod at jeg nå måtte tenke annerledes. Det er, som beskrevet lenger opp, vanlig at en analyseenhet, eller linje i datamatriksen, tilsvarer et individ. Slik kunne det ikke bli i denne datamatriksen. Denne datamatriksen måtte ta utgangspunkt i oppgavene, eller rettere sagt, i oppgavesvarene som forskningsobjekter, og ikke i studentene. Jeg kom etter hvert fram til at i denne datamatriksen må en analyseenhet tilsvare et enkelt svar. Jeg måtte altså gå fra å tenke på individene som analyseenheter til hvert enkelt svar som en analyseenhet. Først da kom jeg fram til hvordan jeg kunne lage datamatriksen med data fra testene.

I denne datamatriksen representerer altså hver linje et enkelt svar, slik at hver student har en linje for hver oppgave han har besvart, og hver oppgave har en linje for hver student som har besvart den aktuelle oppgaven. Variablene, eller kolonnene, representerer egenskaper ved oppgaven. Siden alle oppgavene ikke alltid hadde de samme egenskapene eller variablene, ble kolonnen i noen tilfeller stående tom²⁷. Jeg definerte ti variabler i denne datamatriksen. Den første variabelen var, på samme måte som for den første datamatriksen, individnummer. Alle studentene ble tildelt et unikt nummer som fulgte de på de ulike testene. På denne måten ville jeg ha mulighet til å finne ut hvilken progresjon hver enkelt student eventuelt hadde hatt gjennom skoleåret. Hvis jeg senere skulle slå sammen denne datamatriksen med den som

²⁶ Appendiks 8.

²⁷ For eksempel der oppgaven ikke var styrt av en preposisjon.

omhandlet studentenes bakgrunnsopplysninger, var det nødvendig å ha en felles variabel for de to datamatrixene.

På forhånd hadde jeg allerede definert variablene, eller egenskapene, til hver oppgave. Disse variablene var tall, kasus, preposisjon, setningsledd (kategori) og normalverdi²⁸. Testoppgavene er inndelt i disse egenskapene i appendiks 5 Setningsledd, og i tabellen i appendiks 6.

Variablene som gjaldt egenskapene til hver oppgave var klare, men hvert svar måtte også defineres. Første steg var å gi svaret en verdi alt ettersom det var riktig svar, feil svar eller om oppgaven var ubesvart²⁹. Hvis svaret var feil, var neste steg å kategorisere hvilken feiltype svaret var av, og deretter gi svaret verdien for akkurat den feiltyper. Oversikt over feiltyper finnes i appendiks 7.

Den andre variabelen var oppgavenummer. Denne ble kodet slik at det senere skulle være mulig å finne tilbake til den og hvilken test den tilhørte. Den tredje variabelen var svartype. I de tilfellene hvor studentene hadde avgitt riktig svar, ble dette kodet med verdien 0. Hvis studentene hadde avgitt feil svar, ble dette markert med verdien 1. Verdien 99 ble brukt i de tilfellene hvor studentene hadde unnlatt å svare på oppgaven.

Den fjerde variabelen var feiltype, og ble kun brukt i tilfeller hvor det var blitt avgitt feil svar. Feiltypene er også kodet med tall, og de morfologiske og syntaktiske³⁰ feilene har ulike tallintervall for sine feiltyper. I utgangspunktet ønsket jeg å skille mellom de ulike feiltypene (se avsnitt 3.3.4 på side 28), og ha mulighet til å finne fram til oppgaver med samme feiltype. Jeg kom etter hvert fram til at det var hensiktsmessig å kun skille mellom feil av morfologisk eller syntaktisk art. Som nevnt inneholder morfologiske feil riktig kasus, men har feil i bøyningen. Et eksempel på en morfologisk feil er å blande sammen hard og bløt bøyning, for eksempel å skrive *братам* i stedet for *братьям*, som er det riktige. Syntaktiske feil har feil kasus til styrende ord. ”Он помогает девушку” er et eksempel på en syntaktisk feil hvor det er valgt feil kasus til verbet. Det er enklest å holde seg til en feiltype for hvert svar, slik at hvis en feil både er morfologisk og syntaktisk, gjelder den syntaktiske feilen. Noen ganger kan det

²⁸ Med normalverdi mener jeg om oppgavens kasus er den mest vanlige kasus for det aktuelle setningsleddet.

²⁹ Når det gjelder gruppen for ”ubesvart”, kan den også defineres til å være en gruppe for ”vet ikke”. Svar som mangler på grunn av at tiden ikke strakk til, har jeg utelatt.

³⁰ Syntaktiske feil oppstår der det er valgt feil kasus. Morfologiske feil er skrivefeil, eller andre feil i endelsen.

være problematisk å bestemme om en feil er syntaktisk eller morfologisk ut i fra oppgavesvarene. En feil blir definert til syntaktisk i tvilstilfeller. I de tilfellene (i arbeidet med analysen) hvor det ble nødvendig å finne ut eksakt hvilke feil studentene hadde gjort i spesifikke oppgaver, fant jeg det ut ved å lete i besvarelsene deres. Femte variabel var ment å brukes i tilfeller hvor svaret inneholdt mer enn en feiltype. Denne variabelen var underordnet den forrige variabelen, og jeg prøvde i størst mulig grad å holde meg til en feiltype for hvert svar. Det endte med at denne variabelen ikke ble brukt i analysearbeidet da det var nok å skille mellom morfologiske og syntaktiske feil. I kapittel 3.3.4 har jeg beskrevet nærmere om morfologiske og syntaktiske feil.

Den sjette variabelen var preposisjoner. I oppgaver hvor testordet var styrt av en preposisjon, la jeg inn en kode for den spesifikke preposisjonen. Preposisjonskoden var også merket for om preposisjonen styrer en, to eller tre kasus. Kodene til preposisjonen er beskrevet i kapittel 3.3.3.

Den sjuende variabelen gjaldt tall (numerus). Her ble det registrert om oppgaven var et entalls- eller flertallsord, merket med henholdsvis tallene 1 og 2. Variabel nummer åtte var kasus. Denne kolonnen brukte jeg for å merke av hvilken kasus det riktige svaret representerte, merket med tallkoder fra 1 til 6³¹.

Den niende variabelen var setningsledd. Her la jeg inn testordenes setningsledd³². Når det gjelder den tiende variabelen, normalverdi, brukte jeg tallkodene 1 og 2 for henholdsvis ja og nei. Med normalverdi menes om den aktuelle kasusen er den som normalt brukes i det aktuelle setningsleddet. Denne variabelen ble ikke brukt i analysedelen i denne oppgaven.

3.3 Mulige analyser

Etter at alle svarene fra testoppgavene var blitt registrert, stod jeg igjen med en datamatrix³³ med ti kolonner og 7566 linjer. Det var mer enn nok data for denne oppgaven, og jeg ble nødt til å foreta avgrensninger. Å registrere alle opplysningene i SPSS uten å gjøre feil, var en utfordring. Jeg dobbelsjekkete derfor alltid manuelt oppgaver med avvikende svar. Jeg vil likevel ta forbehold om en viss feilprosent i analyseresultatene.

³¹ 1 = Nominativ, 2 = Akkusativ, 3 = Genitiv, 4 = Dativ, 5 = Instrumentalis, 6 = Lokativ

³² Se appendiks 5.

³³ Appendiks 9.

Under skal jeg kort se på hvilke analyser som er mulige og interessante å gjøre med utgangspunkt i datamatriksen som omfatter testresultater, og datamatriksen som omfatter bakgrunnsopplysninger. Analysedelen i denne oppgaven inneholder noen av disse analysene, men ikke alle. Ved hjelp av krysstabeller kan man teste om det er en statistisk sammenheng mellom et utvalg variabler. I SPSS er det enkelt å lage krysstabeller, men krysstabellene er i seg selv ikke særlig leservennlige. Jeg har derfor overført data fra SPSSs krysstabeller til egne tabeller som jeg har utformet i tekstbehandlingsprogrammet Word.

3.3.1 Setningsledd

Som tidligere beskrevet er alle testordene sortert i tilhørende setningsledd i appendiks 5, og de samme kategorikodene som er brukt i appendikset, er også brukt i SPSS. Det er mulig å gjøre alle tenkelige sammenligninger mellom setningsleddene i forhold til de gitte kategoriene. En kan for eksempel tenke seg at studentene behersker setningsleddet subjekt bedre enn andre setningsledd, for eksempel predikativer eller attributter. Dette kan man teste ved å stille opp setningsleddene i en krysstabell, og sammenligne hvor stor prosentandel av alle svar som var riktige fordelt oppgavene i de ulike setningsleddene. Det kan også være aktuelt å analysere ulike undergrupper for et setningsledd, for eksempel ulike adverbialer. Setningsleddene kan også ses i sammenheng med kasus og den siste variabelen som jeg la inn i SPSS, normalverdier. En kan ta for seg et setningsledd, for eksempel objekt, og sammenligne hyppigheten av riktige kasus fordelt på setningsleddet, og på de ulike kasusene i undergruppene. En annen aktuell problemstilling kan være å sammenligne hyppigheten av riktige kasus for alle setningsledd med normalverdier mot de som ikke har normalverdier. Å ta for seg setningsleddene i sammenheng med andre faktorer, for eksempel tall, deklinasjoner og preposisjoner, er også mulig.

3.3.2 Kasus

En av variablene i SPSS er kasus, og representerer hvert enkelt kasus med tallkoder fra 1 til 6. Det kan være interessant å sammenligne alle kasus for å finne ut om det er noen kasus studentene behersker bedre enn andre. Man kan tenke seg at studentene behersker nominativ bedre enn andre kasus siden nominativ er ordboksformen. Det kan også være interessant å undersøke om det finnes noen mønstre i hvilke kasus studentene mestrer på et tidlig stadium av språkinnlæringen, og hvilke det tar lengre tid for å mestre. En annen interessant vinkling

kan være å finne ut av i hvilke kontekster studentene mestrer kasus først eller best, for eksempel kasus styrt av verb eller preposisjoner, eller i utvalgte setningsledd. Det kan også være interessant å undersøke om det er forskjeller i hyppigheten av riktige kasus i kontekster hvor kasusen blir styrt av preposisjoner og hvor den blir styrt av verb.

3.3.3 Preposisjoner

Preposisjonene kan ses i sammenheng med setningsledd eller alene for seg. Man kan undersøke ord styrt av preposisjoner som styrer to kasus for å finne ut av om studentene behersker den ene kasusen bedre enn den andre. Det er også mulig å se på preposisjonene i sammenheng med setningsledd. Om studenter behersker preposisjoner i ett setningsledd (for eksempel i objekt) bedre enn i ett annet setningsledd (for eksempel i adverbial), kan være interessant å få belyst.

Jeg har skilt mellom preposisjoner som styrer en, to og tre kasus. Preposisjonenes koder, for eksempel P1-1, er de som er blitt brukt i SPSS. P1 forteller at denne preposisjonen styrer kun en kasus og -1 er preposisjonens nummer, her preposisjonen через.

Preposisjoner som styrer

en kasus:	to kasus:	tre kasus:
P1-1 через	P2-21 в	P3-31 с
P1-2 к	P2-22 на	P3-32 по
P1-3 до	P2-23 за	
P1-4 из	P2-24 под	
P1-5 мимо		
P1-6 около		
P1-7 от		
P1-8 после		
P1-9 у		
P1-10 между		
P1-11 над		
P1-12 перед		
P1-13 о		
P1-14 при		

Blant preposisjonene er det også mulig å gjøre sammenligninger i grupper. Eksempelvis kan man slå sammen de ulike preposisjonene i de tre gruppene for å finne ut av om det er forskjeller i hyppigheten av riktige kasus for preposisjoner som styrer en, to og tre kasus.

3.3.4 Feiltyper

I de tilfellene hvor studentene har svart feil på oppgavene, blir svarene klassifisert i henhold til feiltyper i appendiks 7. En feil blir klassifisert som morfologisk kun i tilfeller hvor den ikke inneholder en syntaktisk feil. I tvilstilfeller regner jeg feil som syntaktiske, slik at jeg kan være temmelig sikker på at gruppen for morfologiske feil kun inneholder morfologiske feil. På denne måten kan man bruke de morfologiske feilene i en analyse av riktige kasus. Siden de inneholder riktig kasus, vil de sammen med riktige svar danne en gruppe for riktige kasussvar. En annen mulig analyse er å ta for seg feiltypene enkeltvis, slik at man kan finne ut av i hvilke konstruksjoner de ulike feiltypene oppstår, eventuelt uteblir. Denne analyse vil også avsløre hvilke feiltyper som oppstod i flest, evt. i færrest, oppgaver og siden de tar utgangspunkt i kasus og setningsledd, vil de også kunne si noe om i hvilke konstruksjoner studentene strever mest, eventuelt minst.

3.3.5 Tall

Entall og flertall kan ses for seg eller i sammenheng med andre faktorer. En mulig hypotese kan være at studenter gjør færre feil i flertall siden det i flertall er færre bøyingsformer å ta hensyn til enn i entall. Videre kan man ta for seg ulike kasus og undersøke om studentene har mestret entalls- og flertallsformer i lik eller i ulik grad.

3.3.6 Tid

Som jeg skrev i kapittel 2, har denne undersøkelsen vært prospektiv ved at jeg har fulgt studentene framover i tid og gitt dem tester på ulike måletidspunkter. Det kan være interessant å sammenligne resultatene fra de fire testene med hverandre for å se hvordan studentene har utviklet seg språklig. En kan undersøke i hvilke konstruksjoner studentene behersket de ulike kasusene i første test versus siste test for å finne ut hvilke kasus de mestret på et tidlig stadium av språkinnlæringen, og hvilke det tok lengre tid å lære. En annen vinkling er å se på hvilke konstruksjoner studentene behersket på de ulike måletidspunktene. En aktuell problemstilling kan være å ta for seg hvordan utviklingen deres har vært i forhold til mestringen av de ulike setningsleddene.

3.3.7 Bakgrunnsfaktorer

Som nevnt er det mulig å koble sammen to datamatriser i SPSS. På denne måten er det sannsynligvis mulig å benytte opplysninger både fra hver enkelt students testresultater og bakgrunnsopplysninger. En aktuell problemstilling er å undersøke om faktorer i studentenes bakgrunn har vært bestemmende for om de er gode språkinnlærere eller ikke. Faktorer som kan påvirke innlæringen kan for eksempel være alder, kjønn, studiebakgrunn (eks. andre fremmedspråk), studentens interesser (russisk litteratur, språk), sosial bakgrunn og egeninnsats. Det kan være interessant å sammenligne studenter som mestret kasus godt, for å finne eventuelle likheter i deres bakgrunn. Likeledes kan man sammenligne studenter som ikke mestret kasus like godt, også med den gruppen som mestret kasus godt for å finne eventuelle forskjeller. Det kan også være interessant å ta for seg de studentene som sluttet etter den andre testen for å finne fellestrekk blant disse. Kan bakgrunnsopplysningene fortelle noe om grunnen til at de sluttet, og har dette sammenheng med studentenes motivasjon, er to viktige problemstillinger her.

4 Subjekt

4.1 Innledning

Som beskrevet i metodekapitlet har jeg sortert testordene i setningene fra de fire testene etter setningsledd³⁴. Dette kapitlet skal ta for seg subjekt i nominativ. I snever forstand regnes subjektet å være setningens ledd i nominativ hvor kasusen er tildelt fra predikatet gjennom styring³⁵. I videre forstand kan et subjekt (subjektserstatter) bestå av andre ord i setningen som ikke er kasusbærere, eller bestå av et genitiv- eller dativkomplement i upersonlige setninger. Dette kalles for ”logisk subjekt” og forekommer i konstruksjoner med kopulativ-, verbal- eller infinitivsetninger. Logisk subjekt vil ikke bli omtalt her. I dette kapitlet skal jeg kun ta for meg setningsleddet subjekt i nominativ.

I kapittel 4.2 skal jeg presentere en oversikt over hvilke resultater som ble oppnådd på testene. I kapittel 4.3 og 4.4 vil jeg drøfte hva som kan ha vært avgjørende for studentenes valg av kasus. Senere, i kapittel 4.5, skal jeg forsøke å besvare et av de åpne spørsmålene jeg har hatt fra starten av, nemlig om studentene behersker setningsleddet subjekt i nominativ bedre med tiden. I kapittel 4.6 vil jeg kort presentere noen oppgaver med subjekt i nominativ som har samme form som direkte objekt, for å finne ut av om det er forskjeller i hyppighet av riktig kasus i disse oppgavene og i oppgavene med ulik form i nominativ og i akkusativ. Til slutt, i kapittel 4.7, kommer en oppsummering.

4.2 Presentasjon av innsamlet materiale

På de fire testene var det 22 oppgaver som skulle representere subjektet i nominativ. Jeg valgte å utelate åtte av disse da testordene har samme form for subjekt og objekt. Jeg kan derfor ikke med sikkerhet vite om studentene har valgt riktig kasus i disse oppgavene. Disse åtte oppgavene vil jeg presentere i kapittel 4.6.

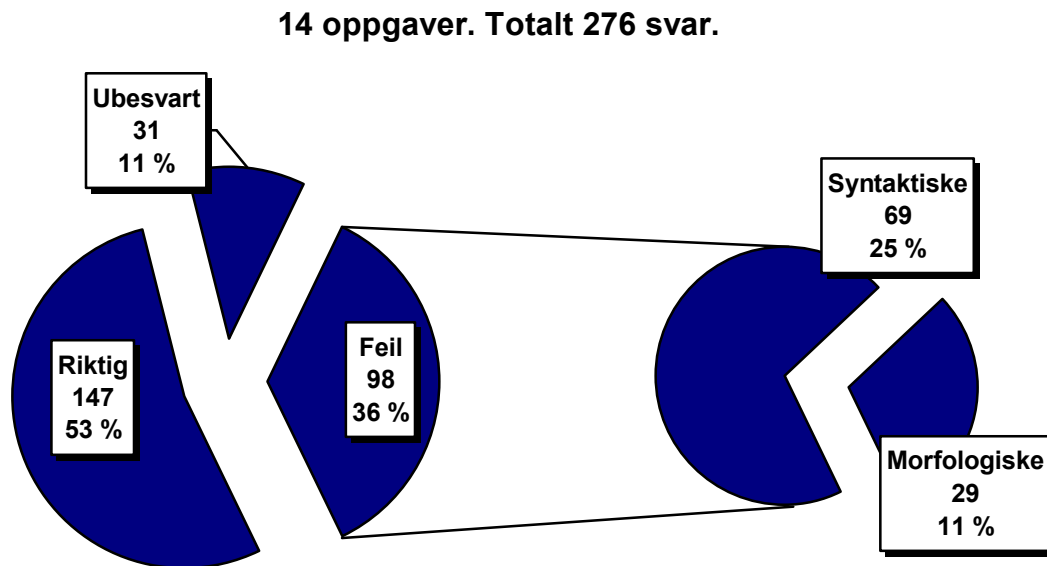
Jeg står tilbake med 14 oppgaver som jeg nå skal se nærmere på. Hver student har svart på flere oppgaver, men alle studentene har ikke svart på alle de 14 oppgavene. Til sammen ble det avlagt 276 svar. Hvert enkelt svar er analysert og plassert i en kategori. Resultatet av dette

³⁴ Den fullstendige oversikten finnes i appendiks 5.

³⁵ Lønngren, 2000, s. 83.

ser vi i diagrammet under.

Diagram 4.1 *Subjekt i nominativ.*

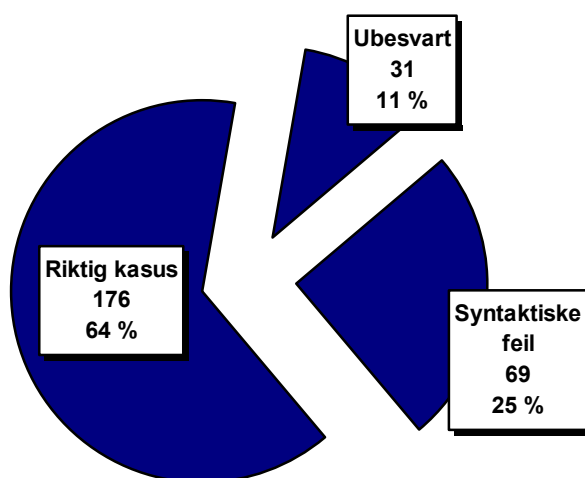


Diagrammet viser at av de 276 svarene var 147, eller 53 prosent, riktige. Feil svar ble avgitt 98 ganger, noe som utgjør 36 prosent. De fleste feilene er av syntaktisk art. Av de 98 ukorrekte svarene er 69 svar, eller 70 prosent, syntaktiske, mens 29 svar, eller 30 prosent, er morfologiske. Studentene unnlot å svare 31 ganger, noe som utgjør 11 prosent.

Jeg skiller mellom syntaktiske og morfologiske feil. Syntaktiske feil oppstår der studenten har valgt feil kasus til ordet, mens morfologiske feil oppstår der studenten har valgt riktig kasus, men har feil endelse eller en annen skrivefeil i ordet. Siden de morfologiske feilene inneholder riktig kasus, vil de sammen med gruppen for riktige svar representere alle svar som ble avgitt i riktig kasus. Diagram 4.2 på neste side viser de tre gruppene som vi nå står igjen med, nemlig riktig kasus (riktig svar + morfologiske feil), syntaktiske feil og ubesvart. Som vi ser i diagrammet er 64 prosent, eller 176 av 276 svar, avgitt i riktig kasus.

Diagram 4.2 Riktig kasus for subjekt i nominativ.

14 oppgaver. Totalt 276 svar.



Nominativ blir ofte sett på som en lett kasus. Nominativ er ordboksformen, og det er kanskje lett å tro at studenter har større forutsetninger for å forstå i hvilke tilfeller nominativ skal brukes, enn i hvilke tilfeller oblique kasus skal brukes. Nominativ blir også ofte utelatt i kasusbeskrivelser³⁶. Vi ser at riktig kasus for subjekt i nominativ ble valgt i kun 64 prosent. Subjekt i nominativ er kanskje den funksjonen i nominativ som er aller lettest. Jeg mener at resultatene for subjekt i nominativ gir oss en pekepinn på at nominativ ikke nødvendigvis er en lett kasus. Jeg kommer tilbake til dette senere i kapitlet, og i neste kapittel vil jeg sammenligne dette resultatet med resultatene fra oppgaver i direkte objekt.

Jeg skal nå presentere de 14 oppgavene i en tabell. Tabell 4.1 på neste side inneholder oppgavene i den første kolonnen. Stedet hvor innfyllingsordene står i riktig form uthevet og understreket, stod som en åpen plass i oppgavene. Her skulle studentene fylle inn testordene, som er oppgitt i parentes. I den andre kolonnen ser vi hvor mange svar som var helt riktige, og den tredje kolonnen viser oss hvor mange prosent dette utgjør av de totale svarene for den oppgaven. Fjerde kolonne inneholder antall ukorrekte svar totalt. I de to neste kolonnene er feilene spesifisert i syntaktiske og i morfologiske feil. Deretter har tabellen har en kolonne for ubesvarte oppgaver i antall og en kolonne for antall svar totalt for hver oppgave. De to siste kolonnene viser summen av riktige svar og morfologiske feil i antall og i prosent av alle svar.

³⁶ Mathiassen, 1996, s. 187.

Tabell 4.1 Resultater for subjekter i nominativ.

Testoppgaver (testord i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot. svar	R. kas	%
1.33c. На <u>стене</u> (стена) при <u>входе</u> (вход) висит <u>афиша</u> (афиша).	15	34	17	17	0	12	44	15	34
2.2a. Зоопарк посещают и <u>взрослые</u> (взрослый), и <u>школьники</u> (школьник), и <u>дети</u> (ребёнок).	10	33	15	11	4	5	30	14	47
2.2b. Зоопарк посещают и <u>взрослые</u> (взрослый), и <u>школьники</u> (школьник), и <u>дети</u> (ребёнок).	18	60	7	6	1	5	30	19	63
2.2c. Зоопарк посещают и <u>взрослые</u> (взрослый), и <u>школьники</u> (школьник), и <u>дети</u> (ребёнок).	10	33	15	9	6	5	30	16	53
3.15a. <u>Папа</u> (папа) читает <u>газету</u> "Правда" (газета "Правда").	13	100	0	0	0	0	13	13	100
4.11b. Вместе с <u>учениками</u> (ученик) приходят их <u>учителя</u> (учитель).	1	8	12	8	4	0	13	5	38
6.11b. Из <u>шкафа</u> (шкаф) вылез <u>кот</u> (кот).	12	80	2	2	0	1	15	12	80
6.20a. <u>Юрий</u> (Юрий) рассказывает о <u>маме</u> (мама).	15	100	0	0	0	0	15	15	100
6.4b. Над <u>столом</u> (стол) висит <u>лампа</u> (лампа).	6	40	8	8	0	1	15	6	40
7.20. У меня есть <u>хорошие друзья</u> (хороший друг).	8	53	7	3	4	0	15	12	80
7.21a. <u>Девочки</u> (девочка) интересуются <u>куклами</u> (кукла).	10	67	5	2	3	0	15	13	87
7.5a. <u>Девушки</u> (девушка) любят ходить по <u>магазинам</u> (магазин) с <u>подругами</u> (подруга).	12	80	3	1	2	0	15	14	93
8.21a. <u>Мы</u> (мы) знаем больше, чем <u>они</u> (они).	11	85	1	1	0	1	13	11	85
8.9. Мне нравится <u>картошка</u> (картошка).	6	46	6	1	5	1	13	11	85
Totalt	147	53	98	69	29	31	276	176	64

Tabellen viser, på samme måte som diagram 4.2 lenger opp, at det totalt sett ble valgt riktig kasus 176 ganger eller i 64 prosent av svarene. Oppgavenummer 1.33c ble gitt på den første testen. Oppgavenumre som begynner på 2 stammer fra den andre testen, på 3 og 4 fra den tredje testen, og oppgavenumre på 6, 7 og 8 fra den fjerde og siste testen. Fire tykke blå streker er brukt for å skille oppgavene fra de fire testene fra hverandre. De feltene som er

skyggelagt, representerer oppgaver hvor studenten selv skulle avgjøre hvilket tall testordet skulle besvares i, i tillegg til riktig kasus. I alle de andre oppgavene har studentene fått oppgitt i hvilket tall testordet skulle besvares.

Som vi ser i tabellen, ble det gitt flere oppgaver etter hvert. Dette kommer av at da de to første testene ble avholdt, hadde ikke studentene gjennomgått hele pensumet. Jeg måtte derfor ta hensyn til studentenes begrensede ordforråd og grammatikkunnskaper. Dette gjelder for alle oppgavene som ble gitt, og ikke utelukkende for oppgavene hvor subjekt ble testet. Det som er interessant for oppgavene i subjekt, er at de ble til nærmest som en tilfeldighet. I utgangspunktet hadde jeg tenkt å teste kun de oblike kasusene da jeg så på nominativ som en enkel kasus. Jeg tok likevel med noen nominativformer på den første testen for å gi studentene noen enkle oppgaver. Da jeg så igjennom den første testen, oppdaget jeg at en testoppgave i nominativ inneholdt svært mange feil. Jeg tok derfor med flere slike oppgaver på de neste testene.

4.3 Har deklinasjoner, tall, ordstilling og transitivitet innvirkning på valg av kasus?

Som beskrevet i kapittel 2 har jeg valgt å utforme problemstillingene i denne oppgaven som åpne spørsmål. Jeg har ikke hatt definerte hypoteser fra starten av, og har hele tiden vært åpen for nye spørsmål. Etter å ha sett nærmere på innsamlet materiale ble jeg sikker på at en utslagsgivende faktor for om studentene har valgt riktig kasus i oppgavene over, er ordstillingen. Før jeg kommer nærmere inn på dette, skal jeg se på to av de åpne spørsmålene som jeg har hatt fra starten av, nemlig om deklinasjoner og tall har hatt innflytelse på studentenes kasusvalg. Et spørsmål som har kommet til etter hvert, er om verbets transitivitet kan ha påvirket svarene. Transitivitet er også en problemstilling jeg skal drøfte her. En siste aktuell problemstilling som kunne ha vært interessant å drøfte her, er om subjekter som representerer animatum, dvs. levende vesener, oppnår bedre resultater enn subjekter som representerer inanimatum. Subjekt representerer ofte mennesker, og en kan derfor tenke seg at det er lettere å identifisere subjektet i oppgaver som representerer levende vesener. Kun to av oppgavene i dette kapitlet er inanimatum. Grunnlaget for å drøfte denne problemstillingen er derfor for dårlig, og jeg vil ikke gå nærmere inn på den her.

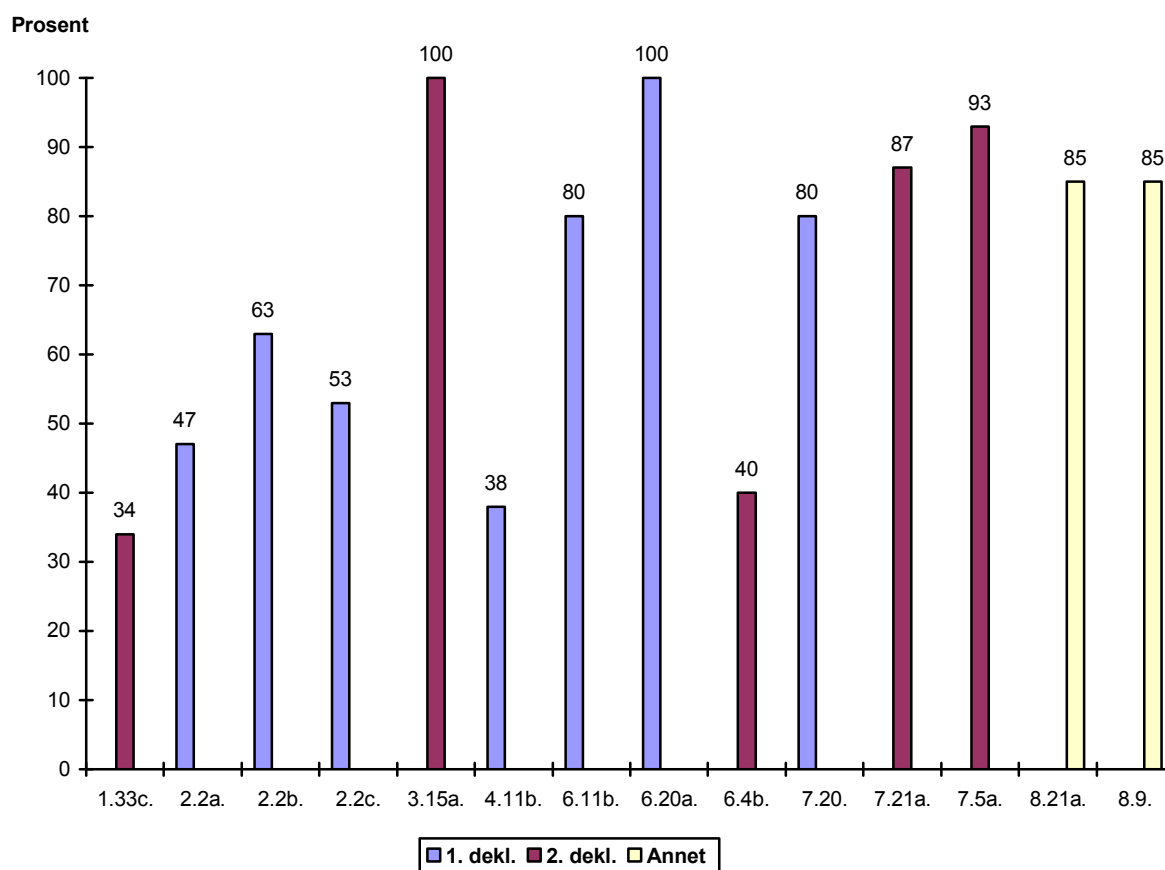
4.3.1 Deklinasjoner

Substantiver som tilhører første deklinasjon, er maskulinum som ender på konsonant (unntatt путь) eller neutrum (unntatt de som ender på -мя). Til annen deklinasjon tilhører femininum som ender på -а/-я, og maskulinum som betegner personer på -а/-я. I utgangspunktet kan en tenke seg at studenter gjør flere morfologiske feil i en deklinasjon med et komplisert bøyingsmønster. En annen mulighet er at en komplisert bøyning i en kasus kan være vanskelig å huske og derfor blir sammenblandet med bøyninger i andre kasus, slik at det også oppstår syntaktiske feil. På denne måten kan det være forskjeller mellom deklinasjoner i valg av riktig kasus. Når det gjelder oppgaver i subjekt i første og annen deklinasjon, forventer jeg ingen (eller bare en liten) forskjell i hyppigheten av riktig kasus. Grunnen til dette er at studentene har fått oppgitt substantivet i riktig form, altså i nominativ, i entall, og det er kun i flertall at de måtte endre endelsen til substantivet. Jeg finner det likevel hensiktsmessig å undersøke dette, da jeg vil bruke disse resultatene i sammenligninger i senere kapitler.

I diagram 4.3 på neste side har jeg delt inn oppgavene i deklinasjoner. Av 14 testord representerer 12 ord substantiver i første og annen deklinasjon. Ett av ordene er et pronomen (oppgave 8.21a.) og i oppgave 8.9 finner vi et substantiv som er et såkalt singularia tantum³⁷.

³⁷ Dvs. at substantivet kun forekommer i entall.

Diagram 4.3 Oppgaver i subjekt inndelt i deklinasjoner.



Vi ser at sju testord tilhører første deklinasjon og fem testord tilhører annen deklinasjon. For substantiver i første deklinasjon ble det valgt riktig kasus i 63³⁸ prosent av svarene, mens for substantiver i annen deklinasjon ble det valgt riktig kasus i 60 prosent. Dette tyder på at deklinasjoner ikke har vært en utslagsgivende faktor i valg av riktig kasus blant subjekter. Resultatet er derfor som forventet.

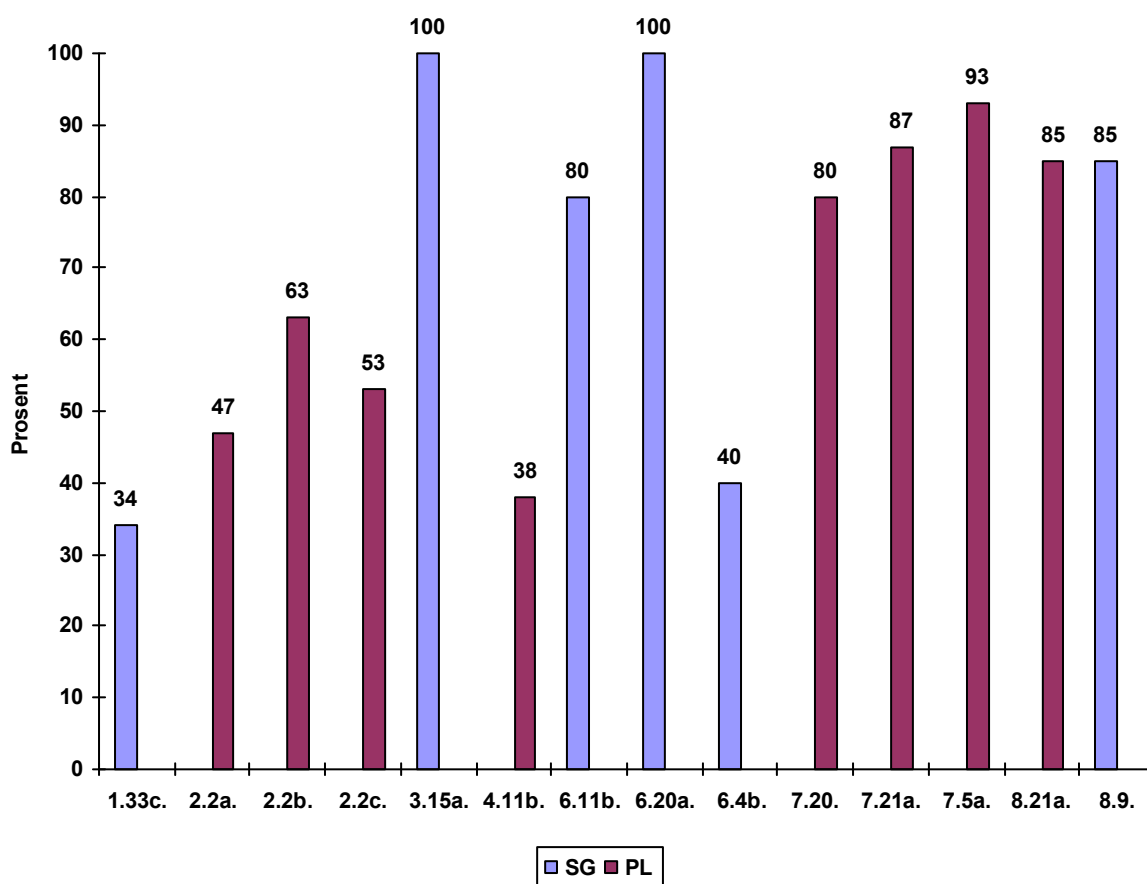
4.3.2 Tall

Vi skal nå se på om det er en forskjell i valg av riktig kasus i entall og i flertall. Flertallsendelsene er færre enn entallsendelsene, noe som kan gjøre det lettere å huske bøyingsparadigmene i flertall. En kan forvente seg at studenter behersker flertall best på grunn av dette. På den annen side lærer studentene seg entallsformene først, slik at de har hatt lengst tid på å lære seg disse. Dette vil være aktuelt for oppgavene som ble gitt i vårsemesteret hvor det ble gitt både entalls- og flertallsoppgaver i begge testene. I høstsemesteret ble det på den første testen kun gitt entallsformer da studentene ikke hadde lært seg flertallsendelsene

³⁸ Prosentverdiene er regnet ut ved å summere alle riktige kassussvar (antall) og dele på antall svar totalt.

ennå. På den andre testen ble det kun gitt oppgaver som skulle besvares i flertall. Ordboksformen er lik entallsformen i nominativ, og det er den formen av ordet som studentene lærer seg og husker best. Derfor kan man kanskje forvente at entallsformene i nominativ beherskes best. I tillegg ble testordene oppgitt i nominativ entall, noe som styrker denne forventningen.

Diagram 4.4 Oppgaver i subjekt inndelt i tall.



Diagrammet over viser oppgavene inndelt i tall. Seks testord skulle avgis i entall og åtte skulle avgis i flertall. For subjekter i entall ble riktig kasus valgt i 63 prosent av oppgavene og for subjekter i flertall ble riktig kasus valgt i 65 prosent av oppgavene. Vi ser at hypotesen om at entallsformene beherskes best, ikke finner støtte i disse oppgavene. Det er ingen nevneverdig forskjell mellom substantiver i nominativ i entall og i flertall. I forrige underkapittel fant jeg heller ingen nevneverdig forskjell mellom første og annen deklinasjon. Årsaken til disse resultatene ligger sannsynligvis ikke i selve substantivene og substantivenes endelser, men i forståelsen av når kasusen skal brukes. Jeg kommer tilbake til denne

påstanden senere i kapitlet.

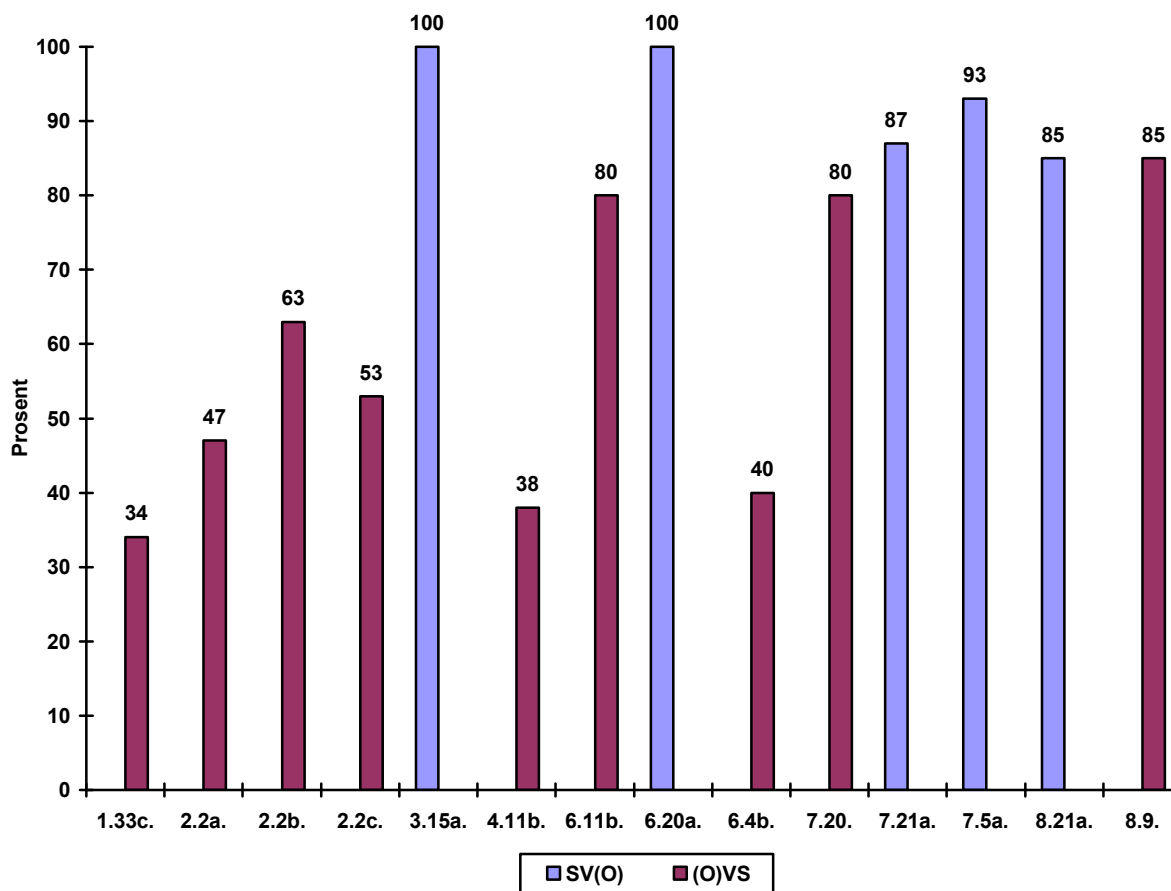
4.3.3 Ordstilling

Norsk er et V2-språk. Med dette menes at verbet normalt har sin faste plass i hovedsetningen, nemlig på andre plass. I russisk gir kasussystemet oss en mye friere ordstilling. På norsk blir ordstillingen bestemt av grammatiske regler, mens på russisk blir ordstillingen i større grad bestemt av konteksten. Etter å ha sett nærmere på innsamlet materiale så jeg ulike tendenser for riktig kasus i setninger med ulike ordstillingstyper. Det så ut som om studentene best behersket oppgaver i setninger med ordstilling som likner mest på norsk ordstilling. I dette underkapitlet skal jeg undersøke om denne faktoren er relevant.

Ordstillingen på norsk følger SVO-rekkefølgen. Dette betyr at subjektet normalt kommer før verbet og objektet i hovedsetningen (subjekt, verbal, objekt). I russisk er SVO-rekkefølgen obligatorisk kun i et fåtall tilfeller. Dette gjelder i setninger der det er umulig å avgjøre hva som er subjekt og objekt på grunnlag av subjektets og objektets form³⁹. På russisk er både SOV-rekkefølgen og OVS-rekkefølgen vanlig. Jeg vil skille mellom setninger hvor subjektet kommer før objektet og verbet i setningen (heretter kalt SV(O)), og setninger med den motsatte strukturen, altså med en ordstilling hvor objektet kommer før verbet og subjektet i setningen (heretter kalt ((O)VS). Diagram 4.5 på neste side viser prosentvis fordeling av riktig kasus for de ulike testoppgavene, markert for om de har SV(O)- eller (O)VS-ordstilling.

³⁹ Mathiassen, 1996, s. 573. Et eksempel på dette er setningen ”Мать любит дочь”.

Diagram 4.5 Oppgaver i subjekt inndelt iht. setningenes ordstillinger.



I diagrammet ser vi at fem testord befinner seg i setninger med SV(O)-ordstilling og ni testord befinner seg i setninger med (O)VS-ordstilling. Oppgaver i setninger med SV(O)-ordstilling er i større grad besvart i riktig kasus enn oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling. Den gjennomsnittlige prosentverdien for oppgaver besvart i riktig kasus i setninger med SV(O)-ordstilling, er 93 prosent. For oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling er prosentverdien for riktig kasus 53. Dette tolker jeg dithen at ordstillingen har spilt en avgjørende rolle for kasusvalg. Hele ni av 14 setninger har den motsatte (O)VS-ordstillingen. Dette har ført til at gjennomsnittet for riktig kasus i alle oppgavene ble lavere enn forventet. Hadde det vært gitt like mange oppgaver i de to ordstillingstypene, hadde sannsynligvis studentene avgitt svar i riktig kasus i gjennomsnitt i større grad enn hva de har gjort i disse oppgavene. (O)VS-ordstillingen er sjelden på norsk, noe som sannsynligvis er årsaken til at studentene har hatt vanskeligheter med å identifisere subjektet i russiske setninger med (O)VS-ordstilling. At studentene har klart seg best i oppgaver med SV(O)-ordstilling, skyldes sannsynligvis

overføring⁴⁰. Med overføring menes at språkbrukere overfører grammatiske regler fra morsmålet sitt til et annet språk. Siden SV(O)-ordstillingen er vanligst i norske hovedsetninger, er det sannsynlig at overføring er årsaken til at studentene har behersket oppgaver i slike setninger best.

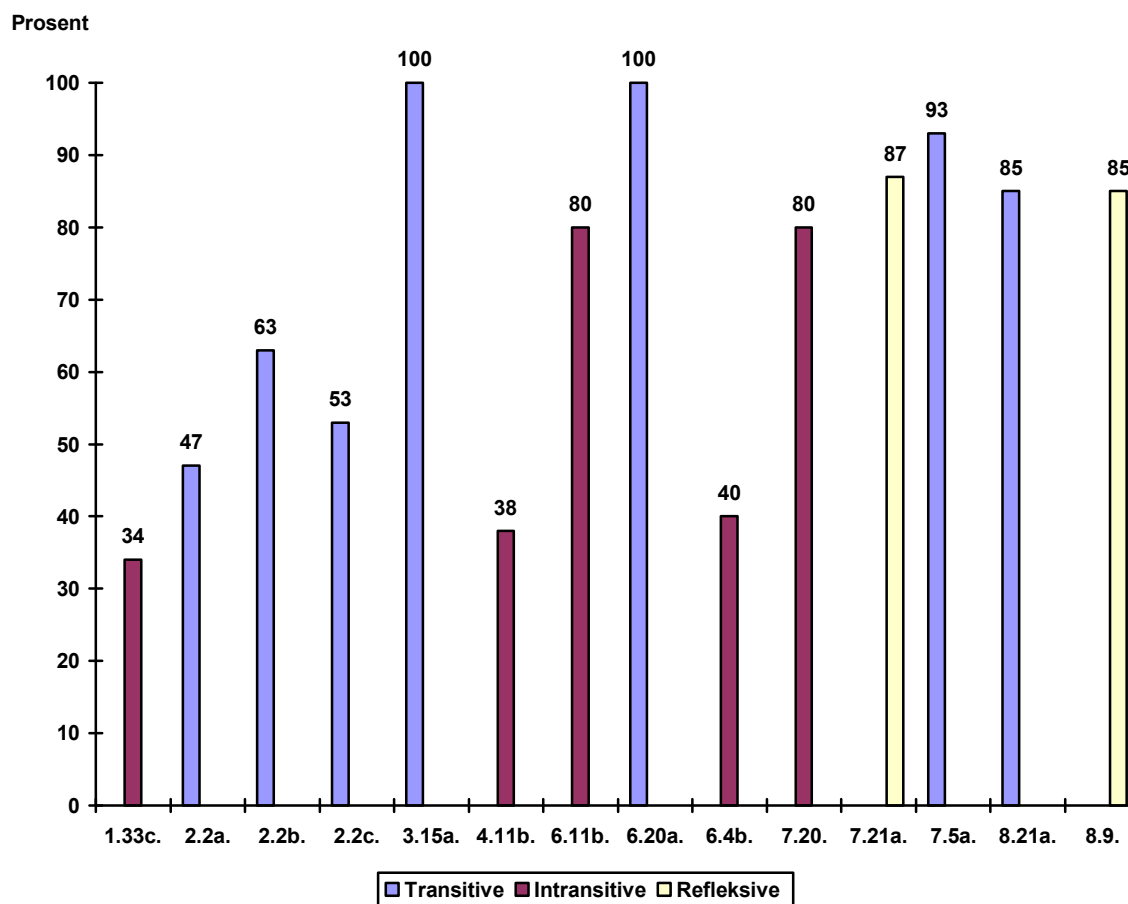
4.3.4 Transitivitet

Et transitivt verb defineres i russisk som et verb som tar sitt objekt i akkusativ uten preposisjon⁴¹. Jeg skal nå undersøke om det er forskjeller i studentenes valg av kasus i oppgaver i setninger med transitive versus intransitive verb. En kan tenke seg at det er lettest å identifisere et subjekt i en setning som har et transitivt verb og et direkte objekt, slik at riktig kasus oftere blir valgt for subjekter i setninger med transitive verb enn for subjekter i setninger med intransitive verb. Diagram 4.6 på neste side inneholder oppgavens setninger inndelt i transitive, intransitive og refleksive verb. Det er sju setninger med transitive verb, fem setninger med intransitive verb og to setninger med refleksive verb.

⁴⁰ Se også kapittel 2.3.

⁴¹ Mathiassen, 1996, s. 473.

Diagram 4.6 Oppgaver i subjekt inndelt iht. verbenes transitivitet.



Studentene har i gjennomsnitt valgt riktig kasus i setninger med transitive verb i 70 prosent av svarene, mens i setninger med intransitive verb har de valgt riktig kasus i 49 prosent av svarene. Med dette som utgangspunkt stilte jeg opp en hypotese om at direkte objekter i akkusativ styrt av transitive verb har hjulpet studentene med å identifisere subjektet i setningene. Etter å ha studert setningene, så jeg at det i flere av setningene med transitive verb, manglet et direkte objekt i akkusativ. I tillegg var det kun én av setningene som inneholdt et direkte objekt i akkusativ med den unike markøren $-y/-ю$, dvs. hvor studentene med sikkerhet kunne slå fast at dette, ut fra ordets form, var bøyd i akkusativ. Det direkte objektet var også et testord, med andre ord oppgitt i nominativ i parentes, slik at studentene sannsynligvis har hatt liten eller ingen hjelp med å identifisere subjektet ut fra det direkte objektet, da det ennå ikke sto i akkusativform. Dette tyder på at det er en annen faktor som har påvirket studentenes valg av kasus i disse oppgavene. Blant oppgavene i setningene med transitive verb, befant tre seg i en setning med (O)VS-ordstilling og fire befant seg i setninger med SV(O)-ordstilling. Når det gjelder oppgavene i setningene med intransitive verb, befant

alle fem seg i setninger med (O)VS-ordstilling. Det er derfor sannsynlig at ordstillingen har vært en viktigere faktor her enn transitivitet.

4.3.5 Oppsummering

I fire underkapitler har vi nå sett på om deklinasjoner, tall, ordstilling og transitivitet kan ha påvirket studentenes valg av kasus i testoppgavene for subjekt i nominativ. Det var ikke nevneverdige forskjeller i graden av riktige kasussvar i første og annen deklinasjon og i entall og flertall. Når det gjelder ordstilling og transitivitet derimot, fant vi større forskjeller. Oppgaver i setninger med SV(O)-ordstilling ble besvart i riktig kasus i svært stor grad, mens oppgaver i setninger med den motsatte (O)VS-ordstillingen ble besvart i riktig kasus i mye mindre grad. Etter å ha sett nærmere på oppgavene i setninger med transitive og intransitive verb, kom jeg fram til at forskjellen i kasusvalg har sin årsak i ordstillingstyper. Alle oppgavene i setningene med intransitive verb har (O)VS-ordstilling, slik at disse kom dårligst ut. Oppgavene i setningene med transitive verb har både (O)VS- og SV(O)-ordstillinger, og i denne gruppen trekker oppgavene med SV(O)-ordstilling gjennomsnittet opp, slik at oppgaver i setninger med transitive verb kom best ut. Vi har sett at overføring sannsynligvis er den viktigste årsaken til at oppgaver i setninger med SV(O)-ordstilling i mye større grad ble behersket av studentene enn oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling.

På bakgrunn av dette kan en forvente at oppgaver i setninger med transitive verb og SV(O)-rekkefølge i ordstillingen, har oppnådd aller høyeste verdier for riktig kasussvar. Det var til sammen fire slike oppgaver. I disse oppgavene ser vi at dette stemmer. (Prosentverdiene for hver oppgave er oppgitt i parentes.)

3.15a. **Папа** (папа) читает газету "Правда" (газета "Правда"). (100%)

6.20a. **Юрий** (Юрий) рассказывает о маме (мама). (100%)

7.5a. **Девушки** (девушка) любят ходить по магазинам (магазин) с подругами (подруга). (93%)

8.21a. **Мы** (мы) знаем больше, чем они (они). (85%)

Gjennomsnittlig ble det valgt riktig kasus for oppgavene med transitive verb og SV(O)-ordstilling i 95 prosent av oppgavene. På samme måte som for oppgavene over, kan en tenke seg det motsatte for oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling og intransitive verb, nemlig

at disse oppgavene oppnådde laveste verdier for riktig kasussvar. Det var fem slike oppgaver.

1.33с. На стене (стена) при входе (вход) висит афиша (афиша). (34%)

4.11b. Вместе с учениками (ученик) приходят их учителя (учитель). (38%)

6.11b. Из шкафа (шкаф) вылез кот (кот). (80%)

6.4b. Над столом (стол) висит лампа (лампа). (40%)

7.20. У меня есть хорошие друзья (хороший друг). (80%)

Som vi ser ble det valgt riktig kasus i 40 prosent eller sjeldnere av svarene for tre av de fem oppgavene. De to andre oppgavene oppnådde relativt høye prosentverdier, nemlig 80 prosent. Gjennomsnittet er likevel mye lavere enn for oppgavene lenger opp, nemlig 49 prosent.

4.4 Inndeling av oppgavene i kategorier etter vanskegrad

I forrige avsnitt så vi at spesielt ordstilling har hatt innvirkning på studentenes kasusvalg. I dette avsnittet skal jeg presentere en ny måte å organisere datamaterialet mitt på, som gir støtte til konklusjonene fra forrige underkapittel. Jeg skal dele oppgavene inn i tre kategorier etter vanskegrad. Hensikten med disse kategoriene er å lettere kunne finne fellestrekk blant oppgaver med omtrent like høye prosentverdier for valg av riktig kasus. Jeg vil ta for meg problemstillingene fra forrige underkapittel i de ulike kategoriene, og også prøve å finne eventuelle andre likheter og ulikheter innad i hver enkelt kategori og på tvers av de tre kategoriene.

For å komme fram til de ulike kategoriene har jeg tatt utgangspunkt i at riktig kasus ble valgt i gjennomsnitt i 64 prosent av oppgavene, og laget en kategori som representerer oppgaver med omtrent gjennomsnittlige prosentverdier. Denne kategorien strekker seg fra 50 til 79 prosent. En annen kategori representerer oppgaver med prosentverdier over gjennomsnittet, dvs. fra 80 til 100 prosent, og en siste kategori representerer oppgaver med prosentverdier under gjennomsnittet, dvs. under 50 prosent. Jeg starter med å se på oppgavene i kategorien med prosentverdier over gjennomsnittet.

4.4.1 Kategori I: 80 - 100 %

Denne kategorien representerer altså oppgaver hvor studentene har valgt riktig kasus i over 80 prosent av svarene. Det befinner seg åtte oppgaver i denne kategorien. Prosentverdiene for

valg av riktig kasus er oppgitt i parentes.

3.15a. Папа (папа) читает газету "Правда" (газета "Правда"). (100 %)

6.11b. Из шкафа (шкаф) вылез кот (кот). (80 %)

6.20a. Юрий (Юрий) рассказывает о маме (мама). (100 %)

7.20. У меня есть хорошие друзья (хороший друг). (80 %)

7.21a. Девочки (девочка) интересуются куклами (кукла). (87 %)

7.5a. Девушки (девушка) любят ходить по магазинам (магазин) с подругами (подруга). (93 %)

8.21a. Мы (мы) знаем больше, чем они (они). (85 %)

8.9. Мне нравится картошка (картошка). (85 %)

Det disse oppgavene har til felles, er at alle stammer fra de to testene i vårsemesteret. Med unntak av oppgave 3.15a, som stammer fra den tredje testen, stammer alle fra den fjerde og siste testen. Resultatene kan tyde på at de studentene som deltok på de to siste testene, var blitt bedre i kasusbruk. Men vi må også ha i minne at noen, muligens de svakeste studentene, falt fra i løpet av høstsemesteret, og at disse studentene muligens bidro til å trekke prosentverdiene for valg av riktig kasus ned på de to første testene.

Oppgavene representerer både entall- og flertallsformer, substantiver i første og annen deklinasjon, pronomen og singularia tantum. Når det gjelder ordstillingen, finner vi en overvekt av oppgaver i setninger med SV(O)-rekkefølgen med fem oppgaver, mot tre oppgaver med (O)VS-rekkefølgen. Fire, dvs. halvparten av setningene, inneholder transitive verb. To setninger har intransitive verb, og to har refleksive verb.

4.4.2 Kategori II: 50 - 79 %

I denne kategorien finner vi to oppgaver med prosentverdier for riktig kasussvar som befinner seg nærmest gjennomsnittet.

2.2b. Зоопарк посещают и взрослые (взрослый), и школьники (школьник), и дети (ребёнок). (63 %)

2.2c. Зоопарк посещают и взрослые (взрослый), и школьники (школьник), и дети (ребёнок). (53 %)

Begge oppgavene stammer fra den samme setningen fra den andre testen. Setningens verb er transitivt og står foran subjektene i setningen, setningen har altså en (O)VS-ordstilling. Begge testordene er substantiver i første deklinasjon, flertall. En grunn til at denne kategorien kun består av to oppgaver, kan være at flertallet av studentene enten behersker setningsleddet subjekt godt i noen konstruksjoner og dårlig i andre konstruksjoner. Vi så at forrige kategori inneholdt hele åtte oppgaver. En kan derfor tenke seg at det er noen oppgaver i kategorien med lavest grad av riktig kasus som trekker gjennomsnittet ned. Dette kommer jeg nærmere inn på i oppsummeringen.

4.4.3 Kategori III: 0 - 49 %

Denne kategorien har oppgaver med de laveste prosentverdiene for riktige kasus. Det er fire oppgaver i denne kategorien, som hver representerer en av de fire testene.

1.33c. На стене (стена) при входе (вход) висит афиша (афиша). (34 %)

2.2a. Зоопарк посещают и взрослые (взрослый), и школьники (школьник), и дети (ребёнок). (47 %)

4.11b. Вместе с учениками (ученик) приходят их учителя (учитель). (38 %)

6.4b. Над столом (стол) висит лампа (лампа). (40 %)

Alle setningene i denne kategorien har til felles at subjektet er plassert etter verbet i setningene, de har altså en (O)VS-ordstilling. Verbet i setning 2.2a er transitivt mens verbene i de tre andre setningene er intransitive. Vi ser at tre av de fire setningene har både (O)VS-ordstilling og intransitive verb. To av testordene er substantiver i første deklinasjon flertall og to er substantiver i annen deklinasjon entall. De syntaktiske feilene som ble gjort i de to oppgavene med substantiver i annen deklinasjon (altså i oppgave 1.33c og 6.4b), var like. Subjektene i setningene var bøyd i akkusativ, noe som kan tyde på at studentene har trodd at de var objekter i setningene. Den omvendte ordstillingen, altså (O)VS-ordstillingen, kan ha medvirket til dette.

4.4.4 Oppsummering

Vi har nå sett at oppgavene i subjekt i nominativ ble besvart i riktig kasus i svært ulik grad. Over halvparten av oppgavene tilhører kategorien med flest svar i riktig kasus, og det kan derfor virke som om det er noen oppgaver som trekker gjennomsnittet ned. Oppgavene

fordeler seg altså ikke jevnt med prosentverdier rundt gjennomsnittet og det kan derfor virke som om studentene behersker setningsleddet subjekt i nominativ godt i noen konstruksjoner og dårlig i andre. Dette støtter opp om mine undersøkelser om ordstilling hvor jeg kom fram til at studentene behersket oppgaver i setninger med SV(O)-ordstilling godt og med (O)VS-ordstilling mye dårligere. Alle resultatene fra undersøkelsen er kort oppsummert i tabell 4.2.

Tabell 4.2 Faktorer som kan ha påvirket kasusvalg for setningsleddet subjekt i nominativ.

Faktorer	Kategori I 80 - 100 %	Kategori II 50 – 79 %	Kategori III 0 – 49 %
Oppgaver	8 oppgaver	2 oppgaver	4 oppgaver
Ordstilling	5 SV, 3 VS	2 VS	4 VS
Test	3. og 4.	2.	1., 2., 3. og 4.
Verb	4 Trans, 2 Intrans, 2 Refleks.	2 Transitive	3 Intrans, 1 Trans
Dekl.	1. dekl., 2. dekl.	1. dekl.	1. dekl., 2. dekl.
Tall	4 SG, 4 PL	2 PL	2 SG, 2 PL

Som vi ser, tyder undersøkelsen ikke på at deklinasjon og tall er av betydning for studentenes kasusvalg. Kategori I inneholder utelukkende oppgaver fra de to siste testene, noe som tyder på at studentene har blitt bedre etter hvert, eventuelt at svake studenter har falt fra underveis. Transitivitet har ikke hatt en stor betydning selv om det kan virke slik, men må ses i sammenheng med ordstilling. Det har altså vist seg at ordstillingen er den viktigste faktoren for om studentene har behersket setningsleddet subjekt i nominativ godt eller dårlig.

4.5 Studentenes utvikling over tid

I dette underkapitlet skal jeg undersøke om studentene behersket setningsleddet subjekt i nominativ bedre over tid. Dette skal jeg gjøre ved å sammenligne resultatene fra de ulike testene med hverandre. Jeg skal utelukkende ta for meg resultatene fra de sju studentene som deltok på alle de fire testene. Dette gjør jeg for å ha et mest mulig likt sammenligningsgrunnlag. Det er viktig å merke seg at siden jeg har få informanter, vil resultatene i dette kapitlet bli usikre. Tabellen på neste side viser de sju studentenes avgitte svar i de 14 oppgavene som gjelder subjekt i nominativ. Tabellen er av samme type som tabell 4.1.

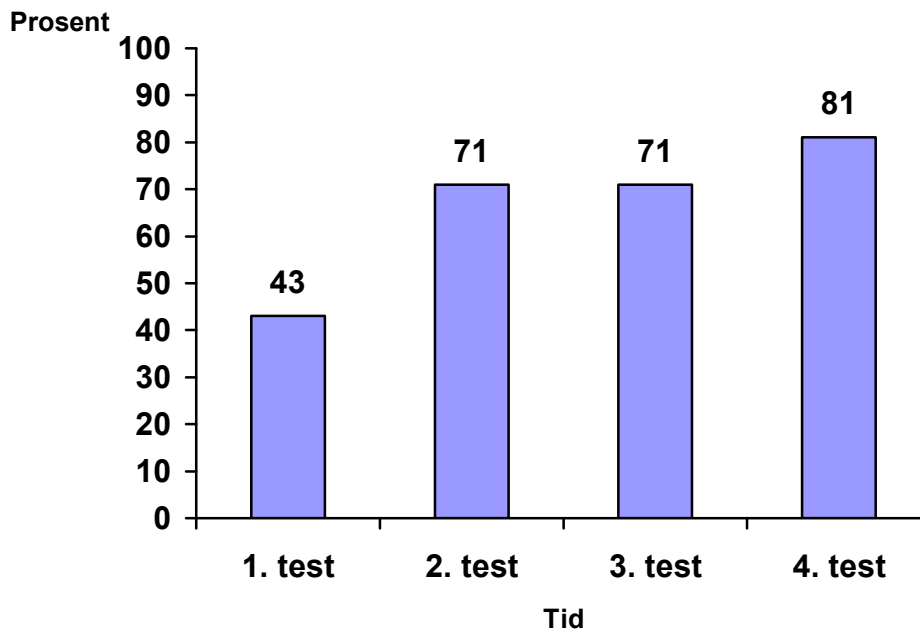
Tabell 4.3 Resultater for subjekter i nominativ for sju studenter.

Testoppgaver (testord i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot. svar	R. kas.	%
1.33с. На <u>стене</u> (стена) при <u>входе</u> (вход) висит <u>афиша</u> (афиша).	3	43	4	4	0	0	7	3	43
2.2а. Зоопарк посещают и <u>взрослые</u> (взрослый), и <u>школьники</u> (школьник), и <u>дети</u> (ребёнок).	3	43	4	3	1	0	7	4	57
2.2b. Зоопарк посещают и <u>взрослые</u> (взрослый), и <u>школьники</u> (школьник), и <u>дети</u> (ребёнок).	6	86	1	0	1	0	7	7	100
2.2с. Зоопарк посещают и <u>взрослые</u> (взрослый), и <u>школьники</u> (школьник), и <u>дети</u> (ребёнок).	4	57	3	3	0	0	7	4	57
3.15а. <u>Папа</u> (папа) читает <u>газету</u> "Правда" (газета "Правда").	7	100	0	0	0	0	7	7	100
4.11b. Вместе с <u>учениками</u> (ученик) приходят их <u>учителя</u> (учитель).	0	0	7	4	3	0	7	3	43
6.11b. Из <u>шкафа</u> (шкаф) вылез <u>кот</u> (кот).	5	71	2	2	0	0	7	5	71
6.20а. <u>Юрий</u> (Юрий) рассказывает о <u>маме</u> (мама).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
6.4b. Над <u>столом</u> (стол) висит <u>лампа</u> (лампа).	2	29	4	4	0	1	7	2	29
7.20. У меня есть <u>хорошие друзья</u> (хороший друг).	4	57	3	2	1	0	7	5	71
7.21а. <u>Девочки</u> (девочка) интересуются <u>куклами</u> (кукла).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
7.5а. <u>Девушки</u> (девушка) любят ходить по <u>магазинам</u> (магазин) с <u>подругами</u> (подруга).	6	86	1	0	1	0	7	7	100
8.21а. <u>Мы</u> (мы) знаем больше, чем <u>они</u> (они).	6	100	0	0	0	0	6	6	100
8.9. Мне нравится <u>картошка</u> (картошка).	3	50	3	0	3	0	6	6	100
Totalt	62	65	33	23	10	1	96	72	75

Vi husker fra kapittel 4.2 at gjennomsnittlig prosentverdi for riktig kasus for subjekt i nominativ blant alle studentene var 64 prosent. Vi ser av denne tabellen at disse sju studentene har en høyere prosentverdi, nemlig 75 prosent. En grunn til denne differansen kan være at disse sju studentene er flinke studenter som har holdt et høyt nivå hele veien, mens når vi har sett på alle studentene, inneholder det også studenter som har falt fra underveis.

Vi skal nå se nærmere på resultatene fra de fire testene hver for seg. Den første testen inneholdt kun én oppgave for subjektet i nominativ, mens den andre testen inneholdt tre oppgaver. Den tredje testen inneholdt to oppgaver, mens den fjerde og siste testen inneholdt åtte oppgaver. Diagrammet under viser gjennomsnittlige prosentverdier for riktig kasus for hver av de fire testene.

Diagram 4.7 Resultatene fra de fire testene for subjekt.



Som vi ser av diagrammet, øker hyppigheten av riktig kasus med tiden. Den høyeste prosentverdien finner vi på den fjerde og siste testen, hvor studentene valgte riktig kasus i 81 prosent av svarene. Når det gjelder den første testen, så inneholdt den som sagt bare en oppgave. Vi vet også at en grunn til at denne oppgaven ble besvart i riktig kasus i liten grad, kan være at oppgaven befinner seg i en setning med (O)VS-ordstilling. Siden første test inneholdt kun denne oppgaven, vil den ikke ha reell sammenligningseffekt. Fra 2. og 3. til 4. test er det altså ingen stor forbedring.

Man kunne kanskje ha forventet seg en høyere grad av riktig kasus for oppgavene på den siste testen. Den siste testen ble gitt i mai, da studentene hadde studert russisk nesten et helt studieår. I tillegg representerer sannsynligvis disse sju studentene de mest motiverte og flinkeste studentene på kurset. Når da ikke graden av riktige kasus er høyere enn 81 prosent for subjekt i nominativ, kan man spørre seg om det ikke er litt for lite i forhold til at subjekt i nominativ vanligvis anses å være veldig lett. Det er spesielt én oppgave som trekker

gjennomsnittet for den fjerde testen ned. I oppgave 6.4b ble riktig kasus besvart i kun 29 prosent av svarene. Dette er en oppgave i en setning med (O)VS-ordstilling. Man kan kanskje si at denne oppgaven er spesielt vanskelig på grunn av ordstillingen, men på den annen side burde antageligvis de flinkeste studentene etter to semestre med russisk beherske oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling. Når de likevel ikke gjør det, kan årsaken være en kombinasjon av manglende grunnleggende kunnskaper i setningsanalyse og at subjekt i nominativ ikke har blitt vektlagt nok i undervisningen.

4.6 Oppgaver i subjekt i nominativ som har samme form i direkte objekt

Som beskrevet i kapittel 4.2 fant jeg det hensiktsmessig å utelate åtte oppgaver hvor innfyllingsordene har samme form for subjekt og objekt, da jeg ikke med sikkerhet kan vite hvilken kasus studentene har valgt. Det er disse oppgavene jeg kort skal se på i dette underkapitlet. Dette gjør jeg da det vil være interessant å sammenligne disse resultatene med resultatene fra tidligere i dette kapitlet. En kan tenke seg at siden subjektformen og objektformen er lik i disse oppgavene, er sannsynligheten for å oppnå flere svar i riktig kasus større her enn blant oppgaver hvor subjektformen og objektformen er ulik. I tabell 4.4, som er av samme type som tabell 4.1, ser vi resultatene fra de åtte oppgavene.

Tabell 4.4 Resultater for subjekter som har samme form i objekt.

Testoppgaver (testord i parentes)	Riktig	%	Feil	Syn	Morf	Ubesvart	Tot. svar	R. kas.	%
2.16b. Я иду за <u>покупками</u> (покупка) туда, где продаются <u>колбасы</u> (колбаса).	12	40	11	8	3	7	30	15	50
3.1a. <u>Дом</u> (дом) находится около <u>станции</u> (станция).	11	85	2	2	0	0	13	11	85
3.20b. У <u>друга</u> (друг) есть <u>компьютер</u> (компьютер), а у <u>Ирины</u> (Ирина) нет <u>компьютера</u> (компьютер).	12	92	1	1	0	0	13	12	92
4.15b. На <u>прилавках</u> (прилавка) лежат <u>товары</u> (товар).	9	69	4	2	2	0	13	11	85
5.16. Мне нравятся <u>книги</u> (книга).	6	46	6	4	2	1	13	8	61
5.6. Начались <u>каникулы</u> (каникулы).	7	54	4	4	0	2	13	7	54
8.18. <u>Лето</u> (лето) в этом году <u>затянулось</u> .	3	23	10	10	0	0	13	3	23
8.2с. В <u>магазине</u> (магазин) <u>"Одежда"</u> ("Одежда") продаются	5	38	7	4	3	1	13	8	61

КОСТЮМЫ (КОСТЮМ).									
Totalt	65	54	45	35	10	11	121	75	62

Som vi ser av tabellen, representerer disse åtte oppgavene substantiver i første deklinasjon i entall, eller substantiver i flertall. Til sammen inneholder tabellen få oppgaver, slik at resultatene vil være usikre. Vi ser at 62 prosent av alle avgitte svar inneholder riktig kasus, og det ligger omtrent på samme nivå som blant oppgavene behandlet i kapittel 4.2 – 4.4, hvor prosentverdien lå på 64 prosent. Det er spesielt én oppgave som trekker gjennomsnittet ned. Oppgave 8.18 inneholdt færrest svar med riktig kasus. Her var det flere som hadde foreslått instrumentalis som riktig kasus, noe som kan ha sammenheng med at testordet ofte opptrer i instrumentalis. Hvis jeg tar ut oppgave 8.18 fra tabellen, får jeg en noe høyere prosentverdi for riktig kasus, nemlig 67 prosent, men det vurderer jeg fortsatt til å ikke være en vesentlig forskjell i forhold til 64 prosent.

Det virker overraskende at gjennomsnittet for riktig kasusvalg ikke er høyere i disse oppgavene. Det virker som om det at subjekts- og objektsformen har samme form, ikke har hatt noen innvirkning for om riktig kasus ble valgt. En forklaring på dette kan ligge i oppgavenes vanskegrad. Vi ser i tabellen at seks av de åtte oppgavene befinner seg i setninger med (O)VS-ordstilling. I gjennomsnitt ble det valgt riktig kasus i disse oppgavene i 64 prosent av svarene. I kapittel 4.3.3 kom jeg fram til at oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling kom dårligere ut enn oppgaver med SV(O)-ordstilling. Gjennomsnittet for valg av riktig kasus i oppgavene fra kapittel 4.3.3, altså i oppgaver med ulik form i subjekt og i direkte objekt, var 53 prosent. Med dette ser vi at oppgavene med samme form i subjekt og direkte objekt, likevel ble besvart i riktig kasus i større grad enn oppgaver med ulike form i subjekt og direkte objekt. Dette er som forventet.

En annen viktig faktor her er om det ligger tilfeldig gjetting bak valg av kasus. I tilfeller hvor studentene har avgitt svar i feil kasus, men likevel ikke i akkusativ, så kan det tyde på at de har gjettet hvilken kasus oppgaven skulle besvares i, og ikke tatt logiske valg med utgangspunkt i setningsanalyse. Min erfaring er at usikre studenter i større grad stoler på intuisjonen. De mangler basiskunnskaper i grammatikk og antar at de kan finne fram til riktig kasus utifra hva som ”høres” riktig ut. Og som fersk student ”høres” ofte substantiver bøyd i oblique kasus riktigere ut enn substantiver i nominativ, som er den kasusformen de kjenner ordet best i. En annen faktor er at så mange som halvparten av oppgavene kan ha vært

vanskelige siden det ikke ble oppgitt i hvilket tall studentene skulle avgi svaret (gjelder oppgaver i skraverte felter i tabellen). I disse oppgavene var det opp til studentene selv å finne ut av hvilket tall oppgaven skulle besvares i, i tillegg til riktig kasus. En siste faktor kan være tilfeldigheter. Tabellen inneholder få oppgaver og få svar, slik at risikoen for at resultatet kan bli påvirket av tilfeldigheter rundt en eller flere oppgaver, er større enn i store utvalg.

4.7 Sammendrag

I dette kapitlet har jeg undersøkt studentenes valg av kasus i subjekter i nominativ. Gjennomsnittlig ble det valgt riktig kasus for subjekt i nominativ i 64 prosent av svarene, noe som jeg har argumentert for var lite sett i forhold til at nominativ blir sett på som en lett kasus. Jeg har sett nærmere på om fire faktorer kan ha påvirket studentenes valg av kasus. De to første faktorene som jeg så på, deklinasjoner og tall, hadde ikke nevneverdig innflytelse på hyppigheten av riktig kasus. Den tredje faktoren jeg undersøkte var verbenes transitivitet. Den så ikke ut til å ha innflytelse på valg av riktig kasus selv om det var blitt valgt riktig kasus oftere i transitive enn i intransitive setninger. Jeg kom fram til at det var ordstillingen som forårsaket at riktig kasus oftere ble valgt i transitive setninger.

Ordstillingen er den faktoren som har vist seg å være veldig sentral i forhold til valg av riktig kasus i subjekt i nominativ. Studentene valgte riktig kasus i oppgaver i setninger med SV(O)-ordstilling i mye større grad enn i oppgaver i setninger med den motsatte (O)VS-ordstillingen. Jeg har sett på at årsaken til dette kan være såkalt overføring, altså i dette tilfellet en overføring av grammatikkunnskaper fra norsk til russisk. Siden vi på norsk normalt har SV(O)-ordstilling i hovedsetninger, var det i oppgaver med denne ordstillingen de kom best ut med hensyn til kasusvalg. Resultatene tyder på at en del studenters kunnskaper om setningsanalyse er mangelfulle. Dette ble også drøftet i undersøkelsen som tok for seg studentenes utvikling over tid. På slutten av andre semester har studentene valgt riktig kasus for subjekt i nominativ i 81 prosent av oppgavene. Jeg har drøftet om dette er litt lite, sett i forhold til at undersøkelsen er gjort blant de sju studentene, som sannsynligvis er blant de mest motiverte og flinke i hele russiskkullet. Resultatene må likevel sies å være usikre på grunn av det lave antallet studenter som gjennomførte alle de fire testene. Når vi ser på resultatene fra de fire testene i forhold til hverandre, tyder de ikke på noen markert forbedring over tid. Når det gjelder kapittel 4.6 om oppgaver i subjekt i nominativ med samme form i objekt, virket det som om det ikke ble valgt riktig kasus i særlig større grad enn for oppgaver

med ulike former i subjekt og i objekt. Etter å ha sett nærmere på oppgavene kom jeg fram til at det likevel var en forskjell, sett i sammenheng med ordstilling. Oppgaver i subjekt med samme form i objekt som tilhørte setninger med (O)VS-ordstilling, ble i litt større grad besvart i riktig kasus enn oppgaver i subjekt med ulik form i direkte objekt. Resultatet er derfor som forventet.

5 Direkte objekt

5.1 Innledning

I dette kapitlet skal vi se på resultatene fra testene for setningsleddet objekt. Her skal jeg kun ta for meg direkte objekter i akkusativ uten preposisjoner. Det direkte objektet er per definisjon setningens ledd i akkusativ som er styrt av et transitivt verb. Objektet blir, på samme måte som subjektet, som oftest uttrykt gjennom et substantiv eller et pronomen⁴². I hovedsak har jeg brukt substantiver som testord i oppgavene, men i noen få tilfeller har jeg brukt pronomen. Kapitlet har samme struktur som forrige kapittel, men jeg vil i dette kapitlet i tillegg ta med meg resultatene fra forrige kapittel om subjekt, for å sammenligne dem med de resultatene jeg kommer fram til i dette kapitlet.

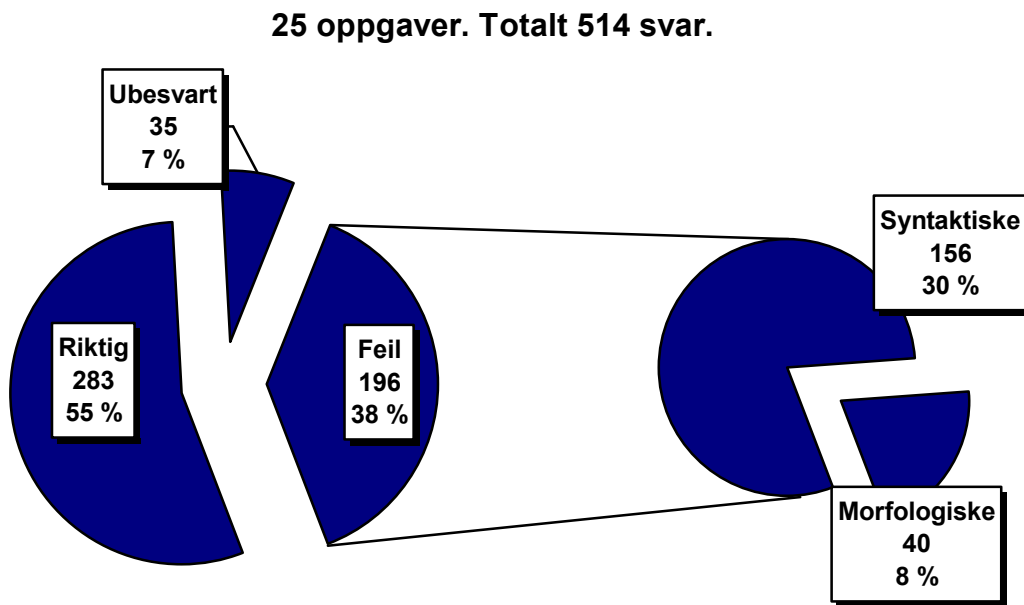
I kapittel 5.2 skal jeg presentere en oversikt over hvilke resultater som ble oppnådd på testene som omhandlet direkte objekter i akkusativ uten preposisjoner. I de to neste underkapitlene, altså i kapittel 5.3 og 5.4, skal jeg drøfte noen faktorer som kan ha påvirket studentenes valg av kasus. I kapittel 5.5. skal jeg ta for meg studentenes fremgang over tid. En kort presentasjon av noen oppgaver med direkte objekt som har samme form i subjektet, vil bli fremstilt i kapittel 5.6. Disse oppgavene vil bli sammenlignet med oppgavene som har ulik form i direkte objekt og i subjekt. Hele kapittel 5 vil bli oppsummert i kapittel 5.7.

5.2 Presentasjon av innsamlet materiale

Det ble til sammen gitt 34 oppgaver som representerte det direkte objektet i akkusativ uten preposisjon. På samme måte som for subjektet har jeg utelatt oppgaver med testord som har samme form for subjekt og objekt (se kapittel 4.2). Disse oppgavene kommer jeg tilbake til i kapittel 5.6. Jeg står igjen med 25 oppgaver. Det ble til sammen avlagt 514 svar. Diagrammet på neste side viser resultatet av de avgitte svarene.

⁴² Mathiassen, 1996, s. 483.

Diagram 5.1 Direkte objekt i akkusativ uten preposisjon.

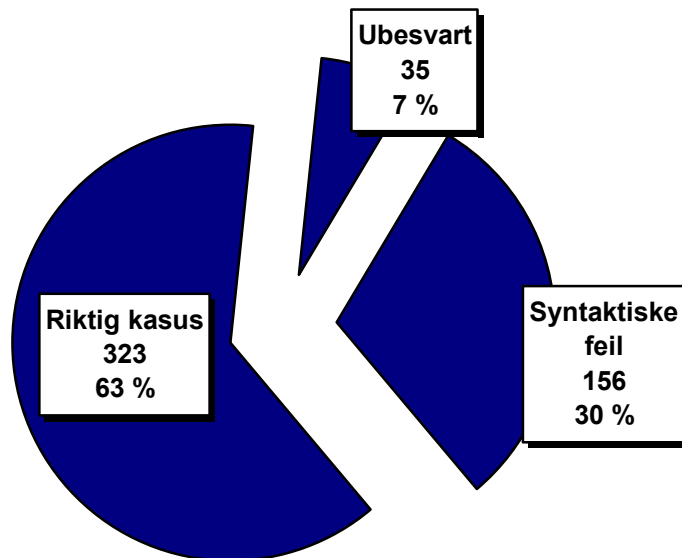


Som vi ser av diagrammet, var 283 av 514 svar riktige. Dette utgjør 55 prosent. 196 ganger, eller i 38 prosent av tilfellene, ble det oppgitt feil svar. De fleste feilene var av syntaktisk art. Av 196 feil er 156 stk, eller 80 prosent, syntaktiske, mens 40 feil, eller 20 prosent, er morfologiske. Studentene unnlot å svare 35 ganger, altså i 7 prosent av oppgavene.

Dette kapitlet skal ta for seg i hvilken grad studentene valgte riktig kasus i setningsleddet direkte objekt. Her må de morfologiske feilene, på samme måte som i kapittel 4, slås sammen med riktige svar for å danne en gruppe for riktig kasus. Diagram 5.2 på neste side viser de tre gruppene som vi nå står igjen med, dvs. en gruppe for valg av riktig kasus, en gruppe for ubesvart, og en gruppe for syntaktiske feil.

Diagram 5.2 Riktig kasus for setningsleddet objekt i akkusativ.

25 oppgaver. Totalt 514 svar.



Diagrammet viser at andelen svar som ble avgitt i riktig kasus er 63 prosent. Som vi husker fra kapittel 4.2, var andelen svar i riktig kasus for subjektet omtrent det samme, nemlig 64 prosent. Jeg hadde forventet at oppgavene i subjekt skulle bli besvart i riktig kasus i større grad enn oppgavene i direkte objekt. Denne problemstillingen vil bli drøftet i kapittel 5.3.4.

Nå skal vi se nærmere på de 25 oppgavene hvor det direkte objektet ble testet. Tabell 5.1 på neste side viser fordelingen av svar for hver enkelt av de 25 oppgavene. Den første kolonnen i tabellen viser testsetningene med testordene uthevet. I den andre kolonnen finner vi antall riktige svar, og hvor mye dette blir i prosent av alle svar, vises i den tredje kolonnen. Antall feil er oppgitt i fjerde kolonne, og i femte og sjette kolonne er feilene inndelt i henholdsvis syntaktiske og i morfologiske feil. I neste kolonne står antall ubesvarte oppgaver, og deretter antall svar totalt. I den nest siste kolonnen ser vi summen av alle riktige svar og svar med morfologiske feil, altså antall svar som inneholder riktig kasus. I den siste kolonnen ser vi hvor mange prosent dette utgjør totalt av alle avgitte svar.

Tabell 5.1 Resultater for direkte objekter i akkusativ.

Testoppgaver (testord i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot. svar	R. kas.	%
1.22b. Он сказал <u>сестре</u> (сестра), ”дай мне <u>книгу</u> (книга) <u>отца</u> (отец)”.	22	50	19	19	0	3	44	22	50
1.25a. Я знаю <u>его</u> (он) с <u>детства</u> (детство).	25	57	8	6	2	11	44	27	61
1.28. Моя сестра любит <u>Пушкина</u> (Пушкин).	25	57	19	18	1	0	44	26	59
1.9a. Пётр изучает <u>литературу</u> (литература) в <u>Москве</u> (Москва).	32	73	11	11	0	1	44	32	73
2.21. Я часто вспоминаю <u>друзей</u> (друг).	9	30	18	10	8	3	30	17	57
2.25. Ты видел <u>их</u> (они) сегодня?	15	50	12	6	6	3	30	21	70
2.3. Он убил <u>собак</u> (собака).	9	30	21	14	7	0	30	16	53
3.15b. <u>Папа</u> (папа) читает <u>газету</u> ”Правда” (газета ”Правда”).	12	92	1	1	0	0	13	12	92
3.26. <u>Бабушку</u> (бабушка) звали Анна.	7	54	6	6	0	0	13	7	54
3.9a. Мы купили <u>бутылку</u> (бутылка) <u>водки</u> (водка).	11	85	2	2	0	0	13	11	85
4.19. Вы видели <u>друзей</u> (друг)?	6	46	7	4	3	0	13	9	69
4.25. Как зовут их <u>детей</u> (ребенок)?	9	69	4	2	2	0	13	11	85
4.27. Марина вспоминает <u>братьев</u> (брат).	7	54	6	5	1	0	13	8	62
4.35. <u>Филологов</u> (филолог) очень интересуют языки.	1	8	12	12	0	0	13	1	8
5.17a. Я встретил <u>Анну</u> (Анна) и <u>Бориса</u> (Борис) в <u>автобусе</u> (автобус) в <u>субботу</u> (суббота).	10	77	2	2	0	1	13	10	77
5.17b. Я встретил <u>Анну</u> (Анна) и <u>Бориса</u> (Борис) в <u>автобусе</u> (автобус) в <u>субботу</u> (суббота).	8	62	4	4	0	1	13	8	62
6.10c. Лена сказала <u>Оксане</u> (Оксана), что Антон послал <u>студентке</u> (студентка) <u>фотографию</u> (фотография).	5	33	6	6	0	4	15	5	33
6.14b. <u>Утром</u> (утро) мы едим <u>колбасу</u> (колбаса).	15	100	0	0	0	0	15	15	100
6.19. Ты хорошо знаешь <u>физику</u> (физика)?	12	80	3	3	0	0	15	12	80
6.2a. Принеси <u>баночку</u> (баночка) <u>мёда</u> (мёд).	11	73	2	2	0	2	15	11	73
7.26. Завод приглашает на работу <u>лаборантов</u> (лаборант).	6	40	6	5	1	3	15	7	47
7.3a. Наш университет готовит	7	47	7	6	1	1	15	8	53

<u>инженеров</u> (инженер) и <u>врачей</u> (врач).									
7.3b. Наш университет готовит <u>инженеров</u> (инженер) и <u>врачей</u> (врач).	1	7	13	6	7	1	15	8	53
8.17. <u>Друга</u> (друг) зовут Игорьь.	7	54	6	6	0	0	13	7	54
8.1b. <u>Алексей</u> (Алексей), я <u>тебя</u> (ты) видел там вчера.	11	85	1	0	1	1	13	12	92
Totalt	283	55	196	<i>156</i>	<i>40</i>	35	514	323	63

Vi ser også her at studentene har valgt riktig kasus 323 ganger, eller i 63 prosent av oppgavene. De fire første oppgavene stammer fra den første testen. Den andre testen blir representert av oppgaver som begynner på 2, og den tredje testens oppgavenumre starter på 3, 4 og 5. Den fjerde testen har oppgavenumre som starter på 6, 7 og 8. Oppgavene fra de fire testene er atskilt med fire tykke blå streker. Skyggelagte felter representerer oppgaver hvor studentene selv skulle avgjøre riktig tall til innfyllingsordet, i tillegg til riktig kasus. I felter som ikke er skyggelagte, ble det oppgitt i hvilket tall innfyllingsordet skulle stå.

5.3 Har deklinasjoner, tall og ordstilling innvirkning på valg av kasus?

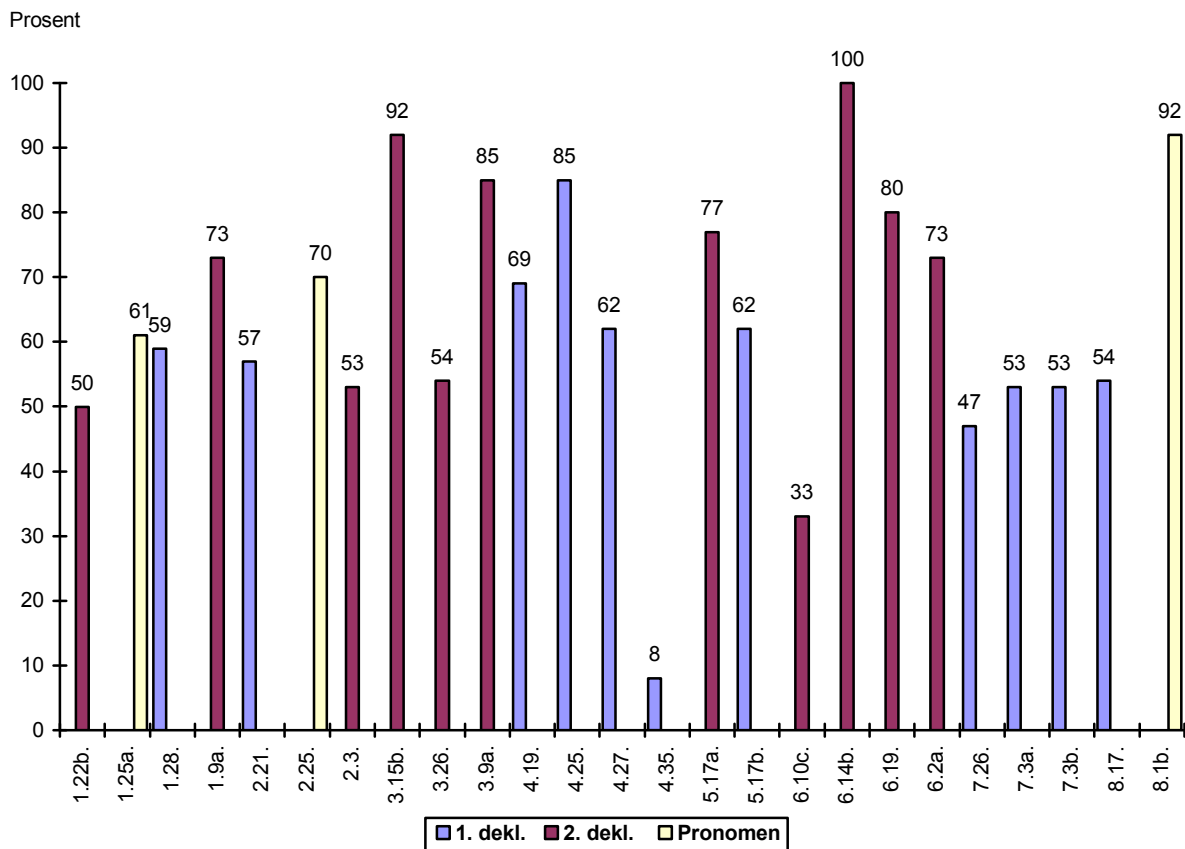
På samme måte som i kapittel 4 skal vi først se på om testordenes deklinasjoner og tall kan ha påvirket studentenes valg av kasus. Som for subjektet kommer jeg også her inn på om setningenes ordstillinger kan ha vært avgjørende for kasusvalg, men siden direkte objekter blir styrt av transitive verb, er ikke transitivitet en aktuell problemstilling her.

5.3.1 Deklinasjoner⁴³

I kapittel 4.3.1 drøftet jeg noen årsaker til at det kan forekomme forskjeller i hyppigheten av riktig kasus mellom deklinasjonene. Vi skal nå se på om det er noen forskjeller i valg av riktig kasus for oppgaver i direkte objekt. I diagram 5.3 på neste side har jeg delt oppgavene inn i tilhørende deklinasjoner for substantiver, og i pronomener. Det er 11 oppgaver i hver av de to deklinasjonene og tre pronomener blant testordene.

⁴³ Se kapittel 4.3.1 for beskrivelse av deklinasjonene.

Diagram 5.3 Oppgaver i direkte objekt inndelt i deklinasjoner.



I første deklinasjon ble det valgt riktig kasus i gjennomsnitt i 56 prosent av svarene og i annen deklinasjon ble det valgt riktig kasus i 67 prosent av svarene. For pronomenene ble riktig kasus valgt i 69 prosent av alle svar. I kapittel 4 viste jeg at det ikke var nevneverdige forskjeller i graden av svar i riktig kasus mellom de to deklinasjonene for subjekter i nominativ. Blant oppgavene i direkte objekt gir resultatene oss derimot indikasjoner på at substantiver i annen deklinasjon beherskes noe bedre enn substantiver i første deklinasjon.

I summeringen over tok jeg ikke hensyn til om oppgavene skulle oppgis i entall eller i flertall. Ved en nærmere gjennomgang av substantivene finner jeg at kun tre av substantivene i første deklinasjon skulle besvares i entall, mens åtte skulle besvares i flertall. Når det gjelder substantivene i annen deklinasjon, finner vi derimot overvekt av substantiver i entall. Her har vi kun ett i flertall mot hele ti i entall. Dette må tas i betraktning når vi ser på resultatene som ble oppnådd. Siden nesten alle substantivene i annen deklinasjon skulle oppgis i entall, og det ble valgt riktig kasus i høyere grad i annen deklinasjon enn i første deklinasjon, kan det tyde på at studentene behersket substantiver i annen deklinasjon, entall, bedre enn substantiver i første deklinasjon. Årsaken til dette kan være at substantiver i annen deklinasjon, entall, kun

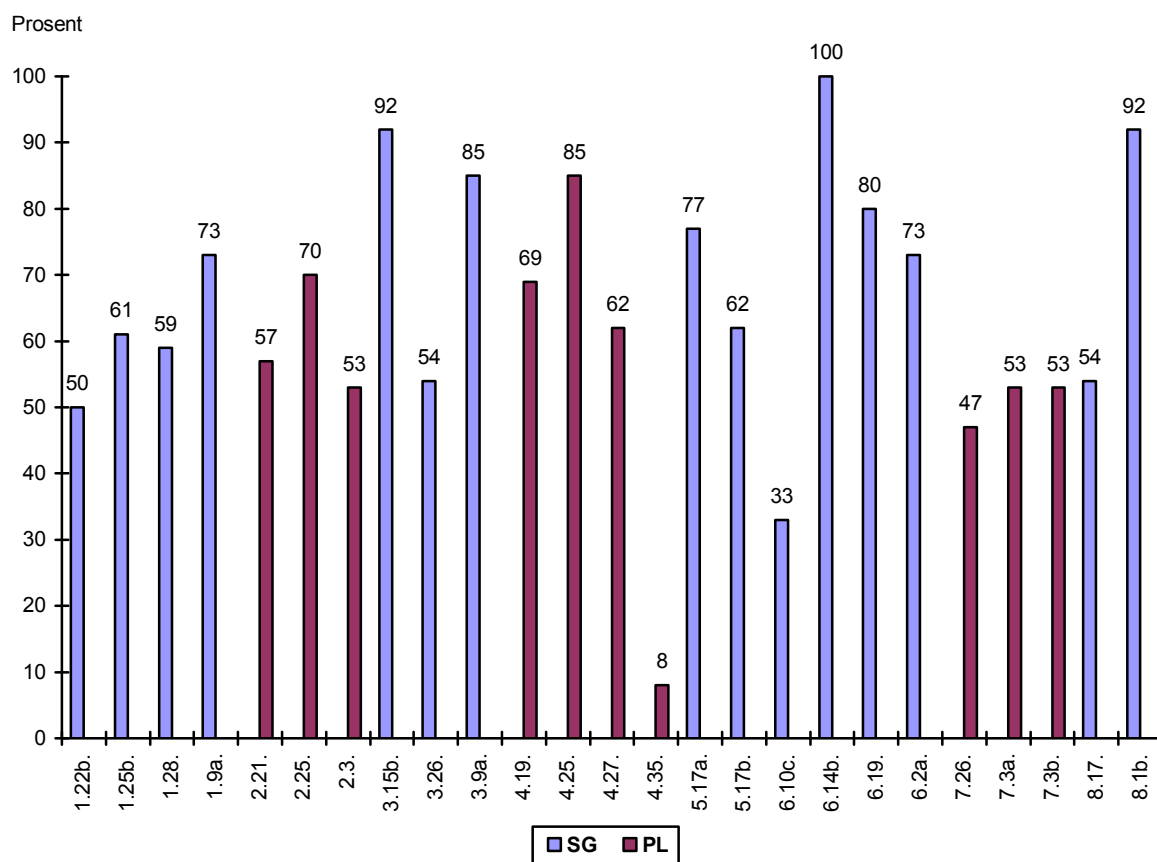
har en form i akkusativ, nemlig $-y/-ю$ endelse, som i tillegg er enkel å huske. På den annen side kunne man kanskje si at annen deklinasjon, entall, er vanskelig siden den har en egen akkusativ-endelse i motsetning til første deklinasjon som bruker nominativ- eller genitiv-endelsen. Jeg mener likevel at annen deklinasjon er enklest på grunn av at den såkalte animatumregelen kompliserer bildet i første deklinasjon. Animatumregelen går ut på at akkusativ sammenfaller med genitiv hvis substantivet betegner et animatum (levende vesen). Ellers har akkusativ samme form som nominativ. Animatumregelen gjelder i flertall, samt for hankjønnsordene i første deklinasjon i entall. Dette vil si at i tilfeller med testord som er animatum hvor studenten ikke kjente til testordet, kan studenten ha valgt nominativform i stedet for genitivform, og ment at dette var riktig kasus. Det motsatte er også tenkelig, at studenten har valgt genitivform i stedet for nominativform i tilfeller med ord av typen inanimatum hvor de ikke kjente til ordet. Oppgaver i annen deklinasjon, entall, har samme endelse i akkusativ ($-y/-ю$) uavhengig av om ordet betegner animatum eller ikke. Blant oppgavene i første deklinasjon, er det spesielt en oppgave som trekker den gjennomsnittlige prosentverdien ned, nemlig oppgave 4.35⁴⁴. Det var bare én student som hadde svart riktig på denne oppgaven. De fleste andre hadde foreslått nominativ som riktig svar, noe som kan ha en sammenheng med animatumregelen. Andre årsaker kan være ordstillingen, (kapittel 5.3.3), eller sammenblanding med verbet i refleksiv form (kapittel 5.4.3).

5.3.2 Tall

Dette kapitlet skal omhandle hvorvidt det er forskjeller i hyppigheten av riktig kasus i entall og i flertall. I diagram 5.4 på neste side har jeg delt inn oppgavene i direkte objekt etter tall, altså markert for om de skulle avgis i entall eller i flertall. Det er til sammen 15 ord i entall og ti ord i flertall. Akkusativ flertall har færre endelser enn akkusativ entall, slik at man kan forvente at riktig kasus oftere vil bli avgitt i flertallsoppgavene enn i entallsoppgavene. På den annen side berører animatumregelen alle substantiver i flertall som betegner levende vesener, men bare en del substantiver i entall som betegner levende vesener (unntatt annen deklinasjon), slik at hvis animatumregelen gjør det mer komplisert for studentene, er det rimelig å anta at studentene behersker substantiver i entall generelt sett bedre enn substantiver i flertall. I flertall kommer i tillegg flere unntak for substantiver hvor akkusativform er lik genitivform.

⁴⁴ 4.35. Филологов (филолог) очень интересуют языки.

Diagram 5.4 Oppgaver i direkte objekt inndelt i tall.



Riktig kasus ble valgt i 66 prosent av svarene i entall, mens i flertall noe sjeldnere, det vil si i 57 prosent av svarene. Dette kan tyde på at flertall er vanskeligere enn entall. Det er spesielt én oppgave (4.35) som trekker gjennomsnittet for flertallsformene ned (se kapittel 5.3.1). Forskjellene kan også ha sin forklaring i at ti av ordene i entall er substantiver i annen deklinasjon. I kapittel 5.3.1 har jeg vist at substantiver i annen deklinasjon oppnådde riktig kasus oftere enn substantiver i første deklinasjon. De siste fem oppgavene i entall er pronomener og substantiver i første deklinasjon. Alle de ti substantivene i flertall betegner levende vesener, og animatumregelen berører derfor disse substantivene mer enn substantivene i entall. I tillegg kan det tyde på at studentene behersket substantiver i annen deklinasjon entall bedre enn substantiver i første deklinasjon og i flertall.

I kapittel 4.3.2 kom jeg fram til at subjekter i nominativ i entall (med 63 %) og i flertall (med 65 %) oppnådde riktig kasus i omtrent like høy grad. Vi har nå sett at for direkte objekter i akkusativ kom substantivene i flertall (med 57 %) en tanke dårligere ut enn substantivene i entall (med 66 %). Dette er som forventet. Når jeg sammenligner resultatene vedrørende tall i

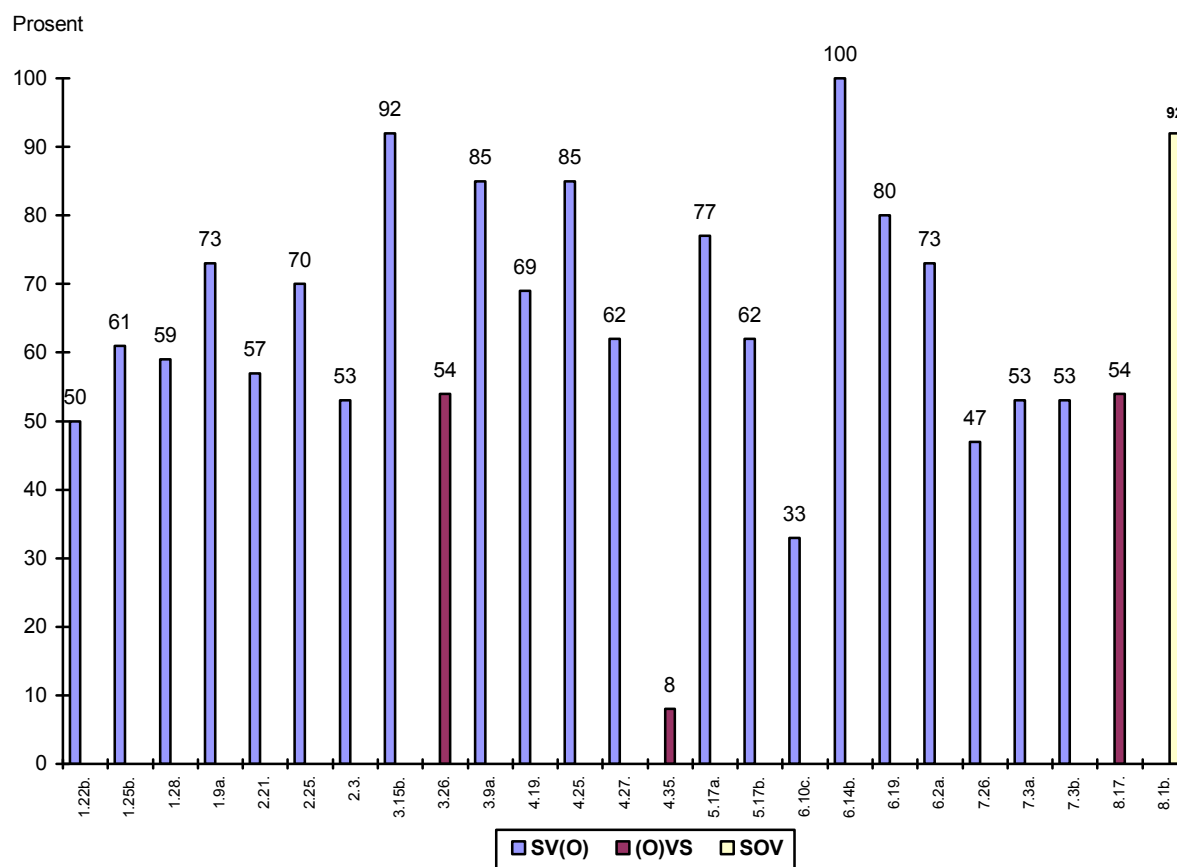
nominativ og i akkusativ, kommer jeg fram til at det var små forskjeller mellom entalls- og flertallsoppgavene i subjekt og i direkte objekt. Direkte objekter i entall og subjekter i entall og i flertall oppnådde omtrent like høye verdier for valg av riktig kasus, mens direkte objekter i flertall kom litt dårligere ut.

5.3.3 Ordstilling

De fleste av de 25 oppgavene med direkte objekt i akkusativ befinner seg i setninger med SV(O)-ordstilling⁴⁵. Dette gjelder 21 oppgaver. Det er kun tre oppgaver i setninger med den omvendte (O)VS-ordstillingen. Resultatene vil derfor bli usikre for disse tre oppgavene, og de vil kanskje si mer om oppgavene enn om setningstypen de befinner seg i. Oppgavene i setningene med SV(O)-ordstilling vil derimot i større grad kunne si noe om setningstypen. Jeg vil ta med setningene med (O)VS-ordstilling, men tar altså forbehold om at resultatene vil være usikre. Det er bare en oppgave som befinner seg i en setning med SOV-ordstilling, så derfor vil ikke denne ordstillingstypen bli drøftet her. I forrige kapittel konkluderte jeg med at studentene behersket oppgaver med subjekt i setninger med SV(O)-ordstilling mye bedre enn oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling. Jeg skal nå undersøke om resultatene fra oppgavene i direkte objekt i akkusativ viser lignende tendenser. Diagram 5.5 på neste side viser riktig kasus i prosent for de enkelte oppgavene i direkte objekt inndelt i ordstillingstype.

⁴⁵ Se kapittel 4.3.3 for forklaring av ulike ordstillingstyper.

Diagram 5.5 Oppgaver i direkte objekt inndelt iht. setningenes ordstillinger.



Vi ser av diagrammet at ordstillingen kan ha vært en avgjørende faktor for valg av kasus også blant de direkte objektene. Riktig kasus for oppgaver i setninger med SV(O)-ordstilling, er oppnådd i 64 prosent av svarene. For de tre oppgavene med (O)VS-ordstilling viser resultatene at riktig kasus ble valgt i gjennomsnitt i 38 prosent av svarene. Oppgave 4.35, som er omtalt lenger opp, befinner seg i en av setningene med (O)VS-ordstilling og ble i svært liten grad besvart i riktig kasus. Ordstillingen kan ha forvirret studentene i denne oppgaven siden objektet befinner seg på den plassen hvor vi normalt finner subjektet i hovedsetninger på norsk. De fleste studentene hadde foreslått nominativformen som svar, noe som kan tyde på at de mente at dette var subjektet i setningen⁴⁶. Resultatene i dette kapitlet støtter altså resultatene fra forrige kapittel om at ordstillingen er en sentral faktor for valg av riktig kasus. Oppgaver i setninger med SV(O)-ordstilling beherskes mye bedre av studentene enn oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling. Når det gjelder oppgaven⁴⁷ i setningen med SOV-ordstilling, ble riktig kasus valgt i 92 prosent av svarene. Det er uvisst om årsaken til denne høye prosentverdien ligger i ordstillingstypen, men det er mer sannsynlig at årsaken er at

⁴⁶ Se også kapittel 5.3.1 og 5.4.3 for drøfting av oppgave 4.35.

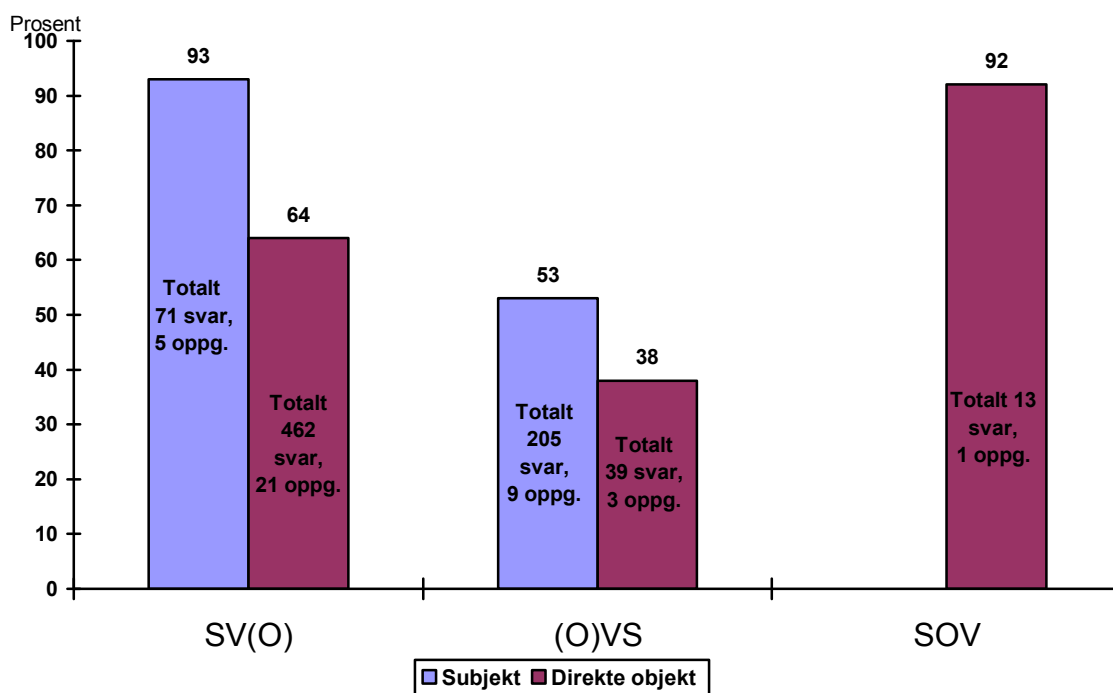
⁴⁷ 8.1b. Алексей (Алексей), я тебя (ты) видел там вчера.

testordet er et pronomen, og at både pronomenet og verbet er mye brukt og velkjente ord for studentene. Derfor er det sannsynlig at studentene har lært seg akkusativformen av pronomenet. I tillegg ser vi at setningen inneholder et subjekt i nominativ, noe som kan ha vært til hjelp for å identifisere det direkte objektet i setningen.

5.3.4 Sammenligning av direkte objekt og subjekt

Vi husker fra kapittel 5.2 at den gjennomsnittlige prosentverdien for alle oppgavene i direkte objekt, uavhengig av ordstilling, ble 63 prosent. Disse resultatene er omtrent identiske med resultatene fra oppgavene i subjekt, som fikk en gjennomsnittlig prosentverdi på 64 prosent. I utgangspunktet hadde jeg forventet en større differanse mellom disse to setningsleddene, med høyest prosentverdi for subjekt, siden den ofte blir regnet for å være en lett kasus. Når disse setningsleddene likevel oppnår like verdier i valg av riktig kasus, skal jeg se nærmere på hva som kan være årsaken til dette. Jeg skal ta utgangspunkt i den faktoren som har vist seg å være sentral i forhold til valg av riktig kasus både for subjekt og direkte objekt, nemlig ordstilling. I diagrammet under har jeg sammenstilt resultatene for de tre ordstillingstypene for oppgaver i subjekt i nominativ og i direkte objekt i akkusativ.

Diagram 5.6 Gjennomsnittlige prosentverdier for riktig kasus i setninger med SV(O)-, (O)VS- og SOV-ordstilling.



Som vi ser, har oppgaver med SV(O)-ordstilling en gjennomsnittlig prosentverdi for riktig kasus i subjekt på 93 prosent, og i direkte objekt på 64 prosent. Oppgaver i setninger med den omvendte ordstillingen, altså (O)VS-ordstilling, ble i mye lavere grad besvart i riktig kasus. For oppgaver i subjekt er 53 prosent av svarene gitt i riktig kasus, mens for oppgaver i direkte objekt er kun 38 prosent av svarene avgitt i riktig kasus. Selv om sammenligningsgrunnlaget er ulikt i forhold til antall oppgaver og besvarelser, ser vi de samme tendensene for oppgaver i subjekt og for oppgaver i direkte objekt. Oppgaver med SV(O)-ordstilling har fått høyere frekvens av riktig kasus i svarene enn oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling. Den viktigste årsaken til dette er, som tidligere beskrevet, sannsynligvis at SV(O)-ordstilling er vanligst på norsk, og at studentene overfører norske ordstillingsregler til russisk.

Vi ser i diagram 5.6 at selv om gjennomsnittlige prosentverdier for riktig kasus i de to setningsleddene lå på samme nivå, viser det seg at det likevel er forskjeller i prosentverdiene sett i forhold til de ulike ordstillingstypene. SOV-ordstillingen er representert med kun én oppgave i direkte objekt og ingen i subjekt. Studentene har i svært stor grad besvart denne oppgaven i riktig kasus. Siden subjekt ikke har oppgaver med SOV-ordstilling i setningen, finner jeg det hensiktsmessig å utelate denne oppgaven for så å regne ut et nytt gjennomsnitt for valg av riktig kasus for direkte objekt. Når jeg tar ut denne oppgaven med SOV-ordstilling får jeg en gjennomsnittlig prosentverdi for direkte objekter på 62 prosent. Prosentverdien er altså bare ett prosentpoeng lavere enn tidligere, noe som kommer av at oppgaven som jeg fjernet, hadde få svar. Vi ser at også direkte objekter i setninger med (O)VS-ordstilling har få oppgaver. Dette er grunnen til at gjennomsnittet likevel blir høyt for direkte objekter. Hadde antall oppgaver og svar i subjekt og direkte objekt vært mer likt i de to ordstillingstypene, kunne resultatet vært annerledes. Da jeg laget oppgavene i direkte objekt, var ikke ordstillingen en aktuell problemstilling. Dette er grunnen til at det er få direkte objekter i setninger med (O)VS-ordstilling. For subjektene var denne problemstillingen mer aktuell siden jeg underveis oppdaget at det ble gjort mange feil i oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling, og at jeg derfor kunne gi flere slike oppgaver. På grunn av dette lave antallet, er disse resultatene svært usikre.

Vi ser også en tendens til at subjekter i større grad enn direkte objekter blir besvart i riktig kasus. Dette kommer best fram i diagram 5.6, som viser de ulike ordstillingene. Det er ikke hensiktsmessig å se på gjennomsnittet for alle oppgavene uten å ta i betraktning at sammenligningsgrunnlaget er ulikt. Jeg konkluderer derfor med at dette tyder på at oppgaver i

subjekt er lettere med tanke på valg av riktig kasus, enn oppgaver i direkte objekt. Subjekt i nominativ er lettere enn direkte objekt i akkusativ, men likevel ikke veldig lett da studentene kun har behersket setningsleddet subjekt i nominativ i ca. halvparten av oppgavene i setninger med den omvendte (O)VS-ordstillingen.

5.3.5 Oppsummering

Over har vi sett om deklinasjoner, tall og ordstilling kan ha påvirket studentenes valg av kasus i testoppgavene for direkte objekt i akkusativ. Resultatene viste at det ble valgt riktig kasus i litt større grad for direkte objekter i annen deklinasjon enn i første deklinasjon. Når det gjelder tall, var det også en liten forskjell. Direkte objekter i entall ble besvart i riktig kasus litt oftere enn direkte objekter i flertall. Som jeg har beskrevet, kan en årsak til denne forskjellen være animatumregelen. Ordstillingen kan også ha vært en årsak. Oppgaver med direkte objekter i setninger med SV(O)-ordstilling oppnådde oftere riktig kasus enn oppgaver i setninger med den omvendte (O)VS-ordstillingen. Den viktigste årsaken til denne forskjellen er sannsynligvis overføring og at SV(O)-ordstillingen er vanligst i norske hovedsetninger. For subjekter viste resultatene også at oppgaver med SV(O)-ordstilling fikk i mye høyere grad svar i riktig kasus enn oppgaver med (O)VS-ordstilling. Ordstillingen er derfor sannsynligvis den viktigste faktoren til studentenes valg av kasus både for oppgaver i subjekt og oppgaver i direkte objekt. Jeg har også argumentert for at subjekt i nominativ er lettere med tanke på valg av riktig kasus enn direkte objekt i akkusativ.

5.4 Inndeling av oppgavene i kategorier etter vanskegrad

På samme måte som i kapittel 4.4 skal jeg nå dele oppgavene inn i tre kategorier. Dette gjør jeg for å kunne ta for meg oppgaver med omtrent like verdier for valg av riktig kasus, og sammenligne disse innad og på tvers av kategoriene. På denne måten kan man se nærmere på hvilke kategorier som gir støtte til konklusjonene lenger opp. Det vil også bli enklere å lete etter flere faktorer som kan ha påvirket studentenes valg av kasus. I kapittel 4.4 tok jeg utgangspunkt i at riktig kasus ble valgt i 64 prosent av oppgavene som gjaldt subjektet. For direkte objekt er gjennomsnittet omtrent det samme, dvs. 63 prosent, og jeg velger derfor å beholde de samme kategoriene i dette kapitlet. Å bruke de samme kategoriene letter også sammenligningen av subjekt og direkte objekt.

5.4.1 Kategori I: 80 - 100 %

I denne første kategorien befinner det seg oppgaver med prosentverdier for riktige kasus som er over gjennomsnittskategorien.

3.15b. Папа (папа) читает газету ”Правда” (газета ”Правда”). (92 %)

3.9a. Мы купили бутылку (бутылка) водки (водка). (85 %)

4.25. Как зовут их детей (ребенок)? (85 %)

6.14b. Утром (утро) мы едим колбасу (колбаса). (100 %)

6.19. Ты хорошо знаешь физику (физика)? (80 %)

8.1b. Алексей (Алексей), я тебя (ты) видел там вчера. (92 %)

Til sammen er det seks oppgaver i denne kategorien. De tre første oppgavene stammer fra den tredje testen, mens de tre siste stammer fra den fjerde testen. Det er altså ingen av oppgavene som stammer fra de to første testene, det vil si fra testene som ble gitt i høstsemesteret.

Vi finner en overvekt av oppgaver i annen deklinasjon i entall med fire av seks oppgaver. Disse fire oppgavene har også samme ordstilling, nemlig SV(O)-ordstillingen. De fire oppgavene som har disse tre fellestrekkene er oppgave 3.15a, 3.9a, 6.14b og 6.19. Setning 4.25 har også SV(O)-ordstilling, men inneholder en oppgave i første deklinasjon i flertall. Den siste setningen, oppgave 8.1b, har SOV-ordstilling og oppgaven inneholder et pronomen i entall.

5.4.2 Kategori II: 50 - 79 %

Dette er gjennomsnittskategorien. I denne kategorien befinner det seg totalt 16 oppgaver.

1.22b. Он сказал сестре (сестра), ”дай мне книгу (книга) отца (отец)”. (50 %)

1.25a. Я знаю его (он) с детства (детство). (61 %)

1.28. Моя сестра любит Пушкина (Пушкин). (59 %)

1.9a. Пётр изучает литературу (литература) в Москве (Москва). (73 %)

2.21. Я часто вспоминаю друзей (друг). (57 %)

2.25. Ты видел их (они) сегодня? (70 %)

2.3. Он убил собак (собака). (53 %)

3.26. Бабушку (бабушка) звали Анна. (54 %)

- 4.19. Вы видели друзей (друг)? (69 %)
- 4.27. Марина вспоминает братъев (брат). (62 %)
- 5.17а. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота). (77 %)
- 5.17б. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота). (62 %)
- 6.2а. Принеси баночку (баночка) мёда (мёд). (73 %)
- 7.3а. Наш университет готовит инженеров (инженер) и врачей (врач). (53 %)
- 7.3б. Наш университет готовит инженеров (инженер) и врачей (врач). (53 %)
- 8.17. Друга (друг) зовут Игорь. (54 %)

Vi finner oppgaver fra alle de fire testene i denne kategorien. Sju oppgaver er gitt i høstsemesteret, mens ni er gitt i vårsemesteret. Testordene består både av substantiver i første og annen deklinasjon i entall og i flertall, og også av to pronomener. Vi finner to av de tre oppgavene med OVS-ordstilling i denne kategorien, nemlig oppgave 3.26 og 8.17. Begge befinner seg nederst i kategorien når det gjelder prosentverdier for riktige kasus da begge oppnådde 54 prosent. Både nominativformer og dativformer ble foreslått som riktig svar i disse to oppgavene.

5.4.3 Kategori III: 0 - 49 %

I denne siste kategorien finner vi oppgaver med de laveste prosentverdiene for riktige kasus. Vi ser at det befinner seg kun tre oppgaver i denne kategorien.

- 4.35. Филологов (филолог) очень интересуют языки. (8 %)
- 6.10с. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография). (33 %)
- 7.26. Завод приглашает на работу лаборантов (лаборант). (47 %)

Disse tre oppgavene stammer overraskende nok fra de to testene i vårsemesteret. Forventningen var en annen, nemlig at studentene gjør mest kasusfeil i direkte objekt i starten av studiet. Når jeg ser nærmere på resultatene, finner jeg at i oppgave 4.35 var det kun én av 13 studenter som hadde valgt riktig kasus. Av de 12 som hadde tatt feil, var det ti studenter som hadde foreslått nominativformen. Dette kan tyde på at så mange som 77 prosent kan ha

trodd at riktig setningsledd for testordet var subjekt, og ikke direkte objekt. Testordet befinner seg på subjektplassen sammenlignet med norsk V2-ordstilling. En annen grunn til at så mange studenter har tatt feil, kan være at de ikke kjente til ordet og dermed ikke kunne ta hensyn til animatumregelen. De kan ha valgt riktig kasus selv om det ikke ser slik ut, da akkusativ flertall sammenfaller med nominativ flertall i tilfeller med inanimatum. Endelig kan studentene ha forvekslet verbet i setningen med det samme verbet i refleksiv form. I dette tilfellet kan studentene ha vurdert det slik at det direkte objektet er det eneste mulige subjektet i setningen siden det er det eneste leddet som representerer et levende vesen, og siden verbet krever et levende vesen som subjekt. Det kan også være at studentene kjenner bedre til verbet i refleksiv form, og at det har medvirket til deres valg av kasus.

Når det gjelder den andre setningen, har den en typisk norsk ordstilling med objektet etter verbet. Her var det 33 prosent som hadde valgt riktig kasus. Det var nesten like mange som hadde unnlatt å svare, og de resterende hadde valgt genitivform eller nominativform av ordet. En grunn til studentenes usikkerhet kan ha vært at setningen er lang. I tillegg inneholder setningen to andre testord, og studentene hadde dermed tre åpne felt å forholde seg til.

I den tredje setningen finner vi et testord i første deklinasjon i flertall. Setningen har SV(O)-ordstilling, men har et preposisjonsledd mellom verbet og det direkte objektet, noe som kan ha virket forvirrende på studentenes kasusvalg. Tre studenter unnlot å svare. Alle de fem syntaktiske feilene var like, det vil si at alle hadde avgitt svaret i nominativ i stedet for i akkusativ. Dette kan også ha vært et resultat av at studentene ikke kjente til ordet og derfor valgte akkusativformen som sammenfaller med nominativ. Selv om jeg har vært bevisst på å bruke ord som befant seg i studentenes pensum på testene, kan jeg aldri vite med sikkerhet om de virkelig kjente til ordene. Det kan hende at studentene ikke kjente til ordet i verken den første eller den tredje setningen, og derfor valgte riktig kasus ut fra forutsetningen om at ordene var inanimatum.

5.4.4 Oppsummering

Blant direkte objekter i akkusativ er det en stor overvekt av oppgaver i den midterste kategorien. I kapittel 4.4.4 så vi at blant oppgaver i subjekt i nominativ befant over halvparten seg i kategori I, hvor også alle oppgavene med SV(O)-ordstilling befant seg. Jeg konkluderte med at det virket som om studentene behersket subjekt i nominativ enten godt eller dårlig. For

oppgaver i direkte objekt i akkusativ ligger hovedvekten av oppgaver i den midterste kategorien. Det var gitt få oppgaver med OVS-rekkefølge i ordstillingen, slik at ordstillingen ikke kan ha hatt samme innflytelse som for oppgaver i subjekt i nominativ. Resultatene tyder på at det ikke er enkeltoppgaver som trekker gjennomsnittet for valg av riktig kasus for direkte objekter ned, slik som for subjekter i nominativ.

Tabell 5.2 Faktorer som kan ha påvirket kasusvalg for setningsleddet direkte objekt i akkusativ.

Faktorer	Kategori I 80 - 100 %	Kategori II 50 – 79 %	Kategori III 0 – 49 %
Oppgaver	6 oppgaver	16 oppgaver	3 oppgaver
Ordstilling	5 SV(O), 1 SOV	14 SV(O), 2 (O)VS	2 SV(O), 1 (O)VS
Test	3. og 4.	1., 2., 3., 4.	3. og 4.
Dekl.	1. dekl.(4), 2. dekl.(1), pron.(1)	1. dekl.(8), 2. dekl.(6) pron.(2)	1. dekl.(2), 2. dekl.(1)
Tall	5 SG, 1 PL	9 SG, 7 PL	1 SG, 2 PL

Det var en overvekt av oppgaver i annen deklinasjon, entall i kategori I. Som vi har sett tidligere i kapitlet, fikk disse oppgavene litt høyere verdier for valg av riktig kasus. De tre oppgavene i med (O)VS-ordstilling, befant seg i kategori II og III. De andre faktorene ser ikke ut til å ha hatt betydning for studentenes kasusvalg.

5.5 Studentenes utvikling over tid

Nå skal jeg, på samme måte som i kapittel 4.5, se nærmere på resultatene fra de sju studentene som deltok på alle de fire testene. Også her vil resultatene være usikre, da jeg har få informanter. Jeg skal sammenligne resultatene fra de ulike testene med hverandre for å måle studentenes fremgang over tid. Tabellen på neste side viser de sju studentenes resultater fra oppgaver som gjelder direkte objekt. Tabellen er av samme type som tabell 5.1.

Tabell 5.3 Resultater for direkte objekter i akkusativ for sju studenter.

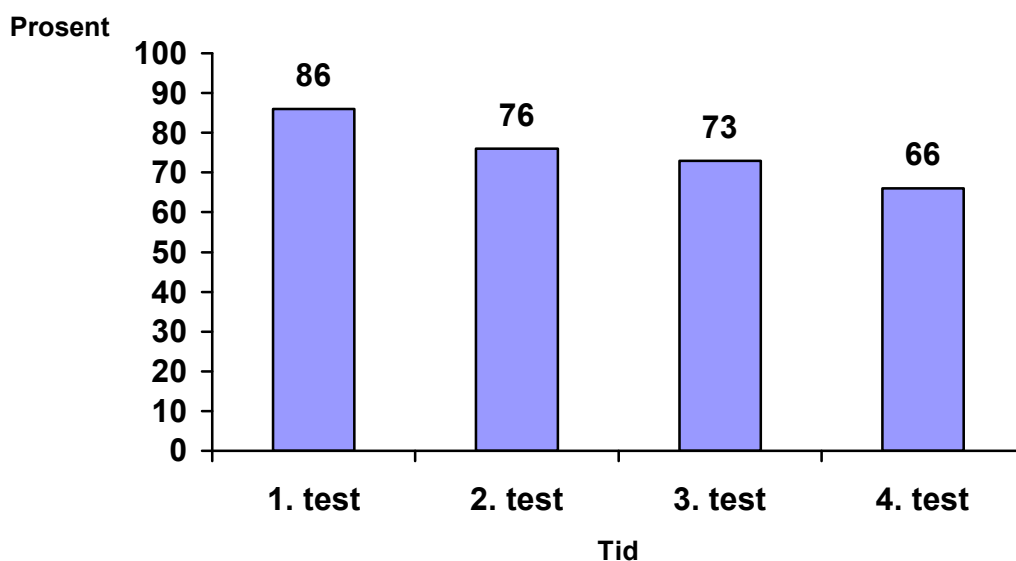
Testoppgaver (testord i parentes)	Riktig	%	Feil	Syn	Morf	Ubesvart	Tot. svar	R. kas.	%
1.22b. Он сказал <u>сестре</u> (сестра), "дай мне <u>книгу</u> (книга) <u>отца</u> (отец)".	5	71	2	2	0	0	7	5	71
1.25a. Я знаю <u>его</u> (он) с <u>детства</u> (детство).	6	86	0	0	0	1	7	6	86
1.28. Моя сестра любит <u>Пушкина</u> (Пушкин).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
1.9a. Пётр изучает <u>литературу</u> (литература) в <u>Москве</u> (Москва).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
2.21. Я часто вспоминаю <u>друзей</u> (друг).	2	29	5	3	2	0	7	4	57
2.25. Ты видел <u>их</u> (они) сегодня?	5	71	2	1	1	0	7	6	86
2.3. Он убил <u>собак</u> (собака).	3	43	4	1	3	0	7	6	86
3.15b. <u>Папа</u> (папа) читает <u>газету</u> "Правда" (газета "Правда").	7	100	0	0	0	0	7	7	100
3.26. <u>Бабушку</u> (бабушка) звали Анна.	5	71	2	2	0	0	7	5	71
3.9a. Мы купили <u>бутылку</u> (бутылка) <u>водки</u> (водка).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
4.19. Вы видели <u>друзей</u> (друг)?	5	71	2	2	0	0	7	5	71
4.25. Как зовут их <u>детей</u> (ребенок)?	5	71	2	1	1	0	7	6	86
4.27. Марина вспоминает <u>братьев</u> (брат).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
4.35. <u>Филологов</u> (филолог) очень интересуют языки.	0	0	7	7	0	0	7	0	0
5.17a. Я встретил <u>Анну</u> (Анна) и <u>Бориса</u> (Борис) в <u>автобусе</u> (автобус) в <u>субботу</u> (суббота).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
5.17b. Я встретил <u>Анну</u> (Анна) и <u>Бориса</u> (Борис) в <u>автобусе</u> (автобус) в <u>субботу</u> (суббота).	4	57	3	3	0	0	7	4	57
6.10c. Лена сказала <u>Оксане</u> (Оксана), что Антон послал <u>студентке</u> (студентка) <u>фотографию</u> (фотография).	2	29	4	4	0	1	7	2	29
6.14b. <u>Утром</u> (утро) мы едим <u>колбасу</u> (колбаса).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
6.19. Ты хорошо знаешь <u>физику</u> (физика)?	6	86	1	1	0	0	7	6	86
6.2a. Принеси <u>баночку</u> (баночка) <u>мёда</u> (мёд).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
7.26. Завод приглашает на работу <u>лаборантов</u> (лаборант).	2	29	3	3	0	2	7	2	29
7.3a. Наш университет готовит	4	57	3	3	0	0	7	4	57

<u>инженеров</u> (инженер) и <u>врачей</u> (врач).									
7.3b. Наш университет готовит <u>инженеров</u> (инженер) и <u>врачей</u> (врач).	0	0	7	3	4	0	7	4	57
8.17. <u>Друга</u> (друг) зовут Игорьь.	2	33	4	4	0	0	6	2	33
8.1b. <u>Алексей</u> (Алексей), я <u>тебя</u> (ты) видел там вчера.	6	100	0	0	0	0	6	6	100
Totalt	115	66	54	43	11	4	173	126	73

I kapittel 5.2 så vi at det ble valgt riktig kasus for direkte objekter i gjennomsnitt i 63 prosent av svarene. Denne tabellen viser at gjennomsnittet blant de sju studentene er høyere, det vil si 73 prosent. Vi finner også flere oppgaver hvor alle studentene har klart riktig kasus. En mulig grunn til at disse sju studentene befinner seg over gjennomsnittet, kan være at disse sju studentene har holdt et høyt nivå hele tiden, mens det blant gjennomsnittet befinner seg studenter som har falt fra underveis. Vi husker fra kapittel 4.5 at disse sju studentene har holdt et høyere nivå enn gjennomsnittet også for oppgaver i subjekt.

Vi ser av tabellen at det på den første testen ble gitt fire oppgaver med direkte objekt, og på den andre testen tre oppgaver. På testene i vårsemesteret ble det gitt flere oppgaver. Det ble gitt ni oppgaver på hver av disse to testene. Vi skal nå se på gjennomsnittlige prosentverdier for valg av riktig kasus på de fire testene.

Diagram 5.7 Resultatene fra de fire testene for direkte objekt.



Diagrammet viser at prosentverdiene for valg av riktig kasus synker noe over tid. Mens de to første testene hadde mindre variasjoner i prosentverdiene i de ulike oppgavene, er det helt klart noen oppgaver fra den tredje og fjerde testen som er med på å trekke gjennomsnittet for disse to testene ned. Fra den tredje testen gjelder dette oppgave 4.35, hvor ingen av de sju studentene hadde valgt riktig kasus. Blant alle studentene var det kun én student som hadde valgt riktig kasus for denne oppgaven (se kapittel 5.4.3). Dette var kanskje en spesielt vanskelig oppgave. Hvis vi ser bort fra denne ene oppgaven, vil prosentverdien på den tredje testen ligge på 82 prosent.

Tre oppgaver er med på å trekke gjennomsnittet ned for den fjerde testen. Dette gjelder oppgave 6.10c, 7.26 og 8.17. Disse oppgavene oppnådde prosentverdier under gjennomsnittet i svarene som ble avlagt i gruppen for alle studentene, men oppnådde likevel bedre prosentverdier enn blant disse sju studentene.

6.10c. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография). (29%)

7.26. Завод приглашает на работу лаборантов (лаборант). (29%)

8.17. Друга (друг) зовут Игорь. (33%)

Det er vanskelig å si hva som kan være grunnen til at disse oppgavene kom så dårlig ut blant disse sju studentene. De ble som sagt gitt på den siste testen, og en kan nok forvente seg at studentene behersker kasus bedre med tiden. En årsak kan være at det på den siste testen ble gitt mange oppgaver, slik at studentene hadde dårligere tid til hver enkelt oppgave. Hvis vi ser bort fra disse tre oppgavene, vil prosentverdien på den fjerde testen være 83 prosent. Vi må også huske på at sammenligningsgrunnlaget er ulikt, selv om jeg har prøvd å tilpasse meg studentenes kunnskap og pensum på det tidspunktet da testene ble avholdt. Som vi ser ble oppgaver fra den første testen behersket i større grad enn oppgaver fra den andre testen. Vi vet fra tidligere at den første testen inneholdt kun entallsoppgaver og den andre testen inneholdt kun flertallsoppgaver. I kapittel 5.3.2 kom vi fram til at oppgaver i entall ble behersket i større grad enn oppgaver i flertall. På grunnlag av dette kan vi si at nedgangen fra første til andre test har en naturlig årsak. Alt i alt kan man si at det er tendenser som peker mot at det er små forskjeller over tid når det gjelder valg av riktig kasus for direkte objekter i akkusativ, spesielt hvis de vanskelige oppgavene fra den tredje og fjerde testen blir utelatt.

5.6 Oppgaver i direkte objekt i akkusativ som har samme form i subjekt i nominativ

Som jeg skrev i begynnelsen av kapitlet, fant jeg det hensiktsmessig å utelate ni oppgaver hvor innfyllingsordene har samme form i subjekt og i direkte objekt. Dette ble gjort siden det ikke er mulig å fastslå hvilken kasus studentene har valgt. Disse ni oppgavene er substantiver i første deklinasjon entall og flertall, og en oppgave er et substantiv i tredje deklinasjon (1.18a). Disse ni oppgavene er fremstilt i tabellen under.

Tabell 5.4 Resultater for direkte objekter som har samme form i subjekt.

Testoppgaver (testordene i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot. svar	R. kas.	%
1.18a. Он встретил <u>дочь</u> (дочь) <u>в среду</u> (среда).	20	45	18	17	1	6	44	21	48
1.21b. Лена сидит перед <u>домом</u> (дом) и пишет <u>письмо</u> (письмо) <u>отцу</u> (отец).	33	75	9	9	0	2	44	33	75
2.6b. Виктор купил <u>братьям</u> (брат) <u>сувениры</u> (сувенир) из Африки.	20	67	9	6	3	1	30	23	77
4.28b. Брат хочет подарить <u>родителям</u> (родитель) <u>телевизоры</u> (телевизор).	7	54	5	4	1	1	13	8	62
4.31a. Вчера я получил <u>письма</u> (письмо) от <u>друзей</u> (друг).	6	46	7	4	3	0	13	9	69
6.33a. Я подписала <u>контракт</u> (контракт) <u>ручкой</u> (ручка).	14	93	1	1	0	0	15	14	93
7.11. Где вы берете <u>журналы</u> (журнал)?	8	53	7	0	7	0	15	15	100
7.2a. Мы купили <u>открытки</u> (открытка) и <u>конверты</u> (конверт).	13	80	2	1	1	0	15	14	93
7.2b. Мы купили <u>открытки</u> (открытка) и <u>конверты</u> (конверт).	10	67	5	1	4	0	15	14	93
Totalt	131	64	63	43	20	10	204	151	74

Hensikten med å ta med disse ni oppgavene er å sammenligne oppgavenes resultater med resultatene fra oppgavene tidligere i kapitlet. Man kan tenke seg at det er mer sannsynlig å oppnå en høyere grad av svar i riktig kasus i disse oppgavene, enn i oppgaver med ulike former i subjekt og i objekt, da det vil bli færre muligheter for å velge feil kasus. Vi ser i tabellen at gjennomsnittet for riktig kasus i disse ni oppgavene er 74 prosent og noe høyere enn gjennomsnittet (63 %) for riktig kasus i oppgaver med ulik form i subjekt og i direkte objekt. Dette er som forventet. I kapittel 4.6 om subjekter med samme form som direkte

objekter så vi at det ikke var noen forskjell i grad av riktig kasus mellom disse oppgavene og oppgavene med ulik form i subjekt og direkte objekt. For subjektene ble resultatet altså ikke som forventet. Vi må merke oss at resultatet kan bli noe tilfeldig på grunn av få oppgaver og få svar.

5.7 Sammendrag

I dette kapitlet har jeg undersøkt noen faktorer som kan ha vært avgjørende for studentenes valg av kasus i direkte objekter. Det ble gjennomsnittlig valgt riktig kasus for direkte objekter i akkusativ i 63 prosent av svarene. Subjekter i nominativ oppnådde omtrent samme resultat. I sammenligningen av subjekt og direkte objekt har jeg vist, ved å ta hensyn til ordstillingen, at det likevel er en viss forskjell mellom subjekter og direkte objekter i valg av riktig kasus, og at subjektene oppnådde en høyere verdi enn de direkte objektene. Dette var som forventet. Grunnen til at de to setningsleddene fikk lik grad av svar i riktig kasus, har med vanskeligheten på oppgavene i subjekt å gjøre. Oppgavene som var blitt gitt i subjekt i nominativ, var totalt sett vanskeligere da det var mange oppgaver som befant seg i setninger med (O)VS-ordstilling. Ordstillingen er den faktoren som har vist seg å være mest relevant i forhold til valg av riktig kasus. Studentene klarte i større grad å svare riktig på oppgaver i setninger med SV(O)-ordstilling, enn på oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling. Det ble gitt få oppgaver i setninger med (O)VS-ordstilling, og resultatene er derfor usikre.

Når det gjelder deklinasjoner, ble det valgt riktig kasus i annen deklinasjon litt oftere enn i første deklinasjon. Vi har sett på at dette har en sammenheng med tall. Det var en overvekt av ord som skulle oppgis i entall i annen deklinasjon. Annen deklinasjon i entall kom altså best ut. Som jeg har vært inne på, kan en årsak til dette være animatumregelen.

I gjennomsnitt ble det holdt et noe høyere nivå blant de sju studentene som har deltatt på alle de fire testene. Det var ikke store forskjeller i grad av riktig kasus mellom de fire testene, og resultatene viste ingen fremgang hos studentene over tid. En årsak til dette kan være at det på de to siste testene ble gitt flere oppgaver og at studentene derfor hadde dårligere tid på seg til å besvare dem. For de ni direkte objektene med samme form i nominativ, var det ett litt bedre gjennomsnitt for valg av riktig kasus sammenlignet med de oppgavene som hadde ulike former i direkte objekt og i subjekt. Resultatene i disse oppgavene var som forventet.

6 Indirekte objekt

6.1 Innledning

Dette kapitlet skal ta for seg indirekte objekt i dativ. ”Dativ uttrykker først og fremst *hvem*, sjeldnere *hva*, handlingen er rettet mot.”⁴⁸ Indirekte objekt blir sett på som personens dativ, i motsetning til direkte objekt (som kapittel 5 omfatter), som blir sett på som tingens akkusativ. Kapitlet skal omfatte indirekte objekter i setninger med direkte objekter. Alle oppgavene med indirekte objekt representerer personer.

Dette kapitlet har samme struktur som kapittel 4 og 5. Først, i kapittel 6.2, skal jeg presentere en oversikt over hvilke resultater som ble oppnådd i oppgavene med indirekte objekt i dativ. I kapittel 6.3 og 6.4 skal jeg drøfte noen faktorer som kan ha vært avgjørende for studentenes valg av kasus. I kapittel 6.5 skal jeg se nærmere på om studentene behersket setningsleddet indirekte objekt bedre med tiden. Der det faller naturlig i kapitlet, vil jeg sammenligne resultatene som jeg kommer fram til i dette kapitlet, med resultatene fra kapittel 4 og 5. Til slutt, i kapittel 6.6, vil kapitlet bli oppsummert.

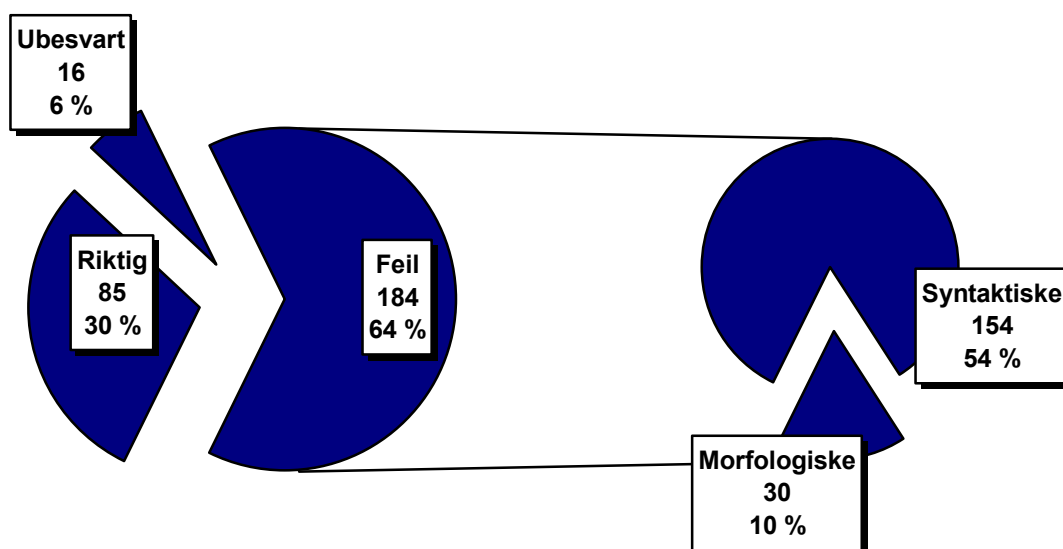
6.2 Presentasjon av innsamlet materiale

14 oppgaver representerte det indirekte objektet i dativ. Til sammen ble det avlagt 285 svar. Hvert enkelt svar er analysert og plassert i en kategori. Diagrammet på neste side viser resultatet av dette.

⁴⁸ Mathiassen, 1996, s. 240.

Diagram 6.1 Indirekte objekt i dativ.

14 oppgaver. Totalt 285 svar.

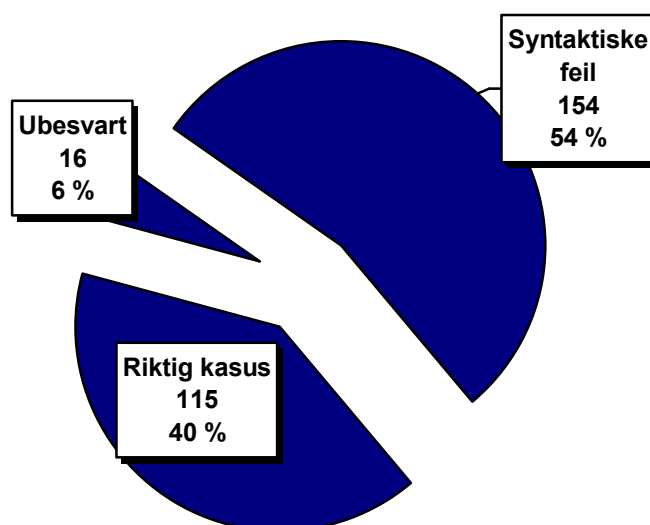


I diagrammet ser vi at av de 285 svarene var 85 svar, dvs. 30 prosent, riktige. Fra kapitlene som omhandlet subjekt og direkte objekt, husker vi at det var blitt avgitt flere riktige svar. For oppgaver i subjekt var det blitt avgitt riktig svar i 53 prosent, mens for oppgaver med direkte objekt var det blitt avgitt riktig svar i 55 prosent av svarene. Det ble oppgitt feil svar i indirekte objekt 184 ganger, altså i 64 prosent av svarene. På samme måte som for subjekt og direkte objekt er de fleste feilene blant indirekte objekter av syntaktisk art. Av 184 feil er hele 154 syntaktiske, mens de resterende 30 er morfologiske. Det ble unnlatt å svare 16 ganger, altså i 6 prosent av oppgavene.

I diagram 6.2 på neste side er riktige svar og morfologiske feil slått sammen til en gruppe, altså til gruppen for riktige kasus. Gruppen for ubesvart og syntaktiske feil utgjør også en del av diagrammet.

Diagram 6.2 Riktig kasus for indirekte objekter i dativ.

14 oppgaver. Totalt 285 svar.



Vi ser av diagrammet at 115 av 285 svar er oppgitt i riktig kasus. Dette utgjør 40 prosent av alle svar og er mye lavere enn for subjekt og direkte objekt. I subjekt forekom 64 prosent av svarene i riktig kasus, og i direkte objekt forekom 63 prosent av svarene i riktig kasus. Tilsvarende er andelen av syntaktiske feil høyere for indirekte objekter, nemlig hele 54 prosent, mens den for subjekter lå på 25 prosent og for direkte objekter på 30 prosent. Jeg skal senere i kapitlet drøfte hva som kan ha vært årsaken til at oppgavene ble besvart riktig kasus i kun 40 prosent.

Jeg skal nå presentere de 14 oppgavene i en tabell. I den første kolonnen i tabell 6.1 på neste side finner vi oppgavene i tilhørende setninger. Den andre kolonnen viser antall riktige svar og den tredje kolonnen viser hvor mye dette utgjør i prosent. Antall ukorrekte svar er oppgitt i fjerde kolonne, og i de to påfølgende kolonnene er feilene inndelt i henholdsvis syntaktiske og i morfologiske feil. I neste kolonne finner vi antall ubesvarte oppgaver, og deretter finner vi antall svar som ble avgitt totalt. I den nest siste kolonnen vises antall svar som inneholder riktig kasus og den siste kolonnen viser hvor mange prosent dette utgjør av alle svar totalt.

Tabell 6.1 Resultater for indirekte objekter i dativ.

Testoppgaver (testord i parentes)	Rik- tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube- svart	Tot. svar	R. kas.	%
1.21c. Лена сидит перед <u>домом</u> (дом) и пишет <u>письмо</u> (письмо) <u>отцу</u> (отец).	17	39	23	18	5	4	44	22	50
1.22a. Он сказал <u>сестре</u> (сестра), "дай мне <u>книгу</u> (книга) <u>отца</u> (отец)".	11	25	31	31	0	2	44	11	25
2.4a. Игорь часто рассказывал <u>товарищам</u> (товарищ) о <u>девушках</u> (девушка) из своей школы.	6	20	23	22	1	1	30	7	23
2.6a. Виктор купил <u>братьям</u> (брат) <u>сувениры</u> (сувенир) из Африки.	4	13	25	8	17	1	30	21	70
3.21. Расскажи <u>тете</u> (тетя) это еще раз!	3	23	10	10	0	0	13	3	23
3.24. Мать запретила <u>ребенку</u> (ребенок) плавать.	3		9	8	1	1	13	4	31
4.12. Вера скажет <u>учителям</u> (учитель) об этом.	1	8	12	12	0	0	13	1	8
4.26a. Они рассказывают <u>школьникам</u> (школьник) истории о <u>зверях</u> (зверь).	4	31	9	9	0	0	13	4	31
4.28a. Брат хочет подарить <u>родителям</u> (родитель) <u>телевизоры</u> (телевизор).	7	54	6	5	1	0	13	8	62
5.8. Дай <u>Ивану</u> (Иван) журнал!	7	54	5	5	0	1	13	7	54
6.10a. Лена сказала <u>Оксане</u> (Оксана), что Антон послал <u>студентке</u> (студентка) <u>фотографию</u> (фотография).	7	47	7	7	0	1	15	7	47
6.10b. Лена сказала <u>Оксане</u> (Оксана), что Антон послал <u>студентке</u> (студентка) <u>фотографию</u> (фотография).	7	47	4	4	0	4	15	7	47
7.23. Расскажите это <u>соседям</u> (сосед)!	2	13	12	7	5	1	15	7	47
7.29a. Он подарил <u>подругам</u> (подруга) несколько <u>книг</u> (книга).	6	43	8	8	0	0	14	6	43
	85	30	184	154	30	16	285	115	40

På samme måte som diagrammet lenger opp, viser tabellen at det totalt sett ble valgt riktig kasus 115 ganger, eller i 40 prosent av de avgitte svarene. De to første oppgavene stammer fra den første testen i høstsemesteret, mens de to neste oppgavene stammer fra den andre testen.

Oppgaver som ble gitt på den tredje testen starter med oppgavenumre på 3, 4 og 5. Oppgavenumre som starter på 6 og 7 stammer fra den fjerde og siste testen. De fire testene er atskilt fra hverandre med fire markerte blå streker. En oppgave befinner seg i et skyggelagt felt (oppgave 5.8). Dette betyr at studentene selv måtte ta stilling til i hvilket tall oppgaven skulle stå, i tillegg til riktig kasus. I de andre oppgavene ble det oppgitt i hvilket tall oppgavene skulle besvares.

6.3 Har deklinasjoner, tall og verbtype innvirkning på valg av kasus?

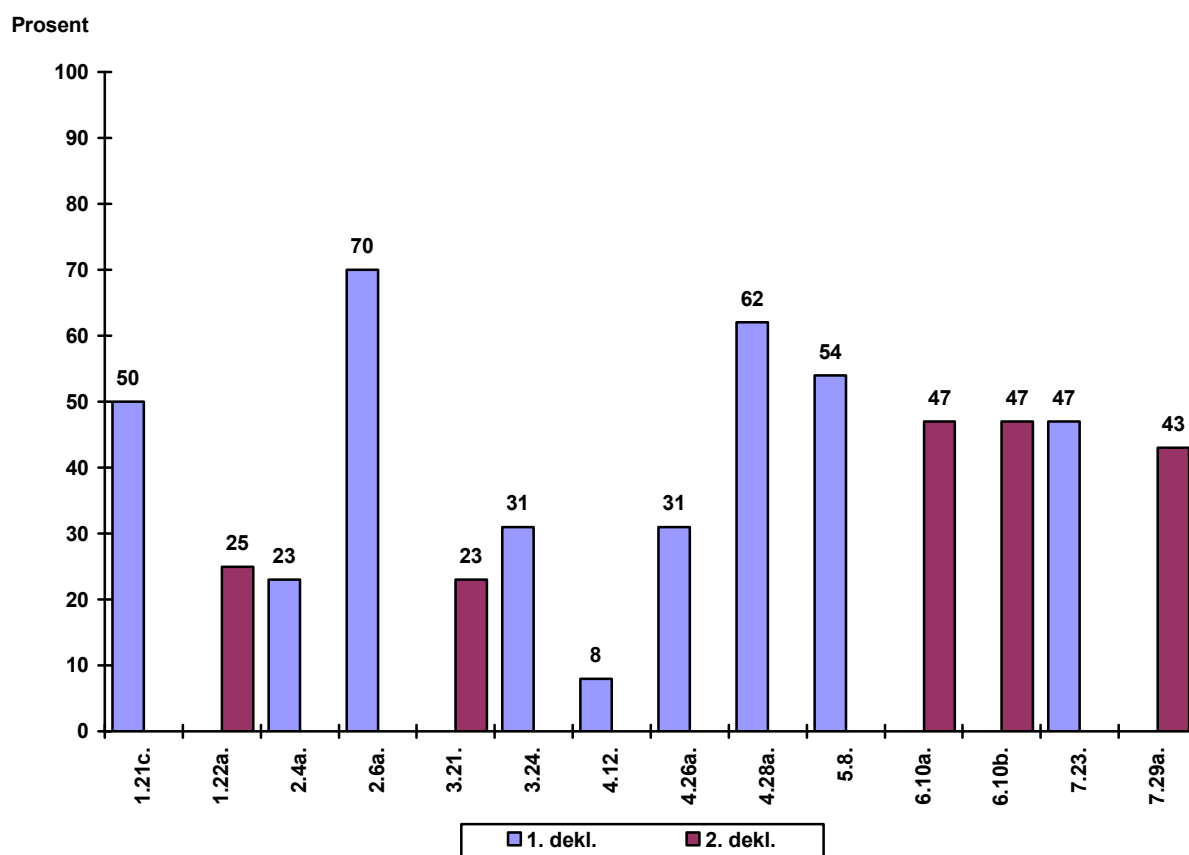
På samme måte som tidligere skal jeg også her se på om testordenes deklinasjoner og tall kan ha påvirket studentenes valg av kasus i oppgavene. Ordstillingen derimot, skal jeg ikke ta for meg her. Grunnen til dette er at oppgavene som representerer indirekte objekt, i hovedsak befinner seg i setninger med to objekter med setningsstrukturen SVO(dativ)O(akkusativ). Ingen av testordene befinner seg i setninger med indirekte objekt foran verbal, altså med strukturen O(dativ)VS. Transitivitet er heller ikke relevant å drøfte her. Årsaken til dette er at stort sett alle verb i disse setningene er transitive. En problemstilling som jeg derimot skal drøfte, er i hvilken grad og etter hvilke verb studentene kan ha blandet sammen indirekte objekt i dativ med direkte objekt i akkusativ. Denne problemstillingen ble aktuell da jeg undersøkte hvilke feil studentene hadde gjort i de ulike oppgavene. Noen oppgaver inneholdt svært mange svar i akkusativ (evt. genitiv) i stedet for i dativ. Slike oppgaver kan gi en pekepinn på om noen studenter kan ha blandet sammen indirekte objekt med direkte objekt.

6.3.1 Deklinasjoner⁴⁹

Som jeg har drøftet tidligere, kan det oppstå forskjeller i valg av riktig kasus i første og i annen deklinasjon. Endelsene i annen deklinasjon har samme form i dativ som i lokativ, noe som kan medvirke til at dativformene er lettere å huske og at det derfor oppstår færre feil, både morfologiske og syntaktiske, i annen deklinasjon enn i første deklinasjon. Diagram 6.3 viser de 14 oppgavene inndelt i tilhørende deklinasjoner. Kun første og annen deklinasjon er representert her. Alle testordene som ble gitt er substantiver.

⁴⁹ Se kapittel 4.3.1 for beskrivelse av deklinasjonene.

Diagram 6.3 Oppgaver i indirekte objekt inndelt i deklinasjoner.

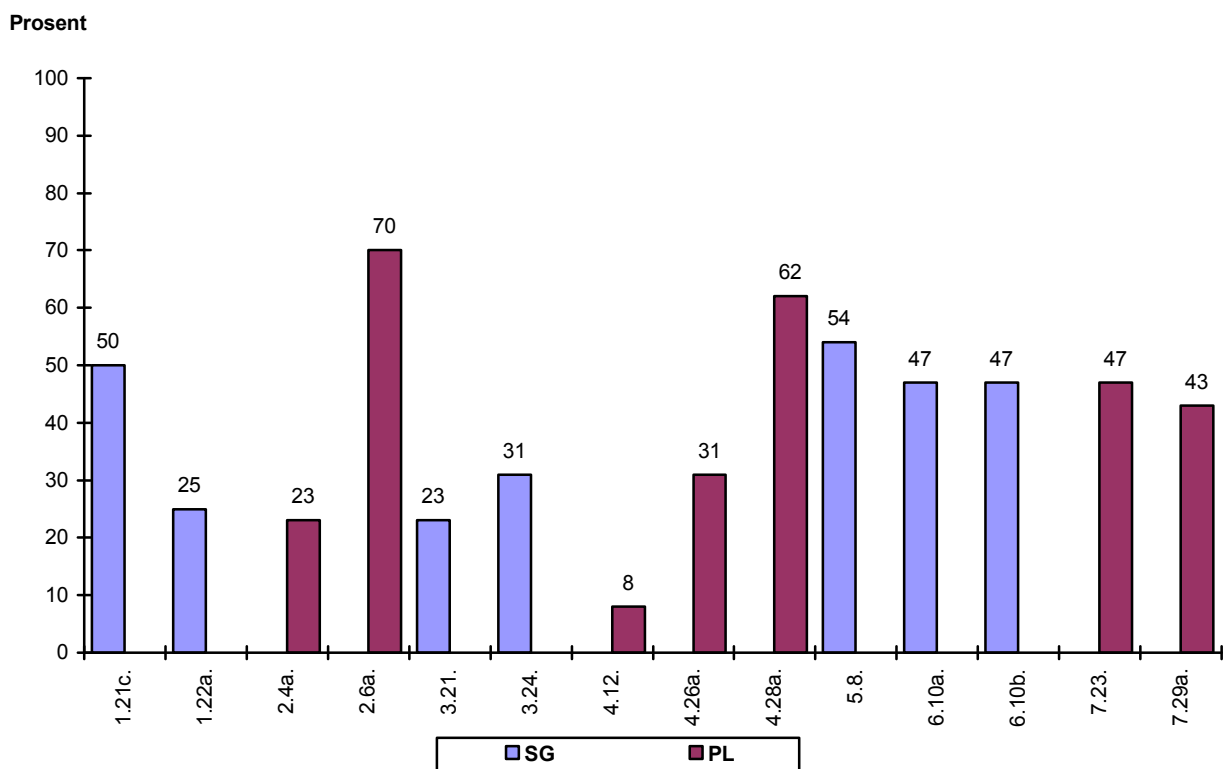


Vi ser at 9 oppgaver tilhører første deklinasjon og fem oppgaver tilhører annen deklinasjon. Det ble valgt riktig kasus i første deklinasjon i gjennomsnitt i 44 prosent av svarene, og i annen deklinasjon i 34 prosent av svarene. Resultatene tyder derfor på at studentene har behersket substantiver i første deklinasjon litt bedre enn substantiver i annen deklinasjon, men dette må også ses i sammenheng med tall. Blant de 9 testordene i første deklinasjon var det en overvekt av oppgaver som skulle oppgis i flertall, mens i annen deklinasjon var det en overvekt av oppgaver som skulle oppgis i entall. Det er mest sannsynlig at disse forskjellene har sammenheng med tall, og ikke egentlig med deklinasjoner. Dette kommer jeg tilbake til i kapittel 6.3.2. Forskjellen mellom første og annen deklinasjon når det gjelder graden av riktig kasus er likevel ikke stor. I kapittel 4 så vi at det var ingen nevneverdig forskjell i graden av riktig kasus mellom første og annen deklinasjon blant subjektene. I kapittel 5 om direkte objekt, viste det seg at riktig kasus ble valgt noe oftere i annen deklinasjon enn i første deklinasjon.

6.3.2 Tall

I dette underkapitlet skal vi se på om det er forskjeller i graden av riktig kasus i entall og i flertall. Som tidligere beskrevet, lærer studentene seg entallsformene først. Flertall kan likevel være lettere, siden flertallsformene er færre. På den annen side blir entall oftere brukt blant indirekte objekter i dativ, spesielt i talespråk, noe som kan føre til at studenter husker bøyingsformene i entall bedre. For indirekte objekter i dativ skulle sju av oppgavene besvares i entall og sju i flertall. Diagrammet under viser fordelingen.

Diagram 6.4 Oppgaver i indirekte objekt inndelt i tall.



Resultatene viser at det i gjennomsnitt ble valgt riktig kasus i 39 prosent av svarene i entall, og i 45 prosent av svarene i flertall. Det er altså ikke store forskjeller mellom entall og flertall. I kapittel 4 kom jeg fram til at det blant subjektene heller ikke var noen nevneverdig forskjell i valg av riktig kasus i entall og i flertall. Resultatene fra kapittel 5 om direkte objekt, viste at det var flere som hadde valgt riktig kasus blant oppgavene i entall enn i flertall. Forskjellen var likevel ikke stor.

I diagrammet ser vi at en oppgave ble besvart i riktig kasus i svært liten grad. I oppgave 4.12. var det kun én student som hadde avgitt svar i riktig kasus. De fleste andre hadde avgitt

akkusativ/genitiv som svar. Dette kan tyde på at disse studentene har blandet indirekte objekt med direkte objekt. Dette skal jeg drøfte nærmere i kapitlet under.

6.3.3 Sammenblanding med direkte objekt

Som vi husker, ble det avgitt svar i riktig kasus blant indirekte objekter i kun 40 prosent av svarene, noe som er rundt 20 prosentpoeng lavere enn blant subjekter og direkte objekter. Jeg hadde forventet et noenlunde likt resultat for direkte objekter og indirekte objekter. På grunn av at det er en stor forskjell mellom disse to setningsleddene, skal jeg nå se nærmere på svarene for å finne ut av hva som kan ha vært årsaken. Etter å ha undersøkt de ukorrekte svarene som studentene ga, stilte jeg opp en hypotese om at studentene kan ha blandet sammen indirekte objekter med direkte objekter i noen konstruksjoner, for eksempel etter enkelte verb. Jeg skal i dette underkapitlet sammenligne konstruksjoner hvor oppgavene i stor grad ble besvart i akkusativ, for å undersøke om det finnes likheter disse konstruksjonene i mellom.

Tabell 6.2 viser en oversikt over de 14 oppgavene med indirekte objekter. I kolonnene ser vi antall svar som ble avgitt totalt, svar som inneholdt riktig kasus i antall og i prosent, svar som ble besvart i akkusativ⁵⁰ i antall og i prosent av alle svar, antall svar med en annen syntaktisk feil (ikke akkusativ) og antall ubesvarte oppgaver.

Tabell 6.2 Indirekte objekter besvart i riktig kasus og i akkusativ.

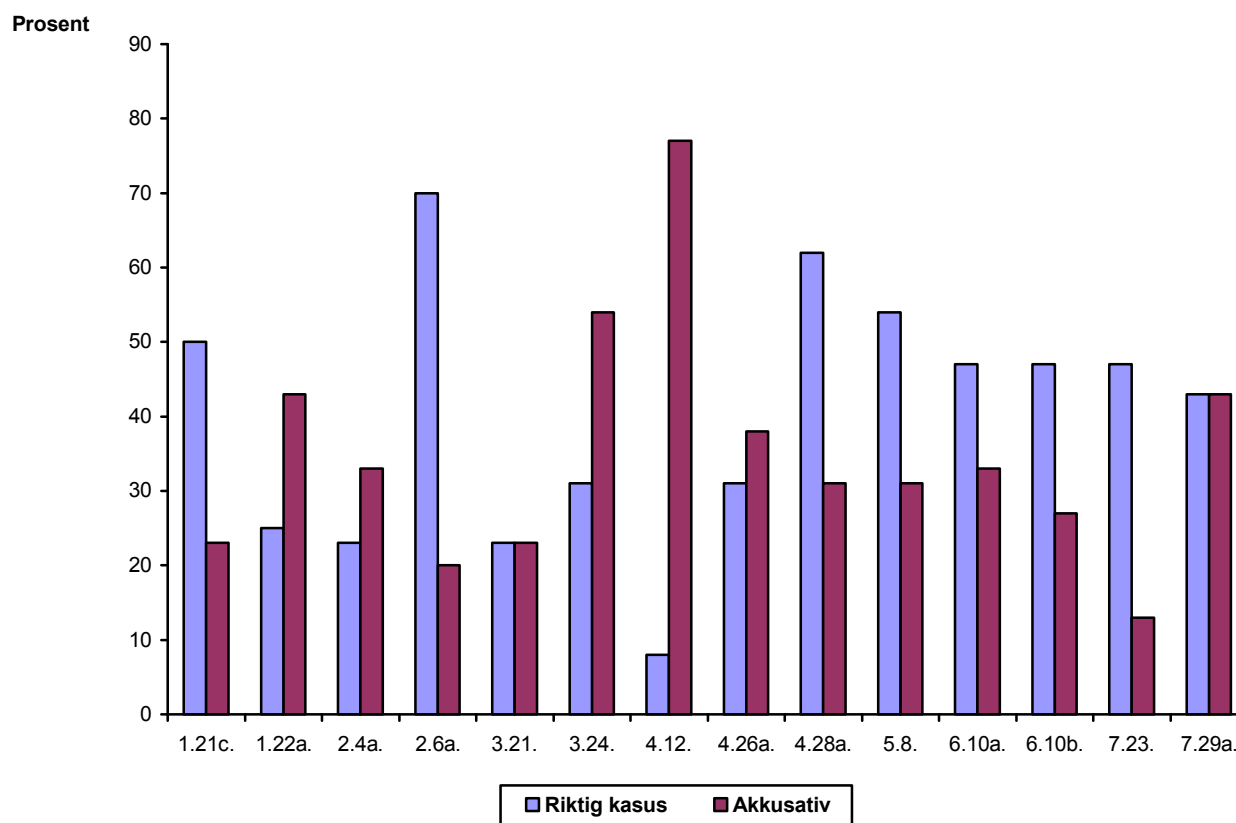
Testoppgaver (testord i parentes)	Tot. svar	Riktig kasus	%	Akkusativ	%	Annen syn. feil	Ubesvart
1.21c. Лена сидит перед <u>домом</u> (дом) и пишет <u>письмо</u> (письмо) <u>отцу</u> (отец).	44	22	50	10	23	8	4
1.22a. Он сказал <u>сестре</u> (сестра), ”дай мне <u>книгу</u> (книга) <u>отца</u> (отец)”.	44	11	25	19	43	12	2
2.4a. Игорь часто рассказывал <u>товарищам</u> (товарищ) о <u>девушках</u> (девушка) из своей школы.	30	7	23	10	33	12	1
2.6a. Виктор купил <u>братам</u> (брат) <u>сувениры</u> (сувенир) из Африки.	30	21	70	6	20	2	1

⁵⁰ Jeg skriver akkusativ selv om det for flere av substantivene betyr at genitiv har samme form. Jeg forutsetter at det faktisk er akkusativformen studentene har ønsket å bruke. Det er kun fire oppgaver som har ulik form i akkusativ og i genitiv. Dette er oppgavene 1.22a, 3.21, 6.10a, 6.10b.

3.21. Расскажи тете (тетя) это еще раз!	13	3	23	3	23	7	0
3.24. Мать запретила ребенку (ребенок) плавать.	13	4	31	7	54	1	1
4.12. Вера скажет учителям (учитель) об этом.	13	1	8	10	77	2	0
4.26а. Они рассказывают школьникам (школьник) истории о зверях (зверь).	13	4	31	5	38	4	0
4.28а. Брат хочет подарить родителям (родитель) телевизоры (телевизор).	13	8	62	4	31	1	0
5.8. Дай Ивану (Иван) журнал!	13	7	54	4	31	1	1
6.10а. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография).	15	7	47	5	33	2	1
6.10б. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография).	15	7	47	4	27	0	4
7.23. Расскажите это соседям (сосед)!	15	7	47	2	13	5	1
7.29а. Он подарил подругам (подруга) несколько книг (книга).	14	6	43	6	43	2	0
	285	115	40	95	33	59	16

Vi ser av tabellen at alle oppgavene ble besvart en eller flere ganger i akkusativ. Til sammen ble akkusativ avgitt som svar 95 ganger, noe som utgjør i 33 prosent av alle avgitte svar. Dette må sies å være forholdsmessig høyt da riktig kasus ble avgitt i kun sju prosentpoeng flere svar, altså i 40 prosent av svarene. Noen oppgaver inneholder også flere svar i akkusativ enn i riktig kasus. Akkusativ er altså den vanligste syntaktiske feilen. I diagram 6.5 på neste side er resultatene fremstilt på en enklere måte, med søyler for svar i riktig kasus og svar i akkusativ i prosent.

Diagram 6.5 Oppgaver med indirekte objekt besvart i riktig kasus og i akkusativ i prosent.



I diagrammet ser vi at i sju av oppgavene har studentene valgt akkusativ like mange eller flere ganger enn dativ, som er riktig kasus. Disse oppgavene er gjengitt under (i riktig kasus).

1.22a. Он сказал **сестре** (сестра), ”дай мне **книгу** (книга) **отца** (отец)”.

2.4a. Игорь часто рассказывал **товарищам** (товарищ) о **девушках** (девушка) из своей школы.

3.21. Расскажи **тете** (тетя) это еще раз!

3.24. Мать запретила **ребенку** (ребенок) плавать.

4.12. Вера скажет **учителям** (учитель) об этом.

4.26a. Они рассказывают **школьникам** (школьник) истории о **зверях** (зверь).

7.29a. Он подарил **подругам** (подруга) несколько **книг** (книга).

Med unntak av oppgave 3.24 og 7.29a, befinner oppgavene seg i setninger med samme type verb, nemlig ytringsverb. Det finnes et ytringsverb til blant alle oppgavene. Dette er oppgave 7.23.

7.23. Расскажите это соседям (сосед)!

I denne oppgaven er jeg usikker på hvilken kasus fire av studentene har valgt. De har besvart oppgaven i nominativform. En årsak til dette kan være at studentene har antatt at nominativ er riktig kasus. En annen mulig årsak er at studentene ikke kjente til testordet og derfor besvarte oppgaven i akkusativ (i nominativform) da de har antatt at testordet er inanimatum. Selv om jeg utelater denne oppgaven, viser resultatene tydelig at en del studenter har hatt problemer med å velge riktig kasus etter ytringsverb. En av årsakene til dette kan være at studentene blander sammen disse verbene med andre lignende verb som styrer akkusativ, som for eksempel спрашивать/спросить (å spørre) og просить/попросить (å be (noen om noe)). En annen årsak kan være at ytringsverb ikke overfører en materiell ting til dativobjektet, slik som typiske dativverb ofte gjør.

Jeg skal nå se nærmere på alle oppgavene med utgangspunkt i hvilke direkte objekter setningene inneholder. Det er to setninger som har en bisetning som direkte objekt. I parentes er det oppgitt hvor mange prosent av svarene som ble avgitt i dativ og i akkusativ.

1.22a. Он сказал сестре (сестра), ”дай мне книгу (книга) отца (отец)”. (25 % dativ / 43 % akkusativ)

6.10a. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография). (47 % dativ / 33 % akkusativ)

Den ene oppgaven ble oftere besvart i akkusativ enn dativ, mens den andre oftere ble besvart i dativ enn i akkusativ. Begge oppgavene ble likevel besvart i akkusativ i stor grad, og oppnådde prosentverdier for svar i akkusativ som er høyere enn gjennomsnittet. Tallene er usikre på grunn av få oppgaver og et lite utvalg studenter, men resultatene tyder på at studentene velger akkusativ i stor grad når det direkte objektet er en bisetning. I disse to setningene er verbene ytringsverb, noe som sannsynligvis også har påvirket studentenes kasusvalg.

Den neste setningen som vi skal se på har en infinitiv som direkte objekt.

3.24. Мать запретила ребенку (ребенок) плавать. (31 % dativ / 54 % akkusativ)

Vi ser at også i denne setningen ble det valgt akkusativ i stor grad. Årsaken til dette kan også her være fravær av direkte objekt i akkusativ og at det ikke er tale om overføring av en materiell ting. I oppgaver hvor det direkte objektet allerede står i akkusativ, vil det være lettere for studentene å bestemme hvilket kasus som skal brukes i innfyllingsoppgaven.

De to neste setningene har preposisjonsobjekter som direkte objekt.

2.4a. Игорь часто рассказывал **товарищам** (товарищ) о **девушках** (девушка) из своей школы. (23 % dativ / 33 % akkusativ)

4.12. Вера скажет **учителям** (учитель) об этом. (8 % dativ / 77 % akkusativ)

Vi ser at disse setningene også inneholder ytringsverb. Siden setningene i tillegg mangler direkte objekter i akkusativ, kan man forvente at akkusativ blir valgt oftere enn dativ. Som vi ser i parentesene, stemmer dette. Preposisjonsobjektet kan ha påvirket studentenes kasusvalg, men her er det også usikre tall på grunn av få oppgaver. En årsak til dette kan være at siden studentene ikke finner et direkte objekt i akkusativ, som er den mest vanlige kasusen for direkte objekter, forutsetter de at det som skal fylles inn må være et direkte objekt og avgir derfor svaret i akkusativ.

De resterende ni oppgavene befinner seg i setninger med substantiver i akkusativ som direkte objekt.

1.21c. Лена сидит перед **домом** (дом) и пишет **письмо** (письмо) **отцу** (отец).
(50 % dativ / 23 % akkusativ)

2.6a. Виктор купил **братьям** (брат) **сувениры** (сувенир) из Африки.
(70 % dativ / 20 % akkusativ)

3.21. Расскажи **тете** (тетя) это еще раз! (23 % dativ / 23 % akkusativ)

4.26a. Они рассказывают **школьникам** (школьник) истории о **зверях** (зверь).
(31 % dativ / 38 % akkusativ)

4.28a. Брат хочет подарить **родителям** (родитель) **телевизоры** (телевизор).
(62 % dativ / 31 % akkusativ)

5.8. Дай **Ивану** (Иван) журнал! (54 % dativ / 31 % akkusativ)

6.10b. Лена сказала **Оксане** (Оксана), что Антон послал **студентке** (студентка) **фотографию** (фотография). (47 % dativ / 27 % akkusativ)

7.23. Расскажите это соседям (сосед)! (47 % dativ / 13 % akkusativ)

7.29a. Он подарил подругам (подруга) несколько книг (книга). (43 % dativ / 43 % akkusativ)

I gjennomsnitt ble det i disse oppgavene valgt dativ i 51 prosent, og akkusativ i 24 prosent. Gjennomsnittet for disse oppgavene er altså høyere enn gjennomsnittet for alle indirekte objekter i dativ, som var på 40 prosent. Mange av verbene i disse ni setningene representerer typiske dativverb, som for eksempel å skrive, å kjøpe, å gi og å sende. Resultatene tyder altså på at studentene har mestret best oppgaver i typiske dativkonstruksjoner med nærvær av direkte objekt i akkusativ. Resultatene tyder også på at studentene har mestret mye dårligere oppgaver i setninger med fravær av direkte objekt i akkusativ, og som er styrt av ytringsverb. I disse oppgavene ble det i stor grad valgt akkusativ som svar.

6.3.4 Oppsummering

I tre underkapitler har vi sett på om deklinasjoner, tall og konstruksjoner kan ha påvirket studentenes valg av kasus for indirekte objekter i dativ. Det viste seg at det i gjennomsnitt ble valgt riktig kasus litt oftere i første deklinasjon enn i annen deklinasjon, men forskjellen mellom deklinasjonene var likevel ikke stor. De fleste oppgavene i annen deklinasjon var entallsord, mens de fleste oppgavene i første deklinasjon var flertallsord. Vi har også sett på at det i gjennomsnitt ble valgt riktig kasus litt oftere i flertallsoppgaver enn i entallsoppgaver, men forskjellen er veldig liten.

Siden det var blitt valgt riktig kasus i omtrent 20 prosentpoeng færre svar for indirekte objekter enn for subjekter og direkte objekter, valgte jeg å undersøke hva som kunne være årsaken til dette. Jeg kom fram til at i de fleste oppgavene styrt av ytringsverb, var det blitt avgitt flere svar i akkusativ enn i riktig kasus. Jeg pekte på at en av årsakene til dette kan være at studentene blander sammen disse verbene med andre lignende verb som styrer akkusativ, som for eksempel спрашивать/спросить (å spørre) og просить/попросить (å be (noen om noe)). En annen viktig faktor for valg av kasus i disse oppgavene, har vist seg å være fravær/nærvær av direkte objekt i akkusativ. Oppgaver med direkte objekt som bisetning, infinitiv eller preposisjonsobjekt, ble mestret dårligere enn oppgaver med direkte objekter i akkusativ. Det var i de typiske dativkonstruksjonene at studentene valgte riktig kasus i størst grad, altså i konstruksjoner med typiske dativverb og med direkte objekter i akkusativ.

6.4 Inndeling av oppgavene i kategorier etter vanskegrad

Jeg skal også i dette kapitlet dele oppgavene inn i tre kategorier i henhold til deres prosentverdier for riktig kasusvar. Jeg har tatt utgangspunkt i at riktig kasus ble valgt i 40 prosent av svarene, og laget en kategori som representerer oppgaver med gjennomsnittlige prosentverdier. Denne kategorien strekker seg fra 30 til 49 prosent. En kategori representerer oppgaver med prosentverdier over gjennomsnittet, dvs. fra 50 til 100 prosent, og en kategori representerer oppgaver med prosentverdier under gjennomsnittet, dvs. under 30 prosent. Vi husker at det for oppgaver i subjekt og i direkte objekt ble oppgitt riktig kasus i henholdsvis 64 og 63 prosent av svarene. Siden det er så store forskjeller i grad av riktig kasus og siden kategoriene er ulike, skal jeg ikke sammenligne indirekte objekt med subjekt og direkte objekt her.

6.4.1 Kategori I: 50 - 100 %

I denne første kategorien befinner det seg oppgaver hvor studentene har valgt riktig kasus i over 50 prosent av svarene.

- 1.21с. Лена сидит перед домом (дом) и пишет письмо (письмо) отцу (отец). (50%)
- 2.6а. Виктор купил братьям (брат) сувениры (сувенир) из Африки. (70%)
- 4.28а. Брат хочет подарить родителям (родитель) телевизоры (телевизор). (62%)
- 5.8. Дай Ивану (Иван) журнал! (54%)

Som vi ser er det fire oppgaver i denne kategorien. Oppgave 1.21c stammer fra den første testen, 2.6a fra den andre testen og oppgave 4.28 a og 5.8 stammer fra den tredje testen. Alle testordene er substantiver i første deklinasjon. To oppgaver skulle avgis i entall og to i flertall. Vi husker fra tidligere at det var oppgaver i typiske dativkonstruksjoner som ble besvart i riktig kasus i størst grad. Vi ser at dette stemmer. Alle de fire verbene er typiske dativverb. Flere av disse verbene bruker vi i kombinasjon med preposisjonen *til* på norsk, som for eksempel å skrive brev *til noen*, å kjøpe noe *til noen*. Det er derfor lett å trekke paralleller til norsk og vi kan få et innslag av overføring fra norsk til russisk. Siden det passer med indirekte objekt i *til*-form på norsk, er det nærliggende å tro at studentene også vil bruke dette i russisk. I tillegg har disse setningene direkte objekter i akkusativ, noe som jeg lenger opp har nevnt kan ha hjulpet studentene til å velge dativ i oppgavene.

6.4.2 Kategori II: 30 - 49 %

Dette er gjennomsnittskategorien. Her befinner det seg seks oppgaver.

3.24. Мать запретила ребенку (ребенок) плавать. (31%)

4.26а. Они рассказывают школьникам (школьник) истории о зверях (зверь). (31%)

6.10а. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография). (47%)

6.10б. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография). (47%)

7.23. Расскажите это соседям (сосед)! (47%)

7.29а. Он подарил подругам (подруга) несколько книг (книга). (43%)

Alle oppgavene i denne kategorien ble gitt på de to testene vårsemesteret. Vi ser at testordene består av substantiver i første og i annen deklinasjon, og i entall og i flertall. Fire av verbene i setningene er yrtingsverb, og tre av dem mangler objekt i akkusativ.

6.4.3 Kategori III: 0 - 29 %

I denne siste kategorien finner vi oppgaver med liten grad av svar avgitt i riktig kasus. Det er fire oppgaver i denne kategorien.

1.22а. Он сказал сестре (сестра), ”дай мне книгу (книга) отца (отец)”. (25%)

2.4а. Игорь часто рассказывал товарищам (товарищ) о девушках (девушка) из своей школы. (23%)

3.21. Расскажи тете (тетя) это еще раз! (23%)

4.12. Вера скажет учителям (учитель) об этом. (8%)

I denne kategorien finner vi én oppgave fra den første testen, én fra den andre og to fra den tredje testen. Testordene består av substantiver i annen deklinasjon, entall og substantiver i første deklinasjon, flertall. Alle verbene som styrer de direkte objektene i setningene, er av typen yrtingsverb, og 3 av dem mangler objekt i akkusativ.

6.4.4 Oppsummering

Oppgavene i indirekte objekt er jevnt fordelt på de tre kategoriene. I kategorien med flest riktige svar hadde vi fire oppgaver. Alle oppgavene er substantiver i første deklinasjon. Alle verbene i setningene er typiske dativverb og setningene har direkte objekter i akkusativ. I den midterste kategorien er det en overvekt av typiske dativverb i setningene, mens i kategorien med færrest svar i riktig kasus, var det kun ytringsverb i setningene. I denne kategorien var det tre av fire oppgaver som ikke hadde tradisjonelle direkte objekter i akkusativ. Resultatene tyder altså på at verbtype og fravær/nærvær av direkte objekt i akkusativ har vært mest avgjørende for studentenes valg av kasus. Tabellen under viser en oppsummering av de faktorene vi har gjennomgått i dette kapitlet.

Tabell 6.3 Faktorer som kan ha påvirket kasusvalg for indirekte objekt i dativ.

Faktorer	Kategori I 50 - 100 %	Kategori II 30 – 49 %	Kategori III 0 – 29 %
Oppgaver	4 oppgaver	6 oppgaver	4 oppgaver
Verb	Typiske dativverb	5 typ. dativ, 1 ytringsv.	Ytringsverb
Test	1., 2. og 3.	3. og 4.	1., 2. og 3.
Dekl.	1. dekl	1. dekl., 2. dekl.	1. dekl., 2. dekl.
Tall	SG, PL	SG, PL	SG, PL

6.5 Studentenes utvikling over tid

Jeg skal nå undersøke hvorvidt studentene behersket oppgaver med indirekte objekt bedre over tid. Jeg skal kun ta for meg resultatene fra de sju studentene som deltok på alle testene, og sammenligne resultatene fra de fire testene med hverandre. Resultatene i dette underkapitlet vil bli usikre, da jeg bygger det på få informanter. Tabellen på neste side viser de sju studentenes resultater fra de 14 oppgavene som gjelder indirekte objekt. Tabellen er av samme type som tabell 6.1.

Tabell 6.4 Resultater for indirekte objekter i dativ for sju studenter.

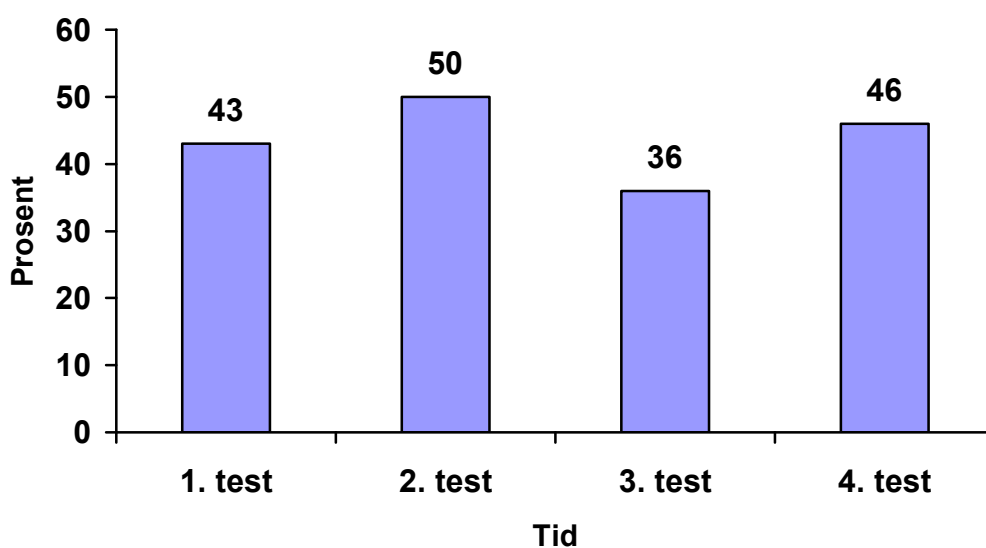
Testoppgaver (testordene i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot. svar	R. kas.	%
1.21c. Лена сидит перед <u>домом</u> (дом) и пишет <u>письмо</u> (письмо) <u>отцу</u> (отец).	4	57	3	3	0	0	7	4	57
1.22a. Он сказал <u>сестре</u> (сестра), ”дай мне <u>книгу</u> (книга) <u>отца</u> (отец)”.	2	29	5	5	0	0	7	2	29
2.4a. Игорь часто рассказывал <u>товарищам</u> (товарищ) о <u>девушках</u> (девушка) из своей школы.	1	14	6	6	0	0	7	1	14
2.6a. Виктор купил <u>братам</u> (брат) сувениры (сувенир) из Африки.	1	14	6	1	5	0	7	6	86
3.21. Расскажи <u>тете</u> (тетя) это еще раз!	3	43	4	4	0	0	7	3	43
3.24. Мать запретила <u>ребенку</u> (ребенок) плавать.	1	14	5	5	0	1	7	1	14
4.12. Вера скажет <u>учителям</u> (учитель) об этом.	0	0	7	7	0	0	7	0	0
4.26a. Они рассказывают <u>школьникам</u> (школьник) истории о <u>зверях</u> (зверь).	3	43	4	4	0	0	7	3	43
4.28a. Брат хочет подарить <u>родителям</u> (родитель) <u>телевизоры</u> (телевизор).	3	43	4	3	1	0	7	4	57
5.8. Дай <u>Ивану</u> (Иван) журнал!	4	57	3	3	0	0	7	4	57
6.10a. Лена сказала <u>Оксане</u> (Оксана), что Антон послал <u>студентке</u> (студентка) <u>фотографию</u> (фотография).	4	57	3	3	0	0	7	4	57
6.10b. Лена сказала <u>Оксане</u> (Оксана), что Антон послал <u>студентке</u> (студентка) <u>фотографию</u> (фотография).	3	43	3	3	0	1	7	3	43
7.23. Расскажите это <u>соседям</u> (сосед)!	1	14	6	4	2	0	7	3	43
7.29a. Он подарил <u>подругам</u> (подруга) несколько <u>книг</u> (книга).	3	43	4	4	0	0	7	3	43
	33	34	63	55	8	2	98	41	42

Vi husker fra kapittel 6.2 at gjennomsnittlig prosentverdi for riktig kasus i oppgaver med indirekte objekt blant alle studentene var 40 prosent. Gjennomsnittet blant disse sju studentene ligger på omtrent det samme, det vil si på 42 prosent. Disse sju studentene oppnådde et høyere gjennomsnitt blant oppgavene i subjekt og direkte objekt på omtrent 10 prosentpoeng i forhold til alle studentene. Blant oppgavene i subjekt og direkte objekt var det

flere oppgaver som alle de sju studentene hadde besvart i riktig kasus. Blant oppgavene i indirekte objekter ser vi at dette ikke forekommer.

I tabellen ser vi at både den første og den andre testen inneholdt to oppgaver. Den tredje testen inneholdt seks oppgaver, og den fjerde testen inneholdt fire oppgaver. Diagrammet under viser gjennomsnittlige prosentverdier for valg av riktig kasus i de fire testene.

Diagram 6.6 Resultatene fra de fire testene for indirekte objekt.



Som vi ser av diagrammet varierer prosentverdiene fra test til test, men det er likevel ikke veldig store variasjoner. Vi husker at på den første testen ble kun entallsord testet, mens den andre testen inneholdt kun flertallsord. Den tredje og fjerde testen inneholdt flere testord både i entall og i flertall. Vi ser at den tredje testen kommer litt dårligere ut enn de andre. På denne testen finner vi den oppgaven som har fått de laveste prosentverdiene for valg av riktig kasus, nemlig oppgave 4.12, som ingen av de sju studentene har besvart i riktig kasus. Hvis vi utelater denne oppgaven fra statistikken, vil gjennomsnittet på den tredje testen bli på 43 prosent. De fleste studentene hadde foreslått akkusativ/genitiv som svar i denne oppgaven. Vi ser at verbet i oppgavens setning er et yringsverb, og vi husker fra tidligere i kapitlet at studentene sannsynligvis hadde blandet indirekte objekter med direkte objekter i setningsledd styrt av yringsverb. Diagrammet viser små forskjeller i utviklingen. Jeg konkluderer med at det er små endringer i studentenes utvikling over tid når det gjelder riktig kasus for indirekte objekter i dativ.

6.6 Sammendrag

I dette kapitlet har jeg tatt for meg noen faktorer som kan ha vært avgjørende for valg av kasus i indirekte objekter. Vi har sett på at det gjennomsnittlig ble valgt riktig kasus i 40 prosent av alle svarene. Resultatene angående deklinasjoner og tall tyder på at de ikke har hatt stor innflytelse på valg av riktig kasus. Det ble valgt riktig kasus litt oftere i første deklinasjon og litt oftere i flertallsoppgaver, men forskjellene var ikke store. De faktorene som har vist seg å være relevante, er verbtyper og fravær/nærvær av akkusativobjekt. I oppgaver styrt av ytringsverb, har flesteparten av studentene valgt akkusativ som svar i stedet for dativ. Årsaken til dette kan være at studentene kan ha blandet sammen ytringsverbene med lignende verb som styrer akkusativ. Resultatene viste også at i setninger uten akkusativobjekt, ble oppgavene oftere besvart i akkusativ enn i dativ. Det var i oppgaver i typiske dativkonstruksjoner at studentene klarte å besvare oppgavene i indirekte objekt i størst grad. Det betyr at i oppgaver med typiske dativverb og med direkte objekter i akkusativ, mestret studentene indirekte objekter best. Jeg pekte på at en av årsakene til dette kan være at studentene trekker paralleller til norsk. I disse verbene bruker vi indirekte objekt med *til*-form på norsk. Denne formen er enkel å overføre til indirekte objekt i russisk, og det blir altså en overføringseffekt fra norsk til rusisk. En annen årsak kan være at det ikke er aktuelt å foreslå akkusativ som svar, siden setningen allerede inneholder et ledd i akkusativ.

7 Stedsadverbialer med preposisjonene *в* og *на*

7.1 Innledning

Dette kapitlet skal ta for seg preposisjonene *в* og *на*. Som nevnt i kapittel 3.3.3, styrer disse preposisjonene to kasus. Preposisjonene styrer akkusativ ved angivelse av bevegelse og retning og lokativ når man angir at noe befinner seg på et sted. I tillegg blir disse to preposisjonene brukt i forbindelse med tidsuttrykk og i noen faste forbindelser⁵¹. Preposisjonsfraser med *в* og *на* kan opptre som flere setningsledd, blant annet som adverbialer. Jeg skal i dette kapitlet ta for meg oppgaver styrt av *в* og *на* i konstruksjoner hvor preposisjonsfrasene fungerer som stedsadverbialer i lokativ og stedsadverbialer i akkusativ.

Kapitlet er i stor grad organisert som de foregående, med samme type diagrammer og tabeller. Vi skal først se på oppgaver styrt av *в* og *на* i lokativ. I kapittel 7.2 skal jeg gi en presentasjon av testresultatene i lokativ og i kapittel 7.3 skal jeg drøfte hva som kan ha vært avgjørende for studentenes valg av kasus blant stedsadverbialene i lokativ. I de to neste underkapitlene skal jeg ta for meg resultatene som gjelder oppgaver styrt av *в* og *на* i akkusativ. I kapittel 7.4 skal jeg presentere resultatene fra oppgaver i akkusativ, og i kapittel 7.5 skal jeg drøfte hva som kan ha vært avgjørende for studentenes valg av kasus blant stedsadverbialene i akkusativ. I kapittel 7.6 skal jeg ta for meg studentenes utvikling over tid. Dette underkapitlet vil omfatte oppgaver både i lokativ og i akkusativ. Hele kapitlet vil til slutt bli oppsummert i kapittel 7.7.

7.2 Presentasjon av innsamlet materiale for stedsadverbialer i lokativ

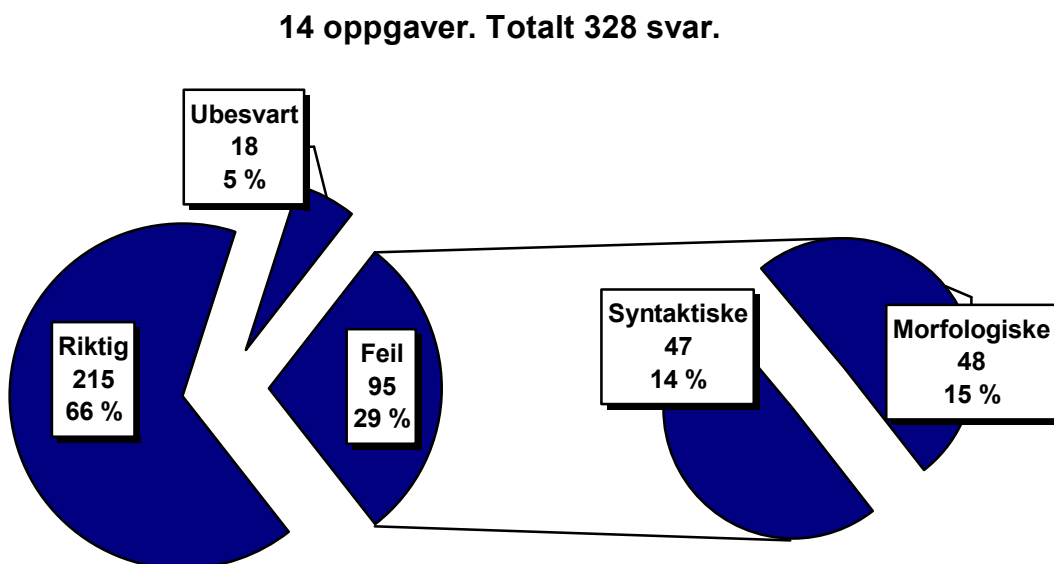
På de fire testene var det 26 oppgaver med preposisjonsfraser med *в* og *на* som stedsadverbialer i lokativ. 14 oppgaver stod i preposisjonsfraser med preposisjonen *в* og 12 oppgaver stod i preposisjonsfraser med preposisjonen *на*. I det følgende skal jeg presentere oppgavene med de to preposisjonene hver for seg, henholdsvis i kapittel 7.2.1 og 7.2.2. Dette gjør jeg siden jeg ønsker å sammenligne resultatene fra de to preposisjonene.

⁵¹ Mathiassen, 1996, s. 259.

7.2.1 Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen *o*

Det ble til sammen avlagt 328 svar på de 14 oppgavene. Diagrammet under viser de avgitte svarene i de ulike gruppene som jeg definerte i kapittel 4 (se kapittel 4.2).

Diagram 7.1 Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen *o*.

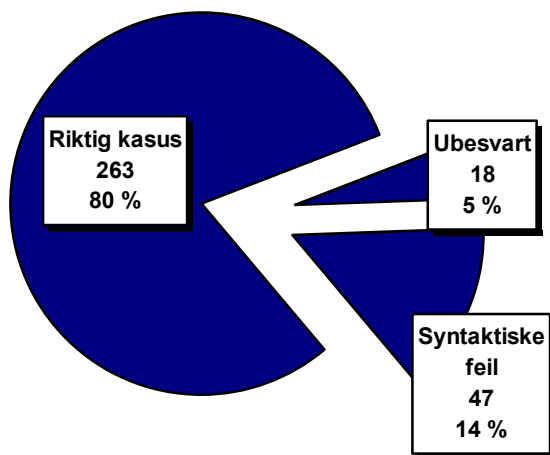


Vi ser av diagrammet at 215 stk, 66 prosent, av de 328 avgitte svarene var riktige. 18 av oppgavene var ubesvart. Det ble avgitt feil svar 95 ganger, noe som utgjør 29 prosent. Det viser seg at det er omtrent like mange syntaktiske som morfologiske feil. Jeg kommer tilbake til de morfologiske feilene i kapittel 7.2.3.

På samme måte som i tidligere kapitler, skal vi også her se på i hvilken grad studentene har valgt riktig kasus. I diagrammet på neste side har jeg slått sammen de morfologiske feilene med gruppen for riktige svar slik at jeg nå står igjen med de tre gruppene; riktig kasus, syntaktiske feil og ubesvart.

Diagram 7.2 Riktig kasus for stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen *ø*.

14 oppgaver. Totalt 328 svar.



Diagrammet viser at hele 80 prosent av stedsadverbialene i lokativ med preposisjonen *ø*, det vil si 263 svar, ble avgitt i riktig kasus. Fra kapittel 4, 5 og 6 husker vi at det ble avgitt riktig kasus i færre svar. Det ble avgitt riktig kasus i 64 prosent av oppgavene blant subjekter i nominativ, i 63 prosent blant direkte objekter i akkusativ og i 42 prosent blant indirekte objekter i dativ. Det er forventet at studentene behersket stedsadverbialer i lokativ best. Det er en enkel kasus å forstå og den har bøyningssluttninger som er enkle å huske. Bruken av kasusen etter preposisjonene *ø* og *na* i stedsadverbialer er enkel å forstå. Det er i dette setningsleddet lokativ ofte blir presentert først i undervisningen. Siden lokativ ofte blir gjennomgått først, er det den kasusen som studentene har hatt lengst tid på å lære seg. I tillegg forekommer lokativ alltid etter preposisjoner, slik at siden *ø* og *na* styrer lokativ og akkusativ, er det disse alternativene studentene vurderer (forutsatt at de har lært seg at *ø* og *na* styrer kun disse to kasusene).

De 14 oppgavene styrt av preposisjonen *ø* i lokativ er gjengitt i tabellen på neste side. Vi ser at i den første kolonnen finner vi preposisjonsfrasene i tilhørende setninger. Hvor mange riktige svar som ble avgitt, og hvor mye dette utgjør i prosent av alle svar, finner vi i den andre og i den tredje kolonnen. I den fjerde, femte og sjette kolonnen står antall ukorrekte svar totalt og disse fordelt i henholdsvis syntaktiske og morfologiske feil. Deretter finner vi antall ubesvarte oppgaver og antall svar som ble avgitt totalt. I nest siste kolonne ser vi antall svar som

inneholder riktig kasus og i siste kolonne hvor mange prosent dette utgjør av alle svar.

Tabell 7.1 Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen *в*.

Testoppgaver (testord i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot. svar	R. kas	%
1.1. В углу (угол) стоит стол.	14	32	29	6	23	1	44	37	84
1.9b. Пётр изучает литературу (литература) в Москве (Москва).	40	91	3	3	0	1	44	40	91
1.31a. В центре (центр) города (город) находится большой парк.	32	73	8	8	0	4	44	32	73
2.11. Книги лежат в шкафах (шкаф).	20	67	9	3	6	1	30	26	87
2.14b. По субботам (суббота) в магазинах (магазин) обычно много людей (человек).	21	70	8	6	2	1	30	23	77
2.15с. Они выходят из магазинов (магазин) с покупками (покупка) в руках (рука).	17	57	11	11	0	2	30	17	57
4.9a. В университетах (университет) много профессоров (профессор).	9	69	4	1	3	0	13	12	92
5.4a. В углу (угол) стоял ящик, полный бутылок (бутылка).	5	38	8	1	7	0	13	12	92
5.17с. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота).	10	77	1	1	0	2	13	10	77
7.4с. Обучение школьников (школьник) шахматам (шахматы) проводится в школах (школа).	8	53	5	3	2	2	15	10	67
8.2a. В магазине (магазин) "Одежда" ("Одежда") продаются костюмы (костюм).	11	85	2	0	2	0	13	13	100
8.10a. В доме (дом) пятнадцать стульев (стул).	9	69	3	2	1	1	13	10	77
8.13b. Моя сестра - врач (врач) в армии (армия).	10	77	2	1	1	1	13	11	85
8.16a. Что продают в отделе (отдел) "Посуда" ("Посуда")?	9	69	2	1	1	2	13	10	77
Totalt	215	66	95	47	48	18	328	263	80

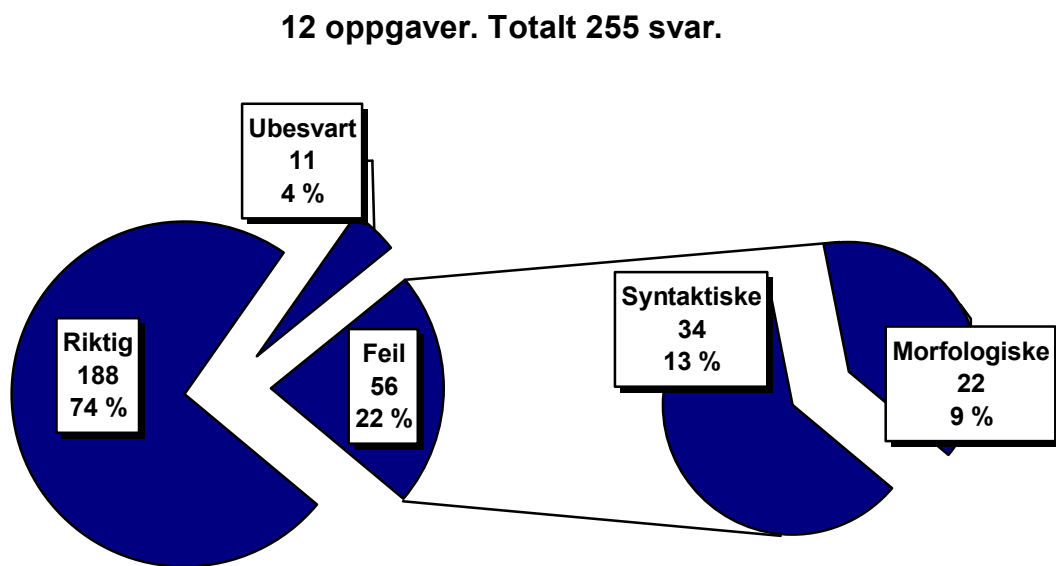
Tabellen viser, på samme måte som diagrammet lenger opp, at det totalt ble valgt riktig kasus i 263, eller i 80 prosent av oppgavene. De tre første oppgavene stammer fra den første testen i høstsemesteret, og de to neste fra den andre testen. Oppgaver fra den tredje testen starter med oppgavenumre på 4 og 5, og oppgaver fra den siste testen starter med oppgavenumre på 7 og 8. I skyggelagte felter skulle studentene selv avgjøre hvilket tall innfyllingsordet skulle stå i, i

tillegg til riktig kasus.

7.2.2 Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen на

Blant stedsadverbialene var det 12 oppgaver som inneholdt preposisjonsfraser med preposisjonen на. På disse oppgavene ble det til sammen avlagt 255 svar. I diagrammet under ser vi resultatene av de avgitte svarene.

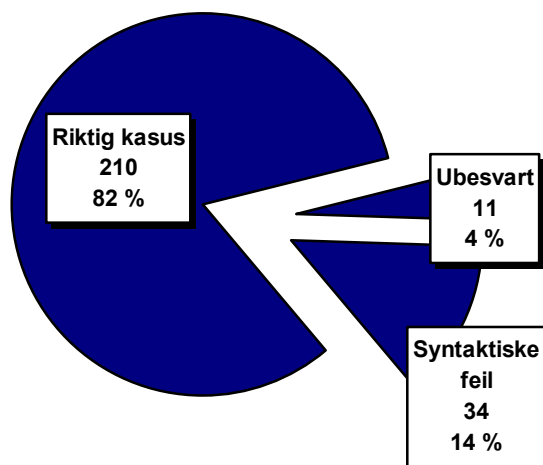
Diagram 7.3 Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen на.



Som vi ser av diagrammet, var 188 av de avgitte svarene, dvs. 74 prosent, riktige. 11 av oppgavene var ubesvart. Til sammen ble det avgitt feil svar 56 ganger, noe som utgjør i 22 prosent av svarene. Av de ukorrekte svarene er 61 prosent syntaktiske, mens 39 prosent er morfologiske. I diagram 7.4 på neste side har jeg slått sammen de morfologiske feilene med gruppen for riktige svar, og dannet en gruppe for riktige kasussvar.

Diagram 7.4 Riktig kasus for stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen *на*.

12 oppgaver. Totalt 255 svar.



For stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen *на* ble hele 82 prosent av svarene avgitt i riktig kasus. Dette ligger på samme nivå som for stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen *в*, hvor 80 prosent av svarene ble avgitt i riktig kasus. I tabell 7.2 finner vi de 12 oppgavene med preposisjonen *на*. Tabellen er av samme type som tabell 7.1.

Tabell 7.2 Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen *на*.

Testoppgaver (testord i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot. svar	R. kas	%
1.12a. Он был <u>на уроке</u> (урок) <u>утром</u> (утро).	35	80	8	8	0	1	44	35	80
1.20c. Брат <u>Лены</u> (Лена) был <u>доктором</u> (доктор) <u>на севере</u> (север).	33	75	8	8	0	3	44	33	75
1.33a. <u>На стене</u> (стена) при <u>входе</u> (вход) висит <u>афиша</u> (афиша).	33	75	8	8	0	3	44	33	75
3.11b. Петр познакомился с <u>Ириной</u> (Ирина) <u>на концерте</u> (концерт).	11	85	2	2	0	0	13	11	85
3.18. Кольцо лежит <u>на полу</u> (пол).	4	31	9	1	8	0	13	12	92
4.15a. <u>На прилавках</u> (прилавка) лежат <u>товары</u> (товар).	11	85	2	2	0	0	13	11	85
5.19a. Он живет <u>на озере Байкал</u> (озеро Байкал) <u>на востоке</u> (восток).	8	62	3	3	0	2	13	8	62

5.19с. Он живет на озере <u>Байкал</u> (озеро Байкал) на востоке (восток).	10	77	1	1	0	2	13	10	77
6.6. Рыбак сидит на льду (лёд).	4	27	11	0	11	0	15	15	100
6.25а. На парковке (парковка) стоит машина жены (жена).	15	100	0	0	0	0	15	15	100
7.9. На заводах (завод) работают молодые люди.	12	80	3	1	2	0	15	14	93
8.8b. Мой отец был <u>крестьянином</u> (крестьянин) на юге (юг).	12	92	1	0	1	0	13	13	100
Totalt	188	73	56	34	22	11	255	210	82

Tabellen viser det samme som diagram 7.4, nemlig at det ble avgitt svar i riktig kasus i 82 prosent av oppgavene. Resultatene fra hver enkelt oppgave er vist i diagrammet. To oppgaver har en høy andel morfologiske feil. I neste underkapittel skal vi se nærmere på blant annet disse to oppgavene.

7.2.3 Morfologiske feil

Blant stedsadverbialer i lokativ inneholdt de ukorrekte svarene prosentvis flere morfologiske feil enn de ukorrekte svarene i de andre tre setningsleddene vi har gjennomgått. Det er spesielt fire oppgaver som har bidratt til dette. Disse oppgavene er gjengitt under. I parenteser ser vi hvor mange prosent av svarene som inneholdt morfologiske feil.

1.1. **В углу** (угол) стоит стол. (52 prosent)

5.4а. **В углу** (угол) стоял ящик, полный бутылок (бутылка). (54 prosent)

3.18. Кольцо лежит **на полу** (пол). (62 prosent)

6.6. Рыбак сидит **на льду** (лёд). (73 prosent)

Det disse oppgavene har til felles, er at de representerer substantiver med endelsen -y/-ю i lokativ etter preposisjonene *в* og *на*, og derfor er unntak fra hovedregelen om -e-endelse i lokativ. De morfologiske feilene inneholdt, som forventet, hovedsakelig -e-ender. Selv om lokativ er en enkel kasus å lære seg med få unntak, er det tydelig at en stor del studenter sliter med å lære seg unntakene.

7.3 Har deklinasjoner og tall innvirkning på valg av kasus for stedsadverbialer i lokativ?

Som vi har sett på over, ble det valgt riktig kasus i svært stor grad i setningsleddet stedsadverbial i preposisjonsfraser styrt av preposisjonene *ø* og *na*. I henholdsvis 80 og 82 prosent av disse oppgavene ble det valgt riktig kasus. Jeg skal nå se på begge preposisjonene under ett.

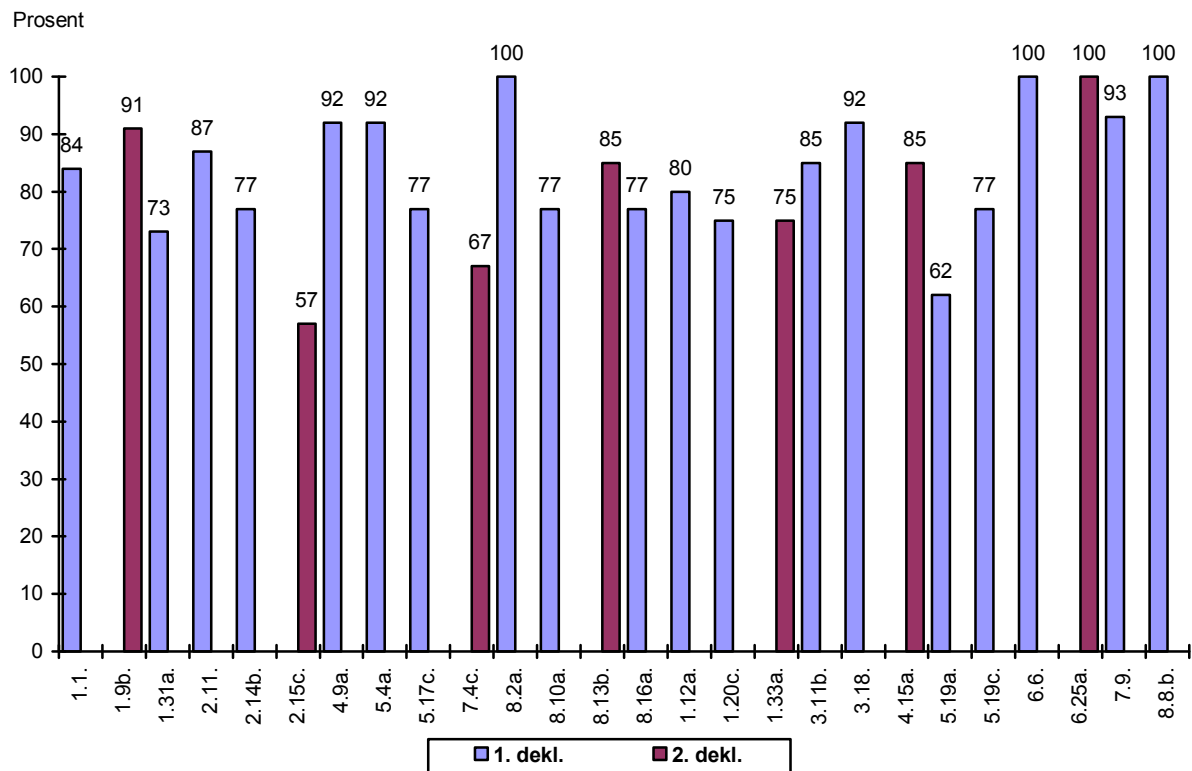
Det første jeg skal ta for meg her, er om deklinasjoner og tall kan ha innvirket på valg av riktig kasus. Resultatene fra hver enkelt oppgave viste at det ikke var veldig store sprang i prosentverdiene for riktig kasus, men at de lå på et jevnt og høyt nivå. På grunn av dette forventer jeg ikke store forskjeller i valg av riktig kasus mellom første og annen deklinasjon og i entall og flertall. Jeg ønsker likevel å ta med disse to problemstillingene, da jeg senere i kapitlet vil sammenligne disse resultatene med resultatene fra stedsadverbialer i akkusativ. En tredje problemstilling som jeg skal ta for meg, er om studentene kan ha blandet sammen stedsadverbialer i lokativ med stedsadverbialer i akkusativ. Dette skal jeg måle ved å se om flere av de ukorrekte svarene er avgitt i akkusativ.

7.3.1 Deklinasjoner⁵²

Som vi ser i diagram 7.5 på neste side, er det en skjev fordeling i forhold til antall oppgaver i første og annen deklinasjon. I første deklinasjon er det 19 oppgaver, mens i annen deklinasjon er det kun sju oppgaver. De to preposisjonene har omtrent like mange oppgaver hver i første deklinasjon og i annen deklinasjon.

⁵² En beskrivelse av deklinasjonene finnes i kapittel 4.3.1.

Diagram 7.5 Stedsadverbialer i lokativ inndelt i deklinasjoner.

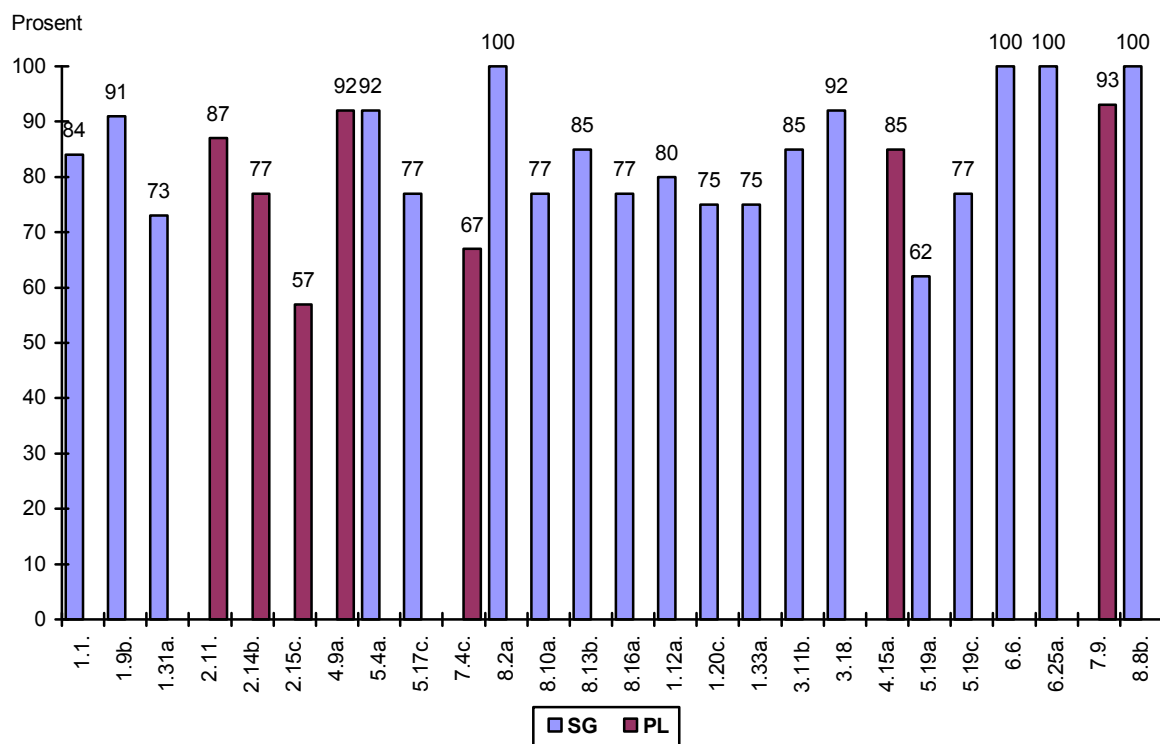


I første deklinasjon ble det valgt riktig kasus i gjennomsnitt i 82 prosent av svarene og i annen deklinasjon ble det valgt riktig kasus i 79 prosent av svarene. Resultatene viser at det ikke er nevneverdige forskjeller mellom de to deklinasjonene, noe som er som forventet.

7.3.2 Tall

På samme måte som for deklinasjonene, finner vi også her en skjev fordeling i antall oppgaver i entall og i flertall. Diagram 7.6 på neste side viser fordelingen. Entall er representert med 19 oppgaver, mens flertall er representert med kun sju oppgaver. Det er omtrent like mange oppgaver med hver av de to preposisjonene i entall og i flertall.

Diagram 7.6 Stedsadverbialer i lokativ inndelt i tall.



I entall ble det valgt riktig kasus i gjennomsnitt i 82 prosent av oppgavene, mens det i flertall ble valgt riktig kasus i 77 prosent av oppgavene. Forskjellen er ikke nevneverdig, og resultatet er også her som forventet.

7.3.3 Sammenblanding med stedsadverbialer i akkusativ

Siden preposisjonene *ø* og *na* styrer to kasus, er det rimelig å anta at studenter blander sammen disse to kasusene i disse konstruksjonene. I dette underkapitlet skal jeg se nærmere på om studentene kan ha trodd at akkusativ er riktig kasus i stedet for lokativ i disse oppgavene. Dette skal jeg gjøre ved å ta for meg de ukorrekte svarene som studentene har gitt på hver oppgave, og undersøke hvorvidt de har besvart oppgaven i akkusativ i stedet for i lokativ. Tabellen på neste side viser en oversikt over de 26 oppgavene i preposisjonsfraser hvor preposisjonene *ø* og *na* styrer lokativ. I kolonnene ser vi hvor mange svar som ble gitt totalt, hvor mange svar som ble avgitt i riktig kasus i antall og i prosent og hvor mange svar som ble besvart i akkusativ⁵³ i antall og i prosent av alle svar. Tabellen har også en kolonne for andre syntaktiske feil og for antall ubesvarte oppgaver.

⁵³ Jeg forutsetter at studentene har valgt akkusativ selv om nominativ har den samme formen for flere av substantivene.

Tabell 7.3 Stedsadverbialer i lokativ og ukorrekte svar i akkusativ.

Testoppgaver (testord i parentes)	Tot. svar	Riktig kasus	%	Akkusativ	%	Annen syn. feil	Ubesvart
1.1. В <u>углу</u> (угол) стоит стол.	44	37	84	2	5	4	1
1.9b. Пётр изучает литературу (литература) в <u>Москве</u> (Москва).	44	40	91	1	2	2	1
1.31a. В <u>центре</u> (центр) <u>города</u> (город) находится большой парк.	44	32	73	3	7	5	4
2.11. Книги лежат в <u>шкафах</u> (шкаф).	30	26	87	2	7	1	1
2.14b. По <u>субботам</u> (суббота) в <u>магазинах</u> (магазин) обычно много <u>людей</u> (человек).	30	23	77	1	3	5	1
2.15c. Они выходят из <u>магазинов</u> (магазин) с <u>покупками</u> (покупка) в <u>руках</u> (рука).	30	17	57	7	23	4	2
4.9a. В <u>университетах</u> (университет) много <u>профессоров</u> (профессор).	13	12	92	1	8	0	0
5.4a. В <u>углу</u> (угол) стоял ящик, полный <u>бутылок</u> (бутылка).	13	12	92	0	0	1	0
5.17c. Я встретил <u>Анну</u> (Анна) и <u>Бориса</u> (Борис) в <u>автобусе</u> (автобус) в <u>субботу</u> (суббота).	13	10	77	1	8	0	2
7.4c. Обучение <u>школьников</u> (школьник) <u>шахматам</u> (шахматы) проводится в <u>школах</u> (школа).	15	10	67	3	20	0	2
8.2a. В <u>магазине</u> (магазин) "Одежда" ("Одежда") продаются <u>костюмы</u> (костюм).	13	13	100	0	0	0	0
8.10a. В <u>доме</u> (дом) пятнадцать <u>стульев</u> (стул).	13	10	77	1	8	1	1
8.13b. Моя сестра - <u>врач</u> (врач) в <u>армии</u> (армия).	13	11	85	1	8	0	1
8.16a. Что продают в <u>отделе</u> (отдел) "Посуда" ("Посуда")?	13	10	77	1	8	0	2
1.12a. Он был на <u>уроке</u> (урок) <u>утром</u> (утро).	44	35	80	5	11	3	1
1.20c. Брат <u>Лены</u> (Лена) был <u>доктором</u> (доктор) на <u>севере</u> (север).	44	33	75	4	9	4	3
1.33a. На <u>стене</u> (стена) при <u>входе</u> (вход) висит <u>афиша</u> (афиша).	44	33	75	4	9	4	3
3.11b. Петр познакомился с <u>Ириной</u> (Ирина) на <u>концерте</u> (концерт).	13	11	85	2	15	0	0
3.18. Кольцо лежит на <u>полу</u> (пол).	13	12	92	1	8	0	0
4.15a. На <u>прилавках</u> (прилавка) лежат <u>товары</u> (товар).	13	11	85	1	8	1	0

5.19a. Он живет на озере Байкал (озеро Байкал) на востоке (восток).	13	8	62	1	8	2	2
5.19с. Он живет на озере Байкал (озеро Байкал) на востоке (восток).	13	10	77	1	8	0	2
6.6. Рыбак сидит на льду (лёд).	15	15	100	0	0	0	0
6.25a. На парковке (парковка) стоит машина жены (жена).	15	15	100	0	0	0	0
7.9. На заводах (завод) работают молодые люди.	15	14	93	1	7	0	0
8.8b. Мой отец был крестьянином (крестьянин) на юге (юг).	13	13	100	0	0	0	0
Totalt	583	473	81	44	8	37	29

Vi ser av tabellen at alle oppgaver som inneholder feil kasus, også inneholder svar i akkusativ. Akkusativ ble avgitt som svar 44 ganger, eller i 8 prosent av oppgavene. Dette er ikke spesielt mye, men vi må huske på at andelen av riktig kasus er svært høy blant stedsadverbialene, og at feilprosenten er lav. Totalt sett ble det oppgitt feil kasus i 14 prosent, altså i 81 svar. Selv om andelen av svar i akkusativ ikke er stor, så utgjør den over halvparten av alle svar i feil kasus. I fire oppgaver ble det valgt akkusativ i mer enn 8 prosent av svarene. Disse er gjengitt under.

2.15с. Они выходят из **магазинов** (магазин) с **покупками** (покупка) **в руках** (рука). (23 prosent)

7.4с. Обучение **школьников** (школьник) **шахматам** (шахматы) проводится **в школах** (школа). (20 prosent)

1.12a. Он был **на уроке** (урок) **утром** (утро). (11 prosent)

3.11b. Петр познакомился с **Ириной** (Ирина) **на концерте** (концерт). (15 prosent)

Det disse oppgavene har til felles, er at de befinner seg til slutt i setninger med flere ledd. Dette kan ha forvirret studentene. Når det gjelder det første eksemplet, inneholder det et bevegelsesverb. Studentene kan ha antatt at siden det er et bevegelsesverb i setningen, styrer preposisjonen *в* akkusativ.

7.3.4 Oppsummering

Vi har sett på om deklinasjoner og tall kan ha påvirket studentenes valg av kasus i preposisjonsfraser som fungerer som stedsadverbialer i lokativ. Resultatene ble som forventet, nemlig at det ikke var noen nevneverdig forskjell mellom de to deklinasjonene og mellom entall og flertall. Vi har også sett på i hvilken grad studentene kan ha blandet sammen lokativ med akkusativ i oppgaver styrt av *в* og *на*. Dette ble målt ved å undersøke hvor mange av de ukorrekte svarene som ble avgitt i akkusativ. Åtte prosent av svarene var blitt avgitt i akkusativ. Selv om denne andelen ikke er så stor, utgjør den mer enn halvparten av alle svarene i feil kasus. De fire oppgavene som inneholdt flest svar i akkusativ, befant seg til slutt i lange setninger. Dette kan tyde på at setningslengde og plasseringen i setningen er avgjørende for om studentene klarer å velge riktig kasus i stedsadverbialer i lokativ.

7.4 Presentasjon av innsamlet materiale for stedsadverbialer i akkusativ

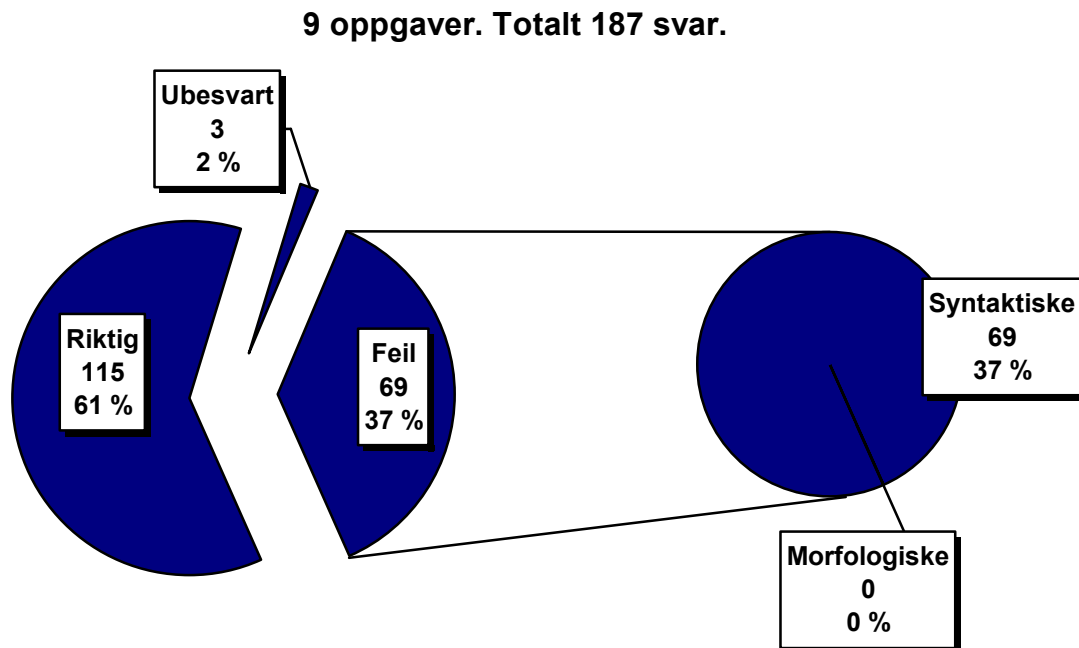
I kapittel 7.2 så vi at studentene i stor grad besvarte oppgavene i lokativ i riktig kasus. Jeg forventer et høyt nivå også blant oppgavene i akkusativ, men likevel ikke like høyt som for oppgavene i lokativ. Grunnen til dette er at for å avgjøre hvilket kasus preposisjonene styrer, må studentene vite om verbene i setningene er bevegelsesverb eller ikke. I tvilstilfeller antar jeg at studentene velger lokativ, som de lærer før akkusativ.

Det var til sammen 12 oppgaver i preposisjonsfraser med preposisjonene *в* og *на* i akkusativ. Ni oppgaver inneholdt preposisjonsfraser med preposisjonen *в* og tre oppgaver inneholdt preposisjonsfraser med preposisjonen *на*. I kapittel 7.4.1 skal jeg ta for meg stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen *в*, og i kapittel 7.4.2 stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen *на*.

7.4.1 Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen *в*

På disse ni oppgavene ble det avlagt 187 svar. I diagrammet på neste side ser vi de avgitte svarene inndelt i de ulike gruppene.

Diagram 7.7 Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen *ø*.



Som vi ser av diagrammet, var 115 av de 187 avgitte svarene helt riktige. Dette utgjør 61 prosent. Tre oppgaver var ubesvart. Ukorrekte svar ble avgitt i 37 prosent av svarene, altså 69 ganger. Ingen av de ukorrekte svarene var morfologiske. Dette betyr at det er ingen av de ukorrekte svarene som skal slås sammen med gruppen for riktige svar for å finne fram til gruppen for svar i riktig kasus. Antall svar i riktig kasus er altså det samme som antall riktige svar. Det vil si at 115 svar er avgitt i riktig kasus, noe som utgjør 61 prosent av alle svar. Vi husker fra kapittel 7.2.1 at for oppgaver i stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen *ø*, ble hele 80 prosent besvart i riktig kasus. Dette er nesten 20 prosentpoeng høyere enn for stedsadverbialene i akkusativ med preposisjonen *ø*. En forklaring på dette kan være at studentene har blandet sammen lokativ og akkusativ i disse preposisjonsfrasene. Dette kommer jeg nærmere inn på i kapittel 7.5.3. De ni oppgavene er fremstilt i tabell 7.4 på neste side. Tabellen er av samme type som tabell 7.1.

Tabell 7.4 Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen *в*.

Testoppgaver (testord i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot. svar	R. kas	%
1.27b. Дети идут на <u>концерт</u> (концерт) в школу (школа).	4	9	39	39	0	1	44	4	9
1.4a. Мы едем в Петербург (Петербург) через <u>Москву</u> (Москва).	30	68	14	14	0	0	44	30	68
3.22b. Он едет на <u>завод</u> (завод), а я еду в школу (школа).	11	85	2	2	0	0	13	11	85
5.14a. Поедем в Испанию (Испания) <u>летом</u> (лето).	10	77	2	2	0	1	13	10	77
6.5b. После обеда (обед) я пойду в библиотеку (библиотека).	15	100	0	0	0	0	15	15	100
6.8с. В <u>среду</u> (среда) они пойдут на <u>выставку</u> (выставка) и в театр (театр).	11	73	4	4	0	0	15	11	73
6.21b. Через <u>неделю</u> (неделя) я поеду в Киев (Киев) через <u>Одессу</u> (Одесса).	11	73	4	4	0	0	15	11	73
6.37a. В каникулы Павел поедет в деревню (деревня) к <u>бабушке</u> (бабушка).	13	87	2	2	0	0	15	13	87
8.3b. По <u>четвергам</u> (четверг) я хожу в бассейн (бассейн).	10	77	2	2	0	1	13	10	77
Totalt	115	61	69	69	0	3	187	115	61

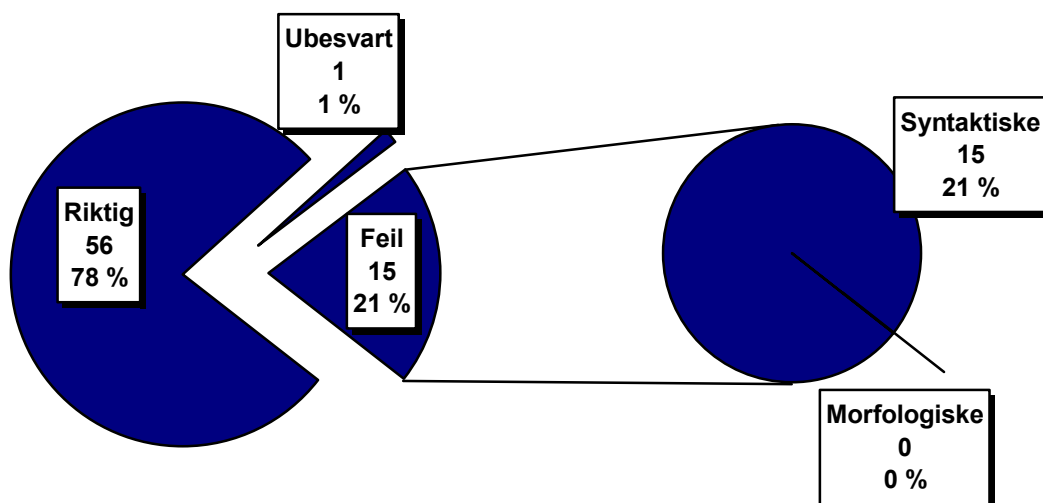
Vi ser også her at det totalt sett ble valgt riktig kasus i 115 av de 187 oppgavene, noe som utgjør 61 prosent. Fra den første testen finner vi de to første oppgavene. Oppgave 3.22b og 5.14a stammer fra den tredje testen. De fem siste oppgavene stammer fra den fjerde og siste testen.

7.4.2 Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen *на*

Blant stedsadverbialene styrt av preposisjonen *на* i akkusativ var det kun gitt tre oppgaver. På disse tre oppgavene ble det avlagt 72 svar. I diagrammet på neste side ser vi de avgitte svarene i de ulike gruppene.

Diagram 7.8 Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen на.

3 oppgaver. Totalt 72 svar.



Diagrammet viser at 78 prosent av stedsadverbialene i akkusativ med preposisjonen на, var helt riktige. Siden det ikke ble avgitt svar med morfologiske feil her, betyr det at 78 prosent av svarene ble avgitt i riktig kasus. Det var til sammen 15 stk, eller 21 prosent, av svarene som hadde syntaktiske feil. Ën oppgave var ubesvart. Tabellen under viser resultatene fra de tre oppgavene enkeltvis.

Tabell 7.5 Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen на.

Testoppgaver (testord i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot. svar	R. kas	%
1.27a. Дети идут на <u>концерт</u> (концерт) в <u>школу</u> (школа).	33	75	10	10	0	1	44	33	75
3.22a. Он едет на <u>завод</u> (завод), а я еду в <u>школу</u> (школа).	11	85	2	2	0	0	13	11	85
6.8b. В <u>среде</u> (среда) они пойдут на <u>выставку</u> (выставка) и в <u>театр</u> (театр).	12	80	3	3	0	0	15	12	80
Totalt	56	78	15	15	0	1	72	56	78

Vi har nå sett at det ble valgt riktig kasus for oppgaver styrt av preposisjonen на i akkusativ i 78 prosent av svarene og for oppgaver styrt av preposisjonen в i akkusativ i 61 prosent av svarene. I en av oppgavene med preposisjonen в ble riktig kasus valgt i svært liten grad, og

dette er sannsynligvis grunnen til at gjennomsnittet for oppgaver styrt av preposisjonen *ø* ble lavere. Gjennomsnittet for de to preposisjonene samlet er 66 prosent. Det ble altså valgt riktig kasus for stedsadverbialer i akkusativ styrt av *ø* og *na* i 66 prosent av svarene. Dette gjennomsnittet er lavere enn gjennomsnittet for stedsadverbialene i lokativ, hvor det ble valgt riktig kasus i over 80 prosent av svarene. Studentene har i disse oppgavene behersket lokativ bedre enn akkusativ etter preposisjonene *ø* og *na*, og resultatene er derfor som forventet.

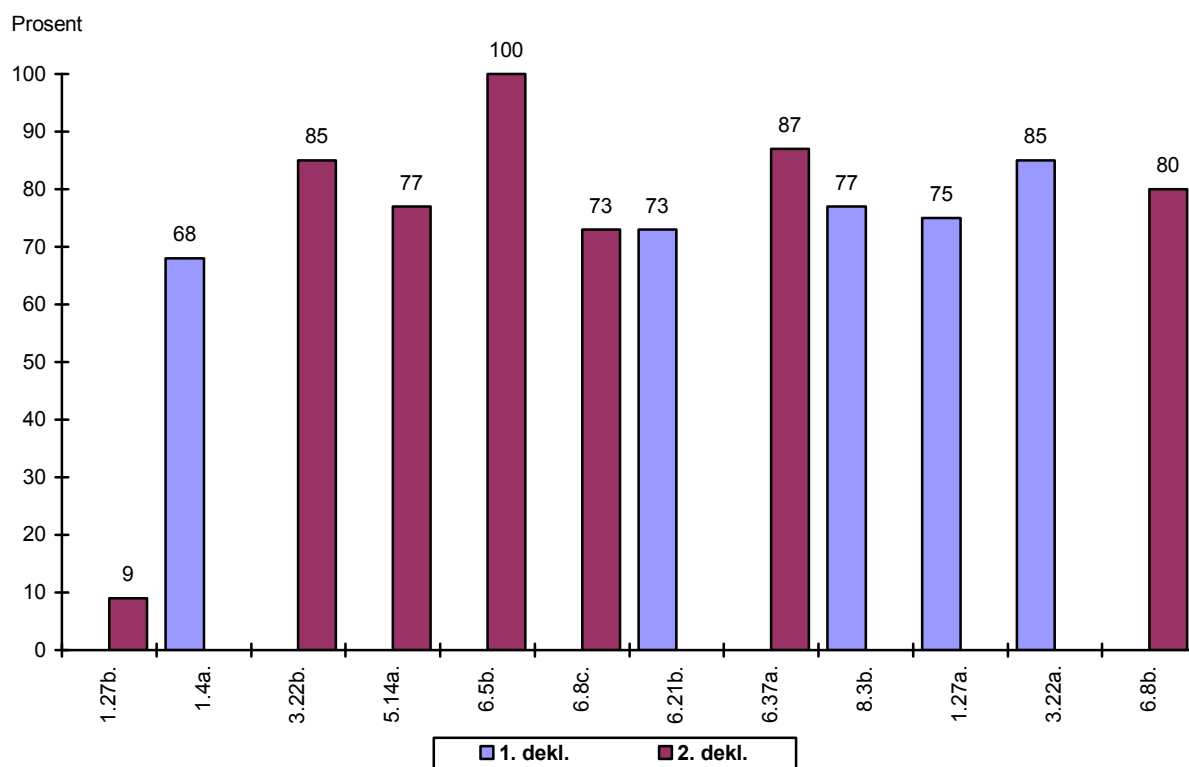
7.5 Har deklinasjoner innvirkning på valg av kasus for stedsadverbialer i akkusativ?

Det ble altså valgt riktig kasus for oppgaver i preposisjonsfraser som fungerer som stedsadverbialer i akkusativ i 66 prosent av svarene. I dette kapitlet skal vi se på oppgaver styrt av begge preposisjonene. Ingen av oppgavene var flertallsoppgaver, slik at tall er ikke en aktuell problemstilling her. I kapittel 7.5.1 skal vi se på om deklinasjoner kan ha innvirket på valg av riktig kasus. Kapittel 7.5.2 skal undersøke om studentene kan ha blandet akkusativ med lokativ i oppgaver styrt av preposisjonene *ø* og *na*. Dette skal gjøres ved å undersøke om det finnes en viss andel av ukorrekte svar avgitt i lokativ. Siden det er færre oppgaver og svar gitt som stedsadverbialer i akkusativ enn som stedsadverbialer i lokativ, vil resultatene i dette underkapitlet bli mer usikre enn resultatene fra kapittel 7.3.

7.5.1 Deklinasjoner

Det ble til sammen gitt 12 oppgaver som representerer stedsadverbialer i akkusativ. Disse oppgavene er fremstilt i diagrammet på neste side. Vi ser at det befinner seg fem oppgaver i første deklinasjon og sju oppgaver i annen deklinasjon.

Diagram 7.9 Stedsadverbialer i akkusativ inndelt i deklinasjoner.



I første deklinasjon ble det valgt riktig kasus i gjennomsnitt i 74 prosent av svarene og i annen deklinasjon ble gjennomsnittet 58 prosent. Vi ser at oppgave 1.27b har oppnådd svært lave prosentverdier.

1.27b. Дети идут на концерт (концерт) **в школу** (школа).

Denne oppgaven ble gitt på den første testen og representerer et substantiv i annen deklinasjon. Setningen inneholder to stedsadverbialer. Oppgaven er det siste leddet i setningen. Vi husker fra kapittel 7.3.3 at setningslengde og plassering i setningen sannsynligvis hadde innvirket på valg av kasus for stedsadverbialer i lokativ. Jeg antar at grunnen til at denne oppgaven ble besvart i riktig kasus i så lav grad er sammensatt. Setningslengde og oppgavens plassering i setningen er viktig. I tillegg inneholder setningen en oppgave til, som også er et stedsadverbial, noe som kan ha forvirret studentene. Oppgaven ble gitt på den første testen. På dette tidspunktet hadde studentene i undervisningen nettopp gjennomgått pensumet om stedsadverbialer i akkusativ, mens det var en stund siden de hadde gjennomgått stedsadverbialer i lokativ. Til slutt kan det være at studentene ikke har oppfattet at verbet har noe med stedsadverbialet å gjøre, fordi stedsadverbialet oppfattes som et sted der

handlingen finner sted. På norsk ville vi ikke ha angitt retning, men ha brukt *der*, og ikke *dit*, i denne ordstillingen, slik at det er mulig at det ligger en viss overføring fra norsk i disse feilsvarene.

Denne oppgaven tilhører altså annen deklinasjon og er med på å trekke gjennomsnittet for annen deklinasjon ned. Hvis vi ser bort fra denne oppgaven, blir gjennomsnittsverdien i annen deklinasjon på 84 prosent. Dette er ti prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for første deklinasjon. En kunne kanskje forvente et høyere gjennomsnitt for første deklinasjon enn for annen deklinasjon siden første deklinasjon har samme form i nominativ og akkusativ, mens annen deklinasjon har ulike former. Det kan likevel være slik at studentene har oppnådd høyere grad av riktig kasus i annen deklinasjon da en del studenter på et tidlig stadium i språkinnlæringen ofte støtter seg på intuisjon og hva som ”høres” riktig ut. Et substantiv bøyd i akkusativ kan derfor ”høres” mer riktig ut enn et substantiv som ikke er bøyd i akkusativ. Dette baserer seg på mine egne observasjoner og er spekulativt. Det er viktig å merke seg at resultatene, som sagt, er usikre siden omfanget av oppgavene ikke er så stort.

7.5.2 Sammenblanding med stedsadverbialer i lokativ

I kapittel 7.3.3 drøftet jeg om studentene hadde blandet sammen lokativ med akkusativ i oppgaver styrt av preposisjonene *ø* og *na*. I dette kapitlet skal jeg ta for meg den motsatte problemstillingen, nemlig om studentene kan ha blandet sammen akkusativ med lokativ i oppgaver styrt av *ø* og *na*. Dette skal jeg gjøre ved å se nærmere på de ukorrekte svarene studentene har gitt og undersøke hvorvidt de har besvart oppgaven i lokativ⁵⁴ i stedet for i akkusativ, som er riktig kasus. I tabell 7.6 på neste side er de 14 oppgavene som dette gjelder for gjengitt. Oppgavene tilhører preposisjonsfraser hvor preposisjonene *ø* og *na* styrer akkusativ. Tabellen er av samme type som tabell 7.3.

⁵⁴ Jeg forutsetter at studentene har valgt lokativ selv om noen av substantivene har samme form i dativ.

Tabell 7.6 Stedsadverbialer i akkusativ og ukorrekte svar i lokativ.

Testoppgaver (testord i parentes)	Tot. svar	Riktig kasus	%	Lokativ	%	Annen syn. feil	Ubesvart
1.27b. Дети идут на <u>концерт</u> (концерт) в школу (школа).	44	4	9	34	77	5	1
1.4a. Мы едем в Петербург (Петербург) через <u>Москву</u> (Москва).	44	30	68	4	9	10	0
3.22b. Он едет на <u>завод</u> (завод), а я еду в школу (школа).	13	11	85	1	8	1	0
5.14a. Поедем в Испанию (Испания) <u>летом</u> (лето).	13	10	77	1	8	1	1
6.5b. После <u>обеда</u> (обед) я пойду в библиотеку (библиотека).	15	15	100	0	0	0	0
6.8с. В <u>среду</u> (среда) они пойдут на <u>выставку</u> (выставка) и в театр (театр).	15	11	73	3	20	1	0
6.21b. Через <u>неделю</u> (неделя) я поеду в Киев (Киев) через <u>Одессу</u> (Одесса).	15	11	73	3	20	1	0
6.37a. В каникулы Павел поедет в деревню (деревня) к <u>бабушке</u> (бабушка).	15	13	87	2	13	0	0
8.3b. По <u>четвергам</u> (четверг) я хожу в бассейн (бассейн).	13	10	77	1	8	1	1
1.27a. Дети идут на <u>концерт</u> (концерт) в школу (школа).	44	33	75	5	11	5	1
3.22a. Он едет на завод (завод), а я еду в школу (школа).	13	11	85	2	15	0	0
6.8b. В <u>среду</u> (среда) они пойдут на выставку (выставка) и в театр (театр).	15	12	80	2	13	1	0
Totalt	259	171	66	58	22	26	4

Lokativ ble avgitt som svar 58 ganger, noe som utgjør i 22 prosent av alle svar. Av alle syntaktiske feil utgjør dette 69 prosent. Oppgave 1.27b inneholder spesielt mange svar i lokativ, og faktisk flere svar i lokativ enn i akkusativ. En årsak til dette kan være at setningen inneholder et stedsadverbial til i akkusativ. Dette kan ha forvirret studentene til å tro at bevegelsesverbet ”styrer” kun en preposisjonsfrase i akkusativ og derfor besvart den andre preposisjonsfrasen i lokativ. Denne oppgaven er også drøftet i kapittel 7.5.1. Årsaken til sammenblandingen kan være manglende kunnskaper om setningsanalyse. Noen studenter har muligens kun sett på at preposisjonene styrer to kasus, og ikke på hele setningen.

7.5.3 Oppsummering

Det første vi har sett på er om deklinasjoner kan ha påvirket studentenes valg av kasus i preposisjonsfraser som fungerer som stedsadverbialer i akkusativ. Etter å ha tatt ut en oppgave som kom veldig dårlig ut, så vi at oppgaver i annen deklinasjon ble besvart i riktig kasus i større grad enn første deklinasjon. Jeg konkluderte likevel med at resultatene er usikre da omfanget av oppgavene ikke er så stort. Vi har også sett på i hvilken grad studentene kan ha blandet akkusativ med lokativ i oppgaver styrt av *в* og *на*. Det viste seg at det var blitt avgitt svar i lokativ i 22 prosent av alle svar, og blant alle syntaktiske feil var lokativ sterkt representert. En oppgave inneholdt svært mange svar i lokativ, og bidro til at denne prosentverdien ble høy.

7.6 Studentenes utvikling over tid

På samme måte som i de foregående kapitlene, skal jeg også her se nærmere på resultatene fra de sju studentene som deltok på alle de fire testene. Jeg skal måle studentenes utvikling over tid ved å sammenligne resultatene fra de fire testene med hverandre. I kapittel 7.6.1 skal jeg se nærmere på stedsadverbialer i lokativ og i kapittel 7.6.2 skal jeg se nærmere på stedsadverbialer i akkusativ. Resultatene vil være usikre, da jeg har få informanter.

7.6.1 Stedsadverbialer i lokativ

Tabellen under viser hvilke resultater som ble oppnådd på oppgavene styrt av *в* og *на* i lokativ besvart av de sju studentene. Tabellen er av samme type som tabell 1.

Tabell 7.7 Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen *в* og *на* for sju studenter.

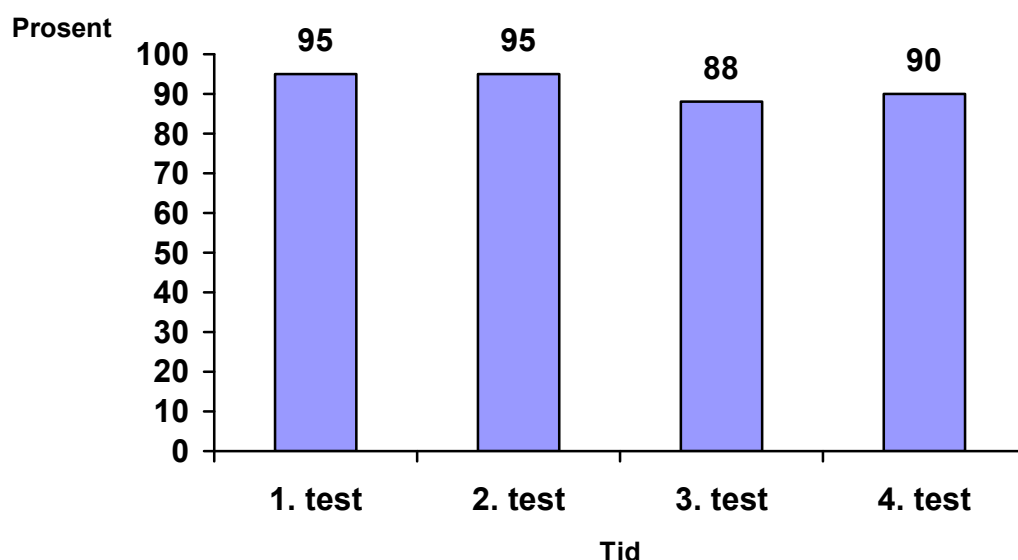
Testoppgaver (testord i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot.svar	R.kas	%
1.1. В <u>углу</u> (угол) стоит стол.	3	43	4	0	4	0	7	7	100
1.9b. Пётр изучает <u>литературу</u> (литература) в <u>Москве</u> (Москва).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
1.12a. Он был на <u>уроке</u> (урок) <u>утром</u> (утро).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
1.20c. Брат <u>Лены</u> (Лена) был <u>доктором</u> (доктор) на <u>севере</u> (север).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
1.31a. В <u>центре</u> (центр) <u>города</u> (город) находится большой парк.	6	86	1	1	0	0	7	6	86
1.33a. На <u>стене</u> (стена) при <u>входе</u> (вход) висит <u>афиша</u> (афиша).	7	100	0	0	0	0	7	7	100

2.11. Книги лежат в <u>шкафах</u> (шкаф).	6	86	1	0	1	0	7	7	100
2.14b. По <u>субботам</u> (суббота) в <u>магазинах</u> (магазин) обычно много <u>людей</u> (человек).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
2.15с. Они выходят из <u>магазинов</u> (магазин) с <u>покупками</u> (покупка) в <u>руках</u> (рука).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
3.11b. Петр познакомился с <u>Ириной</u> (Ирина) на <u>концерте</u> (концерт).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
3.18. Кольцо лежит на <u>полу</u> (пол).	3	43	4	0	4	0	7	7	100
4.9а. В <u>университетах</u> (университет) много <u>профессоров</u> (профессор).	5	71	2	1	1	0	7	6	86
4.15а. На <u>прилавках</u> (прилавка) лежат <u>товары</u> (товар).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
5.4а. В <u>углу</u> (угол) стоял ящик, полный <u>бутылок</u> (бутылка).	2	29	5	0	5	0	7	7	100
5.17с. Я встретил <u>Анну</u> (Анна) и <u>Бориса</u> (Борис) в <u>автобусе</u> (автобус) в <u>субботу</u> (суббота).	6	86	0	0	0	1	7	6	86
5.19а. Он живет на <u>озере Байкал</u> (озеро Байкал) на <u>востоке</u> (восток).	6	86	0	0	0	1	7	6	86
5.19с. Он живет на <u>озере Байкал</u> (озеро Байкал) на <u>востоке</u> (восток).	5	71	1	1	0	1	7	5	71
6.6. Рыбак сидит на <u>льду</u> (лёд).	2	29	5	0	5	0	7	7	100
6.25а. На <u>парковке</u> (парковка) стоит машина <u>жены</u> (жена).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
7.4с. Обучение <u>школьников</u> (школьник) <u>шахматам</u> (шахматы) проводится в <u>школах</u> (школа).	5	71	2	1	1	0	7	6	86
7.9. На <u>заводах</u> (завод) работают молодые люди.	6	86	0	0	0	1	7	6	86
8.2а. В <u>магазине</u> (магазин) "Одежда" ("Одежда") продаются <u>костюмы</u> (костюм).	5	83	1	0	1	0	6	6	100
8.8b. Мой отец был <u>крестьянином</u> (крестьянин) на <u>юге</u> (юг).	5	83	1	0	1	0	6	6	100
8.10а. В <u>доме</u> (дом) пятнадцать <u>стульев</u> (стул).	4	67	2	2	0	0	6	4	67
8.13b. Моя сестра - <u>врач</u> (врач) в <u>армии</u> (армия).	4	67	2	1	1	0	6	5	83
8.16а. Что продают в <u>отделе</u> (отдел) "Посуда" ("Посуда")?	5	83	1	1	0	0	6	5	83
Totalt	137	77	36	12	24	4	177	161	91

I tabell 7.7 ser vi at oppgavene i gjennomsnitt ble besvart i riktig kasus i 91 prosent av svarene. Gjennomsnittet for alle studentene i disse oppgavene var, som vi husker fra kapittel 7.2, 80 prosent. Det er forventet at gjennomsnittet blant disse sju studentene er høyere enn gjennomsnittet for alle studentene da det er rimelig å anta at disse sju studentene er blant de flinkeste, og at gjennomsnittet for alle studentene også omfatter studenter som har falt fra underveis.

Som vi ser av tabellen ble det gitt mange oppgaver på hver av de fire testene. På den første testen ble det gitt seks oppgaver og på den andre testen tre. På den tredje testen ble det gitt åtte oppgaver og på den fjerde og siste testen ble det gitt ni oppgaver. Diagram 10 viser de gjennomsnittlige prosentverdiene for valg av riktig kasus på hver av de fire testene.

Diagram 7.10 Resultatene fra de fire testene for stedsadverbialer i lokativ.



Som vi ser i diagrammet, er det små variasjoner mellom de fire testene. Studentene har klart å velge riktig kasus i stor grad i disse oppgavene. På den første testen ble entallsformer testet og på den andre testen ble flertallsformer testet. Vi ser at disse to testene fikk helt like resultater. Den tredje og den fjerde testen kom litt dårligere ut. Jeg tror at grunnen til dette er oppgavenes vanskegrad. I tabell 7 ser vi at på de to siste testene er over halvparten av oppgavene skyggelagte. I disse oppgavene skulle studentene selv avgjøre i hvilket tall oppgavene skulle besvares, i tillegg til kasus. Dette er sannsynligvis årsaken til at gjennomsnittsverdiene for tredje og fjerde test ble litt lavere enn første og andre test.

7.6.2 Stedsadverbialer i akkusativ

Nå skal vi se på hvilke resultater som ble oppnådd på oppgavene styrt av *в* og *на* i akkusativ for de sju studentene. I tabell 8 finner vi resultatene fra hver enkelt oppgave. Tabellen er av samme type som tabell 1.

Tabell 7.8 Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen *в* og *на* for sju studenter.

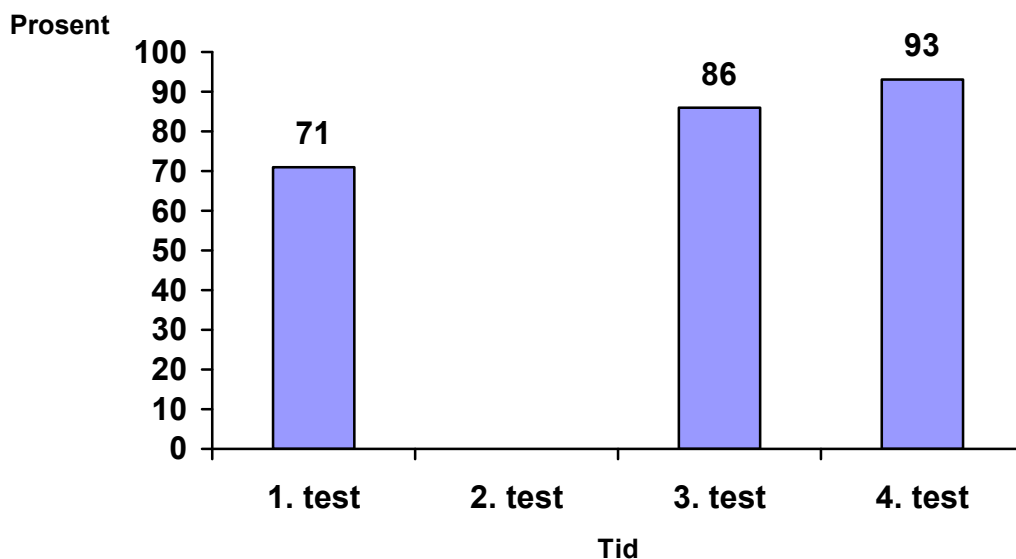
Testoppgaver (testord i parentes)	Rik-tig	%	Feil	Syn	Morf	Ube-svart	Tot. svar	R. kas	%
1.4a. Мы едем в Петербург (Петербург) через Москву (Москва).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
1.27a. Дети идут на концерт (концерт) в школу (школа).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
1.27b. Дети идут на концерт (концерт) в школу (школа).	1	14	6	6	0	0	7	1	14
3.22a. Он едет на завод (завод), а я еду в школу (школа).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
3.22b. Он едет на завод (завод), а я еду в школу (школа).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
5.14a. Поедем в Испанию (Испания) летом (лето).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
6.5b. После обеда (обед) я пойду в библиотеку (библиотека).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
6.8b. В среду (среда) они пойдут на выставку (выставка) и в театр (театр).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
6.8c. В среду (среда) они пойдут на выставку (выставка) и в театр (театр).	6	6	1	1	0	0	7	6	86
6.21b. Через неделю (неделя) я поеду в Киев (Киев) через Одессу (Одесса).	7	100	0	0	0	0	7	7	100
6.37a. В каникулы Павел поедет в деревню (деревня) к бабушке (бабушка).	6	86	1	1	0	0	7	6	86
8.3b. По четвергам (четверг) я хожу в бассейн (бассейн).	6	100	0	0	0	0	6	6	100
Totalt	71	86	12	12	0	0	83	71	86

I tabellen ser vi at det ble valgt riktig kasus i gjennomsnitt i 86 prosent av svarene. Vi husker fra kapittel 7.4 at gjennomsnittet for alle studentene i disse oppgavene var 61 prosent. At gjennomsnittet blant disse sju studentene er høyere enn blant alle studentene, er (på samme måte som i 7.6.1) som forventet. Vi ser også her at oppgave 1.27b ble besvart i riktig kasus i

svært liten grad. Denne oppgaven er nærmere omtalt i kapittel 7.5.1.

Det ble gitt tolv oppgaver styrt av preposisjonene *ø* og *na* i akkusativ. Det ble ikke gitt noen oppgaver i flertall, derfor har jeg ingen oppgaver som ble gitt på den andre testen, hvor det bare ble gitt flertallsformer. På den første testen ble det gitt tre oppgaver. På den tredje testen ble det gitt tre oppgaver og på den fjerde og siste testen ble det gitt seks oppgaver. Diagrammet under viser de gjennomsnittlige prosentverdiene for valg av riktig kasus på hver enkelt test.

Diagram 7.11 Resultatene fra de fire testene for stedsadverbialer i akkusativ.



Som vi ser i diagrammet, har studentene behersket oppgavene bedre over tid. På den første testen bidrar oppgave 1.27b til å trekke ned gjennomsnittet. Denne testen inneholdt kun tre oppgaver, og hvis vi fjerner oppgave 1.27b, vil vi stå igjen med to oppgaver og et gjennomsnitt på 100 prosent. Når det gjelder oppgavene fra den første og den tredje testen, ble det gitt svært få oppgaver og siden antallet studenter er få, vil tallene være svært usikre. Resultatene antyder likevel at det ikke er store forskjeller mellom testene.

7.7 Sammendrag

Dette kapitlet har omhandlet preposisjonsfraser med *в* og *на* i lokativ og i akkusativ hvor preposisjonsfrasene representerer stedsadverbialer. I gjennomsnitt ble det valgt riktig kasus for oppgaver styrt av *в* og *на* i lokativ i 81 prosent av oppgavene. Det ble valgt riktig kasus i omtrent like stor grad for oppgaver styrt av *в* og for oppgaver styrt av *на*. Resultatene var som forventet, og det ble de også for deklinasjonene og for entall og flertall. Resultatene viste at det var ingen nevneverdige forskjeller mellom de to deklinasjonene og mellom tall når det gjelder valg av riktig kasus. Kapitlet har også tatt for seg om studentene har valgt akkusativ i stedet for lokativ i oppgavene. Over halvparten av de ukorrekte svarene var blitt avgitt i akkusativ, noe som tyder på at studentene i en del tilfeller har blandet disse kasusene. De fire oppgavene som inneholdt flest svar i akkusativ, hadde det til felles at de befant seg til slutt i lange setninger, noe som kan ha ført til feilsvarene.

Når det gjelder oppgaver styrt av *в* og *на* i akkusativ, ble det valgt riktig kasus i gjennomsnitt i 66 prosent av svarene. Oppgaver styrt av *на* kom litt bedre ut enn oppgaver styrt av *в*. Det viste seg også at etter at jeg fjernet en vanskelig oppgave, kom annen deklinasjon litt bedre ut enn første deklinasjon. Jeg konkluderte likevel med at resultatene er usikre da det ble gitt få oppgaver styrt av disse preposisjonene i akkusativ. En annen problemstilling jeg har sett på, er om studentene har brukt lokativ i stedet for akkusativ i oppgaver styrt av *в* og *на*. Resultatene viste at lokativ ble valgt i 22 prosent av svarene, noe som utgjør 69 prosent av alle syntaktiske feil. Stedsadverbialer i lokativ ble i større grad besvart i riktig kasus enn stedsadverbialer i akkusativ. Dette er som forventet siden lokativ var den første kasusen studentene lærte, og siden lokativ er en enklere kasus å lære. Jeg har også antatt at studentene har valgt lokativ fremfor akkusativ i oppgaver hvor de har vært i tvil.

Til slutt har kapitlet tatt for seg studentenes utvikling over tid. Dette ble gjort ved å bruke resultatene fra de sju studentene som deltok på alle de fire testene. I gjennomsnitt ble det avgitt riktig svar i stor grad på oppgavene, og det var ikke store forskjeller mellom testene. Resultatene er usikre, da det var få studenter som deltok på alle testene, og da noen tester inneholdt få oppgaver.

8 Avslutning

8.1 Konklusjon

Resultatene i denne masteroppgaven har avdekket i hvilken grad et utvalg studenter har mestret kasus i noen syntaktiske konstruksjoner, og drøftet årsaker til at de har mestret kasus godt eller dårlig. Oppgaven baserer seg på en undersøkelse gjort i form av fire skriftlige tester i løpet av studentenes første studieår med russisk. Testoppgavene bestod av oppgitte ord som skulle fylles inn i riktig kasus i ferdigkonstruerte setninger. Tabellen under viser de syntaktiske konstruksjonene oppgaven har omfattet, og i hvor stor grad riktig kasus ble valgt.

Tabell 8.1 Riktig kasus i prosent for oppgaver i subjekt, direkte objekt, indirekte objekt og som stedsadverbial styrt av preposisjonene в og на.

Kapittel	Syntaktisk konstruksjon	Riktig kasus
4	Subjekter i nominativ	64 %
5	Direkte objekter i akkusativ uten preposisjon	63 %
6	Indirekte objekter i dativ	40 %
7	Stedsadverbialer i lokativ	81 %
7	Stedsadverbialer i akkusativ	66 %

I tabellen ser vi at det ble besvart flest oppgaver i riktig kasus blant stedsadverbialer i lokativ, og færrest oppgaver i riktig kasus blant indirekte objekter i dativ. Oppgaver i de tre resterende syntaktiske konstruksjonene, subjekter i nominativ, direkte objekter i akkusativ og stedsadverbialer i akkusativ, ble besvart i riktig kasus i omtrent like stor grad. I utgangspunktet forventet jeg at subjekter i nominativ skulle oppnå en høyere andel svar i riktig kasus, i hvert fall en del høyere enn direkte objekter. Etter å ha sett nærmere på oppgavene, konkluderte jeg med at årsaken til at subjekter i nominativ ikke ble besvart i riktig kasus i større grad, var oppgavenes vanskegrad. Mange av oppgavene i subjekt befant seg i setninger med den motsatte (O)VS-ordstillingen, mens blant oppgavene i direkte objekt var det bare tre setninger med denne ordstillingen. En sammenligning av hyppighet av riktig

kasus i ulike ordstillingstyper, avslørte at oppgavene i subjekt kom bedre ut enn tidligere antatt, og at den skjeve fordelingen av oppgaver i ordstillingstyper var grunnen til at gjennomsnittet for valg av riktig kasus ble likt for oppgaver i subjekt og i direkte objekt.

Resultatene avdekket også at studentene mestret best oppgaver i setninger med samme ordstilling som på norsk, altså med SV(O)-ordstilling. Studentene viste også tendenser til å bøye subjekter i akkusativ i setninger med (O)VS-ordstilling, noe som tyder på at de kan ha trodd at subjektene var objekter i disse setningene. En av årsakene til dette er trolig overføring av grammatiske regler fra norsk til russisk. Eventuelle mangelfulle kunnskaper i setningsanalyse ble også drøftet som en årsak. Ved valg av kasus er det helt nødvendig å ha en viss kunnskap om setningsanalyse for å kunne velge riktig kasus.

Indirekte objekter i dativ ble besvart i riktig kasus i kun 40 prosent av svarene, og det viste seg at en stor del av oppgavene var blitt besvart i akkusativ. Størstedelen av oppgavene som ble besvart i akkusativ, var oppgaver styrt av ytringsverb. Setningene var også uten tradisjonelle direkte objekter i akkusativ. Jeg kom fram til at en av årsakene kan være at ytringsverbene ligner på verb som styrer akkusativ. Det var oppgaver med typiske dativverb og direkte objekter i akkusativ i samme setning som i størst grad ble besvart i riktig kasus.

Når det gjelder deklinasjoner og tall, tyder resultatene på at de ikke har hatt innvirkning på studentenes valg av kasus blant subjektene. For de direkte objektene har de muligens hatt en innvirkning da riktig kasus ble valgt litt oftere i oppgaver i annen deklinasjon og i entall. Når det gjelder indirekte objekter, fant jeg den motsatte tendensen. Her ble det valgt riktig kasus litt oftere i oppgaver i første deklinasjon og i flertall. Blant stedsadverbialene i lokativ var det ingen nevneverdige forskjeller mellom deklinasjonene og mellom entall og flertall. Resultatene blant stedsadverbialene i akkusativ viste at studentene behersket oppgaver i første deklinasjon litt bedre, men siden det var gitt relativt få oppgaver, ble disse resultatene mer usikre.

Som vi ser i tabell 8.1, ble det i større grad valgt riktig kasus for stedsadverbialer i lokativ enn for stedsadverbialer i akkusativ. Jeg antok at grunnen til dette var at studentene lærte seg lokativ før akkusativ, og at studentene har valgt lokativ i tilfeller hvor de har vært usikre. Det viste seg også at studentene hadde blandet lokativ med akkusativ og omvendt i stedsadverbialene. Selv om studentene mestret oppgaver i lokativ godt, inneholdt over

halvparten av de syntaktiske feilene akkusativ. Blant stedsadverbialene i akkusativ ble riktig kasus valgt sjeldnere, og resultatene viste at lokativ ble valgt i 69 prosent av oppgavene med syntaktiske feil. En masteroppgave⁵⁵ i russisk språk som tok for seg grammatikkfeil blant elever i videregående skole, konkluderte blant annet med at elevene brukte lokativ i stedet for akkusativ ved bevegelse i substantiver styrt av preposisjoner. Vi finner altså den samme feiltypen blant elever i den videregående skole, som vi finner på universitetet.

Når det gjelder den prospektive delen av undersøkelsen, altså studentenes utvikling over tid, må resultatene sies å være svært usikre da utvalget studenter som ble undersøkt, ikke var stort. Resultatene viste at det var små variasjoner mellom de fire testene og at det var ingen markert forbedring over tid for alle de syntaktiske konstruksjonene jeg har analysert. En årsak til dette kan være at det på de to siste testene ble gitt flere oppgaver og at studentene derfor hadde dårligere tid til å besvare dem.

I denne oppgaven har det altså blitt drøftet to hovedårsaker til studentenes feilvalg av kasus. Den første har tatt for seg overføring av grammatiske regler fra norsk til russisk, mens den andre pekte på at en del studenters kunnskaper i setningsanalyse muligens har vært mangelfulle. I hvor stor grad setningsanalyse ble vektlagt i undervisningen på russiskkursene, har jeg dessverre ikke den fulle oversikten over. Studentenes pensumbok⁵⁶ i første semester er tradisjonell, og tar utgangspunkt i kasus og ikke i setningsanalyse. Russiskkurset var i høstsemesteret vektlagt med 20 studiepoeng, og ifølge studieprogrammet skulle studentene følge et 10 studiepoengs kurs, examen facultatum, ved siden av. Det er i dette kurset studentene lærer grunnleggende kunnskaper om setningsanalyse. I spørreskjemaene med bakgrunnsopplysninger svarte en stor del studenter at russiskkurset i høstsemesteret ble for tøft og arbeidskrevende, og de foreslo å enten kutte ned på pensum eller å øke vektleggingen på russiskkurset til 30 studiepoeng slik at de helt og fullt kunne konsentrere seg om russisk. Noen studenter svarte faktisk også at de fleste studentene hadde vært nødt til å slutte på andre fag for å kunne henge med i russiskkurset. Hvis det var slik at en del studenter sluttet på examen facultatum for å kunne fullføre russiskstudiet, mistet de verdifull kunnskap i setningsanalyse som kunne ha gjort kasusinnlæringen lettere.

Flesteparten av de 30 studentene som hadde besvart skjemaet for bakgrunnsopplysninger i

⁵⁵ Jernberg-Thune, 2007, s. 39, s. 72, s. 86.

⁵⁶ Fennel, 1972.

høstsemesteret, planla å fortsette på neste kurs i vårsemesteret. Hvor mange av dem som faktisk fortsatte, har jeg ikke oversikt over, men det er sannsynlig at det er en god del færre enn de 30. 18 av de 30 studentene som besvarte spørreskjemaet for bakgrunnsopplysninger, hadde ingen forkunnskaper da de startet med russisk, så jeg antar at det også totalt sett var minst like mange uten forkunnskaper som med forkunnskaper i russisk. Likevel svarte et par studenter at det var flaut å gå på samtalegruppene uten forkunnskaper. Andre svarte at det virket som om samtalekurset passet best for de som kunne litt russisk fra før. En student foreslo å endre kurset til to kurs, som kunne gå parallelt. Hensikten med dette var å kunne tilby studentene et kurs som var mer tilpasset deres nivå. Slik det var da jeg gjennomførte undersøkelsen, var det store nivåforskjeller på studentene, noe som antageligvis var problematisk for samtaleundervisningen.

8.2 Hva kunne vært gjort annerledes i denne oppgaven?

Denne oppgaven bygger på en omfattende undersøkelse. Undersøkelsens for- og etterarbeid har vært krevende. I utarbeidingen av testoppgavene var det ikke klarlagt hvilke syntaktiske konstruksjoner som skulle danne grunnlaget for oppgaven. Problemstillingen var heller ikke fastsatt som klare hypoteser, men som åpne spørsmål hvor det skulle kunne komme nye spørsmål til underveis. Da jeg utformet testene måtte jeg derfor stille meg åpen og sørge for at alle setningsledd, kasus, deklinasjoner og tall kom med i testene. Studentenes besvarelser fra de to første testene ble brukt for å finne ut om det var nødvendig å ta hensyn til flere faktorer i de to neste testene.

Det er to årsaker til at jeg valgte en så omfattende undersøkelse til denne oppgaven. For det første kunne jeg ikke finne forskning som kunne bidra med gode hypoteser for hva jeg kunne forvente fra en eventuell undersøkelse. For det andre ønsket jeg en prospektiv undersøkelse. I starten la jeg stor vekt på å kunne undersøke studentenes utvikling over tid. I ettertid viste det seg at det var for få studenter som deltok på alle testene, slik at en prospektiv undersøkelse ikke kunne vektlegges i stor grad. Siden kurset hadde mange oppmeldte studenter i starten av første semester, og siden oppmøtet på den første testen var bra, kunne jeg ikke forutse at så få studenter skulle delta på alle testene. Hadde jeg visst det tidligere, hadde jeg ikke satset på en prospektiv undersøkelse. Det ideelle hadde vært å først gi studentene en omfattende test som hadde fungert som en pilotundersøkelse. Testen skulle ha blitt utlevert seint i høstsemesteret, etter at studentene hadde vært gjennom det meste av pensumet. Svarene fra testen skulle jeg

ha brukt til å velge hvilke syntaktiske konstruksjoner som kunne ha blitt mest interessant å jobbe videre med, og til å sette opp hypoteser som jeg kunne ha testet på slutten av vårsemesteret. På denne måten kunne hovedtesten ha inneholdt mange oppgaver som testet noen få hypoteser, og den kunne dermed også ha blitt svært pålitelig. Undersøkelsen har i utgangspunktet hatt både et kvalitativt og et kvantitativt preg. Spørreskjemaet med bakgrunnsopplysninger var i stor grad tiltenkt de studentene som deltok på alle testene. Ved hjelp av dette skjemaet, er det mulig å finne faktorer i hver enkelt students bakgrunn som kan ha innvirket på deres mestring av kasus i russisk. For å bruke disse spørreskjemaene i stor grad, er det nødvendig med et stort utvalg studenter.

Når det gjelder SPSS og ulike variabler, kunne jeg ha gjort flere endringer underveis. Jeg la i starten inn variabler som ikke ble brukt i analysen, og det kom fram nye variabler underveis som kunne ha blitt lagt til, som for eksempel ordstilling. Noen variabler hadde det vært mer hensiktsmessig å ordne på en annen måte, for eksempel variablene feiltyper. Jeg savnet markører for morfologiske versus syntaktiske feil i SPSS, men valgte likevel ikke å gjøre noe med det. Årsaken til at jeg ikke ønsket å endre for mye på datamatriksen, var at det er tidkrevende, og siden jeg ikke skulle bruke datamatriksen i veldig stor grad, valgte jeg å finne fram til nødvendig informasjon manuelt. Ved å gjøre dette manuelt fikk jeg samtidig en kontroll på at jeg hadde tastet riktige data i SPSS.

Man kan tenke seg at resultatene i oppgaven hadde vært annerledes hvis jeg hadde brukt en annen metode i datainnsamlingen, for eksempel muntlige tester eller frie stiler. Som jeg skrev i kapittel 2, sier min undersøkelse mest om studentenes deklarativer kunnskaper, altså hva de vet *om språket*. Det kan derfor tenkes at resultatene hadde vært annerledes i tester som hadde tatt utgangspunkt i studentenes prosedurale kunnskaper, altså hva studentene kan gjøre *med språket i kommunikasjon*. Jeg vurderte å bruke andre metoder da jeg var i startfasen av arbeidet med denne oppgaven, men jeg kunne ikke se at jeg hadde kapasitet til å gjøre dette da disse andre metodene krever enda mer tid i utførelsen og i bearbeidingen av innsamlet data.

8.3 Implikasjoner for videre forskning

Denne oppgaven har vist hvordan man kan behandle store mengder data i språkforskningen ved hjelp av dataverktøyet SPSS. SPSS har mange muligheter, jeg har bare brukt et fåtall av dem i denne oppgaven. Denne type språkforskning blir ikke begrenset av SPSS, men av antall

norske studenter som studerer russisk ved norske universiteter. Denne oppgaven har vist at det derfor kan være vanskelig å få til prospektive undersøkelser. En mulighet kan være å inkludere alle studenter (i russisk) ved alle universiteter og høyskoler i Norge et studieår. På denne måten vil utvalget være større, men det kan være problematisk å gjennomføre undersøkelsen og å analysere resultatene på grunn av ulike tidspunkt, altså høst/vår, for semesterstart i studentenes første semester med russisk, og på grunn av ulike læreverk og ulik vektlegging av kursene.

Resultatene fra denne oppgaven kan etterprøves i lignende undersøkelser. En slik undersøkelse kan for eksempel ta for seg en av oppgavens konklusjoner, for å teste om en konklusjon i form av en hypotese er relevant også i andre undersøkelser. Ved å ta for seg én hypotese, kan den bli testet i flere oppgaver, noe som vil styrke påliteligheten i undersøkelsen. Flere resultater kan være interessante å få belyst og testet i større grad. Det at overføring av ordstillingen i norsk i så stor grad sannsynligvis har hatt innvirkning på studentenes kasusvalg i subjekt og direkte objekt, er en svært aktuell problemstilling. Jeg håper at denne oppgaven kan gi inspirasjon til problemstillinger andre masterstudenter og eventuelt forskere kan ha nytte av i videre forskning. Til slutt vil jeg anbefale å bruke SPSS som databaseverktøy i språkforskningen da det er veldig godt egnet, er lett å lære seg og har mange funksjoner.

Litteraturliste

Befring, Edvard (1992, 2. utg. 1994): *Forskningsmetode og statistikk*, Oslo: Det Norske Samlaget

Bergvoll, Signe (2001): *Der erwerb von kasusregeln durch norwegische deutschlerner*, Bergen: Universitetet i Bergen

Brown, Nicholas J. (1996): *The new Penguin Russian Course. A complete course for beginners*, London: Penguin Books

Christensen, Annie (1992): *Russisk grammatikk*, Århus: Akademisk Forlag

Doughty, Catherine J. og Michael H. Long (2003): *The Handbook of Second Language Acquisition*, Blackwell: Malden MA

Fennel, J.L.I. (1972): *The penguin russian course: a complete course for beginners*, Harmondsworth: Penguin Books

Fossåskaret, Erik m.fl. (1997): *Metodisk feltarbeid: produksjon og tolkning av kvalitative data*, Oslo: Universitetsforlaget

Haraldsson, Helgi (1999): *Russisk syntaks. Den komplekse setningen*, Oslo: Unipub/Akademika AS

Jernberg-Thune, Randi (2007): *Grammatikk i skolen? En kvantitativ og kvalitativ analyse av grammatikkfeil som elevene i den videregående skole gjør i russisk*, Tromsø: Universitetet i Tromsø

Johannessen, Asbjørn (2003, 2 utg. 2004): *Introduksjon til SPSS: Basismodulen, versjon 11 og 12*, Oslo: Abstrakt forlag

Johannessen, J.B. (red.) (2003): *På språkjakt – problemer og utfordringer i språkvitenskapelig datainnsamling*, Oslo: Unipub forlag

Klein, Wolfgang (1986): *Second Language Acquisition*, Cambridge: Cambridge university press

Lønngren, Lennart (2003): *Introduksjon til russisk syntaks*, Tromsø: Universitetet i Tromsø

Lønngren, Lennart (2000): *Russisk syntaks*, Tromsø: Universitetet i Tromsø

Mathiassen, Terje (1990, 2. utg. 1996): *Russisk grammatikk*, rev. utg., Oslo: Universitetsforlaget

Ringdal, Kristen (2001): *Enhet og mangfold - samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*, Bergen: Fagbokforlaget

Seliger, Herbert W. og Elana Shohamy (1989): *Second Language Research Methods*, Oxford: Oxford University Press

Thagaard, Tove (1998): *Systematikk og innlevelse – en innføring i kvalitativ metode*, Bergen: Fagbokforlaget

Tornberg, Ulrika (1997, norsk utgave 2000): *Språkdiraktikk*, Oslo: Forlaget Fag og Kultur AS

Liste over diagrammer

Diagram 4.1	Subjekt i nominativ.	32
Diagram 4.2	Riktig kasus for subjekt i nominativ.	33
Diagram 4.3	Oppgaver i subjekt inndelt i deklinasjoner.	37
Diagram 4.4	Oppgaver i subjekt inndelt i tall	38
Diagram 4.5	Oppgaver i subjekt inndelt iht. setningenes ordstillinger.	40
Diagram 4.6	Oppgaver i subjekt inndelt iht. verbenes transitivitet.	42
Diagram 4.7	Resultatene fra de fire testene for subjekt.	49
Diagram 5.1	Direkte objekt i akkusativ uten preposisjon.	56
Diagram 5.2	Riktig kasus for setningsleddet objekt i akkusativ.	57
Diagram 5.3	Oppgaver i direkte objekt inndelt i deklinasjoner.	60
Diagram 5.4	Oppgaver i direkte objekt inndelt i tall.	62
Diagram 5.5	Oppgaver i direkte objekt inndelt iht. setningenes ordstillinger.	64
Diagram 5.6	Gjennomsnittlige prosentverdier for riktig kasus i setninger med SV(O)-, (O)VS- og SOV-ordstilling.	65
Diagram 5.7	Resultatene fra de fire testene for direkte objekt.	73
Diagram 6.1	Indirekte objekt i dativ.	78
Diagram 6.2	Riktig kasus for indirekte objekter i dativ.	79
Diagram 6.3	Oppgaver i indirekte objekt inndelt i deklinasjoner.	82
Diagram 6.4	Oppgaver i indirekte objekt inndelt i tall.	83
Diagram 6.5	Oppgaver i indirekte objekt besvart i riktig kasus og i akkusativ i prosent.	86
Diagram 6.6	Resultatene fra de fire testene for indirekte objekt.	94
Diagram 7.1	Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen в.	98
Diagram 7.2	Riktig kasus for stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen в.	99
Diagram 7.3	Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen на.	101
Diagram 7.4	Riktig kasus for stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen на.	102
Diagram 7.5	Stedsadverbialer i lokativ inndelt i deklinasjoner.	105
Diagram 7.6	Stedsadverbialer i lokativ inndelt i tall.	106
Diagram 7.7	Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen в.	110
Diagram 7.8	Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen на.	112

Diagram 7.9	Stedsadverbialer i akkusativ inndelt i deklinasjoner.	114
Diagram 7.10	Resultatene fra de fire testene for stedsadverbialer i lokativ.	119
Diagram 7.11	Resultatene fra de fire testene for stedsadverbialer i akkusativ.	121

Liste over tabeller

Tabell 4.1	Resultater for subjekter i nominativ.	34
Tabell 4.2	Faktorer som kan ha påvirket valg av riktig kasus for setningsleddet subjekt i nominativ.	47
Tabell 4.3	Resultater for subjekter i nominativ for sju studenter.	48
Tabell 4.4	Resultater for subjekter som har samme form i objekt.	50
Tabell 5.1	Resultater for direkte objekter i akkusativ.	58
Tabell 5.2	Faktorer som kan ha påvirket kasusvalg for setningsleddet direkte objekt i akkusativ.	71
Tabell 5.3	Resultater for direkte objekter i akkusativ for sju studenter.	72
Tabell 5.4	Resultater for direkte objekter som har samme form i subjekt.	75
Tabell 6.1	Resultater for indirekte objekter i dativ.	80
Tabell 6.2	Indirekte objekter besvart i riktig kasus og i akkusativ.	84
Tabell 6.3	Faktorer som kan ha påvirket kasusvalg for setningsleddet indirekte objekt i dativ.	92
Tabell 6.4	Resultater for indirekte objekter i dativ for sju studenter.	93
Tabell 7.1	Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen в.	100
Tabell 7.2	Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen на.	102
Tabell 7.3	Stedsadverbialer i lokativ og ukorrekte svar i akkusativ.	107
Tabell 7.4	Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen в.	111
Tabell 7.5	Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen на.	112
Tabell 7.6	Stedsadverbialer i akkusativ og ukorrekte svar i lokativ.	116
Tabell 7.7	Stedsadverbialer i lokativ med preposisjonen в og на for sju studenter.	117
Tabell 7.8	Stedsadverbialer i akkusativ med preposisjonen в og на for sju studenter.	120
Tabell 8.1	Riktig kasus i prosent av avgitte svar i undersøkelsen.	123

Appendiks

Appendiks 1	1. test	137
Appendiks 2	2. test	139
Appendiks 3	3. test	141
Appendiks 4	4. test	145
Appendiks 5	Setningsledd	149
Appendiks 6	Oppgavenes egenskaper	159
Appendiks 7	Feiltyper	167
Appendiks 8	SPSS – variabler til testoppgaver	169
Appendiks 9	SPSS – registrerte data fra testene	171
Appendiks 10	Spørreskjema for bakgrunnsopplysninger	181
Appendiks 11	SPSS – variabler til bakgrunnsopplysninger	185

Appendiks 1

1. test

Rus 1110 Grunnkurs i russisk
Obligatorisk prøve nr. 2, 06.10.04

Etternavn (BLOKKBOKSTAVER): _____

Fornavn (BLOKKBOKSTAVER): _____

Oppgave 1.

Fyll inn rett form av ordet i parentes:

1. В _____ (угол) стоит стол.
2. Виктор помогал _____ (дядя) из _____ (Петербург).
3. Он не читает ни _____ (книга), ни _____ (газета).
4. Мы едем в _____ (Петербург) через _____ (Москва).
5. Мы ехали мимо _____ (деревня).
6. Моя мать - _____ (инженер).
7. (Учитель) _____ жарко, а (школьник) _____ холодно.
8. Он сидит за _____ (мост).
9. Пётр изучает _____ (литература) в _____ (Москва).
10. У _____ (Игорь) есть телефон, а у _____ (я) нет _____ (телефон).
11. Анна пишет _____ (карандаш).
12. Он был на _____ (урок) _____ (утро).
13. Она познакомилась с _____ (девушка) из _____ (Англия).
14. Через _____ (час) она позвонит (+Dat.) _____ (мама).
15. Мы с _____ (друг) занимались _____ (язык).
16. Лена говорит о _____ (учитель).
17. Я должен быть там к _____ (вечер).
18. Он встретил _____ (дочь) _____ (среда).
19. Девочка ходила по _____ (комната) и мешала _____ (брат).
20. Брат _____ (Лена) был _____ (доктор) на _____ (север).
21. Лена сидит перед _____ (дом) и пишет _____ (письмо) _____ (отец).
22. Он сказал _____ (сестра), "дай мне _____ (книга) _____ (отец)".

23. Сегодня он не встречается _____ (сестра) .

24. Мы едем на _____ (такси) от _____ (вокзал) до _____ (гостиница) .

25. Я знаю _____ (он) с _____ (детство) .

26. Они _____ (ничто) не могут покупать .

27. Дети идут на _____ (концерт) в _____ (школа) .

28. Моя сестра любит _____ (Пушкин) .

29. _____ (Иван), что ты делаешь?

30. Я занимаюсь _____ (литература) .

31. В _____ (центр) _____ (город) находится большой парк .

32. Мы живем недалеко от _____ (парк) .

33. На _____ (стена) при _____ (вход) висит _____ (афиша) .

34. Завтра я поеду к _____ (Лена) .

Oppgave 2:

Bøy følgende ord i alle kasus i entall:

N	Слово	комната	словарь
A			
G			
D			
I			
L			

Appendiks 2

2. test

Rus 1110 Grunnkurs i russisk
18. november 2004

Etternavn: _____

Fornavn: _____

Sett inn rett flertallsform av ordene i parentes:
Alle ord (foruten pronomen) er oppgitt i nominativ entall.

1. Михаил поехал к _____ (родитель) .
2. Зоопарк посещают и _____ (взрослый) , и _____ (школьник) , и _____ (ребёнок) .
3. Он убил _____ (собака) .
4. Игорь часто рассказывал _____ (товарищ) о _____ (девушка) из своей школы.
5. У _____ (мы) хорошая погода.
6. Виктор купил _____ (брат) _____ (сувенир) из Африки.
7. Врач гулял по _____ (улица) ночью.
8. Мои родители были _____ (студент) 30 лет назад.
9. Посетители зоопарка интересуются _____ (слон) и _____ (лев) .
10. Я живу с _____ (друг) .
11. Книги лежат в _____ (шкаф) .
12. Сегодня будет футбольный матч между _____ (команда) "Динамо" и "Спартак".

13. Я пою хуже, чем _____ (они) .
14. По _____ (суббота) в _____ (магазин) обычно много _____ (человек) .
15. Они выходят из _____ (магазин) с _____ (покупка) в _____ (рука) .
16. Я иду за _____ (покупка) туда, где продаются _____ (колбаса) .
17. Я люблю путешествовать в _____ (страна) Европы.
18. Я работаю над _____ (проблема) брата.
19. У Игоря есть семь _____ (книга) .
20. Мои родители - _____ (учитель) в этой школе.
21. Я часто вспоминаю _____ (друг) .
22. В нашей группе мало _____ (студент) .
23. Учитель очень доволен _____ (ученик) .
24. У _____ (ребёнок) нет _____ (деньги⁵⁷) .
25. Ты видел _____ (они) сегодня?
26. Я интересуюсь _____ (этот вопрос) больше, чем (вопрос) по математике.
27. Сегодня я получил сто семьдесят пять _____ (рубль) .
28. Учитель всегда помогает _____ (студент) .
29. Этот мальчик выше _____ (девушка) .

⁵⁷ Denne formen er nominativ flertall.

30. Лена боится _____ (медведь) .

31. Я довольна _____ (экзамен) .

32. (Мальчик) _____ жарко.

33. Мы живем около _____ (вы) .

Bøy følgende ord i alle kasus i flertall:

(ordene er oppgitt i nominativ entall)

N.sg. слово комната словарь

N

A

G

D

I

L

N.sg. девочка студент женщина

N

A

G

D

I

L

Appendiks 3

3. test

RUS 1120/1121

11. februar 2005

Etternavn: _____

Fornavn: _____

Oppgave 1.

Sett inn rett entallsform av ordene i parentes.

Alle ord er oppgitt i nominativ entall.

1. _____ (дом) находится около _____ (станция).
2. Кошка сидит под _____ (машина).
3. Хочешь гулять по _____ (улица)?
4. Люди желают _____ (счастье).
5. Он помогает _____ (девушка).
6. Я очень интересуюсь _____ (история).
7. Я нашла ключи _____ (муж).
8. Оля идет с _____ (отец).
9. Мы купили _____ (бутылка) _____ (водка).
10. Николай II был _____ (царь).
11. Пётр познакомился с _____ (Ирина) на _____ (концерт).
12. Игорь пишет о _____ (революция).
13. Я старше, чем _____ (преподаватель).
14. Машина стоит перед _____ (гостиница).
15. _____ (папа) читает _____ (газета "Правда").
16. Решение _____ (проблема) зависит от _____ (ты).

17. Мы режем хлеб _____ (нож).
18. Кольцо лежит на _____ (пол).
19. Гость доволен _____ (еда).
20. У _____ (друг) есть _____ (компьютер), а у _____ (Ирина) нет _____ (компьютер).
21. Расскажи _____ (тётя) еще раз!
22. Он едет на _____ (завод), а я еду в _____ (школа).
23. Сколько лет _____ (актёр)?
24. Мать запретила _____ (ребёнок) плавать.
25. Брат старше _____ (сестра).
26. _____ (бабушка) звали Анна.
27. Я не читал _____ (роман).
28. Я рада _____ (встреча) с _____ (коллега).
29. Они ехали мимо _____ (город).
30. Он идет к _____ (бабушка).

Oppgave 2.

Sett inn rett flertallsform av ordene i parentes.

Alle ord er oppgitt i nominativ entall.

1. Профессор доволен _____ (студент).
2. Ирина поехала к _____ (подруга).
3. Он живет с _____ (девушка).
4. У _____ (ребёнок) нет _____ (велосипед).
5. Филологи занимаются _____ (язык).
6. Дети боятся _____ (собака).

7. _____ (филологи) очень интересуют языки.
8. Эта гостиница строится _____ (финн).
9. _____ (университет) много _____ (профессор).
10. Можно ли _____ (ребёнок) играть со _____ (спичка)?
11. Вместе с _____ (ученик) приходят их _____ (учитель).
12. Вера скажет _____ (учитель) об этом.
13. По _____ (вечер) лучше отдыхать.
14. Студенты добились _____ (хороший результат).
15. На _____ (прилавка) лежат _____ (товар).
16. Светлана завидует _____ (иностранец).
17. Доброе утро, _____ (студент).
18. Тихо, не мешай _____ (ученик).
19. Вы видели _____ (друг)?
20. Он совсем не принес _____ (подарок).
21. Бабушки были _____ (девочка) очень давно.
22. Мама думает _____ (дочь).
23. Эта церковь выше, чем _____ (дом).
24. Он был благодарен _____ (товарищ) за помощь.
25. Как зовут их _____ (ребёнок)?
26. Они рассказывают _____ (школьник) истории о _____ (зверь).
27. Марина вспоминает _____ (брат).

28. Брат хочет подарить _____ (родитель) _____ (телевизор).
29. Не надо ходить по _____ (корридор)!
30. Сколько лет _____ (музыкант)?
31. Вчера я получил _____ (письмо) от _____ (друг).
32. _____ (брат) не было дома.
33. Вот дача _____ (родитель).

Oppgave 3.

Sett inn rett form av ordene i parentes. Du må selv ta stilling til om ordene skal stå i entall eller flertall.

Alle ord er oppgitt i nominativ entall.

1. Этот студент приехал из _____ (Африка).
2. Где находится _____ (памятник Пушкин)?
3. У профессора 1000 _____ (книга), а у меня только 21 _____ (книга).
4. В _____ угол стоял ящик, полный _____ (бутылка).
5. _____ (Саша) было стыдно.
6. Начались _____ (каникулы⁵⁸).
8. Дай _____ (Иван) журнал!
9. Они летели через _____ (Москва).
10. Мой брат - _____ (писатель).
11. Они пришли через _____ (минута) после _____ (начале фильм).

⁵⁸ Denne formen er nominativ flertall.

12. Для этого у нас _____ (время) не будет.
13. _____ (Маша), ты куда идешь?
14. Поедем в _____ (Испания) _____ (лето).
15. В кармане двадцать три _____ (рубль).
16. Мне нравятся _____ (книга).
17. Я встретил _____ (Анна) и _____ (Борис)
в _____ (автобус) в _____ (суббота).
18. _____ (Игорь) придётся уехать.
19. Он живёт на _____ (озеро Байкал).
на _____ (восток).
20. Эти мужчины - _____ (профессор) на моей кафедре.

Oppgave 4.

*Bøy følgende ord i alle kasus i entall og i flertall:
(Ordene er oppgitt i nominativ entall).*

N.sg.	солдат	солнце	человек	стул	чашка
A.sg.					
G.sg.					
D.sg.					
I.sg.					
L.sg.					
N.pl.					
A.pl.					
G.pl.					
D.pl.					
I.pl.					
L.pl.					

Appendiks 4

4. test

RUS 1120/1121
10. mai 2005

Etternavn: _____

Fornavn: _____

Oppgave 1.

Sett inn rett entallsform av ordene i parentes.

Alle ord er oppgitt i nominativ entall.

1. Эти страницы переведены на русский язык _____
(преподавательница).
2. Принеси _____ (баночка) _____ (мёд).
3. Эта теория написана _____ (физик) _____ (весна).
4. Над _____ (стол) висит _____ (лампа).
5. После _____ (обед) я пойду в _____ (библиотека).
6. Рыбак сидит на _____ (лёд).
7. Они довольны _____ (экскурсия).
8. В _____ (среда) они пойдут на _____ (выставка) и
в _____ (театр).
9. Автобус остановился перед _____ (музей).
10. Лена сказала _____ (Оксана), что Антон
послал _____ (студентка) _____ (фотография).
11. Из _____ (шкаф) вылез _____ (кот).
12. Ребёнок рано лишился _____ (мать).
13. Сын говорил с _____ (дядя).
14. _____ (утро) мы едим _____ (колбаса).

15. У _____ (Нина) не было _____ (лекция).
16. _____ (преподаватель) надо было позвонить домой.
17. Она говорит быстрее _____ (мужчина).
18. У вас нет _____ (карандаш)?
19. Ты хорошо знаешь _____ (физика)?
20. _____ (Юрий) рассказывает о _____ (мама).
21. Через _____ (неделя) я поеду в _____ (Киев)
через _____ (Одесса).
22. Она смеялась от _____ (радость).
23. Поезд проехал мимо _____ (станция).
24. Дочь мешает _____ (мать) готовить обед.
25. На _____ (парковка) стоит машина _____ (жена).
26. Это не касается _____ (папа).
27. Мы встретились около _____ (река).
28. Он был обучен _____ (вождение).
29. Я сижу между _____ (окно) и _____ (дверь).
30. Завтра будет конкурс _____ (красота).
31. Лена была в клубе с _____ (писатель)?
32. Мы ходили по _____ (выставка) целый час.
33. Я подписала _____ (контракт) _____ (ручка).
34. Это не имеет _____ (смысл).
35. Я должен позвонить _____ (Павел) и _____ (Анна).
36. Он научит меня _____ (рисование).
37. В каникулы Павел поедет в _____ (деревня) к _____ (бабушка).

38. Вы интересуетесь _____ (физика) и _____ (химия)?

39. Какая команда достойна _____ (полуфинал)?

Oppgave 2.

Sett inn rett flertallsform av ordene i parentes.

Alle ord er oppgitt i nominativ entall.

1. Появился конфликт между _____ (группа).

2. Мы купили _____ (открытка) и _____ (конверт).

3. Наш университет готовит _____ (инженер) и _____ (врач).

4. Обучение _____ (школьник) _____ (шахматы⁵⁹)

проводится в _____ (школа).

5. _____ (девушка) любят ходить по _____ (магазин)

с _____ (подруга).

6. Мои сестры станут _____ (переводчик).

7. Это запрещено _____ (мужчина).

8. Игорь очень стесняется _____ (девушка).

9. На _____ (завод) работают молодые люди.

10. Мы встретили много _____ (швед).

11. Где вы берете _____ (журнал)?

12. _____ (спортсмен) нельзя курить.

13. Студенты говорят об _____ (экзамен).

14. Он поздоровался с _____ (артист).

15. Я доволен _____ (посетитель).

16. _____ (близнец) три _____ (год).

17. Мастер хорошо объясняет _____ (ученик).

⁵⁹ Denne formen er nominativ flertall.

18. Совсем нет _____ (словарь)!

19. _____ (одноклассник) завтра не будет с _____ (мы).

20. У меня есть _____ (хороший друг).

21. _____ (девочка) интересуются _____ (кукла).

22. Я горжусь _____ (ребёнок).

23. Расскажите это _____ (сосед)!

24. Мы долго ходили по _____ (музей) с _____ (товарищ).

25. Слушайте, _____ (официант), надо все делать правильно!

26. Завод приглашает на работу _____ (лаборант).

27. Виктор брал магнитофон _____ (сестра).

28. Этот дом от _____ (родственник).

29. Он подарил _____ (подруга) несколько _____ (книга).

30. Можно ли _____ (старуха) делать гимнастику?

31. Вы помогаете _____ (товарищ) изучать русский язык?

32. Вы ездили к _____ (друг) в воскресенье?

33. Машина строится _____ (техник).

34. Ирина стыдилась _____ (брат).

35. Студенты отвечают _____ (профессор) на экзамене.

Oppgave 3.

Sett inn rett form av ordene i parentes. Du må selv ta stilling til om ordene skal stå i entall eller flertall.

Alle ord er oppgitt i nominativ entall.

1. _____ (Алексей), я _____ (ты) видел там вчера.

2. В _____ (магазин) _____ ("Одежда") продаются
_____ (костюм).

3. По _____ (четверг) я хожу в _____ (бассейн).

4. _____ (Женя) трудно готовить борщ.

5. У меня четыре _____ (учебник) _____ (физика).
6. Сколько лет _____ (Екатерина)?
8. Мой отец был _____ (крестьянин) на _____ (юг).
9. Мне нравится _____ (картошка).
10. В _____ (дом) пятнадцать _____ (стул).
11. Эти молодые люди – _____ (спортсмен) из _____ (Австрия).
12. Вова болеет _____ (грипп).
13. Моя сестра - _____ (врач) в _____ (армия).
14. Он говорит громче, чем _____ (Иван).
15. Мой друг пишет о _____ (Москва).
16. Что продают в _____ (отдел) _____ ("Посуда")?
17. _____ (друг) зовут Игорь.
18. _____ (лето) в этом году затянулось.
19. Его назначили _____ (директор).
20. Защита _____ (диссертация) _____ (аспирант) прошла успешно.
21. _____ (мы) знаем больше, чем _____ (они).

Oppgave 4.

*Bøy følgende ord i alle kasus i entall og i flertall:
(Ordene er oppgitt i nominativ entall).*

N.sg.	глаз	собака	море	музей
A.sg.				
G.sg.				
D.sg.				
I.sg.				
L.sg.				
N.pl.				
A.pl.				
G.pl.				
D.pl.				
I.pl.				
L.pl.				

Appendiks 5

Setningsledd

Under har jeg sortert innfyllingsordene fra testene etter setningsledd. Jeg har uthevet det ordet i hver setning som jeg har analysert. Hver setning er nummerert. Dette har jeg gjort for at jeg skal kunne finne ut hvilken av de fire testene setningen tilhører, og for å sette en merkelapp på hver setning slik at det blir lettere å jobbe med de i en database. Jeg har markert for numerus og kasus. I noen av tabellene finnes en kolonne for Ja/Nei svar. Her har jeg markert om kasustilhørigheten tilhører "normalverdien" eller ikke. I tilfeller hvor kasusen blir bestemt av en preposisjon alene eller sammen med verbet, har jeg laget en kolonne for preposisjonen. For preposisjoner kan det være aktuelt å analysere i hvilke preposisjoner det forekommer minst/flest feil blant studentene. Preposisjonene har jeg sortert etter følgende inndeling:

Preposisjoner som styrer

en kasus:	to kasus:	tre kasus:
P1-1 через	P2-21 в	P3-31 с
P1-2 к	P2-22 на	P3-32 по
P1-3 до	P2-23 за	
P1-4 из	P2-24 под	
P1-5 мимо		
P1-6 около		
P1-7 от		
P1-8 после		
P1-9 у		
P1-10 между		
P1-11 над		
P1-12 перед		
P1-13 о		
P-14 при		

Det finnes tilfeller hvor ord ikke inngår i et setningsledd, men befinner seg utenfor setningen⁶⁰. Dette gjelder for eksempel substantiver i nominativ som blir brukt som oppfordringsformer. Disse er som oftest adskilt med komma.

Tabell 0. Ord som mangler setningsledd.

8.1a. <u>Алексей</u> (Алексей), я <u>тебя</u> (ты) видел там вчера.	SG	N
1.29. <u>Иван</u> (Иван), что ты делаешь?	SG	N
5.13. <u>Маша</u> (Маша), ты куда идешь?	SG	N
7.25. Слушайте, <u>офицанты</u> (офицант), надо все делать правильно!	PL	N
4.17. Доброе утро, <u>студенты</u> (студент).	PL	N

1. Subjekt

"I begrenset betydning menes med (grammatisk) subjekt setningsledd i nominativ."⁶¹

Tabell 1. Subjekt.

8.9. Мне нравится <u>картошка</u> (картошка).	SG	N	Ja
1.33c. На стене (стена) при входе (вход) висит <u>афиша</u> (афиша).	SG	N	Ja
3.1a. <u>Дом</u> (дом) находится около <u>станции</u> (станция).	SG	N	Ja
3.15a. <u>Папа</u> (папа) читает газету " <u>Правда</u> " (газета "Правда").	SG	N	Ja
3.20b. У <u>друга</u> (друг) есть <u>компьютер</u> (компьютер), а у Ирины (Ирина) нет <u>компьютера</u> (компьютер).	SG	N	Ja
6.4b. Над <u>столом</u> (стол) висит <u>лампа</u> (лампа).	SG	N	Ja
6.11b. Из <u>шкафа</u> (шкаф) вылез <u>кот</u> (кот).	SG	N	Ja
6.20a. <u>Юрий</u> (Юрий) рассказывает о <u>маме</u> (мама).	SG	N	Ja
8.18. <u>Лето</u> (лето) в этом году затянулось.	SG	N	Ja
7.20. У меня есть <u>хорошие друзья</u> (хороший друг).	PL	N	Ja
2.2a. Зоопарк посещают и <u>взрослые</u> (взрослый), и <u>школьники</u> (школьник), и <u>дети</u> (ребёнок).	PL	N	Ja
2.2b. Зоопарк посещают и <u>взрослые</u> (взрослый), и <u>школьники</u> (школьник), и <u>дети</u> (ребёнок).	PL	N	Ja
2.2c. Зоопарк посещают и <u>взрослые</u> (взрослый), и <u>школьники</u> (школьник), и <u>дети</u> (ребёнок).	PL	N	Ja
2.16b. Я иду за <u>покупками</u> (покупка) туда, где продаются <u>колбасы</u> (колбаса).	PL	N	Ja
4.11b. Вместе с учениками (ученик) приходят их <u>учителя</u> (учитель).	PL	N	Ja
4.15b. На <u>прилавках</u> (прилавка) лежат <u>товары</u> (товар).	PL	N	Ja
5.6. Начались <u>каникулы</u> (каникулы).	PL	N	Ja

⁶⁰ Lønngren, 2000, s. 80.

⁶¹ Lønngren, 2000, s. 83.

5.16. Мне нравятся книги (книга).	PL	N	Ja
7.5a. Девушки (девушка) любят ходить по магазинам (магазин) с подругами (подруга).	PL	N	Ja
7.21a. Девочки (девочка) интересуются куклами (кукла).	PL	N	Ja
8.2с. В магазине (магазине) "Одежда" ("Одежда") продаются костюмы (костюм).	PL	N	Ja
8.21a. Мы (мы) знаем больше, чем они (они).	PL	N	Ja

I videre forstand kan et subjekt (subjektserstatte) bestå av andre ord i setningen som ikke er kasusbærere eller, som er tilfelle i denne oppgaven, bestå av et genitiv- eller dativkomplement i upersonlige setninger. Dette kalles for logisk subjekt og kan oppstå i konstruksjoner med kopulative-, verbale- eller infinitivsetninger⁶². Logisk subjekt vil bli omtalt i avsnitt 5. Det blir sett på som komplement⁶³ eller grammatisk objekt⁶⁴.

2. Objekt

"Det direkte objektet skal per definisjon stå i akkusativ."⁶⁵ Det er styrt av et transitivt verb.

Tabell 2.1. Objekt i akkusativ.

1.9a. Пётр изучает литературу (литература) в Москве (Москва).	SG	A	Ja
1.18a. Он встретил дочь (дочь) в среду (среда).	SG	A	Ja
1.21b. Лена сидит перед домом (дом) и пишет письмо (письмо) отцу (отец).	SG	A	Ja
1.22b. Он сказал сестре (сестра), "дай мне книгу (книга) отца (отец)".	SG	A	Ja
1.25a. Я знаю его (он) с детства (детство).	SG	A	Ja
1.28. Моя сестра любит Пушкина (Пушкин).	SG	A	Ja
3.9a. Мы купили бутылку (бутылка) водки (водка).	SG	A	Ja
3.15b. Папа (папа) читает газету "Правда" (газета "Правда").	SG	A	Ja
3.26. Бабушку (бабушка) звали Анна.	SG	A	Ja
5.17a. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота).	SG	A	Ja
5.17b. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота).	SG	A	Ja
6.2a. Принеси баночку (баночка) мёда (мёд).	SG	A	Ja
6.10с. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография).	SG	A	Ja
6.14b. Утром (утро) мы едим колбасу (колбаса).	SG	A	Ja
6.19. Ты хорошо знаешь физику (физика)?	SG	A	Ja
6.33a. Я подписала контракт (контракт) ручкой (ручка).	SG	A	Ja
8.1b. Алексей (Алексей), я тебя (ты) видел там вчера.	SG	A	Ja
8.17. Друга (друг) зовут Игорь.	SG	A	Ja
7.26. Завод приглашает на работу лаборантов (лаборант).	PL	A	Ja
2.3. Он убил собак (собака).	PL	A	Ja
2.6b. Виктор купил братам (брат) сувениры (сувенир) из Африки.	PL	A	Ja
2.21. Я часто вспоминаю друзей (друг).	PL	A	Ja
2.25. Ты видел их (они) сегодня?	PL	A	Ja
4.19. Вы видели друзей (друг)?	PL	A	Ja
4.25. Как зовут их детей (ребенок)?	PL	A	Ja
4.27. Марина вспоминает братьев (брат).	PL	A	Ja
4.28b. Брат хочет подарить родителям (родитель) телевизоры (телевизор).	PL	A	Ja
4.31a. Вчера я получил письма (письмо) от друзей (друг).	PL	A	Ja
4.35. Филологов (филолог) очень интересуют языки.	PL	A	Ja
7.2a. Мы купили открытки (открытка) и конверты (конверт).	PL	A	Ja
7.2b. Мы купили открытки (открытка) и конверты (конверт).	PL	A	Ja
7.3a. Наш университет готовит инженеров (инженер) и врачей (врач).	PL	A	Ja
7.3b. Наш университет готовит инженеров (инженер) и врачей (врач).	PL	A	Ja
7.11. Где вы берете журналы (журнал)?	PL	A	Ja

Begrepet objekt kan forstås i videre forståend slik at det også kan omfatte ledd i genitiv, dativ, instrumentalis og preposisjonsfrase⁶⁶.

Tabell 2.2. Objekt i genitiv

3.4. Люди желают счастья (счастье).	SG	G	Nei
3.31. Мы избежали встречи (встреча) с ними.	SG	G	Nei
6.12. Ребёнок рано лишился матери (мать).	SG	G	Nei
2.30. Лена боится медведей (медведь).	PL	G	Nei

⁶² Lønngren, 2000, s. 83.

⁶³ Lønngren, 2000, s. 83/84.

⁶⁴ Mathiassen, 1996, s. 244.

⁶⁵ Lønngren, 2000, s. 83.

⁶⁶ Lønngren, 2000, s. 83/84.

4.6. Дети боятся собак (собака).	PL	G	Nei
4.14. Студенты добились хороших результатов (хороший результат).	PL	G	Nei
7.8. Игорь очень стесняется девушек (девушка).	PL	G	Nei
7.34. Ирина стыдилась братьев (брат).	PL	G	Nei

Tabell 2.3. Objekt i genitiv med nektelse

1.3a. Он не читает ни книги (книга), ни газеты (газета).	SG	G	Ja
1.3b. Он не читает ни книги (книга), ни газеты (газета).	SG	G	Ja
1.23. Сегодня он не встречает сестры (сестра).	SG	G	Ja
1.26. Они ничего (ничто) не могут покупать.	SG	G	Ja
3.27. Я не читал романа (роман).	SG	G	Ja
6.26. Это не касается папы (папа).	SG	G	Ja
6.34. Это не имеет смысла (смысл).	SG	G	Ja
4.20. Он совсем не принес подарков (подарок).	PL	G	Ja

Tabell 2.4. Objekt i dativ

1.2a. Виктор помогал дяде (дядя) из Петербурга (Петербург).	SG	D	Nei
1.14b. Через час (час) она позвонит (+Dat.) маме (мама).	SG	D	Nei
1.19b. Девочка ходила по комнате (комната) и мешала брату (брат).	SG	D	Nei
2.28. Учитель всегда помогает студентам (студент).	PL	D	Nei
3.5. Он помогает девушке (девушка).	SG	D	Nei
4.16. Светлана завидует иностранцам (иностранец).	PL	D	Nei
4.18. Тихо, не мешай ученикам (ученик).	PL	D	Nei
6.24. Дочь мешает матери (мать) готовить обед.	SG	D	Nei
6.28. Он был обучен вождению (вождение).	SG	D	Nei
6.35a. Я должен позвонить Павлу (Павел) и Анне (Анна).	SG	D	Nei
6.35b. Я должен позвонить Павлу (Павел) и Анне (Анна).	SG	D	Nei
6.36. Он научит меня рисованию (рисование).	SG	D	Nei
7.17. Мастер хорошо объясняет ученикам (ученик).	PL	D	Nei
7.31. Вы помогаете товарищам (товарищ) изучать русский язык?	PL	D	Nei
7.35. Студенты отвечают профессорам (профессор) на экзамене.	PL	D	Nei

Tabell 2.5. Objekt i instrumentalis

8.12. Вова болеет гриппом (грипп).	SG	I	Nei
1.15b. Мы с другом (друг) занимались языком (язык).	SG	I	Nei
1.30. Я занимаюсь литературой (литература).	SG	I	Nei
3.6. Я очень интересуюсь историей (история).	SG	I	Nei
3.32. Она руководит работой (работа).	SG	I	Nei
6.38a. Вы интересуетесь физикой (физика) и химией (химия)?	SG	I	Nei
6.38b. Вы интересуетесь физикой (физика) и химией (химия)?	SG	I	Nei
2.9a. Посетители зоопарка интересуются слонами (слон) и львами (лев).	PL	I	Nei
2.9b. Посетители зоопарка интересуются слонами (слон) и львами (лев).	PL	I	Nei
2.26a. Я интересуюсь этими вопросами (этот вопрос) больше, чем вопросами (вопрос) по математике.	PL	I	Nei
4.5. Филологи занимаются языками (язык).	PL	I	Nei
4.23. Они обменивались книгами (книга).	PL	I	Nei
7.21b. Девочки (девочка) интересуются куклами (кукла).	PL	I	Nei
7.22. Я горжусь детьми (ребёнок).	PL	I	Nei

Tabell 2.6 Preposisjonsobjekt i genitiv

3.16b. Решение проблемы (проблема) зависит от тебя (ты).	SG	G	P1-7
---	----	---	------

Tabell 2.7 Preposisjonsobjekt i instrumentalis

1.13a. Она познакомилась с девушкой (девушка) из Англии (Англия).	SG	I	P3-31
2.18. Я работаю над проблемами (проблема) брата.	PL	I	P1-11
3.11a. Петр познакомился с Ириной (Ирина) на концерте (концерт).	SG	I	P3-31
7.14. Он поздоровался с артистами (артист).	PL	I	P3-31

Tabell 2.8. Preposisjonsobjekt i lokativ

1.16. Лена говорит о учителе (учитель).	SG	L	P1-13
3.12. Игорь пишет о революции (революция).	SG	L	P1-13
6.20b. Юрий (Юрий) рассказывает о маме (мама).	SG	L	P1-13
8.15. Мой друг пишет о Москве (Москва).	SG	L	P1-13
2.4b. Игорь часто рассказывал товарищам (товарищ) о девушках (девушка) из своей школы.	PL	L	P1-13
4.22. Мама думает о дочерях (дочь).	PL	L	P1-13
4.26b. Они рассказывают школьникам (школьник) истории о зверях (зверь).	PL	L	P1-13
7.13. Студенты говорят об экзаменах (экзамен).	PL	L	P1-13

3. Indirekte objekt (der verbet har to objekter)

Enkelte verb kan eller må styre mer enn ett objekt⁶⁷. En vanlig kombinasjon er direkte objekt i akkusativ (se over) sammen med indirekte objekt i dativ (personsobjekt).

Tabell 3.1. Indirekte objekt i dativ

1.21с. Лена сидит перед <u>домом</u> (дом) и пишет <u>письмо</u> (письмо) <u>отцу</u> (отец).	SG	D	Ja
1.22а. Он сказал <u>сестре</u> (сестра), "дай мне <u>книгу</u> (книга) <u>отца</u> (отец)".	SG	D	Ja
2.4а. Игорь часто рассказывал <u>товарищам</u> (товарищ) о <u>девущках</u> (девушка) из своей школы.	PL	D	Ja
2.6а. Виктор купил <u>братьям</u> (брат) <u>сувениры</u> (сувенир) из Африки.	PL	D	Ja
3.21. Расскажи <u>тете</u> (тетя) это еще раз!	SG	D	Ja
3.24. Мать запретила <u>ребенку</u> (ребенок) плавать.	SG	D	Ja
4.12. Вера скажет <u>учителям</u> (учитель) об этом.	PL	D	Ja
4.26а. Они рассказывают <u>школьникам</u> (школьник) истории о <u>зверях</u> (зверь).	PL	D	Ja
4.28а. Брат хочет подарить <u>родителям</u> (родитель) <u>телевизоры</u> (телевизор).	PL	D	Ja
5.8. Дай <u>Ивану</u> (Иван) журнал!	SG	D	Ja
6.10а. Лена сказала <u>Оксане</u> (Оксана), что Антон послал <u>студентке</u> (студентка) <u>фотографию</u> (фотография).	SG	D	Ja
6.10б. Лена сказала <u>Оксане</u> (Оксана), что Антон послал <u>студентке</u> (студентка) <u>фотографию</u> (фотография).	SG	D	Ja
7.23. Расскажите это <u>соседям</u> (сосед)!	PL	D	Ja
7.29а. Он подарил <u>подругам</u> (подруга) несколько <u>книг</u> (книга).	PL	D	Ja

4. Komplement

Betegnelsen komplement blir brukt i stedet for objekt i konstruksjoner hvor det styrende ordet ikke er et transitivt verb, men består av et nullpredikat, kopulaverbet быть, adjektiv eller et predikativt adverb⁶⁸.

Komplement i nominativ forekommer ved formen чем.

Tabell 4.1. Komplement i nominativ

3.13. Я старше, чем <u>преподаватель</u> (преподаватель).	SG	N
8.14. Он говорит громче, чем <u>Иван</u> (Иван).	SG	N
2.13. Я пою хуже, чем <u>они</u> (они).	PL	N
4.34. Эта церковь выше, чем <u>дома</u> (дом).	PL	N
8.21б. <u>Мы</u> (мы) знаем больше, чем <u>они</u> (они).	PL	N

Komplement i genitiv forekommer blant annet ved komparativformer og ved adjektiv.

Tabell 4.2. Komplement i genitiv

3.25. Брат <u>старше сестры</u> (сестра).	SG	G
6.17. Она говорит быстрее <u>мужчины</u> (мужчина).	SG	G
6.39. Какая команда достойна <u>полуфинала</u> (полуфинал)?	SG	G
2.29. Этот мальчик <u>выше девочек</u> (девушка).	PL	G
5.4б. В <u>углу</u> (угол) стоял ящик, полный <u>бутылок</u> (бутылка).	PL	G

Ved nullpredikat og ved kopula forekommer komplement i dativ.

Tabell 4.3. Komplement i dativ

3.23. Сколько лет <u>актеру</u> (актер)?	SG	D
3.28а. Я рада <u>встрече</u> (встреча) с <u>коллегой</u> (коллега).	SG	D
8.6. Сколько лет <u>Екатерине</u> (Екатерина)?	SG	D
4.24. Он был благодарен <u>товарищам</u> (товарищ) за помощь.	PL	D
4.30. Сколько лет <u>музыкантам</u> (музыкант)?	PL	D

Tabell 4.4. Komplement i instrumentalis⁶⁹

3.19. Гость доволен <u>едой</u> (еда).	SG	I
6.7. Они довольны <u>экскурсией</u> (экскурсия).	SG	I

⁶⁷ Mathiassen, 1996, s. 483.

⁶⁸ Lønngren, 2000, s. 84.

⁶⁹ Lønngren, 2000, s. 56, s. 83.

2.26b. Я интересуюсь <u>этими вопросами</u> (этот вопрос) больше, чем <u>вопросами</u> (вопрос) по математике.	PL	I
2.23. Учитель очень доволен <u>учениками</u> (ученик).	PL	I
2.31. Я довольна <u>экзаменами</u> (экзамен).	PL	I
4.1. Профессор доволен <u>студентами</u> (студент).	PL	I
7.15. Я доволен <u>посетителями</u> (посетитель).	PL	I

Preposisjonskomplement i genitiv forekommer ved kopulaverb.

Tabell 4.5. Preposisjonskomplement i genitiv

6.15a. У <u>Нины</u> (Нина) не было <u>лекции</u> (лекция).	SG	G	P1-9
1.10a. У <u>Игоря</u> (Игорь) есть телефон, а у <u>меня</u> (я) нет телефона (телефон).	SG	G	P1-9
1.10b. У <u>Игоря</u> (Игорь) есть телефон, а у <u>меня</u> (я) нет телефона (телефон).	SG	G	P1-9
3.20a. У <u>друга</u> (друг) есть <u>компьютер</u> (компьютер), а у <u>Ирины</u> (Ирина) нет <u>компьютера</u> (компьютер).	SG	G	P1-9
3.20c. У <u>друга</u> (друг) есть <u>компьютер</u> (компьютер), а у <u>Ирины</u> (Ирина) нет <u>компьютера</u> (компьютер).	SG	G	P1-9
2.5. У <u>нас</u> (мы) хорошая погода.	PL	G	P1-9
2.24a. У <u>детей</u> (ребёнок) нет <u>денег</u> (деньги) ⁷⁰ .	PL	G	P1-9
4.4a. У <u>детей</u> (ребенок) нет <u>велосипедов</u> (велосипед).	PL	G	P1-9

5. Komplement/Objekt ved logisk subjekt

Ved visse intransitive verb med nektelse brukes genitiv for å uttrykke logisk subjekt. I tilfeller med net (eksisterer ikke) og ved samme form i preteritum (не было) og i futurum (не будет) er genitivkonstruksjonen obligatorisk⁷¹.

Tabell 5.1. Logisk subjekt i genitiv

6.18. У вас <u>нет карандаша</u> (карандаш)?	SG	G
6.15b. У <u>Нины</u> (Нина) не было <u>лекции</u> (лекция).	SG	G
1.10c. У <u>Игоря</u> (Игорь) есть телефон, а у <u>меня</u> (я) <u>нет телефона</u> (телефон).	SG	G
3.20d. У <u>друга</u> (друг) есть <u>компьютер</u> (компьютер), а у <u>Ирины</u> (Ирина) <u>нет компьютера</u> (компьютер).	SG	G
5.22. Для этого у нас <u>времени</u> (время) не будет.	SG	G
4.32. <u>Братьев</u> (брат) <u>не было</u> дома.	PL	G
7.18. Совсем <u>нет словарей</u> (словарь)!	PL	G
7.19a. <u>Одноклассников</u> (одноклассник) завтра <u>не будет с нами</u> (мы).	PL	G
2.24b. У <u>детей</u> (ребёнок) <u>нет денег</u> (деньги).	PL	G
4.4b. У <u>детей</u> (ребенок) <u>нет велосипедов</u> (велосипед).	PL	G

Personens dativ står som logisk subjekt i konstruksjoner med modalitetspredikativer og ved en del andre predikativer⁷². Disse konstruksjonene mangler nominativledd.

Tabell 5.2. Logisk subjekt i dativ

6.16. <u>Преподавателю</u> (преподаватель) надо было позвонить домой.	SG	D
8.4. <u>Жене</u> (Женя) трудно готовить борщ.	SG	D
1.7a. (Учитель) <u>учителю</u> жарко, а (школьник) <u>школьнику</u> холодно.	SG	D
1.7b. (Учитель) <u>учителю</u> жарко, а (школьник) <u>школьнику</u> холодно.	SG	D
5.5. <u>Саше</u> (Саша) было стыдно.	SG	D
5.18. <u>Игорю</u> (Игорь) придется уехать.	SG	D
7.12. <u>Спортсменам</u> (спортсмен) нельзя курить.	PL	D
7.16a. <u>Близнецам</u> (близнец) три года (год).	PL	D
7.30. Можно ли <u>старухам</u> (старуха) делать гимнастику?	PL	D
2.32. (Мальчик) <u>Мальчикам</u> жарко.	PL	D
4.10a. Можно ли <u>детям</u> (ребенок) играть со <u>спичками</u> (спичка)?	PL	D
7.7. Это запрещено <u>мужчинам</u> (мужчина).	PL	D

Instrumentalis forekommer som agens i passive setninger. Dette er egentlig et komplement og kan ses på som et slags logisk subjekt⁷³.

Tabell 5.3. Logisk subjekt i instrumentalis

5.12. Роман написан <u>Пушкиным</u> (Пушкин).	SG	I
6.1. Эти страницы переведены на русский язык <u>преподавательницей</u> (преподавательница).	SG	I
6.3a. Эта теория написана <u>физиком</u> (физик) <u>весной</u> (весна).	SG	I

⁷⁰ Denne formen er nominativ flertall.

⁷¹ Mathiassen, 1996, s. 216.

⁷² Mathiassen, 1996, s. 244.

⁷³ Løngren, 2000, s.55.

8.20b. Защита <u>диссертации</u> (диссертация) <u>аспирантом</u> (аспирант) прошла успешно.	SG	I
7.33. Машина строится <u>техниками</u> (техник).	PL	I
4.8. Эта гостиница строится <u>финнами</u> (финн).	PL	I

6. Predikativer

En skiller mellom subjekts- og objektspredikativer. Subjektspredikativet beskriver subjektet og forekommer enten i nominativ eller i instrumentalis. Nominativ brukes blant annet når setningen ikke inneholder et verb, altså ved Ø-kopula.

Tabell 6.1. Subjektspredikativer i nominativ.

1.6. Моя мать – <u>инженер</u> (инженер).	SG	N	Ja
5.10. Мой брат – <u>писатель</u> (писатель).	SG	N	Ja
8.13a. Моя сестра – <u>врач</u> (врач) в <u>армии</u> (армия).	SG	N	Ja
2.20. Мои родители – <u>учителя</u> (учитель) в этой школе.	PL	N	Ja
5.21. Эти мужчины – <u>профессора</u> (профессор) на моей кафедре.	PL	N	Ja
8.11a. Эти молодые люди – <u>спортсмены</u> (спортсмен) из <u>Австрии</u> (Австрия).	PL	N	Ja

Ved kopulaverbet быть kan de to kasusene brukes om hverandre i mange tilfeller. Ved andre kopulaverb, for eksempel ved стать, brukes instrumentalis. I tilfellene under er det brukt substantiver, som ved kopulaverbet быть som oftest står i instrumentalis.

Tabell 6.2. Subjektspredikativer i instrumentalis.

1.20b. Брат <u>Лены</u> (Лена) был <u>доктором</u> (доктор) на <u>севере</u> (север).	SG	I	Ja
3.10. Николай II был <u>царем</u> (царь).	SG	I	Ja
8.8a. Мой отец был <u>крестьянином</u> (крестьянин) на <u>юге</u> (юг).	SG	I	Ja
2.8. Мои родители были <u>студентами</u> (студент) 30 лет назад.	PL	I	Ja
4.21. Бабушки были <u>девочками</u> (девочка) очень давно.	PL	I	Ja
7.6. Мои сестры станут <u>переводчиками</u> (переводчик).	PL	I	Ja

Объектспредикативет beskriver objektet og står alltid i instrumentalis (med unntak av "Ее зовут Лена"-type setninger)⁷⁴.

Tabell 6.3. Objektспредикativer

8.19. Его назначили <u>директором</u> (директор).	SG	I	Ja
5.20. Путина выбрали <u>президентом</u> (президент).	SG	I	Ja
4.7. Я считаю их <u>бандитами</u> (бандит).	PL	I	Ja

7. Attributt

Vanligvis regnes attributt som avhengige ledd til substantiviske ord⁷⁵. Av attributter som jeg finner som innfyllingsord fra testoppgavene, er de fleste ikke-kongruerende attributter. Dette kommer av at jeg i hovedsak har brukt substantiver, som vanligvis ikke forekommer som kongruerende attributt, men som ikke-kongruerende attributt i nominativ, genitiv, dativ, instrumentalis og som preposisjonsfrase.

Tabell 7.1. Attributt i nominativ

5.3b. У профессора 1000 <u>книг</u> (книга), а у меня только 21 книга (книга).	SG	N
---	----	---

Tabell 7.2. Attributt i genitiv

5.15. В кармане двадцать <u>три рубля</u> (рубль).	SG	G
5.11c. Они пришли через <u>минуту</u> (минута) после <u>начала фильма</u> (начало фильм).	SG	G
1.20a. Брат <u>Лены</u> (Лена) был <u>доктором</u> (доктор) на <u>севере</u> (север).	SG	G
1.22c. Он сказал <u>сестре</u> (сестра), "дай мне <u>книгу</u> (книга) <u>отца</u> (отец)".	SG	G
1.31b. В центре (центр) <u>города</u> (город) находится большой парк.	SG	G
3.7. Я нашла ключи <u>мужа</u> (муж).	SG	G
3.9b. Мы купили <u>бутылку</u> (бутылка) <u>водки</u> (водка).	SG	G
3.16a. Решение <u>проблемы</u> (проблема) зависит от <u>тебя</u> (ты).	SG	G
6.2b. Принеси <u>баночку</u> (баночка) <u>мёда</u> (мёд).	SG	G
6.25b. На <u>парковке</u> (парковка) стоит машина <u>жены</u> (жена).	SG	G
6.30. Завтра будет конкурс <u>красоты</u> (красота).	SG	G
8.5b. У меня четыре <u>учебника</u> (учебник) <u>физики</u> (физика).	SG	G
8.20a. Защита <u>диссертации</u> (диссертация) аспирантом (аспирант) прошла успешно.	SG	G

⁷⁴ Lønngren, 2000, s. 82.

⁷⁵ Lønngren, 2000, s. 86.

2.14с. По <u>субботам</u> (суббота) в <u>магазинах</u> (магазин) обычно <u>много людей</u> (человек).	PL	G
2.19. У Игоря есть <u>семь книг</u> (книга).	PL	G
2.22. В нашей группе <u>мало студентов</u> (студент).	PL	G
2.27. Сегодня я получил сто семьдесят <u>пять рублей</u> (рубли).	PL	G
4.9б. В <u>университетах</u> (университете) <u>много профессоров</u> (профессор).	PL	G
5.3а. У профессора <u>1000 книг</u> (книга), а у меня только 21 <u>книга</u> (книга).	PL	G
7.10. Мы встретили много <u>шведов</u> (швед).	PL	G
7.16б. <u>Близнецам</u> (близнец) <u>три года</u> (год).	PL	G
7.29б. Он подарил <u>подругам</u> (подруга) <u>несколько книг</u> (книга).	PL	G
8.5а. У меня <u>четыре учебника</u> (учебник) физики (физика).	PL	G
8.10б. В <u>доме</u> (дом) <u>пятнадцать стульев</u> (стул).	PL	G
4.33. Вот дача <u>родителей</u> (родитель).	PL	G
7.4а. Обучение <u>школьников</u> (школьник) <u>шахматам</u> (шахматы ⁷⁶) проводится в <u>школах</u> (школа).	PL	G
7.27. Виктор брал магнитофон <u>сестёр</u> (сестра).	PL	G

Tabell 7.3. Attributt i dativ

5.2. Где находится памятник <u>Пушкину</u> (Пушкин)?	SG	D
7.4б. Обучение <u>школьников</u> (школьник) <u>шахматам</u> (шахматы) проводится в <u>школах</u> (школа).	PL	D

Tabell 7.4. Preposisjonsattributt i genitiv

5.11б. Они пришли через <u>минуту</u> (минута) <u>после начала фильма</u> (начало фильм).	SG	G	P1-8
1.2б. Виктор помогал <u>дяде</u> (дядя) <u>из Петербурга</u> (Петербург).	SG	G	P1-4
1.13б. Она познакомилась с <u>девушкой</u> (девушка) <u>из Англии</u> (Англия).	SG	G	P1-4
8.11б. Эти молодые люди – <u>спортсмены</u> (спортсмен) <u>из Австрии</u> (Австрия).	SG	G	P1-4
4.31б. Вчера я получил <u>письма</u> (письмо) <u>от друзей</u> (друг).	PL	G	P1-7
7.28. Этот дом <u>от родственников</u> (родственник).	PL	G	P1-7

Tabell 7.5. Preposisjonsattributt i instrumentalis

3.28б. Я рада <u>встрече</u> (встреча) <u>с коллегой</u> (коллега).	SG	I	P3-31
1.15а. Мы <u>с другом</u> (друг) занимались <u>языком</u> (язык).	SG	I	P3-31
2.12. Сегодня будет футбольный матч <u>между командами</u> (команда) ”Динамо” и ”Спартак”.	PL	I	P1-10

8. Apposisjon

Som apposisjon regnes substantiver i attributtiv posisjon underordnet et annet substantiv enten ved kongruens eller ved adjunksjon⁷⁷.

Tabell 8.1. Apposisjon

8.16б. Что продают в <u>отделе</u> (отдел) ” <u>Посуда</u> ” (”Посуда”)?	SG	N	Ja
3.15с. <u>Папа</u> (папа) читает газету ” <u>Правда</u> ” (газета ”Правда”).	SG	N	Ja
5.19б. Он живет на озере <u>Байкал</u> (озеро Байкал) на <u>востоке</u> (восток).	SG	N	Ja
8.2б. В <u>магазине</u> (магазин) ” <u>Одежда</u> ” (”Одежда”) продаются <u>костюмы</u> (костюм).	SG	N	Ja

Disse kan også bli regnet som attributter, mens apposisjoner har en annen definisjon⁷⁸.

9. Adverbialer

Adverbialet kan bestå av et adverb, eller av et substantiv eller en substantiv- eller preposisjonsfrase. Det finnes flere forskjellige typer adverbialer og de kan forekomme uten preposisjon eller med preposisjon. Adverbialet kan noen ganger være vanskelig å skille fra objektet/komplementet.

De vanligste tidsadverbialene er de som svarer på spørsmålet ”når”.

Tabell 9.1. Tidsadverbialer i instrumentalis

6.14а. <u>Утром</u> (утро) мы едим <u>колбасу</u> (колбаса).	SG	I	Ja
5.14б. Поедем в Испанию (Испания) <u>летом</u> (лето).	SG	I	Ja
6.3б. Эта теория написана <u>физиком</u> (физик) <u>весной</u> (весна).	SG	I	Ja
1.12б. Он был на <u>уроке</u> (урок) <u>утром</u> (утро).	SG	I	Ja

⁷⁶ Denne formen er nominativ flertall.

⁷⁷ Mathiassen, 1996, s. 485.

⁷⁸ Løngren, 2000, s. 87.

Tabell 9.2. Tidsadverbialer med preposisjon i akkusativ

1.14a. Через час (час) она позвонит (+Dat.) маме (мама).	SG	A	P1-1
5.11a. Они пришли через минуту (минута) после начала фильма (начало фильм).	SG	A	P1-1
6.21a. Через неделю (неделя) я поеду в Киев (Киев) через Одессу (Одесса).	SG	A	P1-1
1.18b. Он встретил дочь (дочь) в среду (среда).	SG	A	P2-21
5.17d. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота).	SG	A	P2-21
6.8a. В среду (среда) они пойдут на выставку (выставка) и в театр (театр).	SG	A	P2-21

Tabell 9.3. Tidsadverbialer med preposisjon i genitiv

6.5a. После обеда (обед) я пойду в библиотеку (библиотека).	SG	G	P1-8
1.25b. Я знаю его (он) с детства (детство).	SG	G	P3-31

Tabell 9.4. Tidsadverbialer med preposisjon i dativ

1.17. Я должен быть там к вечеру (вечер).	SG	D	P1-2
2.14a. По субботам (суббота) в магазинах (магазин) обычно много людей (человек).	PL	D	P3-32
4.13. По вечерам (вечер) лучше отдыхать.	PL	D	P3-32
8.3a. По четвергам (четверг) я хожу в бассейн (бассейн).	PL	D	P3-32

Tabell 9.5. Stedsadverbialer i genitiv

3.1b. Дом (дом) находится около станции (станция).	SG	G	P1-6
6.27. Мы встретились около реки (река).	SG	G	P1-6
1.32. Мы живем недалеко от парка (парк).	SG	G	P1-7
2.33. Мы живем около вас (вы).	PL	G	P1-6

Tabell 9.6. Stedsadverbialer i instrumentalis

6.29a. Я сижу между окном (окно) и дверью (дверь).	SG	I	P1-10
6.29b. Я сижу между окном (окно) и дверью (дверь).	SG	I	P1-10
6.4a. Над столом (стол) висит лампа (лампа).	SG	I	P1-11
1.21a. Лена сидит перед домом (дом) и пишет письмо (письмо) отцу (отец).	SG	I	P1-12
1.8. Он сидит за мостом (мост).	SG	I	P2-23
3.2. Кошка сидит под машиной (машина).	SG	I	P2-24
3.14. Машина стоит перед гостиницей (гостиница).	SG	I	P1-12
6.9. Автобус остановился перед музеем (музей).	SG	I	P1-12

Tabell 9.7. Stedsadverbialer i lokativ

1.33b. На стене (стена) при входе (вход) висит афиша (афиша).	SG	L	P1-14
1.1. В углу (угол) стоит стол.	SG	L	P2-21
1.9b. Пётр изучает литературу (литература) в Москве (Москва).	SG	L	P2-21
1.31a. В центре (центр) города (город) находится большой парк.	SG	L	P2-21
5.4a. В углу (угол) стоял ящик, полный бутылки (бутылка).	SG	L	P2-21
5.17c. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота).	SG	L	P2-21
8.2a. В магазине (магазин) "Одежда" ("Одежда") продаются костюмы (костюм).	SG	L	P2-21
8.10a. В доме (дом) пятнадцать стульев (стул).	SG	L	P2-21
8.13b. Моя сестра - врач (врач) в армии (армия).	SG	L	P2-21
8.16a. Что продают в отделе (отдел) "Посуда" ("Посуда")?	SG	L	P2-21
1.12a. Он был на уроке (урок) утром (утро).	SG	L	P2-22
1.20c. Брат Лены (Лена) был доктором (доктор) на севере (север).	SG	L	P2-22
1.33a. На стене (стена) при входе (вход) висит афиша (афиша).	SG	L	P2-22
3.11b. Петр познакомился с Ириной (Ирина) на концерте (концерт).	SG	L	P2-22
3.18. Кольцо лежит на полу (пол).	SG	L	P2-22
5.19a. Он живет на озере Байкал (озеро Байкал) на востоке (восток).	SG	L	P2-22
5.19c. Он живет на озере Байкал (озеро Байкал) на востоке (восток).	SG	L	P2-22
6.6. Рыбак сидит на льду (лёд).	SG	L	P2-22
6.25a. На парковке (парковка) стоит машина жены (жена).	SG	L	P2-22
8.8b. Мой отец был крестьянином (крестьянин) на юге (юг).	SG	L	P2-22
2.11. Книги лежат в шкафах (шкаф).	PL	L	P2-22
2.14b. По субботам (суббота) в магазинах (магазин) обычно много людей (человек).	PL	L	P2-21
2.15c. Они выходят из магазинов (магазин) с покупками (покупка) в руках (рука).	PL	L	P2-21
4.9a. В университетах (университете) много профессоров (профессор).	PL	L	P2-21
7.4c. Обучение школьников (школьник) шахматам (шахматы) проводится в школах (школа).	PL	L	P2-21
4.15a. На прилавках (прилавка) лежат товары (товар).	PL	L	P2-22
7.9. На заводах (завод) работают молодые люди.	PL	L	P2-22

Tabell 9.8. Stedsadverbialer i akkusativ (retning)

8.3b. По четвергам (четверг) я хожу в бассейн (бассейн).	SG	A	P2-21
1.4b. Мы едем в Петербург (Петербург) через Москву (Москва).	SG	A	P1-1
5.9. Они летели через Москву (Москва).	SG	A	P1-1

6.21с. Через <u>неделю</u> (неделя) я поеду в <u>Киев</u> (Киев) через <u>Одессу</u> (Одесса).	SG	A	P1-1
1.4а. Мы едем в <u>Петербург</u> (Петербург) через <u>Москву</u> (Москва).	SG	A	P2-21
1.27б. Дети идут на <u>концерт</u> (концерт) в <u>школу</u> (школа).	SG	A	P2-21
3.22б. Он едет на завод (завод), а я еду в <u>школу</u> (школа).	SG	A	P2-21
5.14а. Поедем в <u>Испанию</u> (Испания) <u>летом</u> (лето).	SG	A	P2-21
6.5б. После <u>обеда</u> (обед) я пойду в <u>библиотеку</u> (библиотека).	SG	A	P2-21
6.8с. В <u>среду</u> (среда) они пойдут на <u>выставку</u> (выставка) и в <u>театр</u> (театр).	SG	A	P2-21
6.21б. Через <u>неделю</u> (неделя) я поеду в <u>Киев</u> (Киев) через <u>Одессу</u> (Одесса).	SG	A	P2-21
6.37а. В каникулы Павел поедет в <u>деревню</u> (деревня) к бабушке (бабушка).	SG	A	P2-21
1.27а. Дети идут на <u>концерт</u> (концерт) в <u>школу</u> (школа).	SG	A	P2-22
1.24а. Мы едем на <u>такси</u> (такси) от <u>вокзала</u> (вокзал) до гостиницы(гостиница).	SG	A	P2-22
6.8б. В <u>среду</u> (среда) они пойдут на <u>выставку</u> (выставка) и в <u>театр</u> (театр).	SG	A	P2-22
3.22а. Он едет на <u>завод</u> (завод), а я еду в <u>школу</u> (школа).	SG	A	P2-22
2.17. Я люблю путешествовать в <u>страны</u> ⁷⁹ (страна) Европы.	PL	A	P2-21

Tabell 9.9. Stedsadverbialer i genitiv (retning)

6.23. Поезд проехал мимо <u>станции</u> (станция).	SG	G	P1-5
5.1. Этот студент приехал из <u>Африки</u> (Африка).	SG	G	P1-4
1.24б. Мы едем на такси (такси) от <u>вокзала</u> (вокзал) до гостиницы(гостиница).	SG	G	P1-7
1.5. Мы ехали мимо <u>деревни</u> (деревня).	SG	G	P1-5
3.29. Они ехали мимо <u>города</u> (город).	SG	G	P1-5
1.24с. Мы едем на такси (такси) от <u>вокзала</u> (вокзал) до <u>гостиницы</u> (гостиница).	SG	G	P1-3
6.11а. Из <u>шкафа</u> (шкаф) вылез <u>кот</u> (кот).	SG	G	P1-4
2.15а. Они выходят из <u>магазинов</u> (магазин) с <u>покупками</u> (покупка) в <u>руках</u> (рука).	PL	G	P1-4

Tabell 9.10. Retningsadverbialer i dativ

1.34. Завтра я поеду к <u>Лене</u> (Лена).	SG	D	P1-2
3.30. Он идет к <u>бабушке</u> (бабушка).	SG	D	P1-2
1.19а. Девочка ходила по <u>комнате</u> (комната) и мешала <u>брату</u> (брат).	SG	D	P3-32
3.3. Хочешь гулять по <u>улице</u> (улица)?	SG	D	P3-32
6.37б. В каникулы Павел поедет в <u>деревню</u> (деревня) к <u>бабушке</u> (бабушка).	SG	D	P1-2
6.32. Мы ходили по <u>выставке</u> (выставка) целый час.	SG	D	P3-32
7.32. Вы ездили к <u>друзьям</u> (друг) в воскресенье?	PL	D	P1-2
2.1. Михаил поехал к <u>родителям</u> (родитель).	PL	D	P1-2
4.2. Ирина поехала к <u>подругам</u> (подруга).	PL	D	P1-2
2.7. Врач гулял по <u>улицам</u> (улица) ночью.	PL	D	P3-32
4.29. Не надо ходить по <u>коридорам</u> (коридор)!	PL	D	P3-32
7.24а. Мы долго ходили по <u>музеям</u> (музей) с <u>товарищами</u> (товарищ).	PL	D	P3-32
7.5б. <u>Девушки</u> (девушка) любят ходить по <u>магазинам</u> (магазин) с <u>подругами</u> (подруга).	PL	D	P3-32

Tabell 9.11. Måtesadverbialer i instrumentalis

3.17. Мы режем хлеб ножом (нож).	SG	I	Ja
6.33б. Я подписала <u>контракт</u> (контракт) ручкой (ручка).	SG	I	Ja
1.11. Анна пишет карандашом (карандаш).	SG	I	Ja

Tabell 9.12. Andre adverbialer i genitiv

6.22. Она смеялась от <u>радости</u> (радость).	SG	G	P1-7
--	----	---	------

Tabell 9.13. Andre adverbialer i instrumentalis

2.16а. Я иду за <u>покупками</u> (покупка) туда, где продаются колбасы (колбаса).	PL	I	P2-23
6.13. Сын говорил с <u>дядей</u> (дядя).	SG	I	P3-31
3.8. Оля идет с <u>отцом</u> (отец).	SG	I	P3-31
6.31. Лена была в клубе с <u>писателем</u> (писатель)?	SG	I	P3-31
7.1. Появился конфликт между <u>группами</u> (группа).	PL	I	P1-10
2.10. Я живу с <u>друзьями</u> (друг).	PL	I	P3-31
2.15б. Они выходят из магазинов (магазин) с <u>покупками</u> (покупка) в <u>руках</u> (рука).	PL	I	P3-31
4.3. Он играет с <u>девочками</u> (девушка).	PL	I	P3-31
4.10б. Можно ли детям (ребенок) играть со <u>спичками</u> (спичка)?	PL	I	P3-31
4.11а. Вместе с <u>учениками</u> (ученик) приходят их учителя (учитель).	PL	I	P3-31
7.5с. <u>Девушки</u> (девушка) любят ходить по <u>магазинам</u> (магазин) с <u>подругами</u> (подруга).	PL	I	P3-31
7.19б. <u>Одноклассников</u> (одноклассник) завтра не будет с <u>нами</u> (мы).	PL	I	P3-31
7.24б. Мы долго ходили по <u>музеям</u> (музей) с <u>товарищами</u> (товарищ).	PL	I	P3-31

⁷⁹ Her er også lokativ mulig.

Appendiks 6

Oppgavenes egenskaper (verdier i SPSS)

Oppgave	Kat	Tall	Kas	Prep	Setningsledd	Norm
1.1. В <u>углу</u> (угол) стоит стол.	9.7	SG	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
1.2a. Виктор помогал <u>дяде</u> (дядя) из Петербурга (Петербург).	2.4	SG	D	-	Objekt	Nei
1.2b. Виктор помогал <u>дяде</u> (дядя) <u>из Петербурга</u> (Петербург).	7.4	SG	G	P1-4	Attributt	-
1.3a. Он не читает <u>ни книги</u> (книга), <u>ни газеты</u> (газета).	2.3	SG	G	-	Objekt	Ja
1.3b. Он не читает <u>ни книги</u> (книга), <u>ни газеты</u> (газета).	2.3	SG	G	-	Objekt	Ja
1.4a. Мы едем в <u>Петербург</u> (Петербург) через <u>Москву</u> (Москва).	9.8	SG	A	P2-21	Adverbial_Retn	-
1.4b. Мы едем в <u>Петербург</u> (Петербург) <u>через Москву</u> (Москва).	9.8	SG	A	P1-1	Adverbial_Retn	-
1.5. Мы ехали <u>мимо деревни</u> (деревня).	9.9	SG	G	P1-5	Adverbial_Retn	-
1.6. Моя мать – <u>инженер</u> (инженер).	6.1	SG	N	-	Predik_Subjekts	Ja
1.7a. (Учитель) <u>учителю</u> жарко, а (школьник) <u>школьнику</u> холодно.	5.2	SG	D	-	Subjekt_Logisk	-
1.7b. (Учитель) <u>учителю</u> жарко, а (школьник) <u>школьнику</u> холодно.	5.2	SG	D	-	Subjekt_Logisk	-
1.8. Он сидит <u>за мостом</u> (мост).	9.6	SG	I	P2-23	Adverbial_Steds	-
1.9a. Пётр изучает <u>литературу</u> (литература) в <u>Москве</u> (Москва).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
1.9b. Пётр изучает литературу (литература) в <u>Москве</u> (Москва).	9.7	SG	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
1.10a. У <u>Игоря</u> (Игорь) есть телефон, а у <u>меня</u> (я) нет <u>телефона</u> (телефон).	4.5	SG	G	P1-9	Komplement	-
1.10b. У <u>Игоря</u> (Игорь) есть телефон, а у <u>меня</u> (я) нет <u>телефона</u> (телефон).	4.5	SG	G	P1-9	Komplement	-
1.10c. У <u>Игоря</u> (Игорь) есть телефон, а у <u>меня</u> (я) нет <u>телефона</u> (телефон).	5.1	SG	G	-	Subjekt_Logisk	-
1.11. Анна пишет <u>карандашом</u> (карандаш).	10.2	SG	I	-	Adverbial_Måte	Ja
1.12a. Он был <u>на уроке</u> (урок) <u>утром</u> (утро).	9.7	SG	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
1.12b. Он был <u>на уроке</u> (урок) <u>утром</u> (утро).	9.1	SG	I	-	Adverbial_Tid	Ja
1.13a. Она познакомилась с <u>девушкой</u> (девушка) из <u>Англии</u> (Англия).	2.7	SG	I	P3-31	Objekt_Prep	-
1.13b. Она познакомилась с <u>девушкой</u> (девушка) <u>из Англии</u> (Англия).	7.4	SG	G	P1-4	Attributt	-
1.14a. <u>Через час</u> (час) она позвонит (+Dat.) <u>маме</u> (мама).	9.2	SG	A	P1-1	Adverbial_Tid	-
1.14b. <u>Через час</u> (час) она позвонит (+Dat.) <u>маме</u> (мама).	2.4	SG	D	-	Objekt	Nei
1.15a. Мы с <u>другом</u> (друг) занимались <u>языком</u> (язык).	7.5	SG	I	P3-31	Attributt	-
1.15b. Мы с <u>другом</u> (друг) занимались <u>языком</u> (язык).	2.5	SG	I	-	Objekt	Nei
1.16. Лена говорит <u>о учителе</u> (учитель).	2.8	SG	L	P1-13	Objekt_Prep	-
1.17. Я должен быть там <u>к вечеру</u> (вечер).	9.4	SG	D	P1-2	Adverbial_Tid	-
1.18a. Он встретил <u>дочь</u> (дочь) <u>в среду</u> (среда).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
1.18b. Он встретил <u>дочь</u> (дочь) <u>в среду</u> (среда).	9.2	SG	A	P2-21	Adverbial_Tid	-
1.19a. Девочка ходила <u>по комнате</u> (комната) и мешала <u>брату</u> (брат).	10.1	SG	D	P3-32	Adverbial_Retn	-
1.19b. Девочка ходила <u>по комнате</u> (комната) и мешала <u>брату</u> (брат).	2.4	SG	D	-	Objekt	Nei
1.20a. Брат <u>Лены</u> (Лена) был <u>доктором</u> (доктор) <u>на севере</u> (север).	7.2	SG	G	-	Attributt	-
1.20b. Брат <u>Лены</u> (Лена) был <u>доктором</u> (доктор) <u>на севере</u> (север).	6.2	SG	I	-	Predik_Subjekts	Ja
1.20c. Брат <u>Лены</u> (Лена) был <u>доктором</u> (доктор) <u>на севере</u> (север).	9.7	SG	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
1.21a. Лена сидит <u>перед домом</u> (дом) и пишет <u>письмо</u> (письмо) <u>отцу</u> (отец).	9.6	SG	I	P1-12	Adverbial_Steds	-
1.21b. Лена сидит <u>перед домом</u> (дом) и пишет <u>письмо</u> (письмо) <u>отцу</u> (отец).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
1.21c. Лена сидит <u>перед домом</u> (дом) и пишет <u>письмо</u> (письмо) <u>отцу</u> (отец).	3.1	SG	D	-	Objekt_Indir.	Ja
1.22a. Он сказал <u>сестре</u> (сестра), ”дай мне <u>книгу</u> (книга) <u>отца</u> (отец)”.	3.1	SG	D	-	Objekt_Indir	Ja
1.22b. Он сказал <u>сестре</u> (сестра), ”дай мне <u>книгу</u> (книга) <u>отца</u> (отец)”.	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
1.22c. Он сказал <u>сестре</u> (сестра), ”дай мне <u>книгу</u> (книга) <u>отца</u> (отец)”.	7.2	SG	G	-	Attributt	-
1.23. Сегодня он не встречает <u>сестры</u> (сестра).	2.3	SG	G	-	Objekt	Ja
1.24a. Мы едем <u>на такси</u> (такси) от <u>вокзала</u> (вокзал) до <u>гостиницы</u> (гостиница).	9.8	SG	A	P2-23	Adverbial_Retn	-
1.24b. Мы едем на <u>такси</u> (такси) <u>от вокзала</u> (вокзал) до <u>гостиницы</u> (гостиница).	9.9	SG	G	P1-7	Adverbial_Retn	-
1.24c. Мы едем на <u>такси</u> (такси) от <u>вокзала</u> (вокзал) <u>до гостиницы</u> (гостиница).	9.9	SG	G	P1-3	Adverbial_Retn	-
1.25a. Я знаю <u>его</u> (он) с детства (детство).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
1.25b. Я знаю <u>его</u> (он) с <u>детства</u> (детство).	9.3	SG	G	P3-	Adverbial_Tid	-

				31		
1.26. Они ничего (ничто) не могут покупать.	2.3	SG	G	-	Objekt	Ja
1.27a. Дети идут на концерт (концерт) в школу (школа).	9.8	SG	A	P2-22	Adverbial_Retn	-
1.27b. Дети идут на концерт (концерт) в школу (школа).	9.8	SG	A	P2-21	Adverbial_Retn	-
1.28. Моя сестра любит Пушкина (Пушкин).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
1.29. Иван (Иван), что ты делаешь?	0	SG	N/V	-	Mangler	-
1.30. Я занимаюсь литературой (литература).	2,5	SG	I	-	Objekt	Nei
1.31a. В центре (центр) города (город) находится большой парк.	9.7	SG	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
1.31b. В центре (центр) города (город) находится большой парк.	7.2	SG	G	-	Attributt	-
1.32. Мы живем недалеко от парка (парк).	9.5	SG	G	P1-7	Adverbial_Steds	-
1.33a. На стене (стена) при входе (вход) висит афиша (афиша).	9.7	SG	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
1.33b. На стене (стена) при входе (вход) висит афиша (афиша).	9.7	SG	L	P1-14	Adverbial_Steds	-
1.33c. На стене (стена) при входе (вход) висит афиша (афиша).	1	SG	N	-	Subjekt	Ja
1.34. Завтра я поеду к Лене (Лена).	10.1	SG	D	P1-2	Adverbial_Retn	-
2.1. Михаил поехал к родителям (родитель).	10.1	PL	D	P1-2	Adverbial_Retn	-
2.2a. Зоопарк посещают и взрослые (взрослый), и школьники (школьник), и дети (ребёнок).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
2.2b. Зоопарк посещают и взрослые (взрослый), и школьники (школьник), и дети (ребёнок).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
2.2c. Зоопарк посещают и взрослые (взрослый), и школьники (школьник), и дети (ребёнок).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
2.3. Он убил собак (собака).	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
2.4a. Игорь часто рассказывал товарищам (товарищ) о девушках (девушка) из своей школы.	3.1	PL	D	-	Objekt_Indir.	Ja
2.4b. Игорь часто рассказывал товарищам (товарищ) о девушках (девушка) из своей школы.	2.8	PL	L	P1-13	Objekt_Prep	-
2.5. У нас (мы) хорошая погода.	4.5	PL	G	P1-9	Komplement	-
2.6a. Виктор купил братьям (брат) сувениры (сувенир) из Африки.	3.1	PL	D	-	Objekt_Indir.	Ja
2.6b. Виктор купил братьям (брат) сувениры (сувенир) из Африки.	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
2.7. Врач гулял по улицам (улица) ночью.	10.1	PL	D	P3-32	Adverbial_Retn	-
2.8. Мои родители были студентами (студент) 30 лет назад.	6.2	PL	I	-	Predik_Subjekts	Ja
2.9a. Посетители зоопарка интересуются слонами (слон) и львами (лев).	2.5	PL	I	-	Objekt	Nei
2.9b. Посетители зоопарка интересуются слонами (слон) и львами (лев).	2.5	PL	I	-	Objekt	Nei
2.10. Я живу с друзьями (друг).	10.4	PL	I	P3-31	Adverbial_Andre	-
2.11. Книги лежат в шкафах (шкаф).	9.7	PL	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
2.12. Сегодня будет футбольный матч между командами (команда) "Динамо" и "Спартак".	7.5	PL	I	P1-10	Attributt	-
2.13. Я пою хуже, чем они (они).	4.1	PL	N	-	Komplement	-
2.14a. По субботам (суббота) в магазинах (магазин) обычно много людей (человек).	9.4	PL	D	P3-32	Adverbial_Tid	-
2.14b. По субботам (суббота) в магазинах (магазин) обычно много людей (человек).	9.7	PL	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
2.14c. По субботам (суббота) в магазинах (магазин) обычно много людей (человек).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
2.15a. Они выходят из магазинов (магазин) с покупками (покупка) в руках (рука).	9.9	PL	G	P1-4	Adverbial_Retn	-
2.15b. Они выходят из магазинов (магазин) с покупками (покупка) в руках (рука).	10.4	PL	I	P3-31	Adverbial_Andre	-
2.15c. Они выходят из магазинов (магазин) с покупками (покупка) в руках (рука).	9.7	PL	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
2.16a. Я иду за покупками (покупка) туда, где продаются колбасы (колбаса).	10.4	PL	I	P2-23	Adverbial_Andr	-
2.16b. Я иду за покупками (покупка) туда, где продаются колбасы (колбаса).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
2.17. Я люблю путешествовать в страны (страна) Европы.	9.8	PL	A	P2-21	Adverbial_Retn	-
2.18. Я работаю над проблемами (проблема) брата.	2.7	PL	I	P1-11	Objekt_Prep	-
2.19. У Игоря есть семь книг (книга).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
2.20. Мои родители – учителя (учитель) в этой школе.	6.1	PL	N	-	Predik_Subjekts	Ja
2.21. Я часто вспоминаю друзей (друг).	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
2.22. В нашей группе мало студентов (студент).	7.2	PL	G	-	Attributt	-

2.23. Учитель очень доволен <u>учениками</u> (ученик).	4.4	PL	I	-	Komplement	-
2.24a. У <u>детей</u> (ребёнок) нет денег (деньги ⁸⁰).	4.5	PL	G	P1-9	Komplement	-
2.24b. У <u>детей</u> (ребёнок) нет денег (деньги).	5.1	PL	G	-	Subjekt_Logisk	-
2.25. Ты видел <u>их</u> (они) сегодня?	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
2.26a. Я интересуюсь <u>этими вопросами</u> (этот вопрос) больше, чем <u>вопросами</u> (вопрос) по математике.	2.5	PL	I	-	Objekt	Nei
2.26b. Я интересуюсь <u>этими вопросами</u> (этот вопрос) больше, чем <u>вопросами</u> (вопрос) по математике.	4.4	PL	I	-	Komplement	-
2.27. Сегодня я получил сто семьдесят <u>пять рублей</u> (рубли).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
2.28. Учитель всегда помогает <u>студентам</u> (студент).	2.4	PL	D	-	Objekt	Nei
2.29. Этот мальчик <u>выше девушек</u> (девушка).	4.2	PL	G	-	Komplement	-
2.30. Лена боится <u>медведей</u> (медведь).	2.2	PL	G	-	Objekt	-
2.31. Я довольна <u>экзаменами</u> (экзамен).	4.4	PL	I	-	Komplement	-
2.32. (Мальчик) <u>Мальчику</u> жарко.	5.2	PL	D	-	Subjekt_Logisk	-
2.33. Мы живем <u>около вас</u> (вы).	9.5	PL	G	P1-6	Adverbial_Steds	-
3.1a. <u>Дом</u> (дом) находится около <u>станции</u> (станция).	1	SG	N	-	Subjekt	Ja
3.1b. <u>Дом</u> (дом) находится <u>около станции</u> (станция).	9.5	SG	G	P1-6	Adverbial_Steds	-
3.2. Кошка сидит <u>под машиной</u> (машина).	9.6	SG	I	P2-24	Adverbial_Steds	-
3.3. Хочешь гулять <u>по улице</u> (улица)?	10.1	SG	D	P3-32	Adverbial_Retn	-
3.4. Люди желают <u>счастья</u> (счастье).	2.2	SG	G	-	Objekt	Nei
3.5. Он помогает <u>девушке</u> (девушка).	2.4	SG	D	-	Objekt	Nei
3.6. Я очень интересуюсь <u>историей</u> (история).	2.5	SG	I	-	Objekt	Nei
3.7. Я нашла ключи <u>мужа</u> (муж).	7.2	SG	G	-	Attributt	-
3.8. Оля идет с <u>отцом</u> (отец).	10.4	SG	I	P3-31	Adverbial_Andre	-
3.9a. Мы купили <u>бутылку</u> (бутылка) водки (водка).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
3.9b. Мы купили <u>бутылку</u> (бутылка) <u>водки</u> (водка).	7.2	SG	G	-	Attributt	-
3.10. Николай II был <u>царем</u> (царь).	6.2	SG	I	-	Predik_Subjekts	Ja
3.11a. Петр познакомился с <u>Ириной</u> (Ирина) на <u>концерте</u> (концерт).	2.7	SG	I	P3-31	Objekt_Prep	-
3.11b. Петр познакомился с <u>Ириной</u> (Ирина) <u>на концерте</u> (концерт).	9.7	SG	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
3.12. Игорь пишет <u>о революции</u> (революция).	2.8	SG	L	P1-13	Objekt_Prep	-
3.13. Я старше, чем <u>преподаватель</u> (преподаватель).	4.1	SG	N	-	Komplement	-
3.14. Машина стоит <u>перед гостиницей</u> (гостиница).	9.6	SG	I	P1-12	Adverbial_Steds	-
3.15a. <u>Папа</u> (папа) читает газету " <u>Правда</u> " (газета " <u>Правда</u> ").	1	SG	N	-	Subjekt	Ja
3.15b. <u>Папа</u> (папа) читает <u>газету</u> " <u>Правда</u> " (газета " <u>Правда</u> ").	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
3.15c. <u>Папа</u> (папа) читает газету " <u>Правда</u> " (газета " <u>Правда</u> ").	8.1	SG	N	-	Apposisjon	Ja
3.16a. Решение <u>проблемы</u> (проблема) зависит от <u>тебя</u> (ты).	7.2	SG	G	-	Attributt	-
3.16b. Решение <u>проблемы</u> (проблема) зависит <u>от тебя</u> (ты).	2.6	SG	G	P1-7	Objekt_Prep	-
3.17. Мы режем хлеб <u>ножом</u> (нож).	10.2	SG	I	-	Adverbial_Måte	Ja
3.18. Кольцо лежит <u>на полу</u> (пол).	9.7	SG	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
3.19. Гость доволен <u>едой</u> (еда).	4.4	SG	I	-	Komplement	-
3.20a. У <u>друга</u> (друг) есть <u>компьютер</u> (компьютер), а у <u>Ирины</u> (Ирина) нет <u>компьютера</u> (компьютер).	4.5	SG	G	P1-9	Komplement	-
3.20b. У <u>друга</u> (друг) есть <u>компьютер</u> (компьютер), а у <u>Ирины</u> (Ирина) нет <u>компьютера</u> (компьютер).	1	SG	N	-	Subjekt	Ja
3.20c. У <u>друга</u> (друг) есть <u>компьютер</u> (компьютер), а у <u>Ирины</u> (Ирина) нет <u>компьютера</u> (компьютер).	4.5	SG	G	P1-9	Komplement	-
3.20d. У <u>друга</u> (друг) есть <u>компьютер</u> (компьютер), а у <u>Ирины</u> (Ирина) нет <u>компьютера</u> (компьютер).	5.1	SG	G	-	Subjekt_Logisk	-
3.21. Расскажи <u>тете</u> (тетя) это еще раз!	3.1	SG	D	-	Objekt_Indir	Ja
3.22a. Он едет <u>на завод</u> (завод), а я еду в <u>школу</u> (школа).	9.8	SG	A	P2-23	Adverbial_Retn	-
3.22b. Он едет на <u>завод</u> (завод), а я еду в <u>школу</u> (школа).	9.8	SG	A	P2-21	Adverbial_Retn	-
3.23. Сколько лет <u>актеру</u> (актер)?	4.3	SG	D	-	Komplement	-
3.24. Мать запретила <u>ребенку</u> (ребенок) плавать.	2.4	SG	D	-	Objekt	Nei
3.25. Брат <u>старше сестры</u> (сестра).	4.2	SG	G	-	Komplement	-
3.26. <u>Бабушку</u> (бабушка) звали Анна.	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
3.27. Я не читал <u>романа</u> (роман).	2.3	SG	G	-	Objekt	Ja
3.28a. Я рада <u>встрече</u> (встреча) с <u>коллегой</u> (коллега).	4.3	SG	D	-	Komplement	-
3.28b. Я рада <u>встрече</u> (встреча) с <u>коллегой</u> (коллега).	7.5	SG	I	P3-31	Attributt	-
3.29. Они ехали <u>мимо города</u> (город).	9.9	SG	G	P1-5	Adverbial_Retn	-

⁸⁰ Denne formen er nominativ flertall.

3.30. Он идет к бабушке (бабушка).	10.1	SG	D	P1-2	Adverbial Retn	-
3.31. Мы избежали встречи (встреча) с ними.	2.2	SG	G	-	Objekt	Nei
3.32. Она руководит работой (работа).	2.5	SG	I	-	Objekt	Nei
4.1. Профессор доволен студентами (студент).	4.4	PL	I	-	Komplement	-
4.2. Ирина поехала к подругам (подруга).	10.1	PL	D	P1-2	Adverbial Retn	-
4.3. Он играет с девушками (девушка).	10.4	PL	I	P3-31	Adverbial Andre	-
4.4a. У детей (ребенок) нет велосипедов (велосипед).	4.5	PL	G	P1-9	Komplement	-
4.4b. У детей (ребенок) нет велосипедов (велосипед).	5.1	PL	G	-	Subjekt Logisk	-
4.5. Филологи занимаются языками (язык).	2.5	PL	I	-	Objekt	Nei
4.6. Дети боятся собак (собака).	2.2	PL	G	-	Objekt	Nei
4.7. Я считаю их бандитами (бандит).	6.3	PL	I	-	Predik Objekts	Ja
4.8. Эта гостиница строится финнами (финн).	5.3	PL	I	-	Subjekt Logisk	-
4.9a. В университетах (университете) много профессоров (профессор).	9.7	PL	L	P2-21	Adverbial Steds	-
4.9b. В университетах (университете) много профессоров (профессор).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
4.10a. Можно ли детям (ребенок) играть со спичками (спичка)?	5.2	PL	D	-	Subjekt Logisk	-
4.10b. Можно ли детям (ребенок) играть со спичками (спичка)?	10.4	PL	I	P3-31	Adverbial Andre	-
4.11a. Вместе с учениками (ученик) приходят их учителя (учитель).	10.4	PL	I	P3-31	Adverbial Andre	-
4.11b. Вместе с учениками (ученик) приходят их учителя (учитель).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
4.12. Вера скажет учителям (учитель) об этом.	3.1	PL	D	-	Objekt Indir	Ja
4.13. По вечерам (вечер) лучше отдыхать.	9.4	PL	D	P3-32	Adverbial Tid	-
4.14. Студенты добились хороших результатов (хороший результат).	2.2	PL	G	-	Objekt	Nei
4.15a. На прилавках (прилавка) лежат товары (товар).	9.7	PL	L	P2-22	Adverbial Steds	-
4.15b. На прилавках (прилавка) лежат товары (товар).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
4.16. Светлана завидует иностранцам (иностранец).	2.4	PL	D	-	Objekt	Nei
4.17. Доброе утро, студенты (студент).	0	PL	N/V	-	Mangler	-
4.18. Тихо, не мешай ученикам (ученик).	2.4	PL	D	-	Objekt	Nei
4.19. Вы видели друзей (друг)?	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
4.20. Он совсем не принес подарков (подарок).	2.3	PL	G	-	Objekt	Ja
4.21. Бабушки были девочками (девочка) очень давно.	6.2	PL	I	-	Predik Subjekts	Ja
4.22. Мама думает о дочерях (дочь).	2.8	PL	L	P1-13	Objekt Prep	-
4.23. Они обменивались книгами (книга).	2.5	PL	I	-	Objekt	Nei
4.24. Он был благодарен товарищам (товарищ) за помощь.	4.3	PL	D	-	Komplement	-
4.25. Как зовут их детей (ребенок)?	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
4.26a. Они рассказывают школьникам (школьник) истории о зверях (зверь).	3.1	PL	D	-	Objekt Indir.	Ja
4.26b. Они рассказывают школьникам (школьник) истории о зверях (зверь).	2.8	PL	L	P1-13	Objekt Prep	-
4.27. Марина вспоминает братьев (брат).	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
4.28a. Брат хочет подарить родителям (родитель) телевизоры (телевизор).	3.1	PL	D	-	Objekt Indir.	Ja
4.28b. Брат хочет подарить родителям (родитель) телевизоры (телевизор).	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
4.29. Не надо ходить по коридорам (коридор)!	10.1	PL	D	P3-32	Adverbial Retn	-
4.30. Сколько лет музыкантам (музыкант)?	4.3	PL	D	-	Komplement	-
4.31a. Вчера я получил письма (письмо) от друзей (друг).	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
4.31b. Вчера я получил письма (письмо) от друзей (друг).	7.4	PL	G	P1-7	Attributt	-
4.32. Братьев (брат) не было дома.	5.1	PL	G	-	Subjekt Logisk	-
4.33. Вот дача родителей (родитель).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
4.34. Эта церковь выше, чем дома (дом).	4.1	PL	N	-	Komplement	-
4.35. Филологов (филолог) очень интересуют языки.	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
5.1. Этот студент приехал из Африки (Африка).	9.9	SG	G	P1-4	Adverbial Retn	-
5.2. Где находится памятник Пушкину (Пушкин)?	7.3	SG	D	-	Attributt	-
5.3a. У профессора 1000 книг (книга), а у меня только 21 книга (книга).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
5.3b. У профессора 1000 книг (книга), а у меня только 21 книга (книга).	7.1	SG	N	-	Attributt	-
5.4a. В углу (угол) стоял ящик, полный бутылок (бутылка).	9.7	SG	L	P2-21	Adverbial Steds	-
5.4b. В углу (угол) стоял ящик, полный бутылок (бутылка).	4.2	PL	G	-	Komplement	-
5.5. Саше (Саша) было стыдно.	5.2	SG	D	-	Subjekt Logisk	-
5.6. Начались каникулы (каникулы).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
5.8. Дай Ивану (Иван) журнал!	3.1	SG	D	-	Objekt Indir.	Ja
5.9. Они летели через Москву (Москва).	9.8	SG	A	P1-1	Adverbial Retn	-
5.10. Мой брат – писатель (писатель).	6.1	SG	N	-	Predik Subjekts	Ja
5.11a. Они пришли через минуту (минута) после начала фильма (начало фильм).	9.2	SG	A	P1-1	Adverbial Tid	-

5.11b. Они пришли через <u>минуту</u> (минута) после начала фильма (начало фильм).	7.4	SG	G	P1-8	Attributt	-
5.11c. Они пришли через <u>минуту</u> (минута) после начала фильма (начало фильм).	7.2	SG	G	-	Attributt	-
5.12. Роман написан <u>Пушкиным</u> (Пушкин).	5.3	SG	I	-	Subjekt_Logisk	-
5.13. Маша (Маша), ты куда идешь?	0	SG	N/V	-	Mangler	-
5.14a. Поедем в Испанию (Испания) летом (лето).	9.8	SG	A	P2-21	Adverbial_Retn	-
5.14b. Поедем в Испанию (Испания) летом (лето).	9.1	SG	I	-	Adverbial_Tid	Ja
5.15. В кармане двадцать три рубля (рубль).	7.2	SG	G	-	Attributt	-
5.16. Мне нравятся книги (книга).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
5.17a. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
5.17b. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
5.17c. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота).	9.7	SG	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
5.17d. Я встретил Анну (Анна) и Бориса (Борис) в автобусе (автобус) в субботу (суббота).	9.2	SG	A	P2-21	Adverbial_Tid	-
5.18. Игорю (Игорь) придется уехать.	5.2	SG	D	-	Subjekt_Logisk	-
5.19a. Он живет на озере Байкал (озеро Байкал) на востоке (восток).	9.7	SG	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
5.19b. Он живет на озере Байкал (озеро Байкал) на востоке (восток).	8.1	SG	N	-	Apposisjon	Ja
5.19c. Он живет на озере Байкал (озеро Байкал) на востоке (восток).	9.7	SG	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
5.20. Путина выбрали президентом (президент).	6.3	SG	I	-	Predik_Objekts	Ja
5.21. Эти мужчины – профессора (профессор) на моей кафедре.	6.1	PL	N	-	Predik_Subjekts	Ja
5.22. Для этого у нас времени (время) не будет.	5.1	SG	G	-	Subjekt_Logisk	-
6.1. Эти страницы переведены на русский язык преподавательницей (преподавательница).	5.3	SG	I	-	Subjekt_Logisk	-
6.2a. Принеси баночку (баночка) мёда (мёд).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
6.2b. Принеси баночку (баночка) мёда (мёд).	7.2	SG	G	-	Attributt	-
6.3a. Эта теория написана физиком (физик) весной (весна).	5.3	SG	I	-	Subjekt_Logisk	-
6.3b. Эта теория написана физиком (физик) весной (весна).	9.1	SG	I	-	Adverbial_Tid	Ja
6.4a. Над столом (стол) висит лампа (лампа).	9.6	SG	I	P1-11	Adverbial_Steds	-
6.4b. Над столом (стол) висит лампа (лампа).	1	SG	N	-	Subjekt	Ja
6.5a. После обеда (обед) я пойду в библиотеку (библиотека).	9.3	SG	G	P1-8	Adverbial_Tid	-
6.5b. После обеда (обед) я пойду в библиотеку (библиотека).	9.8	SG	A	P2-21	Adverbial_Retn	-
6.6. Рыбак сидит на льду (лёд).	9.7	SG	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
6.7. Они довольны экскурсией (экскурсия).	4.4	SG	I	-	Komplement	-
6.8a. В среду (среда) они пойдут на выставку (выставка) и в театр (театр).	9.2	SG	A	P2-21	Adverbial_Tid	-
6.8b. В среду (среда) они пойдут на выставку (выставка) и в театр (театр).	9.8	SG	A	P2-23	Adverbial_Retn	-
6.8c. В среду (среда) они пойдут на выставку (выставка) и в театр (театр).	9.8	SG	A	P2-21	Adverbial_Retn	-
6.9. Автобус остановился перед музеем (музей).	9.6	SG	I	P1-12	Adverbial_Steds	-
6.10a. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография).	3.1	SG	D	-	Objekt_Indir	Ja
6.10b. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография).	3.1	SG	D	-	Objekt_Indir	Ja
6.10c. Лена сказала Оксане (Оксана), что Антон послал студентке (студентка) фотографию (фотография).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
6.11a. Из шкафа (шкаф) вылез кот (кот).	9.9	SG	G	P1-4	Adverbial_Retn	-
6.11b. Из шкафа (шкаф) вылез кот (кот).	1	SG	N	-	Subjekt	Ja
6.12. Ребёнок рано лишился матери (мать).	2.2	SG	G	-	Objekt	Nei
6.13. Сын говорил с дядей (дядя).	10.4	SG	I	P3-31	Adverbial_Andre	-
6.14a. Утром (утро) мы едим колбасу (колбаса).	9.1	SG	I	-	Adverbial_Tid	Ja
6.14b. Утром (утро) мы едим колбасу (колбаса).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
6.15a. У Нины (Нина) не было лекции (лекция).	4.5	SG	G	P1-9	Komplement	-
6.15b. У Нины (Нина) не было лекции (лекция).	5.1	SG	G	-	Subjekt_Logisk	-
6.16. Преподавателю (преподаватель) надо было позвонить домой.	5.2	SG	D	-	Subjekt_Logisk	-
6.17. Она говорит быстрее мужчины (мужчина).	4.2	SG	G	-	Komplement	-
6.18. У вас нет карандаша (карандаш)?	5.1	SG	G	-	Subjekt_Logisk	-
6.19. Ты хорошо знаешь физику (физика)?	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
6.20a. Юрий (Юрий) рассказывает о маме (мама).	1	SG	N	-	Subjekt	Ja
6.20b. Юрий (Юрий) рассказывает о маме (мама).	2.8	SG	L	P1-	Objekt_Prep	-

				13		
6.21a. Через неделю (неделя) я поеду в Киев (Киев) через Одессу (Одесса).	9.2	SG	A	P1-1	Adverbial_Tid	-
6.21b. Через неделю (неделя) я поеду в Киев (Киев) через Одессу (Одесса).	9.8	SG	A	P2-21	Adverbial_Retn	-
6.21c. Через неделю (неделя) я поеду в Киев (Киев) через Одессу (Одесса).	9.8	SG	A	P1-1	Adverbial_Retn	-
6.22. Она смеялась от радости (радость).	10.3	SG	G	P1-7	Adverbial_Andre	-
6.23. Поезд проехал мимо станции (станция).	9.9	SG	G	P1-5	Adverbial_Retn	-
6.24. Дочь мешает матери (мать) готовить обед.	2.4	SG	D	-	Objekt	Nei
6.25a. На парковке (парковка) стоит машина жены (жена).	9.7	SG	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
6.25b. На парковке (парковка) стоит машина жены (жена).	7.2	SG	G	-	Attributt	-
6.26. Это не касается папы (папа).	2.3	SG	G	-	Objekt	Ja
6.27. Мы встретились около реки (река).	9.5	SG	G	P1-6	Adverbial_Steds	-
6.28. Он был обучен вождению (вождение).	2.4	SG	D	-	Objekt	Nei
6.29a. Я сижу между окном (окно) и дверью (дверь).	9.6	SG	I	P1-10	Adverbial_Steds	-
6.29b. Я сижу между окном (окно) и дверью (дверь).	9.6	SG	I	P1-10	Adverbial_Steds	-
6.30. Завтра будет конкурс красоты (красота).	7.2	SG	G	-	Attributt	-
6.31. Лена была в клубе с писателем (писатель)?	10.4	SG	I	P3-31	Adverbial_Andre	-
6.32. Мы ходили по выставке (выставка) целый час.	10.1	SG	D	P3-32	Adverbial_Retn	-
6.33a. Я подписала контракт (контракт) ручкой (ручка).	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
6.33b. Я подписала контракт (контракт) ручкой (ручка).	10.2	SG	I	-	Adverbial_Måte	Ja
6.34. Это не имеет смысла (смысл).	2.3	SG	G	-	Objekt	Ja
6.35a. Я должен позвонить Павлу (Павел) и Анне (Анна).	2.4	SG	D	-	Objekt	Nei
6.35b. Я должен позвонить Павлу (Павел) и Анне (Анна).	2.4	SG	D	-	Objekt	Nei
6.36. Он научит меня рисованию (рисование).	2.4	SG	D	-	Objekt	Nei
6.37a. В каникулы Павел поедет в деревню (деревня) к бабушке (бабушка).	9.8	SG	A	P2-21	Adverbial_Retn	-
6.37b. В каникулы Павел поедет в деревню (деревня) к бабушке (бабушка).	10.1	SG	D	P1-2	Adverbial_Retn	-
6.38a. Вы интересуетесь физикой (физика) и химией (химия)?	2.5	SG	I	-	Objekt	Nei
6.38b. Вы интересуетесь физикой (физика) и химией (химия)?	2.5	SG	I	-	Objekt	Nei
6.39. Какая команда достойна полуфинала (полуфинал)?	4.2	SG	G	-	Komplement	-
7.1. Появился конфликт между группами (группа).	10.4	PL	I	P1-10	Adverbial_Andre	-
7.2a. Мы купили открытки (открытка) и конверты (конверт).	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
7.2b. Мы купили открытки (открытка) и конверты (конверт).	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
7.3a. Наш университет готовит инженеров (инженер) и врачей (врач).	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
7.3b. Наш университет готовит инженеров (инженер) и врачей (врач).	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
7.4a. Обучение школьников (школьник) шахматам (шахматы) ⁸¹ проводится в школах (школа).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
7.4b. Обучение школьников (школьник) шахматам (шахматы) проводится в школах (школа).	7.3	PL	D	-	Attributt	-
7.4c. Обучение школьников (школьник) шахматам (шахматы) проводится в школах (школа).	9.7	PL	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
7.5a. Девушки (девушка) любят ходить по магазинам (магазин) с подругами (подруга).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
7.5b. Девушки (девушка) любят ходить по магазинам (магазин) с подругами (подруга).	10.1	PL	D	P3-32	Adverbial_Retn	-
7.5c. Девушки (девушка) любят ходить по магазинам (магазин) с подругами (подруга).	10.4	PL	I	P3-31	Adverbial_Andre	-
7.6. Мои сестры станут переводчиками (переводчик).	6.2	PL	I	-	Predik_Subjekts	Ja
7.7. Это запрещено мужчинам (мужчина).	5.2	PL	D	-	Subjekt_Logisk	-
7.8. Игорь очень стесняется девушек (девушка).	2.2	PL	G	-	Objekt	Nei
7.9. На заводах (завод) работают молодые люди.	9.7	PL	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
7.10. Мы встретили много шведов (швед).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
7.11. Где вы берете журналы (журнал)?	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
7.12. Спортсменам (спортсмен) нельзя курить.	5.2	PL	D	-	Subjekt_Logisk	-
7.13. Студенты говорят об экзаменах (экзамен).	2.8	PL	L	P1-13	Objekt_Prep	-
7.14. Он поздоровался с артистами (артист).	2.7	PL	I	P3-31	Objekt_Prep	-
7.15. Я доволен посетителями (посетитель).	4.4	PL	I	-	Komplement	-
7.16a. Близнецам (близнец) три года (год).	5.2	PL	D	-	Subjekt_Logisk	-

⁸¹ Denne formen er nominativ flertall.

7.16b. Близнецам (близнец) три года (год).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
7.17. Мастер хорошо объясняет ученикам (ученик).	2.4	PL	D	-	Objekt	Nei
7.18. Совсем нет словарей (словарь)!	5.1	PL	G	-	Subjekt_Logisk	-
7.19a. Одноклассников (одноклассник) завтра не будет с нами (мы).	5.1	PL	G	-	Subjekt_Logisk	-
7.19b. Одноклассников (одноклассник) завтра не будет с нами (мы).	10.4	PL	I	P3-31	Adverbial_Andre	-
7.20. У меня есть хорошие друзья (хороший друг).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
7.21a. Девочки (девочка) интересуются куклами (кукла).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
7.21b. Девочки (девочка) интересуются куклами (кукла).	2.5	PL	I	-	Objekt	Nei
7.22. Я горжусь детьми (ребёнок).	2.5	PL	I	-	Objekt	Nei
7.23. Расскажите это соседям (сосед)!	3.1	PL	D	-	Objekt_Indir	Ja
7.24a. Мы долго ходили по музеям (музей) с товарищами (товарищ).	10.1	PL	D	P3-32	Adverbial_Retn	-
7.24b. Мы долго ходили по музеям (музей) с товарищами (товарищ).	10.4	PL	I	P3-31	Adverbial_Andre	-
7.25. Слушайте, официанты (официант), надо все делать правильно!	0	PL	N/V	-	Mangler	-
7.26. Завод приглашает на работу лаборантов (лаборант).	2.1	PL	A	-	Objekt	Ja
7.27. Виктор брал магнитофон сестёр (сестра).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
7.28. Этот дом от родственников (родственник).	7.4	PL	G	P1-7	Attributt	-
7.29a. Он подарил подругам (подруга) несколько книг (книга).	3.1	PL	D	-	Objekt_Indir	Ja
7.29b. Он подарил подругам (подруга) несколько книг (книга).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
7.30. Можно ли старухам (старуха) делать гимнастику?	5.2	PL	D	-	Subjekt_Logisk	-
7.31. Вы помогаете товарищам (товарищ) изучать русский язык?	3.1	PL	D	-	Objekt_Indir	Ja
7.32. Вы ездили к друзьям (друг) в воскресенье?	10.1	PL	D	P1-2	Adverbial_Retn	-
7.33. Машина строится техниками (техник).	5.3	PL	I	-	Subjekt_Logisk	-
7.34. Ирина стыдилась братьев (брат).	2.2	PL	G	-	Objekt	Nei
7.35. Студенты отвечают профессорам (профессор) на экзамене.	2.4	PL	D	-	Objekt	Nei
8.1a. Алексей (Алексей), я тебя (ты) видел там вчера.	0	SG	N/V	-	Mangler	-
8.1b. Алексей (Алексей), я тебя (ты) видел там вчера.	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
8.2a. В магазине (магазин) "Одежда" ("Одежда") продаются костюмы (костюм).	9.7	SG	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
8.2b. В магазине (магазин) " Одежда " ("Одежда") продаются костюмы (костюм).	8.1	SG	N	-	Apposisjon	Ja
8.2c. В магазине (магазин) "Одежда" ("Одежда") продаются костюмы (костюм).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
8.3a. По четвергам (четверг) я хожу в бассейн (бассейн).	9.4	PL	D	P3-32	Adverbial_Tid	-
8.3b. По четвергам (четверг) я хожу в бассейн (бассейн).	9.8	SG	A	P2-21	Adverbial_Retn	-
8.4. Жене (Женя) трудно готовить борщ.	5.2	SG	D	-	Subjekt_Logisk	-
8.5a. У меня четыре учебника (учебник) физики (физика).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
8.5b. У меня четыре учебника (учебник) физики (физика).	7.2	SG	G	-	Attributt	-
8.6. Сколько лет Екатерине (Екатерина)?	4.3	SG	D	-	Komplement	-
8.8a. Мой отец был крестьянином (крестьянин) на юге (юг).	6.2	SG	I	-	Predik_Subjekts	Ja
8.8b. Мой отец был крестьянином (крестьянин) на юге (юг).	9.7	SG	L	P2-22	Adverbial_Steds	-
8.9. Мне нравится картошка (картошка).	1	SG	N	-	Subjekt	Ja
8.10a. В доме (дом) пятнадцать стульев (стул).	9.7	SG	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
8.10b. В доме (дом) пятнадцать стульев (стул).	7.2	PL	G	-	Attributt	-
8.11a. Эти молодые люди – спортсмены (спортсмен) из Австрии (Австрия).	6.1	PL	N	-	Predik_Subjekts	Ja
8.11b. Эти молодые люди – спортсмены (спортсмен) из Австрии (Австрия).	7.4	SG	G	P1-4	Attributt	-
8.12. Вова болеет гриппом (грипп).	2.5	SG	I	-	Objekt	Nei
8.13a. Моя сестра - врач (врач) в армии (армия).	6.1	SG	N	-	Predik_Subjekts	Ja
8.13b. Моя сестра - врач (врач) в армии (армия).	9.7	SG	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
8.14. Он говорит громче, чем Иван (Иван).	4.1	SG	N	-	Komplement	-
8.15. Мой друг пишет о Москве (Москва).	2.8	SG	L	P1-13	Objekt_Prep	-
8.16a. Что продают в отделе (отдел) " Посуда " (" Посуда ")?	9.7	SG	L	P2-21	Adverbial_Steds	-
8.16b. Что продают в отделе (отдел) " Посуда " (" Посуда ")?	8.1	SG	N	-	Apoosisjon	Ja
8.17. Друга (друг) зовут Игорь.	2.1	SG	A	-	Objekt	Ja
8.18. Лето (лето) в этом году затянулось.	1	SG	N	-	Subjekt	Ja
8.19. Его назначили директором (директор).	6.3	SG	I	-	Predik_Objekts	Ja
8.20a. Защита диссертации (диссертация) аспирантом (аспирант) прошла успешно.	7.2	SG	G	-	Attributt	-
8.20b. Защита диссертации (диссертация) аспирантом (аспирант) прошла успешно.	5.3	SG	I	-	Subjekt_Logisk	-
8.21a. Мы (мы) знаем больше, чем они (они).	1	PL	N	-	Subjekt	Ja
8.21b. Мы (мы) знаем больше, чем они (они).	4.1	PL	N	-	Komplement	-

Appendiks 7

Feiltyper

FEILTYPER - KLASSIFISERING AV SVAR

Hvis studenten har svart riktig på et svar betegnes dette med koden 0. I tilfeller hvor respondenten har unnlatt å svare merkes oppgavennummeret med kode 99. Hvis respondenten har svar feil på en testoppgave, blir svaret klassifisert i forhold til om feilen er av morfologisk eller av syntaktisk art. Hvis en feil både er morfologisk og syntaktisk, blir feilen klassifisert som syntaktisk slik at morfologiske feil kun gjelder i tilfeller hvor respondenten har valgt riktig kasus. I tvilstilfeller blir feilen klassifisert som syntaktisk.

A. MORFOLOGISKE FEIL (bøyningsfeil) (Feiltype 1-19)

Deklinasjonsfeil (riktig kasus men feil i bøyning)

1. Hard/bløt endelse. Respondenten har valgt feil endelse.
2. Annen skrivefeil.
3. Feil vedrørende flyktig vokal.
4. Feil deklinasjon ved bløtt tegn.
5. Ord som ender på *-а/я*, men betegner hankjønn, blir blandet sammen med hunkjønnord i 2. deklinasjon.
6. Ubøyelige substantiv blir bøyd, for eksempel *кафе, кино* taksi
7. Feil deklinasjon av andre grunner.
8. Studenten gjør feil i tall, velger flertallsendelse i stedet for entallsendelse.
9. Studenten gjør feil i tall, velger entallsendelse i stedet for flertallsendelse.
10. Lokativ 2 feil hvor endelsen *-е* blir brukt i stedet for *-у*.
11. Blir bøyd som andre hankjønnord.
19. Annen morfologisk feil.

B. SYNTAKTISKE FEIL (feil kasus) (Feiltype 20-98)

Feil kasus til styrende ord:

Verb (Feiltype 20-29)

20. Feil kasus i subjektet. (tabell 1)
- Feiltyper 21-26 gjelder objekter uten preposisjoner.
21. Feil kasus i akkusativobjekt (hovedregel) (tabell 2.1).
22. Feil kasus i genitivobjekt (tabell 2.2).
23. Feil kasus i nektet genitivobjekt (tabell 2.3).
24. Feil kasus i dativobjekt (tabell 2.4).
25. Feil kasus i instrumentalisobjekt (tabell 2.5).
26. Feil kasus i preposisjonsobjekt i genitiv (tabell 2.6).
27. Feil kasus i preposisjonsobjekt i instrumentalis (tabell 2.7).
28. Feil kasus i preposisjonsobjekt i lokativ (tabell 2.8).
29. Feil kasus i indirekte dativobjekt (tabell 3.1).

Adjektiv/ predikative adverb/ nullpredikat/ kopulaverbet *быть* (Feiltype 30-39)

30. Feil kasus i nominativkomplement (tabell 4.1).
31. Feil kasus i genitivkomplement (tabell 4.2).
32. Feil kasus i dativkomplement (tabell 4.3).
33. Feil kasus i instrumentalskomplement (tabell 4.4).

Verb med logisk subjekt (Feiltype 40-49)

40. Feil kasus i logisk subjekt i genitiv (tabell 5.1).
41. Feil kasus i logisk subjekt i dativ (tabell 5.2).
42. Feil kasus i logisk subjekt i instrumentalis (tabell 5.3).

Preposisjoner (Feiltype 50-60)

Preposisjoner som styrer en kasus:

- 50. Feil kasus etter preposisjonene ”несмотря на, про, сквозь, через” som kun styrer akkusativ.
- 51. Feil kasus etter preposisjonene ”благодаря, к, навстречу, согласно” som kun styrer dativ.
- 52. Feil kasus etter preposisjonene ”без, вдоль, вместо, во время, вокруг, для, до, из, из-за, из-под, кроме, мимо, накануне, напротив, около, от, после, против, ради, среди, у” som kun styrer genitiv.
- 53. Feil kasus etter preposisjonene ”между, над, перед, рядом с” som kun styrer instrumentalis.
- 54. Feil kasus etter preposisjonene ”о, при” som kun styrer lokativ.

Preposisjoner som styrer to kasus:

- 55. Feil kasus etter preposisjonene ”в, на” som kan styre akkusativ eller lokativ.
- 56. Som over men ved bevegelsesverb.
- 57. Feil kasus etter preposisjonene ”за, под” som kan styre akkusativ eller instrumentalis.

Preposisjoner som styrer tre kasus:

- 58. Feil kasus etter preposisjonen ”с” i betydningen ”med” som styrer instrumentalis.
- 59. Feil kasus etter preposisjonen ”с” i betydningen ”fra” som kan styre genitiv eller akkusativ.
- 60. Feil kasus etter preposisjonen ”по” som kan styre akkusativ, dativ eller lokativ.

Feil kasus i predikativer (Feiltype 61-64)

- 61. Feil kasus i subjektspredikativ i nominativ (tabell 6.1).
- 62. Feil kasus i subjektspredikativ i instrumentalis (tabell 6.2).
- 63. Feil kasus i objektspredikativ (tabell 6.3).

Feil kasus i attributter uten preposisjon (Feiltype 65-66)

- 65. Feil kasus i nominativsattributt (tabell 7.1)
- 66. Feil kasus i genitivsattributt (tabell 7.2)
- 67. Feil kasus i dativsattributt (tabell 7.3).

Feil kasus i apposisjon (Feiltype 68)

- 68. Feil kasus i apposisjon (tabell 8.1).

Feil kasus i tidsuttrykk (Feiltype 70-74)

- 70. Feil kasus i tidsuttrykk med preposisjon
- 71. Feil kasus i tidsuttrykk uten preposisjon.

Feil kasus og feil tall (Feiltype 75-79)

- 75. Respondenten har fått oppgitt ordene i entall, også når de skal bøyes i flertall. Her oppstår feil i kasus i tillegg til at respondenten bruker feil tall.

Feil kasus i animatumregelen (Feiltype 80)

- 80. Feil kasus ved levende vesener.

Andre feil (Feiltype 85-98)

- 85. Ukjent feil.
- 92. Måtesadverbial i instrumentalis (tabell 10.2)
- 95. Tidsadverbialer i instrumentalis (tabell 9.1)
- 98. Ord som mangler setningsledd (tabell 0)

Appendiks 8

SPSS – variabler for testoppgaver

Variable Information

Variable	Position	Label	Measurement Level	Column Width	Alignment	Print Format	Write Format	Missing Values
Studnr	1	<none>	Scale	8	Right	F2	F2	
Svar	2	<none>	Scale	8	Right	F1	F1	
Feiltype	3	<none>	Scale	8	Right	F2	F2	
Feiltype2	4	<none>	Scale	8	Right	F2	F2	
Oppgavenr	5	<none>	Nominal	8	Left	A10	A10	
Tall	6	<none>	Nominal	8	Right	F1	F1	
Kasus	7	<none>	Scale	8	Right	F1	F1	
Preposisjon	8	<none>	Nominal	8	Left	A8	A8	"0"
Setningsledd	9	<none>	Scale	8	Right	F8.1	F8.1	
Normal	10	<none>	Scale	8	Right	F1	F1	

Variables in the working file

Variable Values

Value	Label
Svar	0 Riktig svar
	1 Feil svar
Tall	1 SG
	2 PL
Kasus	1 Nominativ
	2 Akkusativ
	3 Genitiv
	4 Dativ
	5 Instrumentalis
	6 Lokativ
Setningsledd	,0 Setningsledd mangler
	1,0 Subjekt
	2,1 Objekt i akkusativ
	2,2 Objekt i genitiv
	2,3 Objekt i genitiv med nektelse
	2,4 Objekt i dativ
	2,5 Objekt i instrumentalis
	2,6 Preposisjonsobjekt i genitiv
	2,7 Preposisjonsobjekt i instrumentalis
	2,8 Preposisjonsobjekt i lokativ
	3,1 Indirekte objekt i dativ
	4,1 Komplement i nominativ
	4,2 Komplement i genitiv
	4,3 Komplement i dativ
	4,4 Komplement i instrumentalis
	4,5 Preposisjonskomplement i genitiv
	5,1 Logisk subjekt i genitiv
	5,2 Logisk subjekt i dativ

	5,3	Logisk subjekt i instrumentalis
	6,1	Subjektspredikativ i nominativ
	6,2	Subjektspredikativ i instrumentalis
	6,3	Objektspredikativ
	7,1	Attributt i nominativ
	7,2	Attributt i genitiv
	7,3	Attributt i dativ
	7,4	Preposisjonsattributt i genitiv
	7,5	Preposisjonsattributt i instrumentalis
	8,1	Apposisjon
	9,1	Tidsadverbial i instrumentalis
	9,2	Tidsadverbial med preposisjon i akkusativ
	9,3	Tidsadverbial med preposisjon i genitiv
	9,4	Tidsadverbial med preposisjon i dativ
	9,5	Stedsadverbial i genitiv
	9,6	Stedsadverbial i instrumentalis
	9,7	Stedsadverbial i lokativ
	9,8	Retningsadverbial i akkusativ
	9,9	Retningsadverbial i genitiv
	10,1	Retningsadverbial i dativ
	10,2	Måtesadverbial i instrumentalis
	10,3	Andre adverbialer i genitiv
	10,4	Andre adverbialer i instrumentalis
Normal	0	Mangler
	1	Ja
	2	Nei

Appendiks 9

SPSS – registrerte data fra testene

Crosstabs

Notes

Output Created		20-NOV-2007 00:48:05
Comments		
Input	Data	
		C:\Documents and Settings\Mine dokumenter\MOPP\SPSS\Hovedfil.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	7566
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each table are based on all the cases with valid data in the specified range(s) for all variables in each table.
Syntax		CROSSTABS /TABLES=Setningsledd BY Svar /FORMAT=AVALUE TABLES /CELLS= COUNT /COUNT ROUND CELL .
Resources	Elapsed Time	0:00:00,03
	Dimensions Requested	2
	Cells Available	174876

[DataSet1] C:\Documents and Settings\Mine dokumenter\MOPP\SPSS\Hovedfil.sav

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Setningsledd * Svar	7490	99,0%	76	1,0%	7566	100,0%

Setningsledd * Svar Crosstabulation

Count		Svar			Total
		Riktig svar	Feil svar	99	
Setningsledd	Setningsledd mangler	73	20	5	98
	Subjekt	212	143	42	397
	Objekt i akkusativ	414	259	45	718
	Objekt i genitiv	44	64	17	125
	Objekt i genitiv med nektelse	110	106	16	232
	Objekt i dativ	130	164	23	317
	Objekt i instrumentalis	99	170	34	303

Preposisjonsobjekt i genitiv	10	3	0	13
Preposisjonsobjekt i instrumentalis	54	45	3	102
Preposisjonsobjekt i lokativ	94	59	3	156
Indirekte objekt i dativ	85	184	17	286
Komplement i nominativ	36	37	9	82
Komplement i genitiv	34	49	3	86
Komplement i dativ	30	34	1	65
Komplement i instrumentalis	31	94	21	146
Preposisjonskomplement i genitiv	131	61	10	202
Logisk subjekt i genitiv	109	63	14	186
Logisk subjekt i dativ	75	148	20	243
Logisk subjekt i instrumentalis	11	61	10	82
Subjektspredikativ i nominativ	65	56	5	126
Subjektspredikativ i instrumentalis	46	75	7	128
Objektspredikativ	11	24	4	39
Attributt i nominativ	7	6	0	13
Attributt i genitiv	304	185	39	528
Attributt i dativ	0	23	5	28
Preposisjonsattributt i genitiv	95	46	1	142
Preposisjonsattributt i instrumentalis	43	40	4	87
Apposisjon	37	10	5	52
Tidsadverbial i instrumentalis	49	30	8	87
Tidsadverbial med preposisjon i akkusativ	88	44	12	144
Tidsadverbial med preposisjon i genitiv	36	20	3	59
Tidsadverbial med preposisjon i dativ	50	46	4	100
Stedsadverbial i genitiv	57	35	10	102
Stedsadverbial i instrumentalis	71	97	6	174
Stedsadverbial i lokativ	417	173	37	627
Retningsadverbial i akkusativ	247	151	7	405
Retningsadverbial i genitiv	113	86	19	218
Retningsadverbial i dativ	150	108	15	273
Måtesadverbial i instrumentalis	46	26	0	72
Andre adverbialer i genitiv	13	1	1	15
Andre adverbialer i instrumentalis	146	76	10	232
Total	3873	3122	495	7490

Crosstabs

Notes

Output Created	20-NOV-2007 00:48:20	
Comments		
Input	Data	C:\Documents and Settings\Mine dokumenter\MOPP\SPSS\Hovedfil.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	7566
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each table are based on all the cases with valid data in the specified range(s) for all variables in each table.
Syntax	CROSSTABS /TABLES=Oppgavenr BY Svar BY Setningsledd /FORMAT= AVALUE TABLES /CELLS= COUNT /COUNT ROUND CELL .	
Resources	Elapsed Time	0:00:00,11
	Dimensions Requested	3
	Cells Available	121067

[DataSet1] C:\Documents and Settings\Mine dokumenter\MOPP\SPSS\Hovedfil.sav

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Oppgavenr * Svar * Setningsledd	7490	99,0%	76	1,0%	7566	100,0%

Oppgavenr * Svar * Setningsledd Crosstabulation

Count

Setningsledd			Svar			Total
			Riktig svar	Feil svar	99	
Setningsledd mangler	Oppgavenr	1,29	35	7	2	44
		4,17	9	4	0	13
		5,13	13	0	0	13
		7,25	5	8	2	15
		8,1a	11	1	1	13
	Total	73	20	5	98	
Subjekt	Oppgavenr	1,33c	15	17	12	44
		2,16b	12	11	7	30
		2,2a	10	15	5	30
		2,2b	18	7	5	30
		2,2c	10	15	5	30

		3,15a	13	0	0	13
		3,1a	11	2	0	13
		3,20b	12	1	0	13
		4,11b	1	12	0	13
		4,15b	9	4	0	13
		5,16	6	6	1	13
		5,6	7	4	2	13
		6,11b	12	2	1	15
		6,20a	15	0	0	15
		6,4b	6	8	1	15
		7,20	8	7	0	15
		7,21a	10	5	0	15
		7,5a	12	3	0	15
		8,18	3	10	0	13
		8,21a	11	1	1	13
		8,2c	5	7	1	13
		8,9	6	6	1	13
	Total		212	143	42	397
Objekt i akkusativ	Oppgavenr	1,18a	20	18	6	44
		1,21b	33	9	2	44
		1,22b	22	19	3	44
		1,25a	25	8	11	44
		1,28	25	19	0	44
		1,9a	32	11	1	44
		2,21	9	18	3	30
		2,25	15	12	3	30
		2,3	9	21	0	30
		2,6b	20	9	1	30
		3,15b	12	1	0	13
		3,26	7	6	0	13
		3,9a	11	2	0	13
		4,19	6	7	0	13
		4,25	9	4	0	13
		4,27	7	6	0	13
		4,28b	7	5	1	13
		4,31a	6	7	0	13
		4,35	1	12	0	13
		5,17a	10	2	1	13
		5,17b	8	4	1	13
		6,10c	5	6	4	15
		6,14b	15	0	0	15
		6,19	12	3	0	15
		6,2a	11	2	2	15
		6,33a	14	1	0	15
		7,11	8	7	0	15
		7,26	6	6	3	15
		7,2a	13	2	0	15
		7,2b	10	5	0	15
		7,3a	7	7	1	15
		7,3b	1	13	1	15
		8,17	7	6	0	13
		8,1b	11	1	1	13
	Total		414	259	45	718
Objekt i genitiv	Oppgavenr	2,30	8	19	3	30
		3,31	3	10	0	13
		3,4	2	10	1	13
		4,14	3	9	1	13
		4,6	8	5	0	13
		6,12	3	8	4	15
		7,34	7	2	4	13
		7,8	10	1	4	15
	Total		44	64	17	125
Objekt i genitiv med nektelse	Oppgavenr	1,23	18	25	1	44
		1,26	14	22	8	44
		1,3a	27	16	1	44
		1,3b	26	18	0	44
		3,27	8	5	0	13
		4,20	3	10	0	13
		6,26	6	7	2	15
		6,34	8	3	4	15
	Total		110	106	16	232
Objekt i dativ	Oppgavenr	1,14b	29	11	4	44
		1,19b	20	18	6	44
		1,2a	11	31	2	44
		2,28	17	12	1	30

		3,5	10	3	0	13
		4,16	2	11	0	13
		4,18	2	11	0	13
		6,24	5	8	2	15
		6,28	2	8	5	15
		6,35a	1	14	0	15
		6,35b	9	6	0	15
		6,36	3	11	1	15
		7,17	6	8	1	15
		7,31	8	5	0	13
		7,35	5	7	1	13
	Total		130	164	23	317
Objekt i instrumentalis	Oppgavenr	1,15b	11	26	7	44
		1,30	13	29	2	44
		2,26a	9	13	8	30
		2,9a	7	18	5	30
		2,9b	3	22	5	30
		3,32	1	12	0	13
		3,6	6	7	0	13
		4,23	3	10	0	13
		4,5	8	5	0	13
		6,38a	9	6	0	15
		6,38b	11	3	1	15
		7,21b	12	3	0	15
		7,22	3	8	4	15
		8,12	3	8	2	13
	Total		99	170	34	303
Preposisjonsobjekt i genitiv	Oppgavenr	3,16b	10	3		13
	Total		10	3		13
Preposisjonsobjekt i instrumentalis	Oppgavenr	1,13a	21	22	1	44
		2,18	7	21	2	30
		3,11a	11	2	0	13
		7,14	15	0	0	15
	Total		54	45	3	102
Preposisjonsobjekt i lokativ	Oppgavenr	1,16	22	22	0	44
		2,4b	16	13	1	30
		3,12	7	6	0	13
		4,22	1	10	2	13
		4,26b	6	7	0	13
		6,20b	15	0	0	15
		7,13	14	1	0	15
		8,15	13	0	0	13
	Total		94	59	3	156
Indirekte objekt i dativ	Oppgavenr	1,21c	17	23	4	44
		1,22a	11	31	2	44
		2,4a	6	23	1	30
		2,6a	4	25	1	30
		3,21	3	10	0	13
		3,24	3	9	1	13
		4,12	1	12	0	13
		4,26a	4	9	0	13
		4,28a	7	6	0	13
		5,8	7	5	1	13
		6,10a	7	7	1	15
		6,10b	7	4	4	15
		7,23	2	12	1	15
		7,29a	6	8	1	15
	Total		85	184	17	286
Komplement i nominativ	Oppgavenr	2,13	8	14	8	30
		3,13	6	7	0	13
		4,34	7	6	0	13
		8,14	7	5	1	13
		8,21b	8	5	0	13
	Total		36	37	9	82
Komplement i genitiv	Oppgavenr	2,29	14	15	1	30
		3,25	6	7	0	13
		5,4b	2	11	0	13
		6,17	9	6	0	15
		6,39	3	10	2	15
	Total		34	49	3	86
Komplement i dativ	Oppgavenr	3,23	8	5	0	13
		3,28a	2	11	0	13
		4,24	3	10	0	13
		4,30	8	5	0	13
		8,6	9	3	1	13

Komplement i instrumentalis	Total		30	34	1	65
	Oppgavenr	2,23	4	22	4	30
		2,26b	1	20	9	30
		2,31	4	22	4	30
		3,19	6	6	1	13
		4,1	6	7	0	13
		6,7	4	10	1	15
		7,15	6	7	2	15
Preposisjonskomplement i genitiv	Total		31	94	21	146
	Oppgavenr	1,10a	20	22	2	44
		1,10b	39	1	4	44
		2,24a	12	16	2	30
		2,5	18	10	2	30
		3,20a	12	1	0	13
		3,20c	9	4	0	13
		4,4a	8	5	0	13
	6,15a	13	2	0	15	
Logisk subjekt i genitiv	Total		131	61	10	202
	Oppgavenr	1,10c	32	10	2	44
		2,24b	10	16	4	30
		3,20d	11	2	0	13
		4,32	2	10	1	13
		4,4b	12	1	0	13
		5,22	5	6	2	13
		6,15b	14	1	0	15
		6,18	13	2	0	15
		7,18	8	6	1	15
	7,19a	2	9	4	15	
Logisk subjekt i dativ	Total		109	63	14	186
	Oppgavenr	1,7a	16	28	0	44
		1,7b	16	24	4	44
		2,32	13	16	1	30
		4,10a	1	11	1	13
		5,18	1	10	2	13
		5,5	2	10	1	13
		6,16	7	7	1	15
		7,12	7	8	0	15
		7,16a	1	10	4	15
		7,30	3	8	2	13
		7,7	2	11	2	15
		8,4	6	5	2	13
Logisk subjekt i instrumentalis	Total		75	148	20	243
	Oppgavenr	4,8	2	11	0	13
		5,12	0	13	0	13
		6,1	1	9	5	15
		6,3a	4	9	2	15
		7,33	3	10	0	13
		8,20b	1	9	3	13
Subjektspredikativ i nominativ	Total		11	61	10	82
	Oppgavenr	1,6	36	8	0	44
		2,20	4	25	1	30
		5,10	9	4	0	13
		5,21	2	9	2	13
		8,11a	5	7	1	13
		8,13a	9	3	1	13
Subjektspredikativ i instrumentalis	Total		65	56	5	126
	Oppgavenr	1,20b	11	30	3	44
		2,8	12	16	2	30
		3,10	4	9	0	13
		4,21	6	7	0	13
		7,6	9	5	1	15
	8,8a	4	8	1	13	
Objektspredikativ	Total		46	75	7	128
	Oppgavenr	4,7	3	10	0	13
		5,20	5	6	2	13
	8,19	3	8	2	13	
Attributt i nominativ	Total		11	24	4	39
	Oppgavenr	5,3b	7	6		13
Attributt i genitiv	Total		7	6		13
	Oppgavenr	1,20a	22	17	5	44
		1,22c	20	17	7	44
		1,31b	26	13	5	44
		2,14c	10	19	1	30
		2,19	19	11	0	30
	2,22	20	9	1	30	

		2,27	18	9	3	30
		3,16a	5	8	0	13
		3,7	10	2	1	13
		3,9b	7	6	0	13
		4,33	7	6	0	13
		4,9b	12	1	0	13
		5,11c	10	3	0	13
		5,15	5	7	1	13
		5,3a	11	2	0	13
		6,25b	11	4	0	15
		6,2b	3	10	2	15
		6,30	7	5	3	15
		7,10	11	4	0	15
		7,16b	11	3	1	15
		7,27	11	4	0	15
		7,29b	15	0	0	15
		7,4a	2	9	4	15
		8,10b	7	5	1	13
		8,20a	6	4	3	13
		8,5a	10	3	0	13
		8,5b	8	4	1	13
	Total		304	185	39	528
Attributt i dativ	Oppgavenr	5,2		12	1	13
		7,4b		11	4	15
	Total			23	5	28
Preposisjonsattributt i genitiv	Oppgavenr	1,13b	28	16	0	44
		1,2b	28	16	0	44
		4,31b	7	6	0	13
		5,11b	8	5	0	13
		7,28	12	3	0	15
		8,11b	12	0	1	13
	Total		95	46	1	142
Preposisjonsattributt i instrumentalis	Oppgavenr	1,15a	25	16	3	44
		2,12	9	20	1	30
		3,28b	9	4	0	13
	Total		43	40	4	87
Apposisjon	Oppgavenr	3,15c	11	2	0	13
		5,19b	6	5	2	13
		8,16b	10	1	2	13
		8,2b	10	2	1	13
	Total		37	10	5	52
Tidsadverbial i instrumentalis	Oppgavenr	1,12b	21	18	5	44
		5,14b	9	3	1	13
		6,14a	15	0	0	15
		6,3b	4	9	2	15
	Total		49	30	8	87
Tidsadverbial med preposisjon i akkusativ	Oppgavenr	1,14a	28	11	5	44
		1,18b	24	15	5	44
		5,11a	4	9	0	13
		5,17d	8	3	2	13
		6,21a	12	3	0	15
		6,8a	12	3	0	15
	Total		88	44	12	144
Tidsadverbial med preposisjon i genitiv	Oppgavenr	1,25b	22	19	3	44
		6,5a	14	1	0	15
	Total		36	20	3	59
Tidsadverbial med preposisjon i dativ	Oppgavenr	1,17	26	18	0	44
		2,14a	13	14	3	30
		4,13	8	5	0	13
		8,3a	3	9	1	13
	Total		50	46	4	100
Stedsadverbial i genitiv	Oppgavenr	1,32	24	18	2	44
		2,33	16	6	8	30
		3,1b	7	6	0	13
		6,27	10	5	0	15
	Total		57	35	10	102
Stedsadverbial i instrumentalis	Oppgavenr	1,21a	16	26	2	44
		1,8	20	24	0	44
		3,14	2	11	0	13
		3,2	7	6	0	13
		6,29a	9	6	0	15
		6,29b	4	9	2	15
		6,4a	11	4	0	15
		6,9	2	11	2	15
	Total		71	97	6	174

Stedsadverbial i lokativ	Oppgavenr	1,1	14	30	0	44		
		1,12a	35	8	1	44		
		1,20c	33	8	3	44		
		1,31a	32	8	4	44		
		1,33a	33	8	3	44		
		1,33b	14	21	9	44		
		1,9b	40	3	1	44		
		2,11	20	9	1	30		
		2,14b	21	8	1	30		
		2,15c	17	11	2	30		
		3,11b	11	2	0	13		
		3,18	4	9	0	13		
		4,15a	11	2	0	13		
		4,9a	9	4	0	13		
		5,17c	10	1	2	13		
		5,19a	8	3	2	13		
		5,19c	10	1	2	13		
		5,4a	5	8	0	13		
		6,25a	15	0	0	15		
		6,6	4	11	0	15		
		7,4c	8	5	2	15		
		7,9	12	3	0	15		
		8,10a	9	3	1	13		
		8,13b	10	2	1	13		
		8,16a	9	2	2	13		
		8,2a	11	2	0	13		
		8,8b	12	1	0	13		
			Total	417	173	37	627	
		Retningsadverbial i akkusativ	Oppgavenr	1,24a	27	15	2	44
				1,27a	33	10	1	44
				1,27b	4	39	1	44
				1,4a	30	14	0	44
				1,4b	26	18	0	44
				2,17	5	24	1	30
				3,22a	11	2	0	13
				3,22b	11	2	0	13
				5,14a	10	2	1	13
5,9	8			5	0	13		
6,21b	11			4	0	15		
6,21c	10			5	0	15		
6,37a	13			2	0	15		
6,5b	15			0	0	15		
6,8b	12			3	0	15		
6,8c	11			4	0	15		
8,3b	10			2	1	13		
	Total	247	151	7	405			
Retningsadverbial i genitiv	Oppgavenr	1,24b	24	18	2	44		
		1,24c	12	25	7	44		
		1,5	12	26	6	44		
		2,15a	20	7	3	30		
		3,29	10	3	0	13		
		5,1	9	4	0	13		
		6,11a	12	2	1	15		
		6,23	14	1	0	15		
			Total	113	86	19	218	
Retningsadverbial i dativ	Oppgavenr	1,19a	18	20	6	44		
		1,34	24	18	2	44		
		2,1	16	13	1	30		
		2,7	11	16	3	30		
		3,3	5	8	0	13		
		3,30	9	4	0	13		
		4,2	10	3	0	13		
		4,29	7	6	0	13		
		6,32	8	7	0	15		
		6,37b	13	2	0	15		
		7,24a	7	5	3	15		
		7,32	10	3	0	13		
		7,5b	12	3	0	15		
			Total	150	108	15	273	
Måtesadverbial i instrumentalis	Oppgavenr	1,11	29	15		44		
		3,17	8	5		13		
		6,33b	9	6		15		
	Total	46	26		72			
Andre adverbialer i genitiv	Oppgavenr	6,22	13	1	1	15		
		Total	13	1	1	15		

Andre adverbialer i instrumentalis	Oppgavenr	2,10	14	15	1	30
		2,15b	22	5	3	30
		2,16a	6	21	3	30
		3,8	5	8	0	13
		4,10b	10	3	0	13
		4,11a	12	1	0	13
		4,3	11	2	0	13
		6,13	12	3	0	15
		6,31	11	4	0	15
		7,1	7	8	0	15
		7,19b	12	2	1	15
		7,24b	11	2	2	15
		7,5c	13	2	0	15
	Total		146	76	10	232

Appendiks 10

Spørreskjema for bakgrunnsopplysninger

Bakgrunn

1. Kjønn:

- kvinne
 mann

2. Fødselsår: 19_____

3. Oppvekststed (oppgi gjerne postnummer): _____

4. Hvilken utdanning har foreldrene dine? (den av de med høyest utdanning).

- Grunnskole
 Folkehøyskole
 Videregående skole
 Lærerhøyskole
 Annen høyskole
 Universitet
 Annet: _____

5. Hvilke yrker har foreldrene dine?

6. Er morsmålet ditt norsk?

- Ja.
 Nei. Morsmålet mitt er: _____

7. Er du to- eller flerspråklig (dvs. fra tidlige barneår. Gjelder ikke språk som du har lært på skolen)?

- Ja. Hvilke språk? _____
 Nei.

7a. Hvis ja, har du lært å skrive og lese begge (alle) språkene?

- Jeg har lært å skrive og lese kun ett av språkene.
 Ja, jeg har lært å skrive og lese begge (alle) språkene.
 Annet: _____

7b. Kjenner du til språkenes grammatikk?

- Jeg kjenner ikke til språkenes grammatikk.
 Jeg kjenner kun til et av språkenes grammatikk.
 Jeg kjenner til begge (alle) språkenes grammatikk.
 Annet: _____

8. Hva er din høyeste utdanning?

- Videregående skole
 Grunnfag
 Storfag/Bachelorgrad
 Hovedfag/Mastergrad
 Høyskole, spesifiser: _____
 Annet: _____

9. Hvis du har studert på høyskole eller universitet, hvor mange studiepoeng har du?

_____ studiepoeng

10. Hvilke andre fremmedspråk har du lært (foruten russisk) og hvordan har du lært dem?

(La rutene være tomme for de språkene du ikke har lært).

	Grunnskole	Vg.skole	Universitet	Opphold i land hvor det snakkes
Engelsk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tysk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Fransk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Spansk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Italiensk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Latin	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annet: _____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annet: _____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

11. Hvis du har lært noen av følgende språk, hvor godt kan du:

(La rutene være tomme for de språkene du ikke har lært).

	Ikke så godt	Tilfredsstill.	Godt	Veldig godt
Engelsk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tysk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Fransk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Spansk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Italiensk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Latin	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annet: _____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annet: _____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

12. Hvorfor begynte du å studere russisk? (gjernede flere alternativ)

- Jeg er interessert i språk generelt.
- Jeg ønsker å lese russisk litteratur på originalspråket.
- Jeg er interessert i Russland, russisk kultur og samfunnsliv.
- For å lære å kommunisere på russisk.
- Jeg har en jobb med forbindelser til Russland.
- Jeg planlegger å jobbe i næringslivet og bruke mine russiskkunnskaper der.
- Jeg ønsker å jobbe eller å studere i Russland.
- Annet: _____

13. Har du hatt anledning til å bruke russisk utenom universitetet?

- Nei.
- Ja, jeg har møtt russere i Norge.
- Ja, jeg har brukt russiken til å oversette/tolke.
- Ja, jeg har russiske venner som jeg praktiserer russisk med.
- Ja, jeg har vært i Russland. (fyll også ut oppgave 13a)
- Annet: _____

13a. Hva gjorde du i Russland?

- Jeg var på ferie.
- Jeg var på russiskkurs.
- Jeg hadde et studieopphold.
- Jeg jobbet der.
- Annet: _____

14. Hadde du forkunnskaper i russisk da du begynte på dette studiet (dvs. høsten 2004)?

- Ja.
 Nei.

14a. Hvis ja, hvor hadde du fått disse forkunnskapene?

- På videregående skole.
 På Folkeuniversitetet.
 Annet russiskkurs i Norge.
 På språkkurs i Russland.
 Fra jobb eller studieopphold i Russland.
 Annet: _____

15. I hvor stor grad har du fulgt undervisningen i RUS 1110 høsten 2004?

- Jeg har vært på mer enn 75 % av undervisningen.
 Jeg har vært på mellom 50-75 % av undervisningen.
 Jeg har vært på mellom 25-50 % av undervisningen.
 Jeg har vært på mindre enn 25 % av undervisningen.

15a. Hvis du har vært på mindre enn halvparten av undervisningen, forklar hvorfor:

16. Hvilke undervisningstimer har du fulgt høstsemesteret?

	Mindre enn		Mer enn	
	25 %	25-50%	50-75%	75%
Grammatikk/tekstgjennomgåelse	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Øvelser	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Samtalegrupper	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

17. Har du vært med i ei kollokvi gruppe i høstsemesteret?

- Ja.
 Nei.

18. Omtrent hvor mange timer i uka har du jobbet på egenhånd med russisk grammatikk i høstsemesteret?

_____ timer/uke.

19. Hva synes du er viktig å lære i russisk?

	svært viktig	viktig	nokså viktig	ikke viktig
Å kunne mange ord og uttrykk.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Å kunne bruke grammatikken.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Å kunne gjøre seg forstått muntlig.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Å kunne skrive et korrekt språk.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Å kunne lese russisk.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Å kunne forstå når noen snakker russisk.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

20. Ta stilling til følgende påstander:	helt enig	litt enig	verken/ eller	litt uenig	helt uenig
Hvis man ikke kan grammatikken, kan man heller ikke russisk	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Det går mye bedre å lære seg russisk enn forventet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jeg kan bli flink i russisk.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Russisk passer ikke for meg.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jeg gjør små fremskritt i russisk.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jeg har lyst til å fortsette med russisk i et senere semester.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jeg har flaks hvis jeg gjør det bra i grammatikk på eksamen.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jeg synes at vi har gått altfor fort frem i grammatikken.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jeg trives godt i RUS1110-klassen.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jeg forstår mye av det som vi har gjennomgått.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Hvis man kan kommunisere på russisk, spiller grammatikken ingen rolle.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Russiskstudiet er blitt morsommere etter hvert.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Det er viktig å pugge gloser og grammatiske regler.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Jeg liker å gjøre grammatiske oppgaver.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

21. Planlegger du å fortsette med russisk i neste semester?

- Ja
 Nei

21a. Hvis nei, gi en kort begrunnelse?

22. Hva er ditt forslag til å gjøre kurset bedre?

Tusen takk for din deltagelse!

Appendiks 11

SPSS – variabler for bakgrunnsopplysninger

Variable Information

Variable	Position	Label	Measurement Level	Column Width	Alignment	Print Format	Write Format	Missing Values
Kandidatnr	1	Kandidatnummer	Scale	8	Right	F8	F8	
Kjønn	2	1. Kjønn:	Scale	8	Right	F8	F8	
Alder	3	2. Alder?	Scale	8	Right	F8	F8	
Oppvekststed	4	3. Oppvekststed?	Nominal	8	Left	A100	A100	
ForeldresUtd	5	4. Hvilken utdanning har foreldrene dine?	Scale	8	Right	F8	F8	
ForeldresYrk	6	5. Hvilke yrker har foreldrene dine?	Nominal	8	Left	A100	A100	
Morsmål	7	6. Er morsmålet ditt norsk?	Scale	8	Right	F8	F8	
Flerspråklig	8	7. Er du to- eller flerspråklig?	Scale	8	Right	F8	F8	
FlersprLesSkriv	9	7a. Hvis ja, har du lært å skrive og lese begge (alle) språkene?	Scale	8	Right	F8	F8	99
FlersprGram	10	7b. Kjenner du til språkenes grammatikk?	Scale	8	Right	F8	F8	99
Utdanning	11	8. Hva er din høyeste utdanning?	Scale	8	Right	F8	F8	
Studiepoeng	12	9. Hvis du har studert på høyskole eller universitet, hvor mange studiepoeng har du?	Scale	8	Right	F8	F8	

Fremmedspråk	13	10. Hvilke andre fremmedspråk har du lært (foruten russisk) og hvordan har du lært dem?	Scale	8	Right	F8	F8	99
Språkkunnskaper	14	11. Hvis du har lært noen av følgende språk, hvor godt kan du:	Scale	8	Right	F8	F8	99
HvorforRuss	15	12. Hvorfor begynte du å studere russisk?	Scale	8	Right	F8	F8	
BrukeRuss	16	13. Har du hatt anledning til å bruke russisk utenom universitetet?	Scale	8	Right	F8	F8	
IRussland	17	13a. Hva gjorde du i Russland?	Scale	8	Right	F8	F8	
Forkunnskaper	18	14. Hadde du forkunnskaper i russisk da du begynte på dette studiet?	Scale	8	Right	F8	F8	
ForkFra	19	14a. Hvis ja, hvor hadde du fått disse forkunnskapene?	Scale	8	Right	F8	F8	99
FulgtUnderv	20	15. I hvor stor grad har du fulgt undervisningen i RUS 1110 høsten 2004?	Scale	8	Right	F8	F8	

IkkeFulgtUnd	21	15a. Hvis du har vært på mindre enn halvparten av undervisningen, forklar hvorfor:	Nominal	8	Left	A100	A100
HvilkenUnd	22	16. Hvilke undervisningstimer har du fulgt dette semesteret?	Scale	8	Right	F8	F8
Kollokviegruppe	23	17. Har du vært med i ei kollokviegruppe dette semesteret?	Scale	8	Right	F8	F8
Egenhånd	24	18. Omtrent hvor mange timer i uka har du jobbet på egenhånd med russisk grammatikk?	Scale	8	Right	F8	F8
Viktig	25	19. Hva synes du er viktig å lære i russisk?	Scale	8	Right	F8	F8
Påstander	26	20. Ta stilling til følgende påstander:	Scale	8	Right	F8	F8
Fortsette	27	21. Planlegger du å fortsette med russisk i neste semester?	Scale	8	Right	F8	F8
IkkeFortsette	28	21a. Hvis nei, gi en kort begrunnelse:	Nominal	8	Left	A100	A100

Forslag								
	29	22. Hva er ditt forslag til å gjøre kurset bedre?	Nominal	8	Left	A100	A100	

Variables in the working file

Variable Values

Value		Label
Kjønn	1	Kvinne
	2	Mann
ForeldresUtd	1	Grunnskole
	2	Folkehøyskole
	3	Videregående skole
	4	Lærerhøyskole
	5	Annen høyskole
	6	Universitet
	7	Annet
Morsmål	1	Ja
	2	Nei
Flerspråklig	1	Ja
	2	Nei
FlersprLesSkriv	1	Jeg har lært å skrive og lese kun ett av språkene.
	2	Ja, jeg har lært å skrive og lese begge (alle) språkene.
	3	Annet
FlersprGram	1	Jeg kjenner ikke til språkenes grammatikk.
	2	Jeg kjenner kun til et av språkenes grammatikk.
	3	Jeg kjenner til begge (alle) språkenes grammatikk.
	4	Annet
Utdanning	1	Videregående skole
	2	Grunnfag
	3	Storfag/Bachelorgrad
	4	Hovedfag/Mastergrad
	5	Høyskole, spesifiser:
	6	Annet
Fremmedspråk	11	Engelsk + Grunnskole
	12	Engelsk + Vg.skole
	13	Engelsk + Universitet
	14	Engelsk + Opphold i land
	21	Tysk + Grunnskole
	22	Tysk + Vg.skole
	23	Tysk + Universitet
	24	Tysk + Opphold i land
	31	Fransk + Grunnskole
	32	Fransk + Vg.skole
	33	Fransk + Universitet

	34	Fransk + Opphold i land
	41	Spansk + Grunnskole
	42	Spansk + Vg.skole
	43	Spansk + Universitet
	44	Spansk + Opphold i land
	51	Italiensk + Grunnskole
	52	Italiensk + Vg.skole
	53	Italiensk + Universitet
	54	Italiensk + Opphold i land
	61	Latin + Grunnskole
	62	Latin + Vg.skole
	63	Latin + Universitet
	71	Annet + Grunnskole
	72	Annet + Vg.skole
	73	Annet + Universitet
	74	Annet + Opphold i land
	81	Annet2 + Grunnskole
	82	Annet2 + Vg.skole
	83	Annet2 + Universitet
	84	Annet2 + Opphold i land
Språkkunnskaper	11	Engelsk + Ikke så godt
	12	Engelsk + Tilfredsstillende
	13	Engelsk + Godt
	14	Engelsk + Veldig godt
	21	Tysk + Ikke så godt
	22	Tysk + Tilfredsstillende
	23	Tysk + Godt
	24	Tysk + Veldig godt
	31	Fransk + Ikke så godt
	32	Fransk + Tilfredsstillende
	33	Fransk + Godt
	34	Fransk + Veldig godt
	41	Spansk + Ikke så godt
	42	Spansk + Tilfredsstillende
	43	Spansk + Godt
	44	Spansk + Veldig godt
	51	Italiensk + Ikke så godt
	52	Italiensk + Tilfredsstillende
	53	Italiensk + Godt
	54	Italiensk + Veldig godt
	61	Latin + Ikke så godt
	62	Latin + Tilfredsstillende
	63	Latin + Godt
	64	Latin + Veldig godt
	71	Annet + Ikke så godt
	72	Annet + Tilfredsstillende
	73	Annet + godt
	74	Annet + Veldig godt
	81	Annet2 + Ikke så godt
	82	Annet2 + Tilfredsstillende
	83	Annet2 + Godt

	84	Annet2 + Veldig godt
Forkunnskaper	1	Ja
	2	Nei
ForkFra	1	På videregående skole.
	2	På Folkeuniversitetet
	3	Annet russiskkurs i Norge
	4	På språkkurs i RUssland.
	6	Fra jobb eller studieopphold i Russland.
	7	Annet
FulgtUnderv	1	Jeg har vært på mer enn 75 % av undervisningen.
	2	Jeg har vært på mellom 50-75 % av undervisningen.
	3	Jeg har vært på mellom 25-50 % av undervisningen.
	4	Jeg har vært på mindre enn 25 % av undervisningen.
HvilkenUnd	11	Gramm/tekst + mindre enn 25 %
	12	Gramm/tekst + 25-50 %
	13	Gramm/tekst + 50-75 %
	14	Gramm/tekst + Mer enn 75 %
	21	Øvelser + Mindre enn 25 %
	22	Øvelser + 25-50 %
	23	Øvelser + 50-75 %
	24	Øvelser + Mer enn 75 %
	31	Samtale + Mindre enn 25 %
	32	Samtale + 25-50 %
	33	Samtale + 50-75 %
	34	Samtale + Mer enn 75 %
Kollokviegruppe	1	Ja
	2	Nei
Fortsette	1	Ja
	2	Nei